

Social-, Bolig- og Ældreministeriet
Center for Ældre og Tværgående Velfærd
2022-5024
SEBU

22. august 2024

UDKAST
til

Forslag

til

ældrelov

Kapitel 1

Formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven tilvejebringer rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpenhed og tid til omsorg og nærvær.

Stk. 2. Med denne lov tilsigtes særligt at understøtte

- 1) den ældres selvbestemmelse,
- 2) tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og
- 3) et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

§ 2. Loven finder anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, og har behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med personens aldring, jf. dog stk. 2 - 4.

Stk. 2. Loven finder også anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov, jf. stk. 1

Stk. 3. Vurderingen af spørgsmålet om, hvorvidt en person er omfattet af loven efter bestemmelserne i stk. 1 og 2 foretages af kommunalbestyrelsen i personens hjemkommune.

UDKAST

Stk. 4. Lovens § 4 finder endvidere anvendelse for ældre borgere i kommunen, som ikke omfattes af stk. 1 og 2, men som kommunalbestyrelsen vurderer skal omfattes af den generel forebyggende indsats, jf. § 4.

Stk. 5. Loven finder desuden anvendelse for personer, som ikke omfattes af stk. 1 og 2, men som omfattes af bestemmelserne i lovens kapitel 7 om pasning af døende.

§ 3. Enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter denne lov.

Stk. 2. Ældreministeren fastsætter regler om, hvilke ydelser efter denne lov, der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, og om betingelserne herfor.

Stk. 3. Der kan ved aftale med andre stater eller internationale organisationer gives kommunalbestyrelsen mulighed for at yde hjælp til behandling eller pleje m.v. af længere varighed her i landet til personer, som har særlig tilknytning til landet, men som på ansøgningstidspunktet ikke har ophold her i landet. Det samme gælder til herboende personers behandling eller pleje m.v., når de tager ophold i et andet land, hvortil de pågældende har særlig tilknytning.

Kapitel 2

Forebyggelse og civilsamfund

§ 4. Kommunalbestyrelsen skal med henblik på at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal som led i den generelle forebyggende indsats, jf. stk. 1, iværksætte opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale.

§ 5. Hjælpen i ældreplejen, jf. §§ 10 og 11, skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

§ 6. Kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for hvilke persongrupper, der kan benytte tilbuddene.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

UDKAST

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

§ 7. Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Rammerne for arbejdet, jf. 1. pkt., fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal årligt fastsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på ældreområdet.

§ 8. Kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale og regionale opgaver yder en frivillig indsats i kommunen henholdsvis regionen på ældreområdet. De tegnede forsikringer skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen henholdsvis regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde på ældreområdet.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som vælger at tegne en forsikring efter stk. 1, skal fastsætte retningslinjer for, hvilke frivillige indsatser på ældreområdet, der skal omfattes af ansvars- og ulykkesforsikringer.

Kapitel 3

Helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v.

§ 9. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i medfør af § 10.

Stk. 2. Helhedspleje efter stk. 1 omfatter

- 1) personlig hjælp og pleje,
- 2) hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet samt
- 3) genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter i forbindelse med beslutningen efter stk. 1 tillige rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af pleje- og omsorgsforløbene under iagttagelse af kravene i §§ 10 og 11.

UDKAST

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold af kommunens få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, jf. stk. 1, er tilgængelige for borgerne.

§ 10. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som muliggør en løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i modtagerens ressourcer og behov.

Stk. 2. Tilbud efter stk. 1 gives til personer, som er omfattet af § 2, stk. 1 eller 2, og som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer en skriftlig afgørelse om tilbud efter stk. 1. Ændrer modtagerens behov sig væsentligt, således at behovet ikke længere vurderes at kunne rummes inden for det tildelte pleje- og omsorgsforløb efter stk. 1, træffer kommunalbestyrelsen en ny afgørelse.

Den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af et tilbud om helhedspleje i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb

§ 11. Tilbud efter § 10 skal løbende tilrettelægges og udføres på baggrund af dialog mellem den udførende medarbejder og modtageren af hjælpen og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Stk. 2. Tilrettelæggelse og udførelse af tilbud efter § 10 skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte, jf. § 5, og skal endvidere tage afsæt i følgende tilgang:

1) En helhedsorienteret indsats med blik på den enkelte modtagers samlede livssituation.

2) Tværfaglighed.

3) Kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet.

4) Modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

§ 12. Kommunen skal ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. efter § 10, for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

UDKAST

Madudbringning og madordning

§ 13. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret bragt ud til personer, som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

§ 14. Beboere i plejehjem, jf. § 43, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre eller personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder tilbydes madordning i form af fuld forplejning.

Robotstøvsuger

§ 15. Kommunalbestyrelsen kan yde hel eller delvis støtte til køb eller udlån af robotstøvsugere til personer i forbindelse med et pleje- og omsorgsforløb efter § 10.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen tilrettelægger støtten og udlån. Kommunalbestyrelsen kan vælge at afholde udgifter til reparation og drift af robotstøvsugeren.

Afløsning, aflastning og midlertidigt ophold

§ 16. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, eller andre nære pårørende, der passer en person, der er omfattet af denne lov.

§ 17. Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje.

Kapitel 4

Frit valg af leverandører til levering af helhedspleje og madudbringning

§ 18. Kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af pleje- og omsorgsforløb efter § 10 og madudbringning efter § 13 kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

UDKAST

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal for at opfylde forpligtelsen i medfør af stk. 1 som minimum

- 1) indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller
- 2) tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter §§ 10 og 13, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal tilbyde et sammenhængende forløb efter § 10, stk. 1 og skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje, jf. § 9, stk. 2.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage pleje- og omsorgsforløb og madudbringning efter stk. 2, nr. 2.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2, om ordningen.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om leverandørernes tilagemeldingspligt, jf. stk. 2, nr. 1 og 2, og om kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af fritvalgsbeviset, jf. stk. 2, nr. 2,

§ 19. Bestemmelserne i §§ 18 og 21 omfatter ikke beboere i plejehjem m.v., jf. § 46, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Afregning af private leverandører

§ 20. Ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg efter § 18, stk. 2, nr. 1 og 2, fastsætter kommunalbestyrelsen afregningspriser og værdi af fritvalgsbeviser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud i følgende tilfælde:

- 1) Ved indgåelse af kontrakt med leverandører efter § 18, stk. 2, nr. 1, gennem en godkendelsesordning, hvor afregningspriser fastsættes uden priskonkurrence.
- 2) Ved tilbud om fritvalgsbevis efter § 18, stk. 2, nr. 2.

UDKAST

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der er beregnet efter stk. 5.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab foretage efterberegning af de beregnede afregningspriser efter stk. 1.

Stk. 4. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Stk. 5. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser, regler om efterbetaling ved brug af private leverandører og regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter efter forhandling med erhvervsministeren nærmere regler om fast overheadsats, der anvendes ved afregningen af private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning.

Selvudpeget hjælper

§ 21. En person, som er berettiget til pleje- og omsorgsforløb efter § 10 kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, og om betaling m.v.

Stk. 2. Den udpegede person skal alene udføre de opgaver, der indgår i kontrakten med kommunalbestyrelsen og er ikke omfattet af kravet om helhedspleje efter § 11.

Forebyggelse af konkurser hos private leverandører

§ 22. Kommunalbestyrelsen skal have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 18, stk. 2, nr. 1.

UDKAST

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med kontraktindgåelse med private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning stille krav om følgende:

1) Den private leverandør skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende skattemæssige årsregnskaber til kommunen.

2) Den private leverandør, der i medfør af årsregnskabsloven er omfattet af krav om at udarbejde regnskab og krav om at lade regnskabet revidere, skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende revideret regnskab til kommunen eller henvise kommunen til, hvor regnskabet kan findes på www.cvr.dk. Har leverandøren endnu ikke aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, kan kommunalbestyrelsen fastsætte krav om anden passende dokumentation.

3) Den private leverandør skal dokumentere, at der ikke ved kontraktindgåelse er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til dansk lovgivning eller lovgivningen i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde fravige kravet i stk. 3, nr. 3.

Kapitel 5

Kommunalbestyrelsens forsyningsansvar, afgørelser samt klageadgang m.v.

§ 23. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter 1. pkt. ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

§ 24. Kommunalbestyrelsen træffer skriftlig afgørelse om tilbud efter §§ 13-14, 16-17, 18, stk. 4 samt 21. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom.

UDKAST

§ 25. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4 og § 21 kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kap. 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 2. Træffer kommunalbestyrelsen afgørelse efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, eller § 21 over for personer omfattet af § 2, stk. 2, og over for hvem der, før de blev omfattet af § 2, stk. 2, er truffet en retskraftig afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, kan personen ikke indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, og § 21, som indebærer tilbagekaldelse af afgørelsen efter lov om social service, for Ankestyrelsen.

§ 26. Kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om efter denne lov.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal løbende følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Kapitel 6 *Plejeoversigten*

§ 27. Ældreministeren samler og formidler oplysninger om de kommunale og private plejeenheder og leverandører, der er anført i stk. 2, i en landsdækkende plejeoversigt med henblik på

- 1) at sikre gennemsigtighed og skabe overblik over og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie valg, jf. § 18 på et oplyst grundlag, og
- 2) at understøtte lige konkurrence mellem private og offentlige plejeenheder og leverandører.

Stk. 2. Plejeoversigten indeholder oplysninger om følgende enheder:

- 1) Kommunale og private tilbud om plejehjem, jf. § 46.
- 2) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v.

UDKAST

- 3) Plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 4) Friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger.
- 5) Kommunale og private leverandører, der leverer hjælp og støtte i ældres eget hjem i medfør af § 18, stk. 2, nr. 1.

Stk. 3. Plejeoversigten omfatter ikke tilbud, hvor hjælpen og støtten til borgerne i tilbuddet i væsentligt omfang omfatter støtte efter § 85 i lov om social service.

Stk. 4. Enheder, som er nævnt i stk. 2, kan kun indgå i kommunalbestyrelsens forsyning, jf. § 23, hvis de er registrerede i plejeoversigten.

Stk. 5. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om plejeoversigten, herunder om kommunalbestyrelsernes og de private enheders pligt til at give oplysninger til plejeoversigten, og om Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i den forbindelse.

Kapitel 7

Pasning af døende

§ 28. Personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, er efter ansøgning berettiget til plejevederlag som nævnt i § 29. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Stk. 2. En arbejdsgiver, der yder løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet i forbindelse med pasning af en nærtstående efter stk. 1, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter § 28, stk. 1.

§ 29. Plejevederlag efter § 28 udgør 1,5 gange det dagpengebeløb, som modtageren i tilfælde af egen sygdom ville have ret til efter lov om sygedagpenge, jf. dog stk. 2. Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt

UDKAST

plejevederlag fra første fraværsdag. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt, jf. § 47 i lov om sygedagpenge.

Stk. 2. Personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får udbetalt 17.633kr. (2024-niveau) månedligt i plejevederlag. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt. Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Stk. 3. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Stk. 4. I ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

§ 30. Retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævendes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

§ 31. Kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når

- 1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 28, passer en døende,
- 2) kommunen varetager plejen helt eller delvist, eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 i lov om social service til hjælp, som familien selv antager, eller
- 3) et hospice varetager plejen.

Stk. 2. Hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

UDKAST

Betaling

§ 32. Den, der modtager hjælp efter denne lov eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i denne lov, betale for den hjælp, der modtages.

Stk. 2. Ældreministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte regler om opkrævning af et gebyr ved ikke rettidig betaling for ydelser efter denne lov.

§ 33. Kommunalbestyrelsen kan ikke opkræve betaling for omkostninger til personale i forbindelse med, at der ydes hjælp til pleje- og omsorgsforløb efter § 10.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opkræver betaling for personaleomkostninger til hjælp efter §§ 13, 14, 16 og 17 hvis personen ikke samtidigt modtager hjælp efter § 100 i serviceloven.

Stk. 3. Opgørelse af indtægtsgrundlag foretages af Skat på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår. Opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb.

Stk. 4. Skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Stk. 5. Ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter §§ 6, 10, 13, 14 og 17 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Stk. 6. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madudbringning og madordning efter §§ 13 og 14 herunder om regulering af egenbetalingen.

Kapitel 9

Ældreråd

§ 34. I hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Stk. 2. Ældrerådet består af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal i samarbejde med ældrerådet fastlægge de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere

UDKAST

om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

§ 35. Kommunalbestyrelsen fastsætter i samarbejde med ældrerådet vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

Stk. 4. Et medlem af rådet er ikke forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.

§ 36. Kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

Stk. 2. Personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valget og er valgbare til ældrerådet.

Stk. 3. Er der ikke 4 uger før valgdagen opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt.

§ 37. Ældreministeren kan efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen give dispensation fra reglerne i §§ 34-36.

Kapitel 10

Forsøg

§ 38. For at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på ældreområdet kan Social-, Bolig- og Ældreministeriet efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud give godkendelse til, at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg. Godkendelse gives for en afgrænset forsøgsperiode. Det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

UDKAST

Stk. 2. Der kan ikke gives godkendelse efter stk. 1 til:

- 1) Forsøg, som indebærer, at borgere stilles dårligere end efter loven.
- 2) Forsøg, som medfører statslige merudgifter.
- 3) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn.
- 4) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Stk. 3. Ældreministeren offentliggør årligt en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet.

Kapitel 11

Finansiering og statsrefusion

§ 39. I de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte efter loven for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 910.000 kr. årligt (2024-niveau), refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.780.000 kr. årligt (2024-niveau), udgør statsrefusionen 50 pct. For den del af udgifterne, der overstiger 2.250.000 kr. årligt (2024-niveau), udgør statsrefusionen 75 pct.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for en kommunes udgifter til hjælp og støtte efter loven til personer efter det fyldte 67. år, hvis de var omfattet af refusionsordningen umiddelbart forud for det fyldte 67. år.

Stk. 3. Ældreministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om statsrefusionen efter stk. 1-3.

§ 40. Staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter denne lov.

§ 41. Staten refunderer kommunernes udgifter til ydelser efter denne lov, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion, kommunen anmelder krav herom og staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Stk. 2. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter efter forhandling med ældreministeren regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

§ 42. Staten afholder efter reglerne i stk. 2 udgifter til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter

- 1) udlændingelovens §§ 7 eller 8,
- 2) udlændingelovens § 9 b,

UDKAST

3) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b,

4) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, som konsekvens af tilknytning til en i Danmark fastboende person, når denne person selv har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3, eller når tilknytningen kan føres tilbage til en sådan person,

5) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis fader eller moder har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1,

6) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3,

7) udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding,

8) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet som konsekvens af en tilknytning til en mindreårig asylansøgende udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c,

9) udlændingelovens § 9 e,

10) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. eller

11) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Stk. 2. Staten afholder en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 46 i denne lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

§ 43. § 174, stk. 1-3, i lov om social service finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 12

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 44. Loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Stk. 2. § 18, stk. 3, har virkning fra den 1. januar 2027, jf. dog § 45, stk. 6.

UDKAST

§ 45. Afgørelser over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 2 a, 84, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, er fortsat gældende.

Stk. 2. Afgørelser over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1, i lov om social service, er gældende indtil den 30. juni 2027, jf. dog stk. 4-6.

Stk. 3. § 2, stk. 5, i lov om social service, finder ikke anvendelse for personer omfattet af stk. 1 og 2.

Stk. 4. Ophører hjælp og støtte, der er tildelt efter en afgørelse omfattet af stk. 2 før den 1. juli 2027, ophører afgørelsen på dette tidspunkt.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 10 til at tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb finder ikke anvendelse før den 1. juli 2027 over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1, i lov om social service, jf. dog stk. 6. Senest den 1. juli 2027 skal kommunalbestyrelsen have truffet afgørelse efter § 10 over for alle personer omfattet af 1. pkt.

Stk. 6. I det omfang en persons behov efter den 1. juli 2025 ændrer sig i et omfang, som indebærer, at den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, indtræder kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter § 10 på det tidspunkt, hvor personens behov ændrer sig. Kommunalbestyrelsen kan af egen drift vælge at træffe afgørelse efter § 10 før 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter den 1. juli 2025.

Stk. 7. Borgere, der før lovens ikrafttræden har valgt en privat leverandør eller et fritvalgsbevis i henhold til § 91, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om social service, og som har indgået aftale med en virksomhed om at udføre hjælpen, kan fortsætte med denne ordning efter de hidtil gældende regler, indtil den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest indtil leverandøraftalen udløber.

Stk. 8. Borgere, der før lovens ikrafttræden har udpeget en person til at udføre opgaver i medfør af § 94 i lov om social service kan vælge at lade denne person fortsætte med at udføre de pågældende opgaver, indtil den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest indtil leverandøraftalen udløber.

Stk. 9. Klager over afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer i medfør af stk. 5, 2. pkt. og stk. 6, behandles efter reglerne i § 25. Den del af

UDKAST

kommunalbestyrelsens afgørelser efter 1. pkt., som omfatter tilbagekaldelse af tildeling af ydelser efter lov om social service, kan dog ikke indbringes for Ankestyrelsen.

Stk. 10. Ældreråd, der er etableret efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan fortsætte deres virke efter de hidtil gældende regler, indtil 4 år efter at der senest blev afholdt valg til ældrerådet.

Bestående plejehjem

§ 46. Regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dog kan kommunen ikke opkræve betaling for den særlige service m.v. som følge af plejehjemsopholdet. Ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler herom, herunder regler, der er tilnærmet reglerne for ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., og regler om beskyttelse mod ufrivillig flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig.

§ 47. Personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 46, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom.

Stk. 2. For at kunne blive visiteret til et plejehjem efter stk. 1 skal de pågældende

- 1) opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og
- 2) opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter nærmere regler om dokumentation for, at visitationsbetingelserne er opfyldt.

§ 48. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 196, stk. 2 og 3, i lov om social service finder tilsvarende anvendelse, dog således at fastsættelse af regler efter § 196, stk. 2, sker efter forhandling med ældreministeren.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets baggrund og evaluering

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lovens formål

3.1.1. Gældende ret

3.1.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.1.3. Den foreslåede ordning

3.2. Lovens anvendelsesområde

3.2.1. Gældende ret

3.2.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.2.3. Den foreslåede ordning

3.3. Forebyggelse og inddragelse af civilsamfund

3.3.1. Gældende ret

3.3.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.3.3. Den foreslåede ordning

3.4. Kommunalpolitisk beslutning om helhedspleje i få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb

3.4.1. Gældende ret

3.4.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.4.3. Den foreslåede ordning

3.5. Tildeling af et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb

3.5.1. Gældende ret

UDKAST

3.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.5.3. Den foreslåede ordning

3.6. Den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af helhedspleje i form af et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb

3.6.1. Gældende ret

3.6.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.6.3. Den foreslåede ordning

3.7. Plejetestamenter

3.7.1. Gældende ret

3.7.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.7.3. Den foreslåede ordning

3.8. Madudbringning og madordning

3.8.1. Gældende ret

3.8.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.8.3. Den foreslåede ordning

3.9. Robotstøvsuger

3.9.1. Gældende ret

3.9.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.9.3. Den foreslåede ordning

3.10. Afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold

3.10.1. Gældende ret

3.10.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.10.3. Den foreslåede ordning

3.11. Udvidet frit valg af leverandører til levering af helhedspleje

3.11.1. Gældende ret

UDKAST

3.11.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.11.3. Den foreslåede ordning

3.12. Afregning af private leverandører

3.12.1. Gældende ret

3.12.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.12.3. Den foreslåede ordning

3.13. Selvudpeget hjælper

3.13.1. Gældende ret

3.13.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.13.3. Den foreslåede ordning

3.14. Forebyggelse af konkurser på ældreområdet

3.14.1. Gældende ret

3.14.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.14.3. Den foreslåede ordning

3.15. Afgørelser

3.15.1. Gældende ret

3.15.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.15.3. Den foreslåede ordning

3.16. Klageadgang m.v.

3.16.1. Gældende ret

3.16.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.16.3. Den foreslåede ordning

3.17. Personrettet tilsyn

3.17.1. Gældende ret

UDKAST

3.17.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.17.3. Den foreslåede ordning

3.18. Forbedret plejeoversigt

3.18.1. Gældende ret

3.18.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.18.3. Den foreslåede ordning

3.19. Pasning af døende

3.19.1. Gældende ret

3.19.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.19.3. Den foreslåede ordning

3.20. Betaling

3.20.1. Gældende ret

3.20.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.20.3. Den foreslåede ordning

3.21. Ældreråd

3.21.1. Gældende ret

3.21.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.21.3. Den foreslåede ordning

3.22. Forsøgsbestemmelse

3.22.1. Gældende ret

3.22.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

3.22.3. Den foreslåede ordning

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

UDKAST

6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Det er en naturlig del af livet at ældes. Vi lever længere, og det forventede antal friske leveår øges. Ældre i dag er generelt friskere og mere aktive end tidligere generationer. Vores ældrepleje skal understøtte, at vi får mulighed for at ældes på en måde, som understøtter et liv med mest mulig livsglæde, og at vi fortsat kan være og gøre det, vi hver især værdsætter. Når vores formåenhed og kræfter begynder at aftage, behøver vi støtte fra vores ældrepleje til i videst muligt omfang at opretholde vores funktionsevne og leve et værdigt liv, med størst mulig livsglæde. Det gælder også i den allersidste tid af vores levetid.

Dette lovforslag udmønter sammen med det samtidigt fremsatte forslag til lov om ældretilsyn, lov om lokalplejehjemlovsforslag, ændring af friplejeboligloven og forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Ændringer som følge af ældreloven, lov om ældretilsyn og lov om lokalplejehjem) (følgelovforslaget) de lovgivningsmæssige elementer i aftalen, som regeringen (Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgik den 18. april 2024 om en reform på ældreområdet (herefter aftalen om ældrereformen).

Lovforslaget tager i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen udgangspunkt i, at mennesker er forskellige – også når vi bliver ældre – og at selvbestemmelse, omsorg og gode relationer derfor er afgørende for, at man kan blive ved med at leve et liv med livsglæde i stærke fællesskaber. Med lovforslaget lægges med indførelsen af helhedspleje op til en omfattende frisættelse af ældreområdet, der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, leveres, dokumenteres og kontrolleres på.

På baggrund af aftalen om ældrereformen etableres med lovforslaget desuden rammerne for, at medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer - det er en hjørnesteen også i helhedsplejen og en forudsætning for, at helhedsplejen kan fungere. Dette gælder også for særligt plejekrævende ældre, herunder ældre med demens eller ældre, som er særligt udsatte.

Dette understøttes i lovforslaget bl.a. ved forslaget om indførelse af helhedspleje, der vil indebære, at måden hjælpen visiteres og leveres på baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri. Det betyder konkret, at

hjelpen tildeles, tilrettelægges og udføres som et sammenhængende og rummeligt forløb frem for i enkeltydelser. Helhedsplejen skal samtidig bidrage til at sikre mere attraktive arbejdspladser i ældreplejen, hvor medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer, og hvor medarbejdernes tid i højere grad bruges på plejen af og omsorgen for de ældre, hvorfor lovforslaget også har et afbureaukratiserende sigte.

Det fremgår videre af aftalen om ældrereformen, at aftaleparterne er enige om, at et tæt samspil med lokal- og civilsamfund er et vigtigt element i at øge kvaliteten og styrke en forebyggende tilgang til ældrepleje. Der skal være et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund med respekt for den ældres ønsker og behov.

Med lovforslaget vil den forebyggende tilgang til ældreplejen i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen endvidere blive styrket, da forebyggelse og tidlig indsats vurderes væsentlig, bl.a. i forhold til forbedring af livskvalitet, øget tryghed, bekæmpelse af ensomhed og isolation, opretholdelse af funktionsevne m.v.

Med lovforslaget udskilles ældreplejen desuden som besluttet i aftalen om ældrereformen fra det specialiserede socialområde, og der fastsættes en ny hovedlov, der specifikt regulerer ældreplejen. Det er en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet af alderdommen kan få behov for ældrepleje.

Med lovforslaget vil borgernes frie valg i overensstemmelse med aftalen om ældrereformen blive udvidet med et forslag om, at private leverandører vil skulle tilbyde helhedspleje. Det betyder, at alle private leverandører vil skulle tilbyde rehabilitering og genoptræning. Den foreslåede ordning vil medføre, at ældre borgere kan vælge mellem minimum to leverandører af helhedspleje, hvoraf den ene kan være kommunal.

2. Lovforslagets baggrund og evaluering

Ældreplejen står over for en række udfordringer nu og i de kommende år. Der har været en stigende oplevelse af, at ældreplejen er blevet indrettet på en måde, hvor regler, skemaer og kontrol fylder for meget og skygger for nærværet, plejen og omsorgen. En udvikling, hvor styring efter standarder og regler har trængt den ældres individuelle behov i baggrunden. Tidligere ambitioner og forsøg på forenkling og afbureaukratisering har ikke haft den ønskede effekt. Dette lovforslag skal understøtte en mere grundlæggende forandring af ældreplejen i Danmark med fokus på kerneopgaven, dvs. borgernær velfærd af høj kvalitet, hvor tiden bruges sammen med borgerne.

UDKAST

Der vil i de kommende år ske en stor stigning i antallet af ældre. I 2024 var knap 1.097.000 personer i alderen 67 år og derover. I 2070 forventes antallet af ældre i alderen 67 år og derover at udgøre godt 1.567.000 personer svarende til en stigning på 43 pct. i forhold til 2024. Stigningen ses særligt i gruppen af ældre på 80 år og derover, som forventes at stige fra knap 320.000 personer i 2024 til knap 645.000 personer i 2070, svarende til en stigning på 101 pct.

Ældrebefolkningen er langt fra en homogen gruppe. Ligesom det gælder for andre befolkningsgrupper, er ældregruppen præget af mangfoldighed. I 70-80-års alderen vil der således være en betydelig andel, der fungerer lige så godt som de midaldrende, men også en stor gruppe, der har problemer med helt almindelige daglige gøremål (Rockwoolfonden, 2022). Denne heterogenitet kommer også til udtryk i ældres behov for ældrepleje. Nogle ældre vil være ressourcestærke og ved godt helbred til langt oppe i årene, mens andre ældre vil være afhængige af hjælp.

Generelt er brugertilfredsheden på ældreområdet samtidig høj blandt hjemmehjælpsmodtagere. En brugertilfredshedsundersøgelse fra 2021 viser blandt andet, at 81 pct. af hjemmehjælpsmodtagerne er meget tilfredse eller tilfredse med den hjælp og støtte, de modtager.

Brugertilfredsundersøgelserne vedrører de borgere, som aktuelt modtager hjælp i ældreplejen. I forhold til befolkningen som helhed viser målinger, at andelen, der erklærer sig meget/noget utrygge for ikke at få tilstrækkelige pleje, når de bliver gamle, steg fra ca. 40 pct. i 2009 til knap 60 pct. i 2019. Herefter faldt andelen af utrygge brat under COVID19-pandemien. I de senere år er andelen af utrygge begyndt at stige igen, og i 2023 var 53 pct. af borgerne mellem 18 og 65 år meget/noget utrygge for, om de vil få tilstrækkelig pleje i deres alderdom (Trygfonden, 2023).

Tiltrækning og fastholdelse af medarbejdere er afgørende for at skabe en ældrepleje med tid og omsorg for den enkelte ældre. Arbejdsgiverne melder imidlertid om udfordringer med at rekruttere de social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, som de har behov for. De aktuelle rekrutteringsudfordringer efter SOSU-uddannede medarbejdere (social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter) forventes at fortsætte. Mekaniske fremskrivninger efter arbejdskraft på velfærdsområderne peger på, at ændringen i efterspørgslen efter SOSU-uddannede medarbejdere samlet set ventes at overstige ændringen i udbuddet med knap 15.000 personer i 2035 set i forhold til 2021 (Finansministeriet, 2023).

UDKAST

Der har igennem en årrække været en stigende erkendelse af, at ældreplejen står over for en række udfordringer, der skal tages hånd om. Kortlægning og drøftelse af problemets omfang og mulige løsningsforslag har været genstand for politiske drøftelser og processer, der har omfattet en bred inddragelse af borgere og interessenter på ældreområdet.

Der har blandt andet været afholdt to ældretopmøder, hvor Social- og Ældreministeriet sammen med FOA, KL og Ældresagen fik sat fokus på de mange udfordringer, der kan styrke mødet mellem borgeren og medarbejderen og samtidig frigive ressourcer til kerneopgaven. Arbejdet mandede ud i et fælles charter om værdig ældrepleje. Der har endvidere været nedsat et rådgivende panel og ekspertgrupper samt afholdt en række borgermøder, hvorefter der blev udarbejdet en fælles afrapportering: ”En ældrepleje med tid til omsorg”. Dette arbejde kvalificerede udfordringerne og gav en overordnet retning på mulige løsninger til at imødekomme disse, bl.a. vedrørende rammer for mere selvbestemmelse og valgfrihed, visitation og organisering af hjælpen, ny model for tilsyn, forebyggelse og rehabilitering mv. Hertil kommer, at ældreministeren i løbet af 2023 og 2024 har afholdt en lang række møder med relevante videnspersoner og implementeringsekspertes med henblik på at forberede en reform af denne størrelse bedst muligt.

Regeringen (Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre) fremlagde i januar 2024 sit udspil til ældrereform, ”Regeringens ældrereform – du bliver aldrig for gammel til at have det godt”. I dette udspil blev der peget på tiltag, herunder lovgivning, som skal medvirke til, at de ældre skal modtage en mere værdig, nærværende og fleksibel pleje, der imødekommer netop deres behov og ønsker. Og medarbejderne skal vises en tillid, som giver rum til at bruge deres faglige dømmekraft og kendskab til den ældre. Med henblik på at drøfte og hente yderligere inspiration til reformen på ældreområdet afholdte regeringen den 30. januar 2024 et stormøde ifm. præsentationen af udspillet.

Den 18. april 2024 indgik regeringen (Moderaterne, Socialdemokratiet og Venstre), Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre en aftale om en reform på ældreområdet. Den lovgivningsmæssige udmøntning af aftalen sker i tre selvstændige forslag til nye hovedlove, som fremsættes samtidig for Folketinget. Det drejer sig foruden nærværende forslag til ældrelov om forslag til lov om ældretilsyn og forslag til lov om lokalplejehjem. Derover fremsættes samtidig forslag til ændring af friplejeboligloven og et følgelovforslag, hvor der lægges op til en række konsekvensrettelser i lov

UDKAST

om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love som følge af de foreslåede tre hovedlove.

Det foreslås på baggrund af aftalen om ældrereformen, at ældreloven skal udgøre en samlet, langsigtet og overordnet ramme for frisættelse af ældreplejen, hvor kommunerne inden for lovens rammer får frihed til at tilrettelægge ældreplejen efter lokale behov, samtidig med, at borgernes grundlæggende ret til personlig hjælp og pleje, og nødvendige praktiske opgaver m.v. bevares. Kommunalbestyrelsens frihed i forhold til tilrettelæggelsen af ældreplejen følges af et forsyningsansvar, der indebærer, at kommunalbestyrelsen som i dag vil have pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven.

Som politisk aftalt vil helhedspleje blive et bærende princip, der betyder, at den ældre skal kunne bestemme mere selv, og at det understøttes, at der i højere grad end i dag vil være en mere fast gruppe af medarbejdere, der kommer i den ældres hjem.

Det er Social, Bolig og Ældreministeriets vurdering, at der ved at samle bestemmelser om ældrepleje i en selvstændig ældrelov skabes et tydeligere lovgivningsmæssigt overblik over de formål, værdier og regler, som specifikt skal gælde for ældreplejen. En særskilt lov skal dermed bl.a. bidrage til at synlig- og tydeliggøre kommunernes ansvar for ældreplejen. Den øgede tydelighed og dermed forudsigelighed skal endvidere bidrage til, at der i den brede befolkning bliver en øget forståelse for, og dermed tryk og tillid til, at man kan få den nødvendige hjælp og omsorg i ældreplejen til sig selv og de nærmeste, hvis der bliver behov for dette.

Samlingen af bestemmelserne om ældrepleje i ældreloven vil samtidig indebære, at ældreplejen udskilles fra det specialiserede socialområde. Det skal understreges, at personer med fx handicap og mennesker med særlige sociale problemer, der ikke falder ind under ældrelovens anvendelsesområde, ikke vil miste rettigheder i forbindelse med indførelsen af ældreloven. Hvis disse personer har behov for hjælp til fx personlig hjælp og pleje eller hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, vil de som hidtil være berettiget til hjælp efter bestemmelserne i serviceloven, som opretholdes.

Ældrereformen (som omfatter forslag om ældreloven og de samtidigt fremsatte forslag til lov om tilsyn med ældreomsorg og -pleje, lov om lokalplejehjem og forslag til ændring af friplejeboligloven) evalueres efter tre år (delevaluering) og efter fem år (endelig evaluering). Evalueringen vil fokusere på lovenes mål om afbureaukratisering og frisættelse, samt følge

konkrete tiltag som udbredelse af faste teams, samtilsyn på plejehjem, konsortiekonstruktioner, lokalplejehjem og flere muligheder for friplejehjem. Evalueringen skal tilrettelægges, så dokumentationskrav begrænses.

Der vil blive fulgt op på borgeres og medarbejderes oplevelse af ældreplejen, ligesom der vil blive fulgt op på den strukturelle udvikling i ældreplejen, herunder udvikling i modtagere og leverandører samt udgifter. Der vil ligeledes blive fulgt op på centrale kvalitetsparametre bl.a. kvaliteten af indsatsen i de forskellige typer plejehjem dels via indikatorerne for det risikobaserede tilsyn og dels via de tilpassede kvalitetsindikatorer i ældreplejen. Endelig vil evalueringen særligt have fokus på udbredelsen af faste teams, og i forbindelse med devalueringen vil der blive udarbejdet en særskilt status herpå med henblik på en drøftelse af behovet for at igangsætte yderligere tiltag. Devalueringen skal ligeledes gøre status for rekrutteringssituationen i ældreplejen og udviklingen og bredden ift. leverandører.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lovens formål

3.1.1. Gældende ret

Rammen om de regler, som regulerer indsatser og forpligtelser i forhold til hjælp og støtte til ældre borgere i Danmark, udgøres af forskellig lovgivning, primært lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024 (herefter serviceloven) og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 25. februar 2022, som senest ændret ved lov nr. 1769 af 28. december 2023 (herefter retssikkerhedsloven). Serviceloven er en rammelov, der overlader fastlæggelsen af indholdet i ældreplejen til den enkelte kommunalbestyrelse. Der er således et ganske væsentligt råderum for de kommunalpolitiske beslutningstagere på ældreområdet – et råderum, der forudsætter, at kommunalbestyrelserne påtager sig det myndighedsansvar, der bl.a. ligger i beslutning om indholdet af, opfølgningen på og tilsynet med, at de kommunale opgaver løses i overensstemmelse med lovgivningen og med de beslutninger, den enkelte kommunalbestyrelse har vedtaget.

Serviceloven regulerer både kommunalbestyrelsens generelle forpligtelser over for alle voksne borgere med lovligt ophold i Danmark, der har brug for hjælp og støtte, men samtidig også de mere specifikke ydelser og forpligtelser, der retter sig mod personer med forskellige behov for hjælp og

UDKAST

støtte, bl.a. ældre borgere, der har behov for personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet m.v.

Det fremgår af § 1, stk. 1, at formålet med loven er til personer, der er fyldt 18 år, at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Det fremgår af stk. 2, at formålet med hjælpen efter loven er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten. Af stk. 3 fremgår, at hjælpen efter loven bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte.

Af servicelovens § 81 fremgår det overordnede formål med indsatser til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Bestemmelsen i § 81 vedrører som udgangspunkt alle grupper af voksne, der har behov for ydelser efter loven, og omfatter både personer med funktionsnedsættelser, fx personer med handicap og ældre, og fx udsatte voksne med sociale problemer. Servicelovens § 81 fastsætter, at formålet med indsatsen er at: 1) forebygge, at den enkeltes problemer forværres, 2) understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion, 3) forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje, 4) fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer, og 5) sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter serviceloven.

3.1.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftalen om en reform af ældreområdet, at der med ældrereformen skabes de lovgivnings- og forvaltningsmæssige rammer for, at medarbejdere og ledere i højere grad kan imødekomme den enkelte ældres individuelle behov, så tillid, relationer og tværfaglighed bliver ensbetydende med kvalitet. Dette gælder også for særligt plejkrævende ældre, herunder fx ældre med demens eller ældre, som er særligt udsatte.

UDKAST

Det fremgår endvidere af aftalen, at aftalepartierne med ældrereformen ønsker, at hjælpen leveres med udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker og behov, at ældre har indflydelse på den hjælp, de modtager, at medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer, og at lokale fællesskaber, civilsamfund og pårørende inddrages mere og bedre. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal udarbejdes en ny ældrelov med få, bærende værdier: Selvbestemmelse for den ældre, tillid til medarbejdere og ledelse og tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund

Serviceovens formålsbestemmelser favner bredt borgere, der i forskellige livssituationer har behov for hjælp og støtte, fx yngre personer med handicap og udsatte voksne, hvor formålsbestemmelsen bl.a. skal understøtte en indsats, hvor omsorg og pædagogisk støtte og træning skal ses i sammenhæng med uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder og andre tilbud. Med en ny ældrelov udskilles ældreplejen fra det specialiserede socialområde. Det er efter Social-, Bolig og Ældreministeriets opfattelse en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet af alderdommen kan få behov for ældrepleje, hvilket også afspejles i forslaget til formålsbestemmelser.

Det er endvidere Social-, Bolig og Ældreministeriets opfattelse, at der med udskillelsen af ældreområdet fra serviceoven og etableringen af en selvstændig ældrelov, etableres mulighed for at målrette lovens formål og de bærende værdier i overensstemmelse med den politiske aftale, og målrettet ældre borgere, med behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse.

3.1.3. Den foreslåede ordning

Ældreloven vil med forslaget være en rammelov, hvor rammerne for den måde hjælpen leveres på m.v. ændres. Loven skal understøtte at borgernes behov og ønsker mødes. Kommuner gives inden for lovens rammer frihed til at tilrettelægge efter lokale behov, samtidig med, at borgernes ret til personlig hjælp og pleje, og nødvendige praktiske opgaver m.v. bevares.

Med bestemmelsen i § 1, stk. 1, foreslås, at formålet med loven skal være at tilvejebringe de lovgivningsmæssige rammer for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde og tid til omsorg og nærvær.

Det foreslås, at lovens formål understøttes af følgende bærende værdier: 1) den ældres selvbestemmelse, 2) tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og 3) et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund, jf. forslaget til § 1, stk. 2.

Det bemærkes, at det forudsættes, at hjælpen efter loven bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og sin familie og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer, i det omfang det er muligt for den enkelte.

Formålet og de bærende værdier sætter en overordnet retning for den måde, ældreplejen skal styres, leveres, dokumenteres og kontrolleres, men indebærer ikke i selv konkrete materiale rettigheder og pligter for borgere, myndigheder og private leverandører. Lovens materielle bestemmelser skal imidlertid ses og fortolkes i lyset af formålet og de bærende værdier.

De bærende værdier om selvbestemmelse, tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og et tæt samspil mellem med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund afspejles og understøttes desuden af forslagene til de konkrete materielle bestemmelser i loven, Det gælder bl.a. forslaget til bestemmelser i lovens kapitel 2 om forebyggelse og civilsamfund, hvor det bl.a. foreslås fastsat, at kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, og at hjælpen og plejen til de borgere, som behov herfor skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. De bærende værdier afspejles desuden i forslaget til materielle bestemmelser i lovens kapitel 3 om helhedspleje i sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb samt almene tilbud m.v., der er centrale, og understøtter borgernes selvbestemmelse og tilliden til medarbejderne og den borgernære ledelse.

3.2. Lovens anvendelsesområde

3.2.1. Gældende ret

Det fremgår af servicelovens § 2, stk. 1, at enhver, der er fyldt 18 år og opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter loven. Der er i enkelte bestemmelser i serviceloven fastsat særlige aldersbetingelser tilknyttet en bestemt ydelse. Dette gælder f.eks. servicelovens § 76, der omhandler tilbud for unge voksne i alderen 18 til 22 år, lovens § 79 a om forebyggende hjemmebesøg, der særligt er målrettet ældre borgere og lovens § 97 om ledsagelse.

UDKAST

Serviceoven indeholder både ydelser, hvortil der ikke kræves særlig visitation, og ydelser der er knyttet til et særligt behov hos den enkelte modtager, og som kræver en særlig visitation.

De fleste ydelser efter serviceoven kræver dog visitation efter en individuel vurdering, men f.eks. foretages ikke visitation efter en individuel vurdering i forbindelse med de generelle og almene tilbud efter serviceovens § 79. Herudover har kommunerne en forpligtelse til at varetage rådgivningen af personer, der på grund nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har et mere specifikt behov for rådgivning.

Både når det gælder rådgivning på grund af særlige forhold og andre tilbud til voksne, dog frasat de almene tilbud, er det en betingelse, at den pågældende har et behov på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Behovet for støtte kan eksempelvis være at få kompenseret et nedsat syn, nedsat hørelse eller nedsat mobilitet, støtte til at udføre de basale livsfunktioner eller støtte til at få dagligdagen til at hænge sammen. Det er ikke en konkret diagnose, der udløser ydelser efter serviceoven, men det er de behov for støtte, som den enkeltes nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer afføder, der er udgangspunktet for vurderingen.

Folkepensionsalderen er reguleret i lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 527 af 25. april 2022, som senest ændret ved lov nr. 632 af 11. juni 2024 (herefter pensionsloven). Det følger af § 1a, at folkepensionsalderen i 2024 er 67 år. Pensionsalderen bliver gradvist forhøjet på grund af udviklingen i levetiden. Den forhøjede folkepensionsalder skal dog vedtages af Folketinget, før den får virkning. Folkepensionsalderen op til 69 år gældende fra 2035 er vedtaget af Folketinget.

3.2.2. Social- bolig og ældreministeriets overvejelser

Det anføres i aftalen om en ældrereform, at det er en helt naturlig del af livets gang at blive ældre og få behov for hjælp, og at aftalepartierne derfor er enige om, at ældreplejen fremover skal reguleres i en ny selvstændig ældrelov med få bærende værdier, hvor formålet er at sikre hjælp til at fortsætte et liv med selvbestemmelse og livsglæde.

Ældreplejen er i dag i alt overvejende grad reguleret i den sociale lovgivning, primært i lov om social service (serviceoven) og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven).

UDKAST

Serviceoven regulerer både kommunalbestyrelsens generelle forpligtelser, der gælder over for alle voksne borgere med lovligt ophold i Danmark, som har brug for hjælp og støtte, men samtidig også de mere specifikke ydelser og forpligtelser, der retter sig mod personer med forskellige behov for hjælp og støtte. Berettigede til ydelser er således mennesker med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, dvs. borgere som i daglig tale benævnes som mennesker med handicap, herunder mennesker med en varig sindslidelse og mennesker med aldersbetinget nedsat funktionsevne. Berettigede til ydelser er også mennesker med særlige sociale problemer.

Social-, bolig- og ældreministeriet foreslår i overensstemmelse med aftalen om en ældrereform, at ældreplejen med en ny ældrelov skal udskilles fra det specialiserede socialområde. Ældreplejen betragtes således som et alment område. Det overordnede hensyn bag udskillelsen af ældreplejen fra det specialiserede socialområde, er bl.a. en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet alderdommen kan få behov for ældrepleje.

Med henblik på tydeligt at afgrænse ældreplejen fra det specialiserede socialområde finder Social-, Bolig og Ældreministeriet, at der er behov for, at ældrelovens anvendelsesområde afgrænses af et relativt objektive kriterium. Det foreslås, at dette som det helt klare udgangspunkt udgøres af en kombination af en realiseret alder sammen med et vurderet behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen. Med denne afgrænsning vurderes det muligt at målrette reglerne, så de specifikt understøtter ambitionerne for fremtidens ældrepleje, som de bl.a. kommer til udtryk i aftalen om ældrereformen.

Da aldringsprocessen for den enkelte er individuel og ikke ensartet eller lineær, og et eventuelt behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen, dermed kan variere, indebærer den foreslåede afgrænsning af lovens personkreds, der fremgår af stk. 1, behov for håndtering af snitflader i forhold til borgere under folkepensionsalderen, hvor behovet for pleje og omsorg svarer til behovet for den hjælp (helhedspleje), som ældre over folkepensionsalderen, omfattet af ældreloven, kan modtage.

Denne undtagelsesbestemmelse skal ses i lyset af, at langt størstedelen af ældrelovens målgruppe vil blive omfattet af ældreloven via hovedreglen i forslaget til stk. 1. Langt størstedelen af hjemmehjælpsmodtagerne i dag er 67 år eller derover, mens knap 18 pct. er mellem 18 og 66 år. Blandt de 18-66-årige, som modtog hjemmehjælp i eget hjem i 2022, modtog godt 20.500

UDKAST

personer udelukkende praktisk hjælp, mens knap 13.700 modtog både praktisk hjælp og personlig pleje. Til sammenligning modtog hjemmehjælpsmodtagerne i aldersgruppen 67 år eller derover oftest både personlig pleje og praktisk hjælp i 2022

Det bemærkes, at bestemmelserne i servicelovens kapitel 16 om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. opretholdes, dvs. at personer med behov for hjælp fx på grund af et handicap og mennesker med særlige sociale problemer, der ikke falder ind under ældrelovens anvendelsesområde med behov for almen hjælp efter ældreloven, men som opfylder kriterierne i serviceloven, som hidtil vil være berettiget til hjælp efter disse bestemmelser i serviceloven. Det bemærkes desuden, at de omtalte persongrupper heller ikke mister rettigheder efter andre bestemmelser i serviceloven, når de når pensionsalderen, givet at de fortsat har et behov for hjælp efter disse bestemmelser. De vil således fortsat have ret til specialiserede ydelser, som findes i serviceloven. Personer med fx handicap over folkepensionsalderen, der modtager specialiseret hjælp til de ydelser, der gives efter serviceloven, vil herudover også – ligesom alle andre borgere - kunne modtage ældrepleje efter den nye ældrelov, hvis de har behov for hjælp, der er opstået i forbindelse med aldringen. Således vil en person med fx handicap over folkepensionsalderen kunne modtage både specialiseret hjælp efter serviceloven og ældrepleje, dvs. ”almen” hjælp, efter den nye ældrelov.

Det betyder, at en borger, som er omfattet af ældreloven, eksempelvis vil kunne modtage hjælp til personlig hjælp og pleje i form af et pleje- og omsorgsforløb efter ældrelovens regler samtidig med, at vedkommende modtager fx socialpædagogisk støtte eller ledsagelse efter servicelovens regler, såfremt vedkommende opfylder betingelserne herfor.

Det bemærkes, at borgere, der opfylder betingelserne for at være omfattet af reglerne i servicelovens § 95 (om kontant tilskud eller servicelovens) eller § 96 (om borgerstyret personlig assistance) vil skulle modtage hjælp efter disse bestemmelser og ikke efter ældreloven.

3.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven finder anvendelse for personer, der har nået folkepensionsalderen, og har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse, på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

UDKAST

Med den foreslåede bestemmelse afgrænses loven af et alderskriterium, kombineret med et hjælpebehov til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Da aldringsprocessen for den enkelte er individuel og ikke ensartet eller lineær, og et eventuelt behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen, dermed kan variere, indebærer den foreslåede afgrænsning af lovens personkreds, der fremgår af stk. 1, behov for håndtering af snitflader i forhold til borgere under folkepensionsalderen, hvor behovet for pleje og svarer til behovet for den hjælp, som ældre over folkepensionsalderen, omfattet af ældreloven, vil kunne modtage.

Det foreslås derfor i § 2, stk. 2, at loven også finder anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov, jf. stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil være en snæver undtagelsesbestemmelse, der hjemler mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at en person, der har behov for hjælp, skal omfattes af ældrelovens bestemmelser, selvom vedkommende ikke opfylder alderskriteriet, jf. forslaget til stk. 1.

Ved vurderingen af, om en persons samlede livssituation via denne undtagelsesbestemmelse skal omfattes af ældreloven, skal vedkommendes alder tillægges betydelig vægt. Undtagelsesbestemmelsen forudsættes således alene anvendt i forhold til personer, der med rimelighed kan betegnes som "ældre", selvom de ikke har nået folkepensionsalderen. Det kan fx være en person i halvtredserne, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at vedkommendes behov for hjælp mest hensigtsmæssigt varetages i regi af ældreplejen, fx en person, der lider af demens, der har et hjælpebehov. Modsat vil en yngre person i fx trediverne, der lider af demens og har behov for praktisk hjælp og personlig pleje og omsorg, ikke omfattes af undtagelsesbestemmelsen, men i stedet skulle modtage hjælp efter bestemmelserne i serviceloven, jf. nærmere herom nedenfor.

Det bemærkes, at bestemmelserne i servicelovens kapitel 16 om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. opretholdes, dvs. at personer med nedsat funktionsevne som følge af fx handicap og mennesker med særlige sociale problemer, der ikke vurderes at blive omfattet af ældreloven via bestemmelsen i forslaget til § 2, men som opfylder kriterierne i serviceloven som hidtil vil være berettiget til hjælp efter disse bestemmelser i

UDKAST

serviceloven. Omvendt vil personer, der omfattes af ældreloven, fortsat kunne modtage hjælp efter øvrige bestemmelser i serviceloven i det omfang de opfylder kriterierne herfor i serviceloven.

Det foreslås i det samtidig fremsatte forslag til følgelov, at der indsættes et nyt stk. 5 i § 2 i serviceloven, hvorefter personer, der kan modtage hjælp og støtte m.v. efter forslaget til kapitel 3 i ældreloven, ikke kan modtage hjælp og støtte efter §§ 83 serviceloven (personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemme og madservice), 83 a (kortvarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb), 84 (afløsning og aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende) og 86 (genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til sygehusindlæggelse). Ældrelovens kapitel 3 vil herved for så vidt angår de nævnte bestemmelser få forrang for de nævnte bestemmelser i serviceloven.

Vurderingen af, om en person omfattes af ældreloven vil skulle foretages af kommunalbestyrelsen i personens bopælskommune, jf. forslaget til stk. 3. Kommunalbestyrelsens beslutning vil ikke kunne påklages til Ankestyrelsen, jf. forslaget til bestemmelser om klageadgang i lovforslagets § 25 modsætningsvist. Personen vil kunne klage til kommunen over kommunens administration.

Det foreslås, at målgruppen for en række bestemmelser i lovforslaget skal være bredere end den afgrænsning, som fremgår af forslaget til § 2. Det drejer sig om målgruppen for en generel forebyggende indsats, som også omfatter ældre, som ikke aktuelt har et hjælpebehov, og som ikke nødvendigvis opfylder det foreslåede alderskriterium. Det fremgår derfor af forslaget til stk. 4, at lovens § 4, som vedrører den generelt forebyggende indsats, endvidere finder anvendelse for ældre borgere i kommunen, som ikke omfattes af stk. 1 og 2, men som kommunalbestyrelsen vurderer skal omfattes af den generel forebyggende indsats, jf. § 4.

Det foreslås endvidere, at servicelovens bestemmelser om pasning af døende overflyttes fra serviceloven til ældreloven. Der er til disse bestemmelser ikke tilknyttet et alderskriterium. Det foreslås derfor fastsat i stk. 5 i ældreloven, at loven finder anvendelse for personer, som ikke omfattes af stk. 1 og 2, men som omfattes af bestemmelserne i lovens kapitel 7 om pasning af døende. Det foreslås endvidere, jf. forslaget til § 3, at det vil være en betingelse, at personen har lovligt ophold i Danmark i overensstemmelse med de gældende regler i serviceloven.

3.3. Forebyggelse og inddragelse af civilsamfund

3.3.1. Gældende ret

Kommunerne har i dag mulighed for at yde tilskud til private aktivitets- og samværstilbud med et forebyggende sigte efter § 79 i serviceloven.

Tilbuddene omfatter aktivitetsprægede tilbud. Formålet med tilbuddene er at øge og bevare brugernes muligheder for at klare sig selv, fx ved at forebygge forringelse af den fysiske funktionsevne eller af social isolation. Som eksempler på generelle aktiverende og forebyggende tilbud kan nævnes aktiviteter i form af besøgsordninger, klubarbejde, undervisning, foredrag, studiekredse, ergoterapi og ældreidræt.

Det fremgår af § 79, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper, der kan benytte tilbuddene.

Der er således ikke tale om en forpligtigelse, og kommunalbestyrelsen afgør ud fra lokale forhold, om, og i hvilket omfang, den vil udnytte muligheden for at iværksætte tilbud efter § 79.

I kraft af tradition og historikken efter § 79 er bestemmelsen primært rettet mod ældre borgere, men bestemmelsen er ikke afgrænset til en bestemt målgruppe. Det er kommunen, der fastsætter målgruppen for tilbuddene. Det betyder, at kommunen kan forbeholde tilbuddene til en bestemt persongruppe, fx borgere med demens eller en bestemt aldersgruppe. At der er tale om generelle tilbud, betyder, at der er ikke tale om et tilbud, borgeren visiteres til på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for dette tilbud.

Det fremgår således af § 79, stk. 2, at afgørelser efter § 79, stk. 1 ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Kommunalbestyrelsen afgør, hvor og hvordan tilbuddene konkret skal tilrettelægges og udformes. Kommunen kan vælge at yde økonomisk støtte til tilbuddene, at stille et beløb til rådighed, som brugerne selv forvalter, eller eventuelt blot udlåne lokaler.

Det er ligeledes overladt til kommunen at bestemme, om tilbuddene skal iværksættes ved kommunens egen foranstaltning eller overlades til foreninger og organisationer eller til brugerne selv.

Det forudsættes derfor, at brugerne får størst muligt medansvar for og indflydelse på udformningen og driften af tilbuddene. Tilbuddene kan

UDKAST

tilrettelægges i samarbejde med andre kommuner. Der henvises til retsikkerhedslovens § 30, stk. 3, om høring af ældrerådet, når tilbuddene omfatter ældre.

Det fremgår af § 79, stk. 3, at ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter stk. 1, herunder om beregningsgrundlaget for taksten.

Ældreministeren har i bekendtgørelse nr. 1481 af 5. december 2023 om betaling for generelle tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service, fastsat regler om betaling for generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte efter servicelovens § 79, stk. 3.

Kommunen skal i dag tilbyde forebyggende hjemmebesøg til ældre borgere efter servicelovens § 79 a.

Ved forebyggende hjemmebesøg forstås uopfordrede, men ikke uanmeldte, besøg i borgerens eget hjem med det formål at drøfte den pågældendes aktuelle livssituation.

Hjemmebesøgene har til formål at hjælpe de ældre til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Indholdet er fastsat således, at de forebyggende hjemmebesøg blandt andet skal anvendes til at identificere eventuelle problemer hos ældre og til at indgå i en dialog med de ældre om eventuelle behov for støtte. Formålet er bl.a. at den forebyggende medarbejder på baggrund af samtalen kan henvise til forskellige forebyggende og aktiverende tilbud eksempelvis i frivilligt eller kommunalt regi.

Det fremgår af § 79 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen jf. dog stk. 2 og 4.

Tilbuddet om årligt tilbagevendende tilbud om forebyggende hjemmebesøg til alle 82-årige er fastsat med henblik på at skabe rum for, at kommunerne kan målrette de forebyggende hjemmebesøg i forhold til særlige risikogrupper, da der er klare sociale forskelle i forekomsten og fordelingen af sundhed og sygdom i ældrebefolkningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor i kommunen, i deres fyldte 75. år og deres fyldte 80. år.

UDKAST

Tilbuddet om et forebyggende hjemmebesøg til alle 75-årige og 80-årige er fastsat med henblik på at sikre, at svage og udsatte borgere på 75 og 80 år får et tilbud om forebyggende hjemmebesøg med henblik på en afklaring af behovet for fremtidige besøg frem til, at borgeren fylder 82 år, hvor vedkommende får årlige tilbud om et forebyggende hjemmebesøg, samt at identificere borgere med særlig behov for en forebyggende indsats. Hjemmebesøget skal tilbydes inden for en rimelig tidsperiode, og det er op til kommunalbestyrelsen konkret at tage stilling til, hvad der i det konkrete tilfælde kan anses for en rimelig frist. Hjemmebesøget skal bl.a. bruges til afklaring af behovet for fremtidige besøg og til at identificere borgere med særlige behov for en forebyggende indsats.

Det fremgår videre af § 79 a, stk. 3, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, som bor alene i kommunen, i deres fyldte 70. år.

Tilbuddet om forebyggende hjemmebesøg til alle 70-årige er fastsat med henblik på at opspore og på den baggrund igangsætte eventuelt nødvendige foranstaltninger, som kan forebygge og afhjælpe eksempelvis ensomhed blandt målgruppen. Det skal ses som en generel forebyggende indsats, da eksempelvis overgangen fra arbejdsmarkedet til pension for nogle kan ende i isolation og ensomhed. Formålet er derfor også at styrke opsporingen af ældre i risiko for nedsat social, psykisk og fysisk funktionsevne – herunder enlige ældre, som kan være i risiko for at blive ensomme, eksempelvis fordi de ikke har nærtstående til at bistå dem i hverdagen. ”Bor alene” kan defineres som, at en person er den eneste registreret med bopæl på folkeregisteradressen.

Det fremgår af § 79 a, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg efter behov til borgere i alderen 65 år til 81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsevne, og som bor i kommunen.

Det gælder for eksempel borgere, som er i en vanskelig livssituation, eller som har været igennem belastende livsforandrende begivenheder som for eksempel tab af ægtefælle, borgere med et overforbrug af alkohol, borgere der er udskrevet fra hospitalet, borgere med sansetab og borgere, der er isoleret i særlig grad.

Formålet er således at have fokus på borgerens samlede ressourcer og risiko for tab af funktionsevne. Det er op til den enkelte kommune at målrette og tilrettelægge indsatsen i forhold til de særlige risikogrupper. Desuden skal

UDKAST

kommunerne i deres kvalitetsstandard beskrive, hvordan de vil målrette og tilrettelægge indsatsen i forhold til de særlige målgrupper.

Det fremgår videre af § 79 a, stk. 5, at kommunalbestyrelsen tilrettelægger de forebyggende hjemmebesøgene efter behov, jf. dog stk. 1-3, som beskrevet ovenfor.

Kommunalbestyrelsen kan undtage borgere, der allerede modtager hjælp fra besøgene. Det fremgår af § 79 a, stk. 6, at kommunalbestyrelsen kan undtage de borgere, som modtager både personlig pleje og praktisk hjælp efter § 83, fra ordningen om forebyggende hjemmebesøg. Borgere, der alene modtager enten personlig eller praktisk hjælp, har ret til at få tilbud om forebyggende hjemmebesøg. Hvis en kommune har valgt ikke at tilbyde forebyggende hjemmebesøg til gruppen af borgere, der modtager både personlig og praktisk hjælp, påhviler der kommunen en særlig forpligtelse til at være opmærksom på, om der er behov for at igangsætte særlige tiltag eller tilbyde forebyggende hjemmebesøg til den enkelte borger i denne gruppe.

Det fremgår endeligt af § 79 a, stk. 7, at ældreministeren kan fastsætte regler om de kommunale forpligtelser efter stk. 1-6, herunder om samordning med de andre generelle kommunale forebyggende og aktiverende foranstaltninger og om andre måder at gennemføre det forebyggende hjemmebesøg på end ved besøg i hjemmet.

I henhold til servicelovens § 139, stk. 2, kan ældreministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op.

Ældreministeren har i bekendtgørelse nr. 716 af 07. juli 2019 om tilrettelæggelse af samt kvalitetsstandarder for de forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a, fastsat regler om tilrettelæggelse af forebyggende hjemmebesøg samt kvalitetsstandarder for de forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a.

Efter bekendtgørelsens § 1 kan tilbuddene bestå af et tilbud om besøg i borgerens eget hjem eller et alternativ til dette, som for eksempel et tilbud om et kollektivt arrangement med henblik på at nå borgere, som normalt takker nej til et forebyggende hjemmebesøg.

Efter bekendtgørelsens § 2 skal borgere, der ikke ønsker at deltage i et alternativt tilbud, i stedet tilbydes et individuelt besøg i hjemmet.

UDKAST

Det fremgår videre af bekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen bør sammentænke ordningen med øvrige relevante forebyggelsestiltag, herunder blandt andet forebyggelsesindsatser efter sundhedsloven.

Derudover skal kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for forebyggende hjemmebesøg, som indeholde generel serviceinformation til borgerne om formålet med samt indholdet i et forebyggende hjemmebesøg.

Kommunalbestyrelsen er i dag forpligtiget til at samarbejde med frivillige organisationer og foreninger på det sociale område.

Det fremgår således af § 18, at Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger.

Formålet med servicelovens § 18 er, at kommunalbestyrelsen skal fremme samarbejdet med den lokale frivillige sociale sektor med henblik på at skabe gode rammer for den frivillige indsats og sikre et bedre samspil mellem de frivillige sociale organisationer og foreningers aktiviteter og de offentlige sociale tilbud.

Det fremgår videre af § 18, stk. 2, at kommunalbestyrelsen årligt skal afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde.

Som kompensation for støtten modtager kommunalbestyrelsen et tilskud fra staten via bloktilskuddet, der årligt reguleres med pris- og lønudviklingen. Det beløb, som kommunerne modtager som kompensation for støtten til det frivillige sociale arbejde, er ikke øremærket. Det betyder, at det ikke i serviceloven er fastsat, hvor stort et beløb den enkelte kommune skal afsætte til økonomisk støtte til frivilligt socialt arbejde.

Ud over tilskuddet til støtten efter § 18 får kommunerne tilskud til kompensation for de udgifter, de har i forbindelse med at administrere støtten. Denne kompensation udgør 3 pct. af statens samlede § 18-kompensation. Beløbet er en supplerende kompensation og skal derfor ikke trækkes fra det beløb, kommunerne modtager til støtte af frivilligt socialt arbejde. Bloktilskuddet, som kommunerne modtager fra staten forudsætter generelt, at kommunerne samlet set anvender tilskuddet til det frivillige sociale arbejde.

Det fremgår af § 18, stk. 3, at rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

UDKAST

Det fremgår endvidere af §18 a, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale eller regionale opgaver yder en frivillig indsats i kommunen henholdsvis regionen.

Det fremgår af §18 a i lov om social service (serviceloven), stk. 2., at en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som vælger at tegne forsikring efter stk. 1, skal fastsætte retningslinjer for, hvilke frivillige indsatser der skal omfattes af ansvars- og ulykkesforsikringer.

De tegnede forsikringer skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen henholdsvis regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde.

3.3.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

I takt med, at befolkningen generelt lever længere, og andelen af ældre i befolkningen stiger, er der kommet et øget fokus på livskvalitet og helbred i de ekstra leveår.

Med aftale om en reform af ældreområdet er aftalepartierne enige om at styrke en forebyggende tilgang til ældreplejen, bl.a. gennem aktiviteter som fx leg på plejehjem, cykling med ældre og lignende, samt at et tæt samspil med lokal- og civilsamfund er et vigtigt element i at øge kvaliteten i indsatserne.

Det fremgår videre af aftalen, at aftalepartierne er enige om, at et tæt samspil med lokal- og civilsamfund er et vigtigt element i at øge kvaliteten og styrke en forebyggende tilgang til ældrepleje, gennem aktiviteter som fx leg på plejehjem, cykling med de ældre og andet. Der skal være et tæt samspil med lokale fællesskaber og civilsamfund med respekt for den ældres ønsker og behov.

Målet med forebyggelse på ældreområdet er, at ældre kan leve et selvstændigt og meningsfuldt liv samt bibeholde deres funktionsevne længst muligt forstået som personens evne til at klare dagligdagens gøremål både fysisk, psykisk og social. Forebyggelse omhandler aktiviteter og indsatser, der sørger for at forhindre opståen og udvikling af sygdomme, mistrivsel, funktionsnedsættelse, psykosociale problemer og ulykker. Der er således både tale om indsatser målrettet sociale dimensioner af livet, herunder forebyggelse af ensomhed, samt indsatser målrettet det fysiske helbred i forhold til funktionsniveau og velbefindende.

UDKAST

Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at ældreloven understøtter kommunernes forebyggende arbejde og sikrer, at kommunerne også fremover har mulighed for at iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet. Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder det ligeledes hensigtsmæssigt, at kommunerne også fremover vil være forpligtet til at samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet eksempelvis om forebyggende indsatser.

Det fremgår af den politiske aftale om en reform af ældreområdet, at der er brug for en omfattende frisættelse af ældreområdet, der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på. Med aftalen ændres tilgangen fra at styre efter standarder og kontrol til i stedet at styre efter kvalitet, klare mål og værdier.

Det er derfor en del af den politiske aftale, at kravet til kommunerne om at foretage forebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i specifikke alderskriterier, jf. servicelovens § 79 a, afskaffes. Af aftalen fremgår det, at kommunerne fortsat vil være forpligtede til at arbejde forebyggende dog i form af en generel forebyggende indsats. Det fremgår også af aftalen, at aftalepartierne er enige om, at det som led i den generelle forebyggende indsats, fortsat er vigtigt at iværksætte opsøgende indsatser målrettet borgere, hvor forebyggelsespotentialet vurderes at være relevant.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at kommunernes pligt til at tilvejebringe en forebyggende indsats til ældre borgere fremadrettet ikke pålægges at blive tilrettelagt og målrettet med udgangspunkt i specifikke alderskriterier.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder det væsentligt, at kommunerne fremover vil være i stand til at målrette og tilrettelægge de forebyggende indsatser ud fra konkrete risikovurderinger, kendskab til borgernes risikofaktorer og -situationer, såvel som lokale forhold og muligheder. Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder det hensigtsmæssigt, at kommunerne i højere grad frisættes til at tilrettelægge og målrette den forebyggende indsats i overensstemmelse med aftalepartiernes ønske. Social-, Bolig- og Ældreministeriet bemærker, at kommunerne fortsat vil have mulighed for at tilrettelægge og målrette opsøgende og forebyggende indsatser med udgangspunkt i specifikke aldersgrupper, såfremt kommunen vurderer, at det er den bedste metode til at tilvejebringe indsatsen.

Endvidere finder Social-, Bolig- og Ældreministeriet det i overensstemmelse med aftalepartiernes ønske væsentligt, at kommunerne

UDKAST

som led i den generelle forebyggende indsats fortsat er forpligtede til at iværksætte opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale. Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at opsøgende indsatser er væsentlige for, at kommunerne kan stifte kontakt til borgere, der ikke tidligere har haft kontakt med kommunen. Endvidere kan opsøgende indsatser medvirke til at identificere eventuelle fysiske, psykiske eller sociale udfordringer tidligt i forløbet. Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets overbevisning, at tidlig indgriben, identifikation og forebyggelse er væsentligt for bl.a. forbedring af livskvalitet, øget tryghed, bekæmpelse af ensomhed og isolation, opretholdelse af funktionsevne m.v.

3.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at de nuværende krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forebyggende hjemmebesøg med udgangspunkt i alderskriterier, jf. servicelovens § 79 a, afskaffes.

I stedet foreslås det med § 4, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen, og der som led her i vil skulle iværksættes opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale.

Formålet med den generel forebyggende indsats vil skulle være, at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov.

Det foreslås endvidere med § 5, at hjælpen i ældreloven, jf. den foreslåede §§ 8 og 9, vil skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Det foreslåede vil indebære, at omsorgen og plejen i mødet mellem borgeren og medarbejderen ville skulle gives med et forebyggende perspektiv med henblik på, at den ældre i videst muligt omfang kan opretholde sin evne til at

Det foreslås, at servicelovens mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte videreføres til den foreslåede § 6 med redaktionelle ændringer.

Den foreslåede ordning vil medføre, at kommunalbestyrelsen også fremover kan vælge at iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet, og at

kommunalbestyrelsens fortsat vil skulle fastsætte retningslinjer for hvilke persongrupper, der kan benytte sig af tilbuddene.

Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsens fortsat vil være forpligtige til at samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger under samme vilkår som efter servicelovens § 18 og § 18 a, som foreslås videreført i den foreslåede § 7 og § 8 med redaktionelle ændringer.

3.4. Kommunalpolitisk beslutning om helhedspleje i få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb

3.4.1. Gældende ret

Der er i dag ikke krav om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, herunder rammerne for samt den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af forløbene.

Det følger dog af § 139, stk. 2, i serviceloven, at ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter bl.a. §§ 83, 83 a, og 86 samt følge disse beslutninger op.

Bemyndigelsesbestemmelsen i § 139, stk. 2 i serviceloven, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt udarbejde en kvalitetsstandard for personlig og praktisk hjælp m.v., rehabiliteringsforløb samt kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86. Kvalitetsstandarden skal indeholde en beskrivelse af det serviceniveau, kommunalbestyrelsen har fastsat for de pågældende ydelser. Beskrivelsen af indhold, omfang og udførelse af hjælpen skal være præcis og skal danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne samt levering af hjælpen. Kvalitetsstandarden skal endvidere indeholde operationelle mål for, hvordan dette sikres, og en beskrivelse af, hvordan der følges op på de fastsatte mål, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Serviceloven danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til fx personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og stk. 2, har kommunalbestyrelsen pligt til at tilbyde personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet til personer, som på

UDKAST

grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Tilbud om hjælp skal efter § 83, stk. 4, bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Efter § 83, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen fastsætte individuelle mål for hjælpen, og hjælpen skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Forud for vurderingen af behovet for hjælp efter stk. 1 og 2, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp.

Efter servicelovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter servicelovens § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger af § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet. De fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal i medfør af stk. 3 indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under forløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål. Det fremgår af § 83 a, stk. 4, hvor det tillige fremgår, at hjælp og støtte løbende skal tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne. Hvis modtageren ikke gennemfører forløbet, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83. Det følger af servicelovens § 83, stk. 6, at kommunalbestyrelsen ligeledes i forbindelse med afslutning af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a, skal vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af § 86, stk. 2, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

3.4.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af den politiske aftale af 18. april 2024 om en reform af ældreområdet, at der er brug for en omfattende frisættelse af ældreområdet,

UDKAST

der grundlæggende forandrer den måde, ældreplejen styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på. Med aftalen ændres tilgangen fra at styre efter standarder og kontrol til i stedet at styre efter kvalitet, klare mål og værdier.

Baggrunden er et ønske om, at hjælpen i ældreplejen skal leveres med udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker og behov, at ældre har indflydelse på den hjælp, de modtager, og at medarbejdere og ledere mødes med tillid til deres faglighed og kompetencer.

Kommunalbestyrelsen har som den øverste politiske myndighed i kommunen ansvaret for fastsættelse af kommunens serviceniveau og for fastsættelse af den overordnede retning for, hvordan de lovgivningsmæssige forpligtelser vedrørende ældreplejen skal udmønte sig lokalt i den enkelte kommune.

Med aftalen om reform på ældreområdet foreslås grundlæggende ændringer af de lovgivningsmæssige forpligtelser, der vedrører kommunernes styring, tildeling og udmøntning af ældreplejen, så hjælpen i vidt omfang vil skulle gives som helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Aftalepartierne bag den politiske aftale er enige om, at indførelse af helhedspleje og borgernær visitation er en forudsætning for en ældrepleje med mere selvbestemmelse, fleksibilitet og sammenhæng.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at det er en grundlæggende forudsætning i den politiske aftale, at det ikke er hensigten med en ny ældrelov at ændre på selve indholdet i hjælpen, der gives til borgerne, men at ændre i selve måden hjælpen tilrettelægges og udføres på.

Udgangspunktet for hjælpen i helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil således skulle være de samme kerneydelser, som efter gældende ret skal leveres efter servicelovens §§ 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og §§ 83 a og 86.

Det fremgår af den politiske aftale, at helhedspleje betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Dette skal i medfør af den politiske aftale ske inden for få rummelige pleje- og omsorgsforløb og i dialog mellem medarbejderen, den ældre samt eventuelle pårørende, således at der sikres fleksibilitet og individuel tilpasning af hjælpen. Dette skal ifølge den politiske aftale understøtte bevægelsen mod mere tillid til medarbejdere og ledelse, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen får flere muligheder, større ansvar og medbestemmelse.

Med indførelse af det foreslåede begreb "helhedspleje" som et centralt element i den nye tilgang til ældreplejen, er det – i overensstemmelse med den politiske aftale - hensigten at tydeliggøre, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, vil skulle baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri. Det vil indebære, at der vil skulle anlægges en generel helhedsorienteret tilgang til indsatsen over for den enkelte borger, som vil skulle afspejles i,

UDKAST

at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering i enkeltydelser.

Dette indebærer efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering et opgør med den nuværende regulering af kommunernes forpligtelser til at udarbejde kvalitetsstandarder for de enkelte ydelser, der indgår i ældreplejen. I dag anvendes kvalitetsstandarderne som et centralt styringsinstrument for den enkelte kommunalbestyrelse, idet kvalitetsstandarderne skal indeholde en så præcis beskrivelse af serviceniveauet, at der samtidig opstilles kvalitetsmål, dvs. operationelle mål, som det efterfølgende er muligt for kommunalbestyrelsen at bedømme den faktiske indsats efter. Kvalitetsstandarderne bruges i praksis som grundlag for den daglige indsats i kommunerne både i forbindelse med, at der træffes afgørelser om tildeling af den konkrete hjælp opdelt i enkeltydelser og i forbindelse med udførelse af hjælpen.

I forbindelse med den politiske aftale har aftalepartierne bl.a. haft fokus på, at der med en ny ældrelov skal sikres kontinuitet i hjælpen til den enkelte borger, herunder sikre færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem. Helhedsplejebegrebet tilsigter derfor også at understøtte, at der sikres kontinuitet i hjælpen til den enkelte borger, herunder at det i videst muligt omfang er de samme medarbejdere, som kender borgeren, der kommer i borgerens hjem.

Derudover er det - med afsæt i ønsket om kontinuitet i hjælpen - et andet centralt element i den politiske aftale, at hjælpen i de foreslåede pleje- og omsorgsforløb vil skulle kunne leveres af én og samme leverandør – offentlig som privat leverandør. Med én og samme leverandør, der vil få ansvaret for at levere den samlede hjælp, vil en større sammenhæng og kontinuitet i hjælpen kunne understøttes og ligeledes bidrage til færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem.

Den nye tilgang til ældreplejen vil i overensstemmelse med den politiske aftale også indebære, at det sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, kommunalbestyrelsen skal tilbyde den enkelte borger, skal være så rummeligt, at det muliggør en løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i modtagerens behov.

Aftalepartierne har været enige om, at det er væsentligt, at der er tale om få pleje- og omsorgsforløb. Det følger således også af den politiske aftale, at det skal fremgå af ældreloven, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af hjælpen, herunder rammerne for de få og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Forslaget om fastsættelse af få forløb har netop til formål at bidrage til, at hjælp og støtte i videst muligt omfang gives som en kontinuerlig og sammenhængende indsats tilpasset udviklingen i den enkelte borgers behov, og at borgeren således kan forblive i samme forløb længst muligt. Dette tilsiger, at der i overensstemmelse med aftalepartiernes ønsker kun er få forløb, så behovet for skift af pleje- og omsorgsforløb, som indebærer sagsbehandlingsskridt i forbindelse med en ny forvaltningsretlig afgørelse, begrænses mest muligt.

UDKAST

Modsætningsvist vil kommunalbestyrelsen ikke kunne træffe beslutning om at fastsætte mange sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Der vil efter ministeriets opfattelse være tale om en konkret vurdering fra kommune til kommune, hvor mange forløb der vil skulle fastsættes, men få forløb vil fx kunne udgøre et antal på 3-5.

Denne nye tilgang til ældreplejen vil efter ministeriets vurdering medføre behov for, at kommunalbestyrelsen bl.a. vil skulle forholde sig til, hvordan man lokalt vil organisere sig i de enkelte plejeenheder med henblik på at sikre, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen understøtter såvel ældrelovens værdier som den nye tilgang til måden at tildele og udføre hjælpen på. Det vil fx kunne omfatte organisering i faste teams eller lignende tværfaglige fællesskaber centreret omkring den enkelte borger, og som understøtter kontinuitet i hjælpen, herunder færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet.

Der vil efter ministeriets vurdering desuden være behov for, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for en generel borgerrettet serviceinformation om, hvilken hjælp man som borger kan forvente at få i den pågældende kommune. Dette følger også af den politiske aftale, hvor det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold i de få og rummelige pleje- og omsorgsforløb, skal gøres tilgængelige for borgerne.

3.4.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i ældrelovens § 9, stk. 1, indføres en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at træffe beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i medfør af lovforslagets § 10.

Kommunalbestyrelsens beslutninger vil således efter den foreslåede ordning sætte en overordnet retning for, hvordan forvaltningen, herunder visitationen, samt ledere og medarbejdere – offentlige som private – vil skulle tilrettelægge, organisere og udføre ældreplejen lokalt.

Det, at kommunalbestyrelsens beslutning vil sætte en overordnet retning for, hvordan forvaltning m.v. vil skulle tilrettelægge, organisere og udføre ældreplejen lokalt, betyder, at der skal overlades et rum for såvel visitationen som ledere og medarbejdere til den nærmere tilrettelæggelse og udførelse. Det følger af den grundlæggende forandring, som lovforslaget sigter på, og hvorefter den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af den konkrete hjælp i langt højere grad skal tage afsæt i den daglige dialog mellem de udførende medarbejdere og den enkelte borger ud fra borgerens aktuelle behov og ressourcer.

Dette tilsiger, at kommunalbestyrelsens beslutning om de enkelte pleje- og omsorgsforløb ikke på forhånd definerer et detaljeret indhold i de enkelte forløb, som visitationen, lederne og de udførende medarbejdere dermed er bundet af.

UDKAST

Derudover er det væsentligt at fremhæve, at der med lovforslaget ikke er tilsigtet ændringer i forhold til. nuværende retstilstand, hvorefter kommunernes fastsatte serviceniveauer altid kun er vejledende og ikke står over loven. Den enkelte borger skal have den hjælp, som vedkommende har brug for i henhold til lovgivningen, og det er kommunernes ansvar at sikre den nødvendige hjælp. Det følger af lovforslagets bestemmelser om tildeling og udmøntning af de enkelte pleje- og omsorgsforløb. Det er således – lige som i dag - den enkelte borgers behov, der er styrende ift. den konkrete hjælp – ikke på forhånd definerede serviceniveauer, standarder eller lignende for hjælpen.

Tilsvarende gælder, hvis kommunalbestyrelsen beslutter at fastsætte pleje- og omsorgsforløbene ud fra fx en tids- eller udgiftsmæssig ramme, som derfor også alene har vejledende karakter og vil skulle justeres i takt med udviklingen i borgerens aktuelle behov og ressourcer.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle forholde sig til antallet af pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i den pågældende kommune, men det vil være en forudsætning, at der vil skulle være tale om fastsættelse af få forløb. Forslaget om fastsættelse af få forløb har til formål at bidrage til, at hjælp og støtte i videst muligt omfang gives som en kontinuerlig og sammenhængende indsats tilpasset udviklingen i den enkelte borgers behov, og at borgeren således kan forblive i samme forløb længst muligt. Dette tilsiger, at der kun er få forløb, så behovet for skift af pleje- og omsorgsforløb, som indebærer sagsbehandlingsskridt i forbindelse med en ny forvaltningsretlig afgørelse, begrænses mest muligt

Kommunalbestyrelsen vil således efter forslaget ikke kunne træffe beslutning om at fastsætte mange sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, da dette alt andet lige vil kunne betyde, at modtagerens udvikling ikke kan rummes i det enkelte forløb, og at modtageren ofte vil skulle genvisiteres. Der vil imidlertid være tale om en konkret vurdering fra kommune til kommune, hvor mange forløb der vil skulle fastsættes, men efter ministeriets opfattelse vil få forløb fx være 3-5 forløb.

Kommunalbestyrelsens beslutning vil endvidere skulle forholde sig til, hvordan de fastsatte pleje- og omsorgsforløb vil være sammensat, samt hvilke konkrete indsatser, der kan indgå i de forskellige forløb.

Kommunerne vil i den forbindelse bl.a. have mulighed for at fastsætte de rummelige pleje- og omsorgsforløb ud fra f.eks. en tids- eller udgiftsmæssig ramme.

De konkrete indsatser, der vil indgå i helhedsplejen og dermed i de nye pleje- og omsorgsforløb, er fastsat i forslagens § 9, stk. 2. Der er tale om de samme kerneydelser, som kommunerne er forpligtet til at tilbyde efter gældende ret i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 86. Dvs. personlig hjælp og pleje, fx hjælp til bad samt af- og påklædning, samt hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, fx hjælp til rengøring. Opgaver, der i praksis ofte benævnes ”hjemmehjælp”. Kommunalbestyrelsens pligt

efter servicelovens § 83 a til efter omstændighederne at tilbyde rehabiliteringsforløb vil blive en integreret del af udmøntningen af den konkret hjælp i henhold til den foreslåede § 11, stk. 2, hvor det foreslås, at tilrettelæggelsen og udførelsen af et tilbud om helhedspleje i et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, skal ske med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Helhedspleje vil også skulle omfatte genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, men hvor borgeren er midlertidig svækket, fx efter længere tids sengeleje i hjemmet pga. influenza eller lignende.

Udgangspunktet for hjælpen i helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil således skulle være de samme indsatser, som gælder i dag.

Samtidig foreslås det i § 9, stk. 3, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med denne beslutning tillige vil skulle fastsætte rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af pleje- og omsorgsforløbene under iagttagelse af kravene i forslaget til ældrelovens § 11.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen bl.a. vil skulle forholde sig til, hvordan man lokalt vil organisere sig i de enkelte plejeenheder med henblik på at sikre, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen understøtter såvel ældrelovens bærende værdier som den nye tilgang til måden at tildele og udføre hjælpen på. Det kan fx omfatte organisering i faste teams centreret omkring den enkelte borger, og som understøtter kontinuitet i hjælpen, herunder færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet, jf. lovforslagets §§ 10 og 11. Det kan også omfatte, hvordan man ønsker at skabe et tættere samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfundet.

Det foreslås i ældrelovens § 9, stk. 4, at forpligtede kommunalbestyrelsen til at sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold i kommunens få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil blive gjort tilgængelige for borgerne.

Forslaget vil indebære en pligt til, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for en generel borgerrettet serviceinformation om, hvilken hjælp man som borger kan forvente at få i den pågældende kommune.

Der henvises til lovforslagets § 9 og bemærkningerne hertil, se lovforslagets pkt. 3.4.

3.5. Tildeling af et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb

3.5.1. Gældende ret

Serviceloven danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til fx personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

UDKAST

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, stk. og 2, har kommunalbestyrelsen pligt til at tilbyde personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Tilbud om hjælp skal efter § 83, stk. 4, bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Efter § 83, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen fastsætte individuelle mål for hjælpen, og hjælpen skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Forud for vurderingen af behovet for hjælp efter stk. 1 og 2, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om et tilbud efter § 83 a vil kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp.

Efter servicelovens § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter servicelovens § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger af § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet. De fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal i medfør af stk. 3 indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under forløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål. Det fremgår af § 83 a, stk. 4, hvor det tillige fremgår, at hjælp og støtte løbende skal tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne. Hvis modtageren ikke gennemfører forløbet, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83. Det følger af servicelovens § 83, stk. 6, at kommunalbestyrelsen ligeledes i forbindelse med afslutning af et rehabiliteringsforløb efter § 83 a, skal vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af § 86, stk. 2, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

UDKAST

Efter § 88, stk. 2 gives genoptræningstilbud med henblik på så vidt muligt at bringe personen op på det funktionsniveau, som den pågældende havde inden sygdommen. Vedligeholdelsestræning gives til personer, som har brug for en individuel træningsindsats med henblik på at kunne vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder.

Serviceovens § 3, stk. 1, fastsætter, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilbud efter denne lov. Det fremgår af § 1, stk. 3, at afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn. Det fremgår tillige, at hjælp efter loven tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætninger og i samarbejde med den enkelte.

Serviceoven stiller ikke krav om, at der skal foreligge en ansøgning fra en borger, for at kommunen kan behandle en sag vedrørende hjælp til den pågældende. Kommunen har generelt pligt til at reagere på oplysninger/viden, der indikerer, at en borger kan have brug for hjælp og støtte efter serviceovens bestemmelser. Det kan fx – udover oplysninger fra borgeren selv eller dennes pårørende – være oplysninger fra borgerens egen læge, viden/oplysninger, som er tilgået de forebyggende medarbejdere i forbindelse med et forebyggende hjemmebesøg efter serviceovens § 79 a eller oplysninger fra sygehuset i forbindelse med udskrivning af en borger til eget hjem.

Den generelle bestemmelse om afgørelser om tilbud efter serviceoven er for så vidt angår afgørelse om hjælp efter §§ 83, 83 a og 86 suppleret af bestemmelser i serviceovens § 88, stk. 1, samt § 89. Det er således fastsat i serviceovens § 88, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om hjælp efter §§ 83, 83a og 86, samt at alle anmodninger om hjælp efter § 83 skal ske ved en konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, borgeren ikke selv kan udføre.

Efter § 89 i serviceoven skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter serviceovens kapitel 16 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre, begunstigende justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom til borgeren.

Det følger endvidere af § 90, stk. 1, i serviceoven, at hjælp efter serviceovens §§ 83 og 86 skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunalbestyrelsen har truffet efter lovens §§ 88 og 89. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den tildelte hjælp efter § 83 leveres inden for en rimelig frist, hvis leverandører ikke kan overholde de aftaler, der i forbindelse med afgørelsen efter § 88, stk. 1, er indgået om levering af hjælpen. Efter § 90, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter § 83 oplyse modtageren af hjælpen om, hvor hos myndigheden denne kan rette henvendelse, hvis den tildelte hjælp ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

3.5.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Med den politiske aftale om reform på ældreområdet foreslås grundlæggende ændringer af de lovgivningsmæssige forpligtelser, der vedrører kommunernes styring, tildeling og udmøntning af ældreplejen, så hjælpen i vidt omfang vil skulle gives som helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Aftalepartierne bag den politiske aftale er enige om, at indførelse af helhedspleje og borgernær visitation er en forudsætning for en ældrepleje med mere selvbestemmelse, fleksibilitet og sammenhæng.

Det fremgår af den politiske aftale, at helhedspleje betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Dette skal i medfør af den politiske aftale ske inden for få rummelige pleje- og omsorgsforløb og i dialog mellem medarbejderen, den ældre samt eventuelle pårørende, således at der sikres fleksibilitet og individuel tilpasning af hjælpen. Dette skal ifølge den politiske aftale understøtte bevægelsen mod mere tillid til medarbejdere og ledelse, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen får flere muligheder, større ansvar og medbestemmelse.

Efter de gældende regler i servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, stk. og 2, § 83 a og § 86 ydes en række af ældreplejens kerneydelser (personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, rehabiliteringsforløb og genoptræning) som enkeltydelser til modtageren.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet foreslår i overensstemmelse med aftalen om en reform af ældreområdet, at ældreplejens kerneydelser fremover vil skulle tildeles til en borger i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, som vil udgøre en ramme for hjælpen til modtageren. Den konkrete beslutning om hjælpens udmøntning hos modtageren vil fra gang til gang skulle træffes af de udførende medarbejdere - inden for rammerne af det tildelte forløb - i dialog med den enkelte modtager ud fra dennes aktuelle behov og ønsker.

Med indførelse af det foreslåede begreb ”helhedspleje” som et centralt element i den nye tilgang til ældreplejen, er det – i overensstemmelse med den politiske aftale - hensigten at tydeliggøre, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, vil skulle baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri. Det vil indebære, at der vil skulle anlægges en generel helhedsorienteret tilgang til indsatsen over for den enkelte borger, som vil skulle afspejles i, at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering i enkeltydelser.

Bag forslaget om indførelse af begrebet om helhedspleje ligger for det første et ønske fra aftalepartierne om at tydeliggøre, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, vil skulle baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udviklingen heri.

Dvs. en generel helhedsorienteret tilgang i blikket på den enkelte borger, og som vil skulle afspejles i, at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering i enkeltydelse. For det andet sigter helhedsplejebegrebet på at understøtte et ønske om at sikre kontinuitet i hjælpen til den enkelte borger, og hvor det især er ønsket, at det er de samme medarbejdere, som kender borgeren, der kommer i borgerens hjem.

Derfor er det også et centralt element i lovforslaget, at hjælpen i de foreslåede pleje- og omsorgsforløb vil skulle kunne leveres af én og samme leverandør – offentlig som privat leverandør. Ved at det er én og samme leverandør, der vil få ansvaret for at levere den samlede hjælp, vil det understøtte en større sammenhæng og kontinuitet i hjælpen, herunder bidrage til færrest mulige forskellige medarbejdere i borgerens hjem.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at det er en grundlæggende forudsætning i den politiske aftale, at det ikke er hensigten med en ny ældrelov at ændre på selve indholdet i hjælpen, der gives til borgerne, men at ændre i selve måden hjælpen tilrettelægges og udføres på.

Udgangspunktet for hjælpen i helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb vil således skulle være de samme kerneydelser, som efter gældende ret skal leveres efter servicelovens §§ 83, stk. 1, nr. 1 og 2, og §§ 83 a og 86.

Det fremgår af den politiske aftale, at helhedspleje betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. På den baggrund er det ministeriets vurdering, at lovforslaget vil skulle afspejle, at tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb vil skulle gives til personer, der dels er omfattet af lovforslagets målgruppe [jf. § 2, stk. 1 og 2], og dels har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne.

Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at det i forbindelse med visitationen og den forvaltningsretlige afgørelse om tildeling af et pleje- og omsorgsforløb vil fremgå, på hvilket fagligt grundlag afgørelsen er truffet, og hvad borgeren kan forvente af et pleje- og omsorgsforløb. Den politiske aftale fastslår tillige, at borgeren således – i overensstemmelse med forvaltningslovens krav til begrundelser – skal kunne se en forklaring på, hvorfor der er tildelt det relevante forløb og hvilke hensyn og oplysninger, der ligger bag. På den måde skal der ifølge aftalen være gennemsigtighed for den enkelte borger.

Lovforslagets regulering af tilbud om et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb indeholder på den baggrund tillige krav om skriftlig afgørelse, ligesom det fremhæves, at væsentlige ændringer i borgerens behov, som ikke kan rummes inden for det tildelte forløb, indebærer, at der skal træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse.

3.5.3. Den foreslåede ordning

UDKAST

Med lovforslagets § 10, stk. 1 foreslås, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, som vil muliggøre en løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i modtagerens behov.

Forslaget indebærer, at ældreplejens kerneydelser vil skulle tildeles i form af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil udgøre en ramme for hjælpen, og hvor den konkrete beslutning om hjælp fra gang til gang træffes af de udførende medarbejdere i dialog med den enkelte modtager ud fra dennes aktuelle behov og ønsker, jf. lovforslagets § 11.

Frem for opdeling i standardiserede enkelttydelser vil der efter det foreslåede § 10, stk. 1, skulle tildeles ét forløb, hvor der vil skulle være plads til løbende at justere i hjælpen uden at skulle forbi visitationen hver gang. Det betyder også, at borgeren fremover ikke længere vil skulle visiteres til en bestemt form for hjælp, fx rengøring af badeværelse, men til et konkret forløb, fx et forløb med hjælp til praktiske opgaver i hjemmet, og som derved kan rumme udviklingen i modtagerens behov, uden at der skal træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse hver gang.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at der vil være tale om tildeling af ét forløb. Kommunalbestyrelsen vil således ikke kunne tildele flere forløb samtidig til samme modtager.

Målgruppen for tilbud om et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb er efter den foreslåede § 10, stk. 2, personer, som er omfattet af ældrelovens målgruppe, jf. lovforslagets § 2, og som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldring, har brug for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil, se lovforslagets pkt. 3.2 i de almindelige bemærkninger.

Med forslaget skelnes der ikke mellem, om der er tale om en midlertidig eller varig funktionsnedsættelse. Det afgørende er, om der er brug for hjælp og støtte som følge af den nedsatte funktionsevne.

Det foreslås med lovforslagets § 10, stk. 3, 1. pkt., at kommunalbestyrelsen vil skulle træffe en skriftlig afgørelse om tilbud om et pleje- og omsorgsforløb efter stk. 1.

Forslaget vil indebære, at det er kommunalbestyrelsen – eller den kommunale myndighed, som kommunalbestyrelsen har delegeret kompetencen til (visitationen) – der indledningsvist vil skulle træffe en forvaltningsretlig afgørelse om, hvorvidt borgeren vurderes at have behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

Dette vil indebære, at kommunens afgørelse lige som efter gældende ret vil skulle leve op til de forvaltningsretlige krav om sagens oplysning, begrundelse samt partshøring m.v. Afgørelsen vil skulle baseres på en faglig vurdering af borgerens aktuelle behov og ressourcer, hvilket som i dag vil

UDKAST

skulle ske på baggrund af de oplysninger, der vurderes at være nødvendige og tilstrækkelige. Dette kan fx være borgerens egne og eventuelle pårørendes oplysninger om, hvilke opgaver borgeren ikke længere kan udføre pga. den nedsatte funktionsevne, lægefaglige vurderinger og andre relevante oplysninger, som understøtter vurderingen af borgerens behov for hjælp.

Forslaget om at tildele et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb som led i borgernær visitation, som vil muliggøre en løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i modtagerens behov, vil indebære, at justeringer i hjælpen som følge af ændringer i modtagerens behov fra gang til gang som udgangspunkt vil skulle kunne imødekommes inden for det tildelte forløb, uden at der skal træffes en ny afgørelse.

Skulle der opstå væsentlige ændringer i modtagerens behov, som vurderes ikke at kunne rummes inden for det tildelte pleje- og omsorgsforløb efter lovforslagets § 10, stk. 1, vil der i medfør af forslagets § 10, stk. 3, 2. pkt. skulle træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse, hvor borgerens samlede situation vil skulle vurderes på ny med henblik på tildeling af et andet forløb, der bedre vil kunne rumme de ændrede behov.

Det må antages, at det i mange tilfælde vil være de medarbejdere, der kommer i borgerens hjem, eller borgeren selv og eventuelle pårørende, der vil blive opmærksomme på, om der er væsentlige ændringer i borgerens behov i forhold til det tildelte forløb, og derfor tager kontakt til den kommunale myndighed (visitationen) med henblik på en samlet genvurdering og ny forvaltningsretlig afgørelse. Derudover vil det også kunne være via den praktiserende læge eller i forbindelse med udskrivning fra sygehus, at det vil blive konstateret, at der er behov for en genvurdering af hjælpen til en borger.

Ændringer i en borgers behov vil både kunne være i op- og nedadgående retning. Dvs. at vurdering af behovet for et skift af pleje- og omsorgsforløb fx både kan gå på, om borgeren bør tildeles et større forløb med flere typer af indsatser, eller - modsat - et mindre forløb med færre indsatser, fordi borgerens situation er forbedret, fx som følge af en træningsindsats.

Det vil i sidste ende være den kommunale myndighed, der har ansvaret for at træffe afgørelsen, som på baggrund af sagens oplysning skal vurdere, om der er tale om væsentlige ændringer i borgerens behov, som ikke kan rummes inden for det tildelte forløb, og som på den baggrund træffer afgørelse om, hvorvidt borgeren skal tildeles et nyt forløb eller ej. Hvis borgeren får afslag på skift af pleje- og omsorgsforløb, vil det også være at betragte som en afgørelse.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper om afgørelser i skønsbaserede sager, at afgørelsen efter forslagets § 10, stk. 3, jf. stk. 1, vil

skulle træffes på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov og ressourcer.

Den foreslåede ordning skal endvidere ses i sammenhæng med den del af den politiske aftale, der vedrører indførelse af et nyt tværkommunalt tilsyn, som fremsættes i et selvstændigt lovforslag parallelt med fremsættelse af nærværende lovforslag. Derudover skal den foreslåede ordning ses i sammenhæng med nærværende lovforslags § 26 om det personrettede tilsyn. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 10 og bemærkningerne hertil, se lovforslagets pkt. 3.5.

3.6. Den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af helhedspleje i form af et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb

3.6.1. Gældende ret

Af servicelovens § 1, stk. 3, 2. pkt., fremgår det, at hjælp efter serviceloven tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætning og i samarbejde med den enkelte borger.

Der er i dag ikke fastsat specifikke krav til, hvordan hjælpen efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 (personlig hjælp og pleje) og 2 (hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, og § 83 a (rehabiliteringsforløb) og § 86 (genoptræning) skal tilrettelægges og udføres.

Det følger dog af servicelovens § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløb skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet.

3.6.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Med aftalen om en ældrereform er aftalepartierne enige om, at der skal indføres helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb som en forudsætning for en ældrepleje med mere selvbestemmelse, fleksibilitet og sammenhæng.

Hjælpen til ældre skal kunne tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Det vil løbende og fleksibelt skulle ske inden for få rummelige pleje- og omsorgsforløb og i dialog mellem medarbejderen, den ældre og pårørende, der sikrer fleksibilitet og individuel tilpasning.

Dette vil understøtte en bevægelse mod mere tillid til medarbejdere og ledelse, hvor den enkelte medarbejder i ældreplejen får flere muligheder,

større ansvar og medbestemmelse, som er i overensstemmelse med aftalen om en ældrereform.

Social-, Bolig-, og Ældreministeriet foreslår i overensstemmelse med aftalen om en ældrereform, at der i ældreloven fastsættes de overordnede rammer for den nye tilgang til tilrettelæggelse og udførelse af den konkrete hjælp til ældre.

Hjælpen vil skulle ydes til modtageren på baggrund af en dialog mellem den udførende medarbejder og modtageren af hjælpen og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen vil desuden skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Hjælpen vil – ligesom i dag – ikke kun skulle have sigte på at kompensere for modtagerens nedsatte funktionsevne, men også på – der, hvor det er muligt - at understøtte den enkelte borger/modtager af hjælp i at forblive selvhjulpne og uafhængige af hjælp så længe som muligt (hjælp til selvhjælp).

Det er desuden centralt, at tilrettelæggelse og udførelse af det tildelte pleje- og omsorgsforløb ude hos den enkelte vil skulle tage afsæt i en helhedsorienteret indsats med blik på den enkelte modtagers samlede livssituation, tværfaglighed, Kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet og modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

3.6.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 11 fastsættes de overordnede rammer for, hvordan den konkrete hjælp og støtte i et tildelt pleje- og omsorgsforløb vil skulle tilrettelægges og udføres. Den foreslåede bestemmelse er central i forhold til den forandring i forhold til ældreplejens tilrettelæggelse og udførelse, som nærværende lovforslag har til formål at tilvejebringe/understøtte.

Med fastsættelse af sådanne rammer for, hvorledes medarbejderen vil skulle udmønte den afgørelse, der vil være blevet truffet efter den foreslåede bestemmelse i § 8, vil der være tale om at fastsætte rammerne for den faktiske forvaltningsvirksomhed, som medarbejderen vil skulle udøve. De almindelige uskrevne forvaltningsretlige principper om bl.a. saglighed og lighed og om god forvaltningsskik vil herudover skulle iagttages af medarbejderen.

Forslaget om indførelse af helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb betyder, at beslutningerne om, hvilken hjælp, den enkelte borger har brug for fra gang til gang, bliver løbende og fleksibelt truffet ude hos borgeren og i dialog mellem denne og den medarbejder, der kommer i borgerens hjem. Det indebærer, at det også er i dialogen mellem medarbejderen og den enkelte borger, at der inden for det tildelte forløb kan ske fleksible justeringer af hjælpen – både i op- og nedadgående retningen - fra gang til gang ud fra en vurdering af borgerens

UDKAST

aktuelle behov og ressourcer. Disse løbende og fleksible beslutninger vil være at betragte som faktisk forvaltningsvirksomhed og omfattes derfor ikke af kravet om, at der skal træffes en forvaltningsretlig afgørelse med klageadgang til Ankestyrelsen. Er borgeren ikke tilfreds med de faglige vurderinger vedrørende den aktuelle hjælp, har borgeren – ligesom i dag – mulighed for at klage til kommunalbestyrelsen og borgmesteren.

Der henvises i øvrigt til lovforslag om tilsyn med ældreomsorg og pleje (Ældretilsynsloven), som fremsættes parallelt med nærværende lovforslag.

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes de grundlæggende krav til, hvordan hjælpen i det tildelte pleje- og omsorgsforløb vil skulle udmøntes. Hvor den konkrete hjælp fra gang til gang løbende vil skulle besluttes ude hos borgeren/modtageren af hjælpen på baggrund af en dialog mellem den udførende medarbejder og modtageren af hjælpen og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Som en grundlæggende præmis foreslås det i § 11, stk. 2, at tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen vil skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Forslaget indebærer, at hjælpen – ligesom i dag – ikke kun vil sigte på at kompensere for borgerens nedsatte funktionsevne, men også på – der, hvor det er muligt - at understøtte den enkelte borger/modtager af hjælp i at forblive selvhjulpne og uafhængige af hjælp så længe som muligt (hjælp til selvhjælp).

Derudover foreslås det, at tilrettelæggelse og udførelse af det tildelte pleje- og omsorgsforløb ude hos den enkelte vil skulle tage afsæt i følgende tilgang:

- 1) En helhedsorienteret indsats med blik for den enkelte modtagers samlede livssituation.
- 2) Tværfaglighed.
- 3) Kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet, samt
- 4) Modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med § 5 i lovforslaget, og hvor det foreslås, at hjælpen som led i helhedspleje skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Det kan bl.a. bestå i at yde støtte, råd og vejledning, der kan hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Den forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende tilgang bør derudover bl.a. indebære, at de udførende medarbejder vil have fokus på forebyggelse af ensomhed og social isolation og deraf afledt risiko for tab af funktionsevne m.v. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksom på relevante tilbud om deltagelse i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber lokalt i regi af frivillige organisationer m.v. Det kan tillige være relevant for borgeren at få viden om aktiviteter og tilbud i frivilligt regi, som har fokus på fx fysisk træning og lignende aktiviteter.

3.7. Plejetestamenter

3.7.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 83, stk. 8, skal kommunen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamenter). I et plejetestamente vil man kunne tilkendegive, hvordan man ønsker at blive plejet for fremtiden. Et plejetestamente kan fx indeholde oplysninger om madvaner, påklædning, hygiejne samt dagligvaner i øvrigt.

Formålet er at understøtte muligheden for, at mennesker med en demensdiagnose kan tage ansvar for eget liv, mens de endnu er i stand til det.

Der er ikke et krav om, at plejetestamentet skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives af en notar. Plejetestamenter vil således også kunne fremgå af fx en lyd- eller videooptagelse.

Det følger af forarbejderne til den gældende bestemmelse, at denne indebærer, at kommunen – i praksis ofte pleje- og omsorgspersonalet – så vidt muligt skal tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Kommunen har ikke pligt til at følge tilkendegivelserne, og den person, der har tilkendegivet sine ønsker for fremtiden vedrørende bolig, pleje og omsorg, har heller ikke et retskrav på, at tilkendegivelserne bliver fulgt. Tilkendegivelserne for fremtiden er vejledende. Det vil altid være kommunen/plejepersonalet, der – i samarbejde med eventuelle pårørende – i sidste ende afgør, hvilken hjælp der skal gives og hvordan. Eksempelvis kan forholdene for den pågældende have ændret sig, siden ønskerne blev formuleret, således at det vil stride imod den pågældendes tarv at følge tilkendegivelserne i plejetestamentet. Personalet må i så fald – evt. i samråd med pårørende – vurdere, hvad der er bedst for den pågældende person.

En person med en demensdiagnose tager som udgangspunkt selv stilling til egne forhold i alle de situationer, hvor pågældende er i stand til det og har forståelse for, hvad det drejer sig om. Giver den pågældende person udtryk for sin vilje, uanset hvordan dette udmønter sig, skal dette så vidt muligt respekteres. Det gælder også i de tilfælde, hvor den aktuelle tilkendegivelse ikke er i overensstemmelse med en tilkendegivelse i et plejetestamente eller i tilfælde, hvor andre er uforstående over for den pågældendes beslutning.

Et plejetestamente kan ikke bruges til, at man på forhånd tilkendegiver, at der må bruges magt i forbindelse med fx personlig pleje. Man kan heller ikke via et plejetestamente betinge sig ret til at blive boende hjemme eller i

et bestemt botilbud/boform, ligesom man heller ikke via et plejetestamente kan fravige servicelovens regler om magtanvendelse i forbindelse med flytning. Uanset hvad der står i plejetestamentet, kan kommunen flytte den pågældende borger, hvis betingelserne om flytning uden samtykke er opfyldt.

Endelig kan et plejetestamente heller ikke bruges til at udtrykke ønsker, der er omfattet af regler, som regulerer livstestamente, behandlingstestamente o.l. Fx vil et ønske om ikke at få livsforlængende behandling skulle fremsættes efter reglerne herom i sundhedsloven.

3.7.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Kommunerne skal i dag – så vidt muligt – i medfør af servicelovens § 83, stk. 8, tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Ministeriet er af den opfattelse, at denne retstilstand bør videreføres uændret.

3.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 12, at kommunen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. efter § 10 for en person med en demensdiagnose så vidt muligt skal respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

Det foreslåede vil medføre, at den hidtil gældende retstilstand videreføres uændret.

Det vil således ikke være et krav, at plejetestamentet skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives af en notar. Plejetestamenter vil således også kunne fremgå af fx en lyd- eller videooptagelse.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunen – i praksis ofte pleje- og omsorgspersonalet – så vidt muligt skal tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Kommunen vil ikke have pligt til at følge tilkendegivelserne, og den person, der har tilkendegivet sine ønsker for fremtiden vedrørende bolig, pleje og omsorg, vil heller ikke have et retskrav på, at tilkendegivelserne bliver fulgt. Tilkendegivelserne for fremtiden vil være vejledende. Det vil altid være kommunen/plejepersonalet, der – i samarbejde med eventuelle pårørende – i sidste ende skal afgøre, hvilken hjælp der skal gives og hvordan. Eksempelvis vil forholdene for den pågældende kunne have ændret sig, siden ønskerne blev formuleret, således at det ville stride imod den pågældendes tarv at følge tilkendegivelserne i plejetestamentet. Personalet

må i så fald – evt. i samråd med pårørende – skulle vurdere, hvad der vil være bedst for den pågældende person.

En person med en demensdiagnose vil som udgangspunkt selv kunne tage stilling til egne forhold i alle de situationer, hvor pågældende er i stand til det og har forståelse for, hvad det drejer sig om. Hvis den pågældende person måtte give udtryk for sin vilje, uanset hvordan dette måtte udmønte sig, vil dette så vidt muligt skulle respekteres. Det vil også gælde i de tilfælde, hvor den aktuelle tilkendegivelse ikke måtte være i overensstemmelse med en tilkendegivelse i et plejetestamente eller i tilfælde, hvor andre er uforstående over for den pågældendes beslutning.

Et plejetestamente vil ikke kunne bruges til, at man på forhånd tilkendegiver, at der må bruges magt i forbindelse med fx personlig pleje. En person vil heller ikke via et plejetestamente kunne betinge sig ret til at blive boende hjemme eller i et bestemt botilbud/boform, ligesom man heller ikke via et plejetestamente vil kunne fravige servicelovens regler om magtanvendelse i forbindelse med flytning. Uanset hvad der står i plejetestetamentet, vil kommunen kunne flytte den pågældende borger, hvis betingelserne om flytning uden samtykke måtte være opfyldt.

Endelig kan et plejetestamente heller ikke bruges til at udtrykke ønsker, der er omfattet af sundhedslovens regler om fravalg af behandling eller oprettelse af et behandlingstestamente.

3.8. Madudbringning og madordning

3.8.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1-3, skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice. Tilbuddene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver, jf. servicelovens § 83, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3 blev indført, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 7, at det overordnede formål med madservice er, at modtageren får tilbudt et dagligt måltid mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Det er således en central del af den borgernære service i kommunerne, at borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 6, at der skelnes imellem tilbud om madservice til henholdsvis beboere i plejeboliger mv. og til borgere i eget hjem.

UDKAST

Borgere i eget hjem, der tilbydes madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, er omfattet af reglerne om frit valg af leverandør af madservice. Det frie valg betyder, at kommunalbestyrelsen har pligt til at etablere rammerne for, at modtageren kan vælge mellem forskellige godkendte leverandører af madservice, jf. servicelovens §§ 91 og 92. Samtidig betyder det, at området er konkurrenceudsat. Det er hensigten, at frit leverandørvalg skal give modtagerne mulighed for at vælge mellem både madserviceleverandører og menuvariationer.

Tilbuddet om madservice til beboere i plejeboliger og lignende boligenheder omfatter alle døgnets måltider. Tilbuddet er ikke omfattet af reglerne om frit leverandørvalg jf. servicelovens § 93.

For borgere i eget hjem er en madserviceordning et tilbud, der enten udbringes til modtagerens eget hjem, eller som modtageren kan afhente eller indtage hos madserviceleverandøren, såsom et dagcenter, kro eller lignende.

Med hjemmel i lov om social services § 161, stk. 4, har ældreministeren udstedt bekendtgørelse nr. 1481 af 8. december 2023 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service, hvorefter der er fastsat regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at kommunalbestyrelsen ved fastsættelse af betalingen højst kan medregne kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet.

Det fremgår bl.a. af bekendtgørelsens § 1, sk. 2, at betaling for madservice efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, maksimalt kan udgøre 4.113 kr. pr. måned (2024-niveau) for fuld forplejning for beboere i plejebolig og plejehjem, botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108 og lignende boligenheder, hvortil der er knyttet omsorgs- og servicefunktioner med tilhørende personale, herunder friplejeboliger. Det fremgår derudover, at beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten.

Det fremgår af § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen, at modtagere af madservice efter § 83, stk. 1, nr. 3, i lov om social service, som er omfattet af frit valg af leverandør efter § 91 i lov om social service, skal tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret til maksimalt 61 kr. (2024-niveau) pr. måltid uanset borgerens valg blandt de leverandører, der indgås aftale med. Beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten.

Borgeren visiteres til madservice af den kommunale myndighed på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for denne hjælp.

Det har givet anledning til tvivl, om borgere, der kan deltage i madlavningen med støtte i eget hjem, skal bevilges madservice efter servicelovens § 83,

UDKAST

stk. 1, nr. 3, eller om der i stedet skal tildeles borgeren praktisk støtte til madlavning i hjemmet efter § 83, stk. 1, nr. 2.

I principmeddelelse 11-19 fandt Ankestyrelsen, at borgere, der kan deltage i madlavningen med støtte, ikke skal bevilges madserviceordning, men i stedet praktisk støtte til madlavning i hjemmet efter § 83, stk. 1, nr. 2. Det er efter afgørelsen ikke en forudsætning, at borgeren kan deltage i alle dele af madlavningen. Kommunalbestyrelsen kan derfor kun bevilge madservice til borgere, som ikke kan udføre nogle dele af de nødvendige opgaver i forbindelse med madlavning. Dette er begrundet med, at støtte efter servicelovens bestemmelse om praktisk hjælp og personlig pleje skal gives som hjælp til selvhjælp og kun til nødvendige opgaver i hjemmet. Personen skal i videst muligt omfang deltage i udførelsen af de opgaver, der gives hjælp til.

3.8.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

I dag produceres maden, der indgår i madservice til borgere i deres eget hjem, normalt enten udenfor modtagerens hjem og bringes til modtagerens hjem, eller maden afhentes eller indtages af modtageren hos de af kommunalbestyrelsen godkendte madserviceleverandører. Det er kendetegnende for udviklingen i tilbud om madserviceordninger, at hjælpen gradvist har ændret karakter fra madlavning udført i modtagerens hjem til at bestå i madudbringningsordninger.

Det er efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsens forpligtigelse til at tilbyde ernæringsrigtig mad til borgere, der har behov herfor, og som har vanskeligt at klare sig selv tydeliggøres. Ministeriet finder derfor, at der bør være en tydelig sondring mellem ældrelovens tilbud om madudbringning og madordning som afspejler, hvordan området tilrettelægges i dag.

Social-, Bolig og Ældreministeriet finder det desuden væsentligt, at kommunerne skal kunne drage nytte af, at maden kan produceres udenfor hjemmet, og at kommunens medarbejdere dermed ikke som i dag skal kunne forpligtes til at yde praktisk støtte til madlavning i hjemmet, for at aflaste personalet mens de varetager andre opgaver. Det skal understøtte, at der frigives tid til kerneopgaven.

Det foreslås med ældreloven, at der skal indføres helhedspleje. Dermed vil retstilstanden, som fremgår af principafgørelsen, ikke længere gælde.

Det er på den anden side ministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsen skal have frihed til at kunne vælge at tilrettelægge madordningen på en måde, hvor maden produceres i modtagerens eget hjem. I så fald vil madlavningen skulle betragtes som hjælp og støtte til nødvendige praktiske

opgaver i hjemmet som en del af helhedspleje efter den foreslåede § 9. Det er derudover efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering behov for at tydeliggøre, at borgere, der bor på plejehjem og lignende botilbud, skal tilbydes en madordning, som skal kunne indeholde alle døgnets måltider. Der vil ikke stilles krav om, at måltiderne for disse borgere, der bor på plejehjem og lignende botilbud skal være produceret udenfor hjemmet, da de ofte har tilknyttede fælleskøkkener, men det vil være op til det enkelte plejehjem at tilrettelægge, hvordan forplejningen skal tilrettelægges.

3.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 13 i ældreloven, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilbyde madudbringning til borgere, som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Madudbringning vil dermed være et tilbud, der enten udbringes til borgerens eget hjem, eller som borgeren kan afhente eller indtage hos madserviceleverandøren. Formålet med madudbringning vil fortsat være, at borgere får tilbudt ernæringsrigtig mad til en rimelig pris. Det er med det foreslåede hensigten, at madudbringning fortsat vil skulle være omfattet af frit leverandørvalg og egenbetaling. Hvis kommunalbestyrelsen skulle vælge at tilrettelægge hjælpen på en måde, hvor maden produceres i modtagerens eget hjem, vil madlavningen betragtes som hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet som en del af helhedspleje efter ældrelovens § 11. Kommunalbestyrelsen kan som en del af den praktiske hjælp lave maden i borgerens eget hjem på baggrund af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for denne hjælp.

Det foreslås med § 14 i ældreloven, at kommunalbestyrelsen tilbyder beboere i plejeboliger og lignende boligenheder madordningen som omfatter alle døgnets måltider. Dermed videreføres retstilstanden for madordning for plejeboliger og lignende boligenheder. Formålet med madordningen vil fortsat være, at borgere får tilbudt mad til en rimelig pris tilpasset den enkeltes behov. Der vil derudover fortsat være egenbetaling til madudbringning og madordning. Med forslaget der er sket en tydeliggørelse af ordningen på tværs af de forskellige persongrupper i overensstemmelse med intentionerne i aftalen om reform på ældreområdet om, at loven skal forenkles og være lettere at administrere for kommuner.

3.9. Robotstøvsuger

3.9.1. Gældende ret

Efter § 113 i serviceloven, skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke

UDKAST

ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo. Der kan kun ydes hjælp, når udgiften er over 500 kr. og hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et almindeligt standardprodukt af den pågældende art. Hvis forbrugsgodet udelukkende fungerer som et hjælpemiddel til at afhjælpe den nedsatte funktionsevne, betaler kommunen de fulde anskaffelsesudgifter.

Det fremgår af § 112, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Ved forbrugsgoder forstås produkter, som forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug med den almindelige befolkning som målgruppe. Sådanne produkter er således ikke fremstillet specielt til at afhjælpe en nedsat funktionsevne, men kan dog i en række tilfælde udgøre den kompensation, som personer med nedsat funktionsevne har behov for. Det gælder for eksempel situationer, hvor husholdningsredskaber, køkkenmaskiner og andre hårde hvidevarer så som vaskemaskiner, tørretumblere, opvaskemaskiner og lignende bevirker, at den pågældende kan udføre dagligdags funktioner, den pågældende ellers ikke ville være i stand til uden hjælp.

Formålet med, at hjælpen udgør 50 pct. af prisen på et standardforbrugsgode, er at undgå overkompensation. En række forbrugsgoder er efterhånden så almindeligt udbredt, at de normalt må forventes at forefindes i ethvert hjem, som måtte ønske det. Da alle andre har tilsvarende udgifter, er der således ikke merudgifter for personen med nedsat funktionsevne forbundet med anskaffelsen.

I principmeddelelse 36-22 om forbrugsgoder fandt Ankestyrelsen, at en robotstøvsuger skulle betragtes som et forbrugsgode, som normalt indgår i sædvanligt indbo.

Det fremgår af principmeddelelsen, at forbrugsgoder omfatter produkter, der bliver fremstillet og forhandlet bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos befolkningen i almindelighed. Produktet er derfor ikke fremstillet specielt til at afhjælpe en nedsat funktionsevne, som det er tilfældet med hjælpemidler, men kan i en række tilfælde udgøre den kompensation, som personer med nedsat funktionsevne har behov for.

Det fremgår endvidere af meddelelsen, at der ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo, og som normalt forefindes i ethvert hjem, der måtte ønske det. Hvilke forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo, bliver løbende ændret i takt med den almindelige samfundsudvikling

Ankestyrelsen anfører i principmeddelelsen, at ved vurderingen af om et forbrugsgode er så almindeligt, at der ikke kan ydes hjælp til anskaffelsen

efter reglerne om forbrugsgoder, må der tages hensyn til udviklingen i den almindelige

levestandard og borgernes forbrugs- og levevaner. Derfor vil flere forbrugsgoder med tiden blive mere almindeligt udbredt og efterhånden blive betragtet som sædvanligt indbo.

Det følger af Ankestyrelsens praksis, at andet elektronisk udstyr i form af vaskemaskiner, opvaskemaskiner, tørretumblere, mikrobølgeovne og almindelige køkkenmaskiner er forbrugsgoder, der indgår i sædvanligt indbo.

3.9.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriers overvejelser

Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at der vil blive indført en hjemmel, som kommunerne kan vælge at gøre brug af, hvis de ønsker at indkøbe og tildele robotstøvsugere til ældre, der som led i et tildelt pleje- og omsorgsforløb kan have behov herfor.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at egenbetaling for en robotstøvsuger kan være en forholdsvis stor udgift for visse ældre borgere, hvorfor kommunen skal kunne give støtte til køb eller udlåne robotstøvsugere, hvis de ønsker det. Derudover finder ministeriet, at brug af en robotstøvsuger kan bidrage til at skabe mere frihed og selvbestemmelse i borgerens liv, da robotstøvsugeren kan bruges på andre tidspunkter, hvor der ikke er personale til stede. Endelig er det ministeriets vurdering, at robotstøvsugere bør introduceres på en tryk og værdig vis og tage højde for borgerens behov.

3.9.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås som noget nyt i § 15, stk. 1, i ældreloven, at kommunalbestyrelsen kan vælge at yde hel eller delvis støtte til køb eller udlån af robotstøvsugere til personer, der modtager et pleje- og omsorgsforløb og er blevet tildelt rengøring med robotstøvsuger. Kommunen kan dermed vælge, om der skal ydes økonomisk støtte til en robotstøvsuger, eller om kommunen selv indkøber robotstøvsugere, som de efterfølgende udlåner til borgerne. Ved vurdering af størrelsen af støtten kan kommunen vælge at tage udgangspunkt i prisen på en almindelig standardrobotstøvsuger. Det forudsættes, at der ved tildeling af en robotstøvsuger som led i et pleje- og omsorgsforløb er taget hensyn til den enkelte persons behov og forudsætninger for at anvende en robotstøvsuger, herunder om der, ud fra borgerens funktionsniveau, kan køre en robotstøvsuger rundt i hjemmet og hvorvidt borgeren kan starte, tømme og rengøre robotstøvsugeren. Det vil være frivilligt for borgeren, om pågældende ønsker at modtage et tilbud om en robotstøvsuger. Hvis

kommunen har vurderet, at borgerens behov kan afhjælpes med robotstøvsuger, er kommunen ikke forpligtet til at yde manuel støvsugning.

Det foreslås videre i § 15, stk. 2, i ældreloven, at kommunalbestyrelsen tilrettelægger støtten og udlån, herunder udgifter til reparation og drift af robotstøvsugeren. Det betyder, at det er op til kommunen at beslutte, hvorvidt det er borgeren, der skal afholde udgifter til reparation og drift af robotstøvsugeren, som kommunen har ydet hel eller delvis støtte til køb til. Såfremt der er tale om udlån af en robotstøvsuger vil det i sagens natur være kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for drift og reparation.

3.10. Afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold

3.10.1. Gældende ret

Det fremgår af servicelovens § 84, at kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det fremgår videre af §84, stk. 2, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Afløsning gives i hjemmet, mens aflastning gives uden for hjemmet, f.eks. i form af tilbud om dag-, nat- eller døgnophold i plejehjem eller plejebolig. Varigheden af sådanne ophold er afhængige af formålet og kan f.eks. være jævnlige tilbagevendende weekend-ophold, ferieophold mv., ophold af flere måneders varighed mv. Denne form for aflastning kan udover praktisk hjælp omfatte ydelser i form af pleje/omsorg, socialpædagogisk hjælp, optræning, personlig ledsagelse, befordring, kost mv. Ved aflastningsophold foretages fradrag i tilskud til personlig og praktisk hjælp, jf. principafgørelse 62-15. Se desuden principafgørelse 3-18, der fastslår, at hjælpen kan bestå af hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, og af personlig hjælp, pleje og omsorg.

Formålet med bestemmelsen er at imødegå den både fysiske og psykiske belastning det kan være at passe en plejekrævende person i hjemmet. En familie eller person, der passer en pårørende med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i hjemmet skal derfor efter en konkret og individuel vurdering af behovet tilbydes afløsning eller aflastning efter §84. Denne hjælp kan være en forudsætning for, at den plejekrævende person kan blive boende i hjemmet.

Afløsning og aflastning kan gives uafhængigt af, om betingelserne for at få midlertidig eller varig hjælp efter § 83 er opfyldt. Se bemærkninger til lovforslagets pkt. 3.7.1 for yderligere beskrivelse af gældende ret for tildelingen af midlertidig eller varig hjælp efter servicelovens §83.

Personer, der bor alene, kan komme i en situation, hvor et midlertidigt ophold vil være den bedste løsning, hvis der skal ydes den optimale pleje og

UDKAST

omsorg. For eksempel kan ældre, der er udskrevet fra hospitalet efter et hoftebrud, have behov for lidt ekstra opsyn de første par uger. Eller det kan være en ældre med en dobbeltsidig lungebetændelse af en karakter, der ikke nødvendiggør hospitalsindlæggelse, men hvor den ældre føler sig utryk ved at være alene hjemme. Det kan også være en ældre, der har været udsat for en psykisk belastning i form af overfald eller andet. Der er efter § 84, stk. 2, alene tale om et tilbud, og borgeren kan derfor vælge ikke at tage imod tilbuddet, men i stedet få den eventuelt fornødne hjælp i egen bolig.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der er forskel på kommunalbestyrelsens pligt efter henholdsvis stk. 1 og stk. 2. Kommunalbestyrelsen har således ikke, som efter § 84, stk. 1, pligt til at tilbyde et midlertidigt ophold i en almen plejebolig eller i en plejehjemsplads.

I medfør af bekendtgørelse om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter servicelovens §§ 79, 83 og 84 (betalingsbekendtgørelsen), jf. servicelovens § 161, kan der opkræves egenbetaling for ydelser efter servicelovens § 84 om aflastning, afløsning og midlertidigt ophold.

Er der imidlertid tale om kommunal sygepleje, gives dette efter sundhedslovgivningen. Efter sundhedslovens § 138 er kommunalbestyrelsen således ansvarlig for, at der ydes vederlagsfri kommunal sygepleje efter lægehenvielse til personer med ophold i kommunen.

Efter sundhedslovens § 140, stk. 1 og 2, tilbyder kommunalbestyrelsen også vederlagsfri genoptræning til personer, der efter udskrivning fra sygehus har et lægefagligt begrundet behov for genoptræning, jf. sundhedslovens § 84 om genoptræningsplaner. Kommunalbestyrelsens indsats tilrettelægges i sammenhæng med de kommunale træningstilbud m.v. i henhold til anden lovgivning.

Se bemærkninger til lovforslagets pkt. 3.19 for yderligere beskrivelse af opkrævning af betaling hos borgere.

Hjælp efter § 83 skal betragtes som hjælp til selvhjælp, og det er vigtigt at være opmærksom på det aktiverende sigte, der indgår som et væsentligt element i hjælpen. Indsatsen bør således have som primært mål at gøre modtageren i stand til at klare sig selv. Hvis dette ikke er muligt, bør indsatsen sigte mod at gøre modtageren i stand til selv at klare så mange opgaver som muligt. Se bemærkninger til lovforslagets pkt. 3.7 for beskrivelse af gældende ret for hjælp efter servicelovens § 83.

3.10.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det er ministeriets opfattelse, at bestemmelserne i serviceloven om afløsning og aflastning samt midlertidigt ophold med redaktionelle ændringer bør videreføres i ældreloven.

UDKAST

Kammeradvokaten har i 2018 efter anmodning fra Sundhedsministeriet foretaget en juridisk vurdering af, hvorvidt det er i overensstemmelse med bestemmelsen i sundhedslovens § 138, der fastlægger, at kommunal sygepleje ydes vederlagsfrit, at en række kommuner i forbindelse med borgeres ophold på kommunale akutpladser tager betaling for kost, linned, tøjvask m.m. eller om disse ydelser helt eller delvist kan anses for at være reguleret i serviceloven, hvorefter kommunerne i visse situationer kan opkræve betaling herfor.

Kammeradvokaten vurderer herefter i notat af 16. november 2018, at reglerne om kommunal sygepleje i sundhedsloven ikke indeholder hjemmel for kommunerne til at opkræve egenbetaling hos borgere, der modtager kommunal sygepleje og således heller ikke hos borgere, der opholder sig på en kommunal akutplads.

Kammeradvokaten vurderer endvidere, at det er ”svært at forestille sig”, at den kommunale sygepleje, som led i ansvaret for at yde pleje og omsorg til de omhandlede målgrupper, ikke tillige skulle være ansvarlige for mere praktisk anlagte opgaver som f.eks. tilbud om kost, skift af linned og tøjvask, der normalt må anses for at være en naturlig del af dét at yde pleje og omsorg til patienter, når disse patienter opholder sig på en kommunal akutplads.

Kammeradvokaten anbefaler en præcisering af, at ydelser som f.eks. kost, linned og tøjvask ikke kan anses for ydelser, som er omfattet af anden lovgivning, i hvert fald når de ydes til personer, der opholder sig på de kommunale akutpladser.

Det er herefter præciseret i Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse om kommunal sygepleje, at den sygepleje, der i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder for kommunale akutfunktioner i den kommunale sygepleje, leveres ved en kommunal akutfunktion, organiseret som en kommunal akutplads, tillige omfatter kost, linned, tøjvask o. lign., jf. § 1, stk. 3.

Kammeradvokaten forholder sig endvidere til afgrænsningen til servicelovens § 84, stk. 2, og vurderer, at i relation til den foreliggende problemstilling går sundhedslovens § 138 forud for servicelovens § 84, stk. 2, og regulerer således udtømmende, hvorvidt personer, der opholder sig på kommunale akutpladser, skal betale for ydelser, som de modtager under deres ophold. Servicelovens § 84, stk. 2, kan derfor ikke antages at hjemle opkrævning af egenbetaling hos personer, der opholder sig på en kommunal akutplads.

Kammeradvokaten vurderer afslutningsvist, at det er yderst tvivlsomt, om kommunerne på ulovhjemlet grundlag kan opkræve egenbetaling hos personer, der befinder sig på en kommunal akutplads.

Hjælp efter servicelovens § 83 omfatter således ikke ydelser efter sundhedsloven som fx kommunal sygepleje (§ 138 i sundhedsloven) eller øvrige sundhedsydelser såsom genoptræning efter sundhedslovens § 140.

Ministeriet finder det dermed hensigtsmæssigt, at det præciseres i ældreloven, at der udelukkende er tale om en bestemmelse til støtte og aflastning.

3.10.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at gældende ret videreføres med redaktionelle ændringer i ældreloven, således at kommunen skal tilbyde afløsning og aflastning til pårørende til, der passer en person med nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldring, og kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, omfattet af loven, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje. Ligeledes foreslås det at videreføre muligheden for at kommunen kan opkræve egenbetaling for hjælpen.

For at imødegå de ovennævnte snitfladeproblematikker mod sundhedsloven foreslås det dog også at præcisere, at der er tale om en bestemmelse med fokus på omsorg og pleje. Det er således i overensstemmelse med gældende ret en bestemmelse målrettet borgere med et særligt behov for omsorg og pleje, dvs. ikke en bestemmelse målrettet borgere med behov for behandling.

3.11. Udvidet frit valg af leverandører til levering af helhedspleje

3.11.1. Gældende ret

Det følger af servicelovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af praktisk hjælp, personlig pleje og madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Det fremgår af § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen efter stk. 1 ved enten at indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice efter servicelovens § 83, adgang til, at den pågældende borger selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Kommunalbestyrelsen kan dermed vælge at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter. Indgåelse af en offentlig kontrakt skal ske gennem et udbud, hvorefter kommunalbestyrelsen skal overholde udbudsreglerne.

Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, hvor den godkender alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og som borgerne frit kan vælge imellem til udførelse af opgaver.

UDKAST

Kommunalbestyrelsen kan således vælge at lade muligheden for at blive leverandør af den pågældende ydelse stå åben for alle, der opfylder de godkendelseskriterier og accepterer de betingelser, som kommunalbestyrelsen har fastlagt og bekendtgjort med invitation til interesserede om at melde sig.

I dag benytter kommunalbestyrelser ofte en godkendelsesmodel uden priskonkurrence, når de vælger at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå kontrakter.

Med fritvalgsbeviset kan borgerne selv udvælge og indgå aftale med en leverandør. Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilke ydelseskategorier, der skal være omfattet af fritvalgsbeviset. Et fritvalgsbevis har karakter af en købsret til den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Har kommunalbestyrelsen besluttet at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter servicelovens § 83, frit valg af leverandør via et fritvalgsbevis, vil borgerne kunne anmode kommunalbestyrelsen om en sådan ordning. Borgerne får med fritvalgsbeviset ret til selv at antage en cvr-registreret virksomhed til at udføre den visiterede hjælp, der er truffet afgørelse om. Det giver borgerne indflydelse på, hvordan hjælpen konkret tilrettelægges. Formålet er at give borgeren indflydelse på, hvordan hjælpen konkret kan tilrettelægges. Borgerne kan eksempelvis aftale med sin leverandør, at det er den samme hjælper, der skal komme hver gang, eller selv bestemme, hvor dagligvarerne skal udbringes fra, og dermed hvor de skal indkøbes.

Kommunalbestyrelsen kan indgå kontrakter og anvende fritvalgsbeviser samtidig. Det har til formål at styrke fleksibiliteten i kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af det frie valg.

Kommunalbestyrelsen skal fortsat opfylde servicelovens og retssikkerhedslovens forpligtelser om tilsyn, kontrol og opfølgning på hjælpens udførelse og om hjælpen opfylder borgernes aktuelle behov - uanset om kommunen selv udfører hjemmehjælpen eller har overladt opgaven til en privat leverandør, eller om borgerne benytter et fritvalgsbevis.

Efter servicelovens § 91, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen via et fritvalgsbevis, hvis det vurderes, at den pågældende ikke vil være i stand til at håndtere ordningen. Det kan eksempelvis være tilfældet ved borgere med demens, udtalt svækkelse o.a., og hvor de samlede ressourcer i borgernes hjem, såsom bistand fra ægtefælle/samlever, ikke vurderes tilstrækkelige til, at ordningen kan håndteres forsvarligt.

Efter § 91, stk. 4, i serviceloven, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis om ordningen. Kommunalbestyrelsen skal vejlede borgerne om at sørge for, at

UDKAST

aftalegrundlaget med den leverandør, som borgerne måtte vælge at antage, afspejler den afgørelse, som kommunalbestyrelsen har truffet om hjælpen, og den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Formålet er, at den kontraktlige aftale med leverandøren er tilstrækkelig til at sikre, at den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, kan opfyldes inden for det aftalte.

Ifølge § 93 i serviceloven er beboere i plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger samt beboere i tilsvarende boligenheder ikke omfattet af frit valg leverandører efter § 91 i serviceloven.

Baggrunden for afgrænsningen er, at beboere i disse boligformer vurderes at have særlige plejebenhov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats. Det betyder, at driften af plejeboliger og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller særlige udfordringer til tilrettelæggelsen af hjælpen, hvorfor denne gruppe af modtagere ikke er omfattet af muligheden for frit leverandørvalg.

Det er dog ikke noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at tilbyde denne målgruppe de samme vilkår for frit valg af leverandør, som det gælder for de borgere, der er omfattet af retten til frit valg af leverandør.

Der er med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen i servicelovens § 91, stk. 6, fastsat nærmere regler i bekendtgørelse nr. 344 af 26. marts 2013, om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83, hvorefter kommunalbestyrelsen skal stille krav om, hvornår leverandøren skal informere myndigheden om ændringer i borgerens behov for hjælp og, hvornår borgeren ved brug af fritvalgsbeviset har ret til at skifte til andre godkendte leverandører. Bekendtgørelsen fastsætter derudover regler om beregningsgrundlaget for fritvalgsbevisets værdi og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp.

3.11.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at private leverandører skal have bedre muligheder for at byde ind på flere opgaver i ældreplejen og dermed bidrage til at styrke kvalitet og innovation, samt de ældres frie valg. Med aftalen ønskes derfor en udvidelse af det frie valg, så det også omfatter rehabilitering og genoptræning efter den nuværende servicelov.

UDKAST

I overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet foreslås med lovforslaget, at der indføres helhedspleje og borgernær visitation i ældreplejen. Helhedsplejen betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Der henvises til afsnit 3.4 om helhedspleje.

Helhedspleje vil endvidere indebære, at både offentlige og private leverandører skal kunne levere hele indsatsen i alle pleje- og omsorgsforløb. Med helhedspleje vil én leverandør have det samlede ansvar for borgerens forløb. Dvs. at leverandøren skal kunne levere både praktisk hjælp, personlig pleje, genoptræning, som ikke sker i tilknytning til sygehusindlæggelse, samt rehabiliterende og forebyggende indsatser.

For understøtte, at mindre leverandører kan komme ind samt forblive på markedet, er aftalepartierne enige om, at private leverandørers levering af helhedspleje skal kunne indrettet således, at mindre leverandører kan indgå i konsortier, efter gældende konkurrenceregler, eller blive underleverandører til større leverandører, ligesom de kan i dag. Det vil betyde, at private leverandør, som i dag eksempelvis leverer rengøring, således fortsat har mulighed for at blive underleverandør til en hovedleverandør, som leverer helhedspleje. Konsortier indebærer, at virksomheder går sammen om at afgive et fælles bud på en offentlig opgave. Det er en forudsætning for indgåelse af konsortier efter konkurrenceloven, at det pågældende konsortium bidrager til mere konkurrence og flere bud på en opgave. I begge tilfælde vil det stå leverandøren frit for at tilrettelægge hjælpen, så der bliver flest mulige valgmuligheder for borgeren at vælge team, underleverandør m.v.

3.11.3. Den foreslåede ordning

Reglerne om kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med tilvejebringelse af det frie valg foreslås videreført i § 18 i ældreloven.

Det foreslås hertil som noget nyt, at private leverandører skal tilbyde helhedspleje. Det betyder, at private leverandører fremover også skal tilbyde rehabilitering og genoptræning. Den foreslåede ordning vil medføre, at ældre borgere kan vælge mellem minimum to leverandører af helhedspleje, hvoraf den ene kan være kommunal. Mindre leverandører har mulighed for at indgå i konsortier med henblik på at levere helhedspleje. Det vil med ordningen være muligt for private leverandører at indgå konsortier efter konkurrenceloven med henblik på at løse opgaven sammen for at kunne

levere helhedspleje. Det er virksomhedernes eget ansvar at overholde konkurrencereglerne. Det er derfor virksomhederne selv, der skal vurdere, om et samarbejde er lovligt. Dette er i overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet.

Med den foreslåede ordning, vil private leverandører blive omfattet af samme krav til levering af hjælp til ældre borgere som de offentlige leverandører er omfattet af.

Endelig foreslås det videreført i lovens § 14, at beboere i plejehjem og lignende boligheder ikke omfattes af retten til frit valg af leverandør.

3.12. Afregning af private leverandører

3.12.1. Gældende ret

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed § 91 blev indført, jf. Folketingstidende 2012-2013, tillæg A, L 121 som fremsat, s. 19, at anvender kommunalbestyrelsen en godkendelsesordning, hvormed at prisen fastsættes uden priskonkurrence, fastsættes afregningsprisen på markedsvilkår i den forstand, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger inkluderer normalt både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år. Der kan her henvises til bekendtgørelse nr. 1051 af 15. oktober 2019 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Efter servicelovens § 91, stk. 5, fastsætter kommunalbestyrelsen værdien af fritvalgsbeviset for hver af de ydelseskategorier efter servicelovens § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi.

Efter servicelovens § 92, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt, hvis kommunalbestyrelser benytter en godkendelsesordning ved brug af private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, hvormed prisen

UDKAST

fastsættes uden priskonkurrence. Efterberegningen kan fx finde sted i forbindelse med aflæggelse af kommunens regnskab i foråret, hvormed beregningen kan tage udgangspunkt i seneste års regnskabstal, samt løbende hvis kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ikke længere stemmer overens med afregningsprisen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udgør sammen med Konkurrencerådet en uafhængig konkurrencemyndighed i Danmark. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen håndhæver konkurrenceloven, og styrelsen har dermed den faglige kompetence på det konkurrenceretlige område.

Det følger af konkurrencelovens § 11 b, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan undersøge, om en afregningspris, som en offentlig myndighed måtte tilbyde private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, er fastsat i overensstemmelse med de pågældende regler for frit valg. Bestemmelsen i konkurrencelovens § 11 b giver endvidere Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kompetence til at udstede påbud over for offentlige myndigheder, der har eller skønnes at have fastsat en afregningspris, som er lavere, end afregningsprisen burde være efter regler fastsat i anden lovgivning om frit valg. I sådanne tilfælde kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbyde den offentlige myndighed, at den offentlige myndighed skal (i) ophøre med at beregne og fastsætte afregningspriser, der er i strid med reglerne for frit valg, (ii) anvende bestemte beregningsgrundlag, beregningsmetoder eller afregningspriser over for private leverandører af ydelser omfattet af frit valg og/eller (iii) efterbetale et beløb til private leverandører af ydelser omfattet af frit valg, der svarer til forskellen mellem den afregningspris, som myndigheden har anvendt, og den afregningspris, som myndigheden burde have anvendt. Medmindre andet fremgår af reglerne for den pågældende frit valg-ordning, kan påbud om efterbetaling dog ikke angå betalinger, som ligger mere end 1 år forud for den dag, hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbegyndte en undersøgelse over for den pågældende offentlige myndighed.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmel til at anvende konkurrencelovens § 11 b omfatter bl.a. ikke, når afregningsprisen fastsættes individuelt efter forhandling mellem parterne, eller via et udbud, hvor de enkelte tilbudsgivere afregnes på baggrund af deres eget bud.

Ved undersøgelser efter konkurrencelovens § 11 b kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anvende konkurrencelovens regler om bl.a. indhentning af oplysninger. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan behandle en sag bl.a. af egen drift, efter anmeldelse, eller på grundlag af en klage, jf. konkurrencelovens § 15, stk. 1. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen afgør,

UDKAST

om der er tilstrækkelig anledning til at undersøge eller træffe afgørelse i en sag, herunder om sagsbehandlingen midlertidigt eller endeligt skal indstilles, jf. konkurrencelovens § 15, stk. 1.

Erhvervsministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om, hvilke ordninger om frit valg der er omfattet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence, jf. konkurrencelovens § 11 b, stk. 5. Erhvervsministeren har i medfør af konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, efter forhandling med ældreministeren ved bekendtgørelse nr. 2181 af 16. december 2020 om hvilke ordninger om frit valg, der er omfattet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence efter konkurrencelovens § 11 b, fastsat, at styrelsens kompetence omfatter værdien af et fritvalgsbevis til brug for personlig pleje, praktisk hjælp og madservice efter servicelovens regler herom.

3.12.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om reform på ældreområdet, at der ønskes indført et krav for kommunalbestyrelsen om at genberegne afregningspriserne for hjemmepleje minimum én gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab og at eventuelle afvigelser mellem pris og faktiske omkostninger skal efterreguleres. Hensigten er at sikre korrekt beregning af afregningspriserne for private leverandører.

Videre fremgår det af aftalen, at der ønskes indført en fast overheadsats i beregningen af afregningsprisen af private leverandører af hjemmepleje, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser.

Baggrunden for ønsket er, at overheadomkostninger kan være vanskelige at beregne og skabe uoverensstemmelse mellem leverandører og kommuner. Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at der eksempler på private leverandører, der oplever, at kommunerne ikke medtager alle omkostninger i afregningspriserne, hvilket resulterer i uenighed mellem kommune og leverandør.

Det er derfor Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurderingen, at en fast overheadsats vil kunne mindske kommunernes administrationsomkostninger, skabe mere gennemsigtighed i afregningspriserne og mindske konfliktpotentialen mellem kommuner og private leverandører. Det bemærkes hertil, at overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde med inddragelse af Kommunernes Landsforening, erhvervsorganisationer og relevante ministerier, som skal pege på, hvilke indirekte omkostninger, der kan indgå i overheadsatsen.

Videre følger det af aftalen, at der ønskes indført en uafhængig kontrolenhed, der skal understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet. I dag har private leverandører begrænsede klagemuligheder over kommunens beregnede afregningspriser i tilfælde af uenighed. Det er derfor Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at den uafhængige kontrolenhed skal bidrage til, at kommunerne afregner de private aktører på ældreområdet ensartet og på baggrund af en korrekt beregning. Dette vil bidrage til en mere smidig håndtering af uenigheder mellem kommuner og private leverandører. Det er endvidere ministeriets vurdering, at kontrolenheden, ligesom i dag, på baggrund af anmeldelser fra virksomheder eller af egen drift, skal kunne undersøge afregningsprisen i tilfælde, hvor kommunen har tilbudt private leverandører af ydelser omfattet af frit valg en afregningspris, der ikke er fastsat, herunder efterreguleret, i overensstemmelse med relevante regler om frit valg. Endvidere skal kontrolenheden fortsat kunne udstede påbud til kommunen. Dette kan ske i tilfælde, hvor kommunen forventes at have fastsat afregningsprisen for lavt. Kontrolenheden vil blive oprettet under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

3.12.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 20, stk. 1, i ældreloven, at ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg, fastsætter kommunalbestyrelsen afregningspriser og værdig af fritvalgsbeviser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud ved 1) indgåelse af kontrakt med leverandører gennem en godkendelsesordning, hvor afregningspriser fastsættes uden priskonkurrence og 2) ved tilbud om fritvalgsbevis. Bestemmelsen er en præcisering af de gældende regler om kommunernes fastsættelse af afregningspriser og medfører i sig selv ingen ændringer til kommunernes beregningsmetode for afregningspriser.

Det foreslås videreført i § 20, stk. 2, at kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets. Bestemmelsen er en videreførelse af de gældende og medfører i sig selv ingen ændringer til kommunernes afregningsmetoder for leverandører, borgere har valgt gennem fritvalgsbeviser.

Det foreslås i § 20, stk. 3, at kommunalbestyrelsen foretager efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt. Det foreslås dog præciseret, at efterberegningen skal ske i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab. Formålet er at skabe mere forudsigelighed for tidspunktet for genberegning.

UDKAST

Det foreslås som noget nyt i § 20, stk. 4, at såfremt kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen. Formålet er at sikre lige konkurrencevilkår mellem private og kommunale leverandører.

Det foreslås videreført i § 20, stk. 5, at ældreministeren på bekendtgørelsesniveau fastsætter regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi. Det foreslås som noget nyt, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser. Det betyder, at beregningsgrundlag, som kommunerne i dag følger efter cirkulære om budget- og regnskabssystem for kommuner, jf. bekendtgørelse nr. 1051 af 15. oktober 2019 om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. skrives frem på bekendtgørelsesniveau. Hensigten er at lette administrationen for kommunerne. Det vil dermed udgøre det samme beregningsgrundlag, som kommunerne skal følge ved fastsættelse af afregningspriserne. Det foreslås derudover som noget nyt, at ældreministeren kan fastsætte regler om efterbetaling ved brug af privat leverandør.

Det foreslås som noget nyt i § 20, stk. 6, at ældreministeren efter forhandling med erhvervsministeren på bekendtgørelsesniveau fastsætter regler om en fast overheadsats, der anvendes ved afregning af private leverandører af henholdsvis pleje- og omsorgsforløb og madudbringning. Det vil betyde, at der vil være en fast overheadsats for private leverandørers levering af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser. Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere ydelsen, men overheadomkostningerne, beregnes som en fast procentdel af de direkte og øvrige indirekte omkostninger. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.

Med henblik på, at den kommende kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan understøtte korrekt beregning af afregningspriser for private leverandører på ældreområdet, vil erhvervsministeren, efter forhandling med ældreministeren, udmønte bemyndigelsesbestemmelsen i konkurrencelovens § 11 b, stk. 5, således, at afregningspriser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning for private leverandører omfattes af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kompetence. Bekendtgørelsen vil give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som uafhængig konkurrencemyndighed, kompetence til at undersøge og eventuelt udstede

påbud efter konkurrencelovens § 11 b vedrørende afregningspriser, som er beregnet og egenhændigt fastsat af kommuner over for en privat leverandør af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil efter konkurrenceloven kunne behandle en sag af egen drift eller på grundlag af en klage. Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen undersøger og eventuelt træffer afgørelse efter konkurrencelovens § 11 b vedrørende afregningspriser pleje- og omsorgsforløb og madudbringning., skal Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anvende de regler, der gælder for fastsættelse af afregningspriser [pleje- og omsorgsforløb og madudbringning]. Kontrolenheden vil dermed kunne undersøge kommunens beregningsgrundlag, beregningsmetoder og fastsættelse af afregningspriser. Kontrolenheden vil endvidere kunne undersøge, om kommunen ved fastsættelsen har fulgt reglerne om frit valg i ældreloven og foretaget beregningen og fastsættelsen i overensstemmelse hermed, således at afregningsprisen er baseret på et retvisende billede af kommunens omkostninger. Hvis kontrolenheden vurderer, at en afregningspris er lavere end den pris, som kommunen skulle have anvendt efter reglerne om beregning af afregningspriser, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kunne udstede et påbud til kommunen.

3.13. Selvudpeget hjælper

3.13.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 94 kan en person, som er berettiget til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice, vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v. Der er ingen begrænsninger med hensyn til, hvem modtageren kan udpege til opgaveudførelsen, hvis vedkommende i øvrigt opfylder kommunalbestyrelsens kvalitetskrav, f.eks. i relation til uddannelse mv. Der kan fx være tale om en pårørende, en nabo eller en ven/bekendt. Modtageren har ikke mulighed for at pege på et privat firma til at udføre opgaverne, idet det er kommunalbestyrelsen, der er arbejdsgiver. Det er et krav, at der er tale om en fysisk person.

3.13.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

I aftalen om en reform på ældreområdet, er det aftalt, at det fortsat skal være muligt for den ældre selv at udpege en person, der kan udføre den hjælp, den ældre har behov for. Hjælperen, der udpeges personligt, vil derfor undtages fra kravet om helhedspleje, sådan at hjælperen alene skal kunne

levere det specifikke forløb, den ældre er visiteret til. Den udpegede hjælper vil skulle godkendes af kommunen.

Det er efter Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse ikke udbredt, at ældre anvender muligheden at udpege en person til at udføre opgaven om madservice. Det er derfor Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering ikke behov for, at madudbringning bliver omfattet af de opgaver, som ældre kan udpege hjælpere til.

3.13.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås videreført i § 21, stk. 1, i ældreloven, at en borger kan vælge at udpege en person til at udføre opgaverne som denne er visiteret til. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v. Det foreslås dog, at der ikke vil være muligt at udpege en person til at udføre opgaven om madudbringning.

I overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet foreslås det med § 11, at der indføres helhedspleje som vil betyde, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Helhedspleje vil endvidere indebære, at både offentlige og private leverandører skal kunne levere hele indsatsen i alle pleje- og omsorgsforløb.

Med det foreslåede § 21, stk. 2, foreslås, indsættes en bestemmelse, hvor det vil fremgå, at den selvudpegede hjælper at den selvudpegede hjælper ikke vil skulle kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje. Dette er i overensstemmelse med aftale om reform på ældreområdet.

3.14. Forebyggelse af konkurser på ældreområdet

3.14.1. Gældende ret

Efter servicelovens § 92 skal kommunalbestyrelsen have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med. Beredskabsplanen skal løbende efter behov opdateres, fx i forbindelse med kontraktindgåelse med ny leverandør.

Hvis kommunalbestyrelsen tilbyder modtagerne et fritvalgsbesvis, som giver borgere, der er visiterede til praktisk hjælp, personlig pleje og

UDKAST

madservice, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, er kommunalbestyrelsen ikke forpligtet til at have en skriftlig beredskabsplan.

Efter servicelovens § 92, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen stille krav om bankgaranti ved kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp.

En bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal kunne dække udgifter i forbindelse med en eventuel konkurs, herunder til fx ekstraordinær vikardækning, merarbejde m.v.

Kravet om bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse efterprøver de private leverandørers kreditværdighed og begrænser adgangen til markedet for de leverandører, som ikke er økonomisk robuste og bidrager dermed til at forebygge konkurser hos de private leverandører, som kommunalbestyrelserne indgår kontrakt med.

Forpligtelsen gælder både, når kontrakten indgås på baggrund af et udbud, en godkendelsesordning eller en kombination heraf.

Formålet er dermed at medvirke til, at kommunalbestyrelsen indgår kontrakter med robuste leverandører.

Efter den gældende § 92, stk. 3, skal den private leverandør inden kontraktindgåelse med kommunalbestyrelsen og én gang årligt i kontraktperioden sende skattemæssige årsregnskaber og revideret regnskab til kommunen samt inden kontraktindgåelsen dokumentere, er der ikke er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger.

Formålet med, at kommunerne skal stille en række krav til leverandørernes økonomi i forbindelse med udbud er at tilstræbe, at de valgte leverandører har en sund økonomi. De økonomiske krav skal - på linje med øvrige udbudsvilkår - være proportionale med den opgave, der skal løses.

Kommunalbestyrelsen skal inden kontraktindgåelse med private leverandører stille krav om, at leverandøren sender det seneste skattemæssige årsregnskab med henblik på, at kommunen kan vurdere leverandørens økonomi.

Virksomhedernes reviderede regnskaber bruges til løbende at vurdere økonomien hos de private leverandører og dermed bidrage til at forebygge konkurser hos de private leverandører, som kommunalbestyrelserne indgår kontrakt med.

Efter servicelovens § 92, stk. 4, kan kommunalbestyrelsen fravige kravet om at der ikke skal foreligge forfalden gæld.

3.14.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det fremgår af aftalen om en reform på ældreområdet, at kommunalbestyrelsen fortsat vil have ansvaret for, at de nødvendige ydelser leveres til borgere. Dette gælder også i tilfælde af, at en privat leverandør i ældreplejen går konkurs eller lukker. Det indgår ikke i aftalen om en reform på ældreområdet, at der skal ske ændringer i de overordnede tiltag for at forebygge konkurser på hjemmehjælpsområdet. Ministeriet finder, at det fortsat skal gælde, at kommunerne skal udarbejde beredskabsplaner for håndtering af konkurser af private leverandører, stille krav til leverandørernes økonomi samt krav om, at leverandøren sender det seneste skattemæssige årsregnskab.

3.14.3. Den foreslåede ordning

Reglerne om kommunernes forebyggelse og håndtering af konkurser på ældreområdet foreslås videreført i § 22 i ældreloven.

3.15. Afgørelser

3.15.1. Gældende ret

Servicelovens § 3, stk. 1, fastsætter, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilbud efter denne lov. Det fremgår af § 1, stk. 3, at afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

Servicelovens § 3, stk. 1 samt § 89 finder anvendelse i forhold til afgørelser om tilbud efter lovens § 83 (tilbud om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til praktiske opgaver i hjemmet samt madservice), § 83 a (tilbud om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb forud for vurdering af behovet for hjælp efter § 83), § 84 (tilbud om afløsning eller aflastning til ægtefælle, pårørende m.v., samt tilbud om midlertidigt ophold), § 86 (tilbud om genoptræning eller vedligeholdelsestræning), samt § 91, stk. 3 (afslag på tilbud om et fritvalgsbevis) samt § 94 (tilbud om personligt udpeget hjælper).

Serviceloven stiller ikke krav om, at der skal foreligge en ansøgning fra en borger, for at kommunen kan behandle en sag vedrørende hjælp til den pågældende. Kommunen har generelt pligt til at reagere på oplysninger/viden, der indikerer, at en borger kan have brug for hjælp og støtte efter servicelovens bestemmelser. Det kan fx – udover oplysninger fra borgeren selv eller dennes pårørende – være oplysninger fra borgerens egen læge, viden/oplysninger, som er tilgået de forebyggende medarbejdere i forbindelse med et forebyggende hjemmebesøg efter servicelovens § 79 a eller oplysninger fra sygehuset i forbindelse med udskrivning af en borger til eget hjem.

Efter § 89 i serviceloven skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter servicelovens kapitel 16 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget. Kommunalbestyrelsen kan ved mindre, begunstigende

justeringer i hjælpen undlade at fremsende en ny skriftlig oplysning herom til borgeren.

3.15.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det indgår ikke i aftalen om en reform på ældreområdet, at der skal ske ændringer i den gældende retstilstand i forhold kommunalbestyrelsens forpligtelser til at træffe afgørelser om tilbud vedrørende madservice, afløsning, aflastning, midlertidigt ophold, fritvalgsbevis samt selvudpeget hjælper.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder på den baggrund, at nærværende lovforslag viderefører kravet om, at kommunalbestyrelsen skal træffe skriftlige afgørelser om tilbud vedrørende afløsning, aflastning, midlertidigt ophold, fritvalgsbevis samt selvudpeget hjælper. Tilsvarende vil gælde ift. tilbud om madservice, som med lovforslaget er præciseret til at skulle bestå af hhv. madudbringning og madordning.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at den nuværende regulering i serviceloven, hvorefter afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn, allerede følger af kommunalbestyrelsens overordnede forpligtelser som myndighed til at bedrive forsvarlig offentlig forvaltning.

På den baggrund er der efter ministeriets vurdering ikke behov for særskilt at regulere, at afgørelser om tilbud efter ældreloven skal træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

3.15.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med lovforslagets § 24, at kommunalbestyrelsen vil skulle træffe skriftlig afgørelse om tilbud efter §§ 13-14 (madudbringning og madordning), tilbud efter §§ 16-17 (afløsning eller aflastning samt midlertidigt ophold), tilbud efter § 18, stk. 4 (afslag på fritvalgsbevis), samt § 21 (afgørelse om personligt udpeget hjælper).

Det foreslåede er en videreførelse af gældende ret med redaktionelle ændringer tilpasset ældrelovens målgruppe og anvendelsesområde samt den foreslåede præcisering af tilbud om hhv. madudbringning og madordning.

3.16. Klageadgang m.v.

3.16.1. Gældende ret

Det følger af § 166, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov, medmindre andet er fastsat i denne lov eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ankestyrelsen er øverste administrative klageinstans for bl.a. afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen efter serviceloven, jf. § 50 i

UDKAST

retssikkerhedsloven og § 166, stk.1, i serviceloven. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen, og som således er klageberettiget.

Inden en klage kan behandles af Ankestyrelsen, skal den myndighed, f.eks. kommunalbestyrelsen, som har truffet den pågældende afgørelse, vurdere, om der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold (remonstration). En klage over en afgørelse efter serviceloven vil således skulle indgives til kommunalbestyrelsen, der skal genvurdere sagen, jf. retssikkerhedslovens § 66, stk. 1. I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke giver personen helt eller delvist medhold i klagen, vil kommunalbestyrelsen skulle sende klagen med begrundelse for afgørelsen og genvurderingen til Ankestyrelsen, som vil skulle behandle klagen over afgørelsen, jf. § 66, stk. 2, i retssikkerhedsloven.

Efter retssikkerhedslovens § 67 skal klage til Ankestyrelsen ske inden fire uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Ankestyrelsen kan efter retssikkerhedslovens § 69 efterprøve retlige spørgsmål. Det vil sige, om der er truffet en lovlige afgørelse og dermed sikre, at myndigheden har anvendt lovregler og praksis korrekt. Det betyder, at Ankestyrelsen efterprøver, om afgørelsen er i overensstemmelse med bl.a. serviceloven, forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og forvaltningsretlige grundsætninger. Den retlige prøvelse indeholder en række elementer, herunder at undersøge om den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst, og om de kriterier, der er lagt til grund, er lovlige. Også lovgivningens overordnede formålsbestemmelser skal iagttages.

Den retlige prøvelse af skønsmæssige afgørelser omfatter tillige en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt.

Ankestyrelsen efterprøver således de retlige rammer for kommunens skøn, men ikke selve skønnet.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.4.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

3.16.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Efter de gældende regler i serviceloven kan de konkrete afgørelser over for borgerne indbringes for Ankestyrelsen, som både træffer afgørelse i de konkrete sager, og som på baggrund af konkrete afgørelser, der er principielle, offentliggør principmeddelelser om, hvordan reglerne skal fortolkes.

Forslaget om at indføre helhedspleje i ældreplejen i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, er en ændring af de gældende regler om bevilling af ydelser efter servicelovens § 83, stk. 1,

UDKAST

nr. 1 og 2, § 83 a og § 86, som også har betydning for Ankestyrelsens prøvelse af de afgørelser, der træffes, i medfør af det foreslåede § 10.

Det er op til kommunerne at fastsætte antallet af pleje- og omsorgsforløb og beslutte detaljeringsgraden af indholdet af de enkelte forløb.

Derimod er det tanken, at selve afgørelsen om, hvilket forløb en borger får bevilget, skal kunne indbringes for Ankestyrelsen. De konkrete afgørelser om pleje- og omsorgsforløb efter ældreloven bygger på en vurdering af borgerens behov for hjælp til helhedspleje (som defineret i det foreslåede § 10, stk. 1) og kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borgeren på den baggrund skal tilbydes.

Ved Ankestyrelsens prøvelse af, om borger er bevilget et forløb, der imødekommer et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, skal Ankestyrelsen bl.a. påse, at kommunen har foretaget den nødvendige og tilstrækkelige sagsoplysning af borgers konkrete behov for pleje og omsorg.

Det er forudsat i loven, at den enkelte kommunes beskrivelse af de forløb, der tilbydes i kommunen, ikke skal være detaljeret, og at de enkelte forløb skal være rummelige. Kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borger skal tilbydes bygger på et skøn. Ankestyrelsen vil derfor som altovervejende udgangspunkt ikke kunne tilsidesætte kommunens vurdering af dette spørgsmål.

De friere rammer for kommunerne indebærer derudover, at Ankestyrelsen ikke vil have samme muligheder som i dag for at fastlægge og udmelde fortolkningsbidrag til anvendelsen af reglerne, f.eks. ved offentliggørelse af principmeddelelser, jf. også det forudgående afsnit. Ankestyrelsens fortolkningsbidrag til § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, § 83 a og § 86 i serviceloven, som udmeldes efter ældrelovens ikrafttræden, vil som udgangspunkt ikke have indvirkning på fortolkningen af ældreloven.

3.16.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med lovforslagets § 25, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter forslagene til §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4 og § 21 vil kunne indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kap. 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Klagesagerne i forhold til de nævnte bestemmelser vil hermed blive omfattet af de almindelige klageregler i retssikkerhedsloven, herunder processen for at klage, klagefrister, genvurdering af sager m.v., hvilket betyder, at sagerne vil skulle følge kapitel 10 i retssikkerhedsloven. Klagen vil således skulle indgives inden fire uger efter, at den klageberettigede har fået meddelelse om afgørelsen, jf. retssikkerhedslovens § 67.

I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke giver den klageberettigede helt eller delvist medhold i klagen, vil kommunalbestyrelsen ligesom i dag skulle sende sagen, herunder afgørelsen og genvurderingen, videre til

Ankestyrelsen, som vil skulle efterprøve afgørelsen og dermed behandle klagen. Ankestyrelsen vil i medfør af de gældende regler i retssikkerhedsloven have mulighed for at afvise, stadfæste, hjemvise, ophæve eller ændre den kommunale afgørelse, der er klaget over.

I de tilfælde, hvor Ankestyrelsen hjemviser hele eller dele af en afgørelse, vil kommunalbestyrelsen lige som i dag skulle foretage en fornyet behandling og dermed afgøre sagen på ny.

Ankestyrelsen vil i medfør af gældende regler i retssikkerhedslovens § 69 kunne efterprøve retlige spørgsmål. Det vil sige, om der er truffet en lovlige afgørelse og dermed sikre, at myndigheden har anvendt lovregler og praksis korrekt. Det betyder, at Ankestyrelsen svarende til nuværende retstilstand bl.a. vil efterprøve, om afgørelsen er i overensstemmelse med ældreløven, forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og forvaltningsretlige grundsætninger.

Den retlige prøvelse indeholder ligesom i dag en række elementer, herunder at undersøge om den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst, og om de kriterier, der er lagt til grund, er lovlige. Også lovgivningens overordnede formålsbestemmelser vil skulle iagttages. Formålsbestemmelserne fastlægger ikke materielle rettigheder eller forpligtelser for henholdsvis borgere og myndigheder, men indgår som led i fortolkningen af lovens materielle bestemmelser.

Den retlige prøvelse af skønsmæssige afgørelser omfatter tillige en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt. Ankestyrelsen efterprøver således de retlige rammer for kommunens skøn, men ikke selve skønnet.

3.17. Personrettet tilsyn

3.17. 1. Gældende ret

Serviceovens § 148 regulerer i dag det, der i praksis betegnes som det personrettede tilsyn.

Det følger af serviceovens § 148, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om.

Endvidere følger det af § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål.

Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

3.17.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Med Aftale om en reform af ældreområdet og nærværende lovforslag foreslås en ny tilgang til ældreplejen med tildeling og udmøntning af hjælpen i få sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, og hvor hjælpen skal tilrettelægges og udmøntes i tæt samarbejde med den ældre. Dette vil alt andet lige indebære færre forvaltningsretlige afgørelser.

For aftalekredsen bag ældrereformen er det derfor centralt, at tilsynet med ældreplejen får en ny rolle, herunder også i forhold den fortsatte sikring af borgerens retssikkerhed. Dette er således også baggrunden for det forslag til lov om tilsyn med ældreomsorg og -pleje (Ældretilsynsloven), som fremsættes parallelt med nærværende lovforslag, og som bl.a. har fokus på dialog og læring som led i at understøtte plejeenhederne i at sikre kvalitet i pleje og omsorg i ældreplejen.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at aftalepartierne med den politiske aftale om en ældrereform er enige om samtidig at fastholde det nuværende personrettede tilsyn efter servicelovens § 148, stk. 1 og 2, hvorefter kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp i henhold til loven, tillige har pligt til at føre tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om i forhold til den enkelte borger. Tilsynsforpligtelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, ligesom kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

3.17.3. Den foreslåede ordning

Med den foreslåede § 26 videreføres gældende ret for det personrettede tilsyn med redaktionelle ændringer tilpasset ældrelovens målgruppe og anvendelsesområde.

Med den foreslåede § 26 får kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp i henhold til loven (handlekommunen), således pligt til at føre tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om i forhold til den enkelte borger.

Tilsynsforpligtelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, ligesom kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det personrettede tilsyn omfatter lige som i dag alle typer af hjælp og støtte, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter ældreloven.

Det personrettede tilsyn har til formål at sikre, at den hjælp, der er truffet afgørelse om at yde, fortsat opfylder sit formål.

3.18. Forbedret plejeoversigt

3.18.1. Gældende ret

Der er i dag i medfør af servicelovens § 14 a etableret en internetbaseret plejhjemsoversigt i statsligt regi.

Den primære målgruppe for plejhjemsoversigten er kommende plejhjemsbeboere og deres pårørende, som kan søge oplysninger om plejhjem, plejeboligbebyggelser og friplejeboligbebyggelser i Danmark, således at de kan træffe et informeret valg, når ældre borgere skal på plejhjem. Dermed kan plejhjemsoversigten også tjene til at understøtte den lige konkurrence mellem private og offentlige leverandører.

Det fremgår af servicelovens § 14 a, at ældreministeren skal samle og formidle oplysninger om kommunale og private tilbud om plejhjem, jf. servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger, i en landsdækkende plejhjemsoversigt.

Plejehjemsoversigten omfatter ifølge servicelovens § 14 a, stk. 2, ikke tilbud, hvor hjælpen og støtten i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85. Støtte efter servicelovens § 85 omfatter hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer (socialpædagogisk bistand). I afgrænsningen henvises der til den hjælp og støtte, der gives i tilbuddet generelt og ikke i forhold til den enkelte beboer.

Langt hovedparten af beboerne på tilbuddene er borgere over 65 år, men der kan også bo yngre borgere under 65 år, der er visiteret til tilbuddet i medfør af servicelovens § 85. Dette kan eksempelvis være en yngre borger med demens.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, jf. servicelovens § 4, stk. 1. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter § 4, stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

UDKAST

Registrering i plejhjemsoversigten er efter servicelovens § 14 a, stk. 3, en betingelse for, at plejhjem efter servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre og friplejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre er en del af en kommunalbestyrelses forsyning, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

Ældreministeren har i medfør af bemyndigelsen i servicelovens § 14 a, stk. 4, fastsat nærmere regler om plejhjemsoversigten i bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018 om plejhjemsoversigten.

I bekendtgørelsens § 8 er det fastsat, at plejhjemsoversigten skal indeholde generelle baggrundsoplysninger om hvert enkelt plejhjem, plejeboligbebyggelse eller friplejeboligbebyggelse som fx navn, adresse, plejhjemsleder, sygefravær, plejhjemstype mm. Der skal desuden gives oplysninger om tilbuddets bolig og drift som fx antal boliger/plejhjemspladser, husleje, beskrivelse af boligerne samt mulighed for tilkøb. Herudover skal der give informationer om tilbuddets faglige tilgang og aktiviteter som eksempelvis plejhjemmets værdigrundlag, tilgang til pårørende, madordning, om eget dyr er tilladt, aktiviteter samt seneste tilsynsrapporter.

For kommunale og private tilbud, der er del af den kommunale boligforsyning, har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at nye plejhjem kommer på plejhjemsoversigten, og at oplysningerne løbende justeres, hvis der sker ændringer, jf. bekendtgørelsens § 4. For private tilbud, der ikke er en del af den kommunale boligforsyning, har det private tilbud pligt til at sikre, at oplysningerne om plejhjemmet indberettes til plejhjemsoversigten, jf. bekendtgørelsens § 5.

Ud over information om de enkelte plejhjem mv. indeholder plejhjemsoversigten mere generel information om at flytte på plejhjem som eksempelvis typerne af plejhjem, reglerne for visitation, det frie plejhjemsvalg, fastsættelse af husleje mv., jf. bekendtgørelsens § 1.

Etableringen og den daglige drift af plejhjemsoversigten varetages af Sundhedsdatastyrelsen, som fører stikprøvekontrol med, at oplysningerne er indberettet. Sundhedsdatastyrelsen kan følge op i forhold til den indberetningspligtige, såfremt oplysninger om tilbud ikke er indberettet, eller oplysningerne ikke er i overensstemmelse med plejhjemsoversigtens systematik, jf. bekendtgørelsens § 9. Sundhedsdatastyrelsen har udarbejdet vejledninger for indrapportering til plejhjemsoversigten.

Kommuner kan selv indberette og indtaste oplysningerne på plejhjemsoversigten. Det er op til den enkelte kommune selv at afgøre, om kommunen eller det enkelte plejhjem indberetter oplysningerne.

3.18.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

I forbindelse med finansloven for 2024 blev det aftalt mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det

Konservative Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti, Alternativet og Nye Borgerlige at udvide plejehjemsoversigten, så den også vil omfatte hjemmeplejen (leverandører af pleje i ældres eget hjem) baseret på allerede eksisterende og indsamlede kvalitetsdata.

Med aftale om reform på ældreområdet ønsker aftalepartierne yderligere at styrke frit valg, gennemsigtighed og kvalitet, og at borgere sikres bedre adgang til at udøve deres frie valg på et oplyst grundlag. Aftaleparterne er enige om, at arbejdet med at udvikle kvalitetsindikatorer, herunder brugertilfredshedsundersøgelser, videreføres og offentliggøres på plejehjemsoversigten, samt at der offentliggøres oplysninger om faste teams og medarbejderkontinuitet. Derudover vil der for plejehjem skulle tilføjes oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper.

Aftaleparterne er desuden enige om, at søgefunktionen og brugerfladen på plejeoversigten forbedres for borgere og leverandører, så borgere vil kunne få et bedre grundlag for at anvende deres frie leverandørvalg. Initiativerne må dog ikke medføre unødvendige administrative byrder og bureaukrati for kommuner eller medarbejdere. Oplysningerne skal være sammenlignelige og dækkende for alle leverandører.

3.18.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i forlængelse af aftale i forbindelse med finansloven for 2024 og aftale om reform på ældreområdet, at oversigten over plejehjem i servicelovens § 14 a videreføres i ældrelovens § 26, og at oversigten som noget nyt udvides med oplysninger om leverandører af hjemmepleje. På den baggrund foreslås det, at oversigten benævnes ”plejeoversigten” i stedet for ”plejehjemsoversigten”.

Det foreslås i det samtidig fremsatte forslag til lov om lokalplejehjem, at kommunalbestyrelser vil få mulighed for at etablere såkaldte lokalplejehjem. Det foreslås, at plejeoversigten også vil skulle indeholde oplysninger om disse lokalplejehjem.

Det foreslås desuden som noget nyt i overensstemmelse med aftalen om reform på ældreområdet, at plejeoversigten udvides med yderligere oplysninger som vil kunne give en indikation af private og kommunale plejhjems og plejeleverandørers kvalitet, hvilket som udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams, og medarbejderkontinuitet. Derudover vil der for plejehjem blive tilføjet oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper. Oplysningerne vil så vidt muligt blive baseret på eksisterende data og viden, men der vil være behov for, at plejeleverandørerne registrerer og opdaterer oplysningerne på plejeoversigten.

Plejeoversigten foreslås i forlængelse heraf udvidet med resultater fra den planlagte brugertilfredshedsundersøgelse blandt hjemmehjælpsmodtagere

og plejehjemsbeboere, som gennemføres hvert andet år. Tilfredshed vil kun blive udstillet for plejehjem/leverandører, hvor der er et tilstrækkeligt antal besvarelser til at sikre borgernes anonymitet. Det vil indebære, at brugertilfredshedsundersøgelsen vil blive udvidet til at blive gennemført på alle plejehjem og blandt alle modtagere af hjemmepleje, samt at der vil blive afsat varige midler til brugertilfredshedsundersøgelsen.

Oplysningerne vil kunne sikre borgere bedre mulighed og adgang til at vurdere kvaliteten af plejehjem og leverandører og dermed understøtte det frie valg. Derudover vil oplysningerne kunne anvendes af beslutningstagere til at følge udviklingen i forlængelse af ældreformen. Oplysningerne skal derfor være sammenlignelige og dækkende for alle plejeleverandører.

Plejeoversigten foreslås desuden tilpasset, så de mere end 1.000 daglige brugere af plejeoversigten får let adgang til at fremsøge relevante oplysninger. Det vil fx blive muligt at søge på de eksisterende oplysninger om, hvorvidt det er tilladt at medbringe kæledyr, fx hund, geografiske søgekriterier, ligesom de nye oplysninger om plejeenhedernes kvalitet vil kunne indgå som søgekriterie. Brugergrænsefladen vil tilsvarende kunne forbedres, så ældre vil blive præsenteret for et overskueligt valg af plejehjem eller plejeleverandører på baggrund af søgekriterierne. Ligeledes vil muligheden for at indberette oplysninger til plejeoversigten skulle gøres mere brugervenlig, så ledere, medarbejdere og kommuner let vil kunne registrere og opdatere oplysninger på plejeoversigten.

For nærmere om plejeoversigten henvises til lovforslagets § 26 og bemærkningerne hertil.

3.19. Pasning af døende

3.19.1. Gældende ret

Efter servicelovens §§ 119-122 kan der gives hjælp i forbindelse med pasning af døende. Hjælpen omfatter plejevederlag og hjælp til dækning af udgifter til sygeplejeartikler og lignende.

Det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, hvor med plejevederlag ved pasning af døende blev indført, jf. Folketingstidende 1989-1990, tillæg A, L 54, side 1488, at hjælpen alene omfatter pleje af døende (terminalpleje) i en afgrænset tidsperiode. Det karakteristiske ved terminalpleje er, at vægten flyttes fra behandling med helbredende sigte til omsorg og lindring. Indsatsen koncentrerer således om at forbedre livskvaliteten i et afgrænset tidsrum.

Efter servicelovens § 119, stk. 1, har personer, der passer en nærtstående, som ønsker at dø i eget hjem, ret til, efter ansøgning, at få udbetalt en plejevederlag. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven

UDKAST

på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Det er således en afgørende forudsætning, at den syge og dennes pårørende er indforstået med etablering af et plejeforløb i eget hjem. Dette understreges i bestemmelsen ved, at der kun kan ydes plejevederlag efter ansøgning, og at det er en udtrykkelig betingelse, at den syge giver sit samtykke til etablering af plejeforholdet.

Med pårørende menes, jf. forarbejderne, f.eks. ægtefælle, samlever, børn, forældre og i øvrigt andre med så nær en tilknytning til den syge, at det vil være nærliggende, at denne person yder plejen. Der kan således ikke stilles krav om et egentligt slægtskabsforhold. Det er heller ikke en betingelse, at der har været fælles bopæl forud for etablering af plejeforholdet. Det er ligeledes uden betydning for adgangen til plejevederlag, om plejen foregår i den syges eget hjem, eller om den syge tager ophold hos den, der varetager plejen.

Plejevederlag ydes uden hensyn til den syges økonomiske forhold, og denne kan ikke afkræves betaling for plejen.

Ansøgning om plejevederlag skal indgives til den kommune, som plejeforholdet ønskes etableret i. Når plejeforholdet er etableret, er det den kommune, hvori plejeforholdet finder sted, som skal udbetale plejevederlag og hjælp til sygeplejeartikler. Dette fremgår af § 9 b, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Plejevederlaget kan udbetales som refusion til arbejdsgiveren. Det fremgår således af § 119, stk. 2, at en arbejdsgiver, der yder fuld løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter servicelovens § 120, stk. 1.

Lønmodtagere har efter lov om lønmodtageres ret til fravær fra arbejde af særlige familiemæssige årsager, ret til orlov fra deres arbejdsgiver til pasning af nærtstående døende, der ønsker at dø i eget hjem. Orlovsretten er betinget af, at lønmodtageren har fået bevilget plejevederlag efter servicelovens 119.

Loven anvendes dog ikke, hvis lønmodtageren er omfattet af en kollektiv overenskomst, der giver tilsvarende rettigheder.

Lønmodtageren skal varsle den påtænkte orlov overfor arbejdsgiveren senest samtidig med indgivelse af ansøgningen om plejevederlag til kommunen. Det skal sikre, at lønmodtageren kan starte sin plejeorlov samtidig med, at plejevederlaget bevilges af kommunen samtidig med, at arbejdsgiveren så tidligt som muligt bliver bekendt med lønmodtagerens ønsker om orlov til pasning af en nærtstående døende. Længden af varslet vil derfor i de konkrete tilfælde afhænge af den enkelte kommunes sagsbehandlingstid. Lønmodtageren skal samtidig med varslingen af fraværet tillige oplyse om

UDKAST

fraværets forventede varighed. Det vil imidlertid ikke være muligt præcist at varsle længden af orlovsperioden, men den typiske varighed på et plejeforløb er 2-6 måneder.

Lønmodtageren skal senest 2 hverdage efter den nærtståendes død underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet 14 dage efter den nærtståendes død, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

I tilfælde af afbrydelse af plejeforholdet skal lønmodtageren underrette arbejdsgiveren herom hurtigst muligt og samtidig hermed underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet senest 14 dage efter plejeforholdets afbrydelse, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

Det fremgår af servicelovens § 120, stk. 1, at beregningen af plejevederlaget er efter de gældende regler knyttet til sygedagpengereglerne. Plejevederlaget udgør et beløb, der svarer til 1,5 gange det sygedagpengebeløb, som pågældende ville have fået i tilfælde af egen sygdom. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt.

Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag.

Det fremgår videre af § 120, stk. 2, at personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får udbetalt 16.637 kr. (2022-niveau) månedligt i plejevederlag. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt.

Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Personer, der ikke er berettiget til sygedagpenge, får således udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Personer, der er berettiget til sygedagpenge og dermed til et plejevederlag beregnet med udgangspunkt heri, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Minimumsbeløbet træder i stedet for anden offentlig forsørgelse. Det betyder, at personer som vælger at få udbetalt plejevederlag som minimumsbeløbet, ikke samtidigt kan få udbetalt en anden offentlig forsørgelsesydelse.

Det fremgår videre af § 120, Stk. 3, at hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Endelig følger det af § 120, stk. 4, at kommunalbestyrelsen ganske særlige tilfælde kan beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

UDKAST

Kommunalbestyrelsen afgør efter en konkret vurdering, om der foreligger særlige forhold. Som eksempler kan nævnes store forsørgerbyrder eller andre høje, faste og rimelige udgifter, som ellers kunne hindre ansøgeren i at pleje den døende.

Det fremgår af § 121, stk. 1, at retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævedes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævedes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Lønmodtageren skal senest 2 hverdage efter den nærtståendes død underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet 14 dage efter den nærtståendes død, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

I tilfælde af afbrydelse af plejeforholdet skal lønmodtageren underrette arbejdsgiveren herom hurtigst muligt og samtidig hermed underrette arbejdsgiveren om, hvornår arbejdet genoptages. Lønmodtageren har pligt til at genoptage arbejdet senest 14 dage efter plejeforholdets afbrydelse, medmindre andet aftales med arbejdsgiveren.

Det følger videre af § 121, stk. 2, at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig. Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt, hvis det viser sig, at hjælpen i hjemmet ikke mere er hensigtsmæssig eller tilstrækkelig.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvor med plejevederlag ved pasning af døende blev indført, jf. Folketingstidende 1989-1990, tillæg A, L 54, side 1488, at plejen i hjemmet ikke må påføre familien udgifter, som den ikke ville have haft, hvis den havde valgt sygehusophold. Der kan derfor efter § 122 ydes hjælp til sygeplejeartikler og lignende uden hensyn til den døendes og familiens økonomiske forhold.

Det fremgår af § 122, at kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når

- 1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 119, passer en døende,
- 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 til hjælp, som familien selv antager, eller
- 3) et hospice varetager plejen.

Stk. 2. Hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

Det følger af forarbejderne, at hjælpen skal ydes efter en konkret, individuel vurdering af, om betingelserne er opfyldt, herunder om hjælpen er sagligt begrundet sammenholdt med bestemmelsens formål.

3.19.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder det hensigtsmæssigt, at der med ældreloven sikres økonomisk støtte, der giver nærtstående pårørende mulighed for at pleje, omsorg og lindring i hjemmet i den syges sidste tid.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets vurdering, at regler vedrørende plejevederlag fortsat bør reguleres samlet uanset, den syges alder. Ministeriet finder det mest hensigtsmæssigt, at reglerne fremover reguleres i ældreloven.

3.19.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med §§ 28-31, at gældende ret vedrørende pasning af døende videreføres i ældreloven. Den gældende retstilstand foreslås således videreført uændret. Det betyder, at den foreslåede bestemmelse vil kunne anvendes uanset den døendes alder.

3.20. Betaling

3.20.1. Gældende ret

Servicelovens § 158 indeholder regler om betaling af den hjælp, der modtages efter serviceloven. Det følger således af bestemmelsen, at den, der modtager hjælp efter loven til sig selv eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i denne lov, betale for den hjælp, der modtages. Social- og boligministeren har bemyndigelse til at fastsætte regler om opkrævning af et gebyr ved ikke-rettidig betaling for ydelser efter serviceloven eller, jf. § 158, stk. 2.

Efter den gældende § 79, stk. 3, i serviceloven fastsætter ældreministeren nærmere regler om betaling for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Efter den gældende § 161, stk. 1, i serviceloven, kan der opkræves betaling for personaleomkostninger til madserviceordninger efter § 83, stk. 1, nr. 3, om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til praktiske opgaver i hjemmet samt madservice og til hjælp efter § 84 om afløsning og aflastning, hvis borgeren ikke samtidigt modtager hjælp efter §§ 96 eller 100 i serviceloven om personlig assistance eller dækning af nødvendige merudgifter til den daglige livsførelse efter lov om social service eller §§ 86 eller 87 om hjælp til dækning af nødvendige merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste i barnets lov om.

Når beboerne i plejeboliger mv. deltager i køkkenaktiviteter, herunder i madproduktion efter servicelovens § 85 som led i socialpædagogisk bistand, skal kommunalbestyrelsen foretage en forholdsmæssig beregning af beboerens betaling for madservice efter servicelovens § 161.

Efter § 161, stk. 3, i serviceloven fastsætter ældreministeren regler om betaling for tilbud efter §§ 83, 83 a, 84 og 86 madservice,

UDKAST

rehabiliteringsforløb, midlertidigt ophold og genoptræning og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

Efter § 161, stk. 4, i serviceloven fastsætter ældreministeren nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice, herunder regulering af egenbetaling

Efter servicelovens § 183 foretages opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter bl.a. § 161 af Skat på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår, og opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb. Skatteforvaltningslovens [jf lovbekendtgørelse nr. 835 af 3. juni 202] regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Reglerne om modtagerens maksimale egenbetaling er udmøntede i bekendtgørelse nr. 1481 af 8. december 2023 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service.

Bekendtgørelsen fastsætter bl.a., at kommunalbestyrelsen ved fastsættelse af betalingen højst kan medregne kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet.

Beregningen af taksten skal dermed ske med udgangspunkt i tilbuddets gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale leverandører. Dette inkluderer: Direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv. og indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne jævnes ud over år. Taksten er dermed udtryk for tilbuddenes faktiske produktions- og leveringsomkostninger i det enkelte år. Borgeren betaler således de reelle omkostninger og dermed det faktiske ressourceforbrug, medmindre kommunalbestyrelsen vælger at yde et tilskud, hvormed betalingens størrelse nedbringes.

Bekendtgørelsen fastsætter desuden et loft over hvilket beløb kommunalbestyrelsen maksimalt kan opkræve ved fastsættelse af egenbetalingen for en hovedret hos modtagere for madservice, som bor i eget hjem og for fuld forplejning for beboere i plejebolig og plejehjem, botilbud og lignende boligenheder, hvortil der er knyttet omsorgs- og servicefunktioner med tilhørende personale, herunder friplejeboliger. Beløbet reguleres en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten.

Bekendtgørelsen fastsætter derudover regler for at kommunalbestyrelsen beregner modtagerens egenbetaling for midlertidigt ophold på grundlag af modtagerens og en eventuel ægtefælles indkomstgrundlag.

3.20.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Det indgår ikke i aftalen om en reform på ældreområdet, at der skal ske ændringer måden kommunalbestyrelsen opgør egenbetaling for visse tilbud.

Der er efter Social, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse ikke behov for at ændre den hidtidige retstilstand, som derfor foreslås videreført.

3.20.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det principielle udgangspunkt om, at der skal ydes betaling for bistand fra det offentlige til en person selv eller til familiemedlemmer, der er omfattet af pågældendes forsørgelsespligt videreføres i ældreloven med den foreslåede § 31.

Reglerne om egenbetaling for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, madordninger og afløsning og aflastning og kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse heraf foreslås videreført i § 6 i ældreloven.

Bestemmelsen bliver dog justeret således, at der ikke kan opkræves betaling for personaleomkostninger til madordninger og afløsning og aflastning, hvis borgeren samtidigt er omfattet af reglerne om personlig assistance efter serviceloven og om hjælp til dækning af nødvendige merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste i barnets lov. Denne justering er en konsekvens af, at personer, omfattet af lovforslaget, ikke også kan omfattes af barnets lov eller har behov for specialiseret hjælp efter serviceloven.

3.21. Ældreråd

3.21.1. Gældende ret

Det fremgår af § 30, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (herefter retssikkerhedsloven), at der i hver kommune skal etableres mindst ét ældreråd. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at ældrerådet etableres og kan beslutte at oprette flere ældreråd, hvis der lokalt skønnes at være behov for det.

Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Direkte valg medfører, at ældrerådsmedlemmer skal vælges som enkeltpersoner, og ikke som repræsentanter for politiske partier, interesseorganisationer mv.

Ældrerådet skal rådgive kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidle synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre. Ældrerådet skal medvirke til at øge borgernes medindflydelse på kommunens ældrepolitik og sikre, at dialogen og samarbejdet mellem de ældre og kommunalbestyrelsen fastholdes og udbygges.

Efter retssikkerhedslovens § 30, stk. 2, skal ældrerådet bestå af mindst 5 medlemmer, og for hvert medlem kan der vælges en stedfortræder. Antallet af eventuelle stedfortrædere kan ikke overstige antallet af medlemmer. Der

UDKAST

kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Efter retssikkerhedslovens § 30, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastlægge de nærmere rammer for rådets virke og proceduren for høringspligten. Kommunalbestyrelsen har derefter pligt til at høre ældrerådet om de sager, der er omfattet af aftalens fastlagte rammer. Det er dog en betingelse, at rådets formål fortsat opfyldes ved fastlæggelsen af de nærmere rammer for rådets virke, jf. retssikkerhedslovens § 30, stk.1. Opstår der tvivl om, hvorvidt en sag er omfattet af aftalen, skal denne altid forelægges ældrerådet. Aftalen om høringspligtens omfang gælder for én kommunal valgperiode. Hvis kommunalbestyrelsen og ældrerådet ikke kan blive enige om at målrette ældrerådets interesseområder i forhold til høringsprocessen, har kommunalbestyrelsen pligt til at høre ældrerådet om alle spørgsmål, der vedrører de ældre. For at sikre, at ældrerådets rådgivende funktion får reel betydning, skal rådet høres i god tid, inden kommunalbestyrelsen træffer endelige beslutninger.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 31, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter vedtægter for rådet. Herudover forudsættes ældrerådet at være selvstyrende. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden og tilrettelægger i videst muligt omfang selv arbejdet indenfor lovens rammer og de fastsatte vedtægter.

Det fremgår af § 31, stk. 2, at udgifterne til ældrerådets virksomhed afholdes af kommunalbestyrelsen, der også stiller lokaler og sekretariatsbistand til rådighed, hvis ældrerådet ønsker det. Det er kommunalbestyrelsen der beslutter, hvilke udgifter ældrerådet får dækket. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at dække evt. faktiske udgifter, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der er tale om udgifter ved ældrerådets virksomhed. Ældrerådet kan ikke ansøge om midler til frivilligt arbejde.

Efter retssikkerhedslovens § 31, stk. 3, har kommunalbestyrelsen pligt til at yde diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i § 16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

Det fremgår dog af § 31, stk. 4, at det enkelte medlem af ældrerådet efter eget ønske har mulighed for at fraskrive sig de diæter og udgiftsgodtgørelse, som kommunalbestyrelsen har pligt til at yde medlemmet for arbejdet i ældrerådet. Det enkelte medlem kan også fraskrive sig retten til at modtage udgiftsgodtgørelse.

Det fremgår af retssikkerhedsloven § 32, stk. 1, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og i samarbejde med ældrerådet at fastsætte regler for valgets afholdelse.

Kommunalbestyrelsen skal informere om et forestående valg. Udarbejdelse af information, der forudsættes at være neutral, kan ske i samarbejde med ældrerådet. Kommunalbestyrelsen og ældrerådet beslutter i samarbejde,

hvor ofte (mindst hvert fjerde år), hvornår og hvordan valghandlingen rent praktisk skal tilrettelægges i den enkelte kommune.

Selve valghandlingen kan eventuelt tilrettelægges i forbindelse med valget til kommunalbestyrelsen. Ældrerådsvalget skal tilrettelægges på en måde, så det ikke kan virke forstyrrende på vælgernes adgang til at stemme ved kommunal- og regionalvalget eller på gennemførelsen af afstemningen i øvrigt, og sådan at kommunal- og regionalvalget har første prioritet i forhold til ældrerådsvalget. Hvervet som tilforordnet ved ældrerådvalg er ikke et borgerligt ombud, og man kan således frasige sig hvervet.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 32, stk. 2, at alle personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år på valgdagen, kan stemme til valget og vælges til ældrerådet. Der kan ikke fastsættes en øvre grænse for antallet af kandidater. Personer, der kan stemme til ældrerådvalg, har hver én stemme.

Efter retssikkerhedslovens § 32, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd, hvis der ikke 4 uger før valgdagen er opstillet det nødvendige antal kandidater, beslutte at aflyse afstemningen. Aflysning af valget medfører, at alle de opstillede kandidater er valgt. Der kan ligeledes opstå en situation, hvor det end ikke er muligt at opfylde lovens krav om mindst 5 medlemmer, jf. retssikkerhedslovens § 30, stk. 2. I sådanne situationer kan afstemningen også aflyses. Da ældrerådene spiller en central rolle for den demokratiske inddragelse i kommunen, er det en betingelse for at kunne aflyse valget, at kommunalbestyrelsen har gjort en indsats for at skaffe kandidater til ældrerådet.

Efter retssikkerhedslovens § 33, stk. 1, kan ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen give dispensation fra reglerne om ældreråd, jf. retssikkerhedslovens §§ 30-32. Dispensationen for reglerne kan gives, hvis der på grund af uforudsete situationer eller lokale forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indflydelse på, opstår problemer med hensyn til at sikre lovens overholdelse. Her tænkes først og fremmest på de processuelle regler i loven. Dispensationsbestemmelsen kan kun anvendes, når det vurderes tvingende nødvendigt grundet utilsigtede situationer, som bevirker, at loven ikke kan overholdes.

3.21.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Social-, Bolig og Ældreministeriet finder det hensigtsmæssigt, at ældreråd bør være omfattet af en kommende ældrelov.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at reglerne vedrørende ældreråd skal videreføres efter de hidtil gældende regler, og at det ikke indgår i aftalen om en reform på ældreområdet, at der skal ske ændringer i bestemmelserne om ældreråd. For at understøtte frisættelsen af ældreområdet, vurderer ministeriet dog, at fortolkningen af dispensationsbestemmelsen bør udvides.

UDKAST

Der er størst deltagelse i valg til ældrerådet, når de afholdes samtidig med kommunal- og regionsrådsvalg. Danske Ældreråd har længe arbejdet for, at valgreglerne til ældrerådsvalg bliver ændret, så det blev et krav, at ældrerådsvalg skal afvikles hvert fjerde år som fremmødevalg i forbindelse med kommunal- og regionsrådsvalget.

Flere ældreråd afholder i dag ældrerådsvalg året før kommunal- og regionsrådsvalget. Social-, Bolig- og Ældreministeriet har måtte afvise dispensationsansøgninger med henblik på midlertidigt at forlænge ældrerådets valgperiode fra 4 til 5 år, for på den måde at opnå at ældrerådsvalget og regionsrådsvalget opnår samtidige valgperioder. Dispensationsansøgningerne er blevet afvist med henvisning til, at dispensationsbestemmelsen kun kan anvendes, når det vurderes tvingende nødvendigt grundet utilsigtede situationer.

Det er Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at en fast valgdato for ældrerådsvalg samtidig med kommunal- og regionsvalg ikke vil understøtte en frisættelse af ældreområdet. Men en udvidet fortolkning af dispensationsbestemmelsen til at omfatte dispensation til en midlertidig forlængelse af ældrerådets valgperiode ud over fire år, med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionsrådsvalget, vil understøtte frisættelsen af ældreområdet og en forventet større valgdeltagelse til ældrerådsvalg.

3.21.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med §§ 34-37 at, der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd efter direkte valg, som afholdes mindst hvert 4. år. Med det foreslåede vil kommunen i samarbejde med ældrerådet skulle fastsætte de nærmere rammer for rådet, herunder for rådet virke og rådets vedtægter. Det foreslåede er således en videreførelse af gældende ret.

Med den foreslåede § 37 vil der kunne dispenseres fra ovenstående. Dispensationsmuligheden vil kunne blive taget i anvendelse, hvis der på grund af uforudsete situationer eller lokale forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indflydelse på, opstår problemer med hensyn til at sikre lovens overholdelse.

Den foreslåede bestemmelse vil også kunne blive taget i anvendelse, hvis kommunalbestyrelsen ønsker midlertidigt at forlænge ældrerådets valgperiode ud over fire år med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionsrådsvalget.

Der henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets §§ 34-37.

3.22. Forsøgsbestemmelse

3.22.1. Gældende ret

Serviceovens § 184 indeholder regler om forsøg.

Det fremgår således af lovens § 184, stk. 1, at en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud efter ansøgning vil kunne få godkendelse fra Social-, Bolig- og Ældreministeriet til at fravige lovens bestemmelser i forbindelse med et forsøg, for at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på det sociale område.

Der kan efter bestemmelsens stk. 2 ikke gives godkendelse til forsøg, som indebærer, at borgeren stilles dårligere end efter loven, forsøg, som medfører statslige merudgifter, forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn eller forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Efter bestemmelsens stk. 3 offentliggør social- og boligministeren årligt en status for anvendelsen af forsøg på det sociale område.

3.22.2. Social-, Bolig- og Ældreministeriets overvejelser

Social-, Bolig- og Ældreministeriet finder, at det er hensigtsmæssigt også at opstille regler i ældreloven om forsøg.

Det er derfor ministeriets opfattelse, at § 184 i serviceoven, som efter gældende ret regulerer forsøg på ældreområdet, bør videreføres i ældreloven med redaktionelle ændringer.

3.22.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i § 37 opstilles regler om forsøg.

Det foreslås, at bestemmelsen i serviceoven videreføres med redaktionelle ændringer i ældreloven, således at Social-, Bolig- og Ældreministeriet efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud kan give godkendelse til, at den kommende lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg på ældreområdet. Godkendelsen gives for en begrænset periode, og det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Det foreslås videre, at der i § 37, at det fastsættes nærmere, hvilke forsøg på ældreområdet, der ikke ville kunne gives godkendelse til og at det fastsættes, at ældreministeren årligt skal offentliggøre en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet.

Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det forventes, at der med forslaget på finansloven afsættes midler til at understøtte et partnerskab, der skal omlægge eksisterende data på ældreområdet som følge af lovforslaget.

Det forventes, at lovforslagets vil medføre merudgifter i kommunerne fra 2025 grundet behov for kompensation for øget administration i forbindelse med etablering af en kontrolenhed til at sikre en korrekt afregningspris for private leverandører. Det skyldes, at afregningsgrundlaget til udvidelse af frit valg og leverandørstyringen bliver mere komplekst. Den endelige model for kontrolenheden og dermed kompensationen af kommunerne udestår.

Derudover vil lovforslagets krav om årlig efterregulering af kommunernes afregningspriser medføre merudgifter for kommunerne som følge af øget administration. Endeligt vil udvidelsen af Plejehjemsoversigten medføre nye registreringer og dermed øget administration i kommunerne. De økonomiske konsekvenser skal forhandles med KL.

Der er afsat finansiering til initiativerne på i alt 14,5 mio. kr. i 2024, 25,9 mio. kr. i 2025, 27,9 mio. kr. i 2026, 26,9 mio. kr. i 2027 og fra 2028 og varigt for 12,9 mio. kr. Det bemærkes, at størstedelen af midlerne går til statslig finansiering af initiativerne, mens en mindre del er afsat til kompensation af kommunerne for øget administration.

Lovforslaget berører ikke regionerne og har derfor ingen økonomiske konsekvenser for regionerne.

Det vurderes, at lovforslaget vil medføre implementeringskonsekvenser for kommunerne. Lovforslaget vil påvirke den kommunale sagsbehandling således, at kommunen skal træffe afgørelse om tildeling af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som skal udgøre en ramme for hjælpen ud fra den ældres aktuelle behov og ønsker. Dette vil erstatte afgørelser om standardiserede enkelttydelser. Hjælpen vil således kunne blive justeret efter den enkeltes behov, uden at det er nødvendigt med en ny afgørelse.

Det forventes, at lovforslagets del om indførelse af en fast overheadsats, der bruges til afregning af friplejeboligleverandører, vil have positive administrative konsekvenser for kommunerne, der vil kunne mindske kommunernes administrationsomkostninger.

Lovforslaget vil ikke medføre implementeringskonsekvenser for regionerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet og KL indgår i et forpligtende implementeringssamarbejde med henblik på løbende at følge den konkrete implementering af ældreformen i kommunerne tæt i perioden 2024 – 2027. Omstillingen skal finansieres af kvalitetsløftet samt frigjorte midler fra regelforenklinger.

I relation til principperne for digitaliseringsklar lovgivning opfylder lovforslaget princippet om klare og enkle regler, men lovforslaget opfylder ikke princippet om automatisk sagsbehandling. Dette skyldes, at det er nødvendigt, at de involverede myndigheder behandler hver sag individuelt, hvilket indebærer faglige skøn, hvorfor der ikke kan sagsbehandles efter objektive kriterier. De øvrige principper for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevante for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes have positive økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslagets vurderes at have positive konsekvenser for erhvervslivet, da det med lovforslaget bliver muligt for borgere at vælge en privat leverandør til at yde rehabilitering og genoptræning og dermed alle elementer, der indgår i helhedspleje.

Lovforslagets indførelse af krav om helhedspleje vil betyde, at private leverandører har mulighed for at indgå konsortier efter konkurrenceloven med henblik på at løse opgaven sammen for at kunne levere helhedspleje. Dette kan dog, særligt for mindre leverandører, medføre sværere adgang til markedet, da det er virksomhedernes eget ansvar at overholde konkurrencereglerne. Det er derfor virksomhederne selv, der skal vurdere, om et samarbejde er lovligt mulighed for at indgå i konsortier efter gældende konkurrenceregler.

Det forventes, at lovforslagets del om, at private leverandører skal efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen, hvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været lavere end den fastsatte afregningspris, kan have administrative konsekvenser for private leverandører.

Det forventes, at lovforslagets del om, at såfremt kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris, skal kommunalbestyrelsen efterbetale

privatleverandøren leverandøren forskellen vil have positive økonomiske konsekvenser for de private leverandører.

Det forventes, at lovforslagets del om indførelse af en fast overheadsats, der bruges til afregning af friplejeboligleverandører, vil have positive økonomiske og administrative konsekvenser for friplejeboligleverandørerne og mindske konfliktpotentialet mellem kommuner og private leverandører.

Lovforslaget forventes medføre mindre omstillingsomkostninger til omstilling til helhedspleje.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at have en række positive administrative konsekvenser for borgerne.

Med lovforslaget foreslås indførelse af helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil betyde, at der ikke vil skulle træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse, hver gang borgerens behov for hjælp ændrer sig.

Lovforslaget vil medføre, at der skal træffes forvaltningsretlige afgørelser med klageadgang til Ankestyrelsen i forbindelse med kommunens bevilling af pleje- og omsorgsforløbet, og hvis der er brug for at skifte til et andet forløb, fordi borgerens behov for hjælp og har ændret sig væsentligt, og borgerens behov dermed ikke kan dækkes indenfor det tildelte pleje- og omsorgsforløb. Lovforslaget indfører et fleksibelt pleje- og omsorgsforløb, hvor borgeren i dialog med den faglige medarbejder selv kan være med til at bestemme, hvad der konkret er brug for af hjælp fra gang til gang inden for forløbets rammer. De faglige medarbejder får således mulighed for at justere hjælpen efter borgerens aktuelle behov.

Med lovforslaget indføres en forbedret plejeoversigt, som vil sikre borgerne større gennemsigtighed og skabe overblik og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie leverandørvalg.

Lovforslaget vurderes at have en begrænset negativ administrativ konsekvens for borgerne i forhold til klageadgangen i en situation, som vedrører borgere omfattet af lovforslagets § 2, stk. 2, hvor det foreslås, at loven også skal kunne finde anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov, som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov.

I den forbindelse foreslås det med forslaget § 25, stk. 2, at hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter de foreslåede §§ 10, 13-14, 16-

UDKAST

17, § 18, stk. 4, eller § 21 i ældreloven over for personer omfattet af § 2, stk. 2, og over for hvem der, før de blev omfattet af § 2, stk. 2, er truffet en retskraftig afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i serviceloven, vil personen ikke kunne indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse efter ældrelovens §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, og § 21, som indebærer tilbagekaldelse af afgørelsen efter lov om social service for Ankestyrelsen.

Det foreslåede vurderes som nævnt at være en mindre negativ konsekvens for de berørte borgere, som efter kommunalbestyrelsens beslutning ”overgår” fra at modtage hjælp og støtte efter servicelovens bestemmelser til at modtage hjælp og støtte efter ældrelovens bestemmelser. Disse borgere vil ikke kunne indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse, der vedrører tilbagekaldelsen af den retskraftige afgørelse om tildeling af ydelser efter serviceloven for Ankestyrelsen. Borgerne vil imidlertid kunne indbringe afgørelsen om tildeling af hjælp og støtte efter ældreloven for Ankestyrelsen efter den foreslåede § 25. Med ”overgangen” af tildeling af hjælp og støtte med hjemmel i serviceloven til tildeling med hjemmel i ældreloven er der ikke tilsigtet indholdsmæssige ændringer i den hjælp og støtte borgeren vil modtage.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

[...]

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget forventes at indebære merudgifter for staten og kommunerne for samlet set 15,5 mio. kr. i 2024, 25,9 mio. kr. i 2025, 27,9 mio. kr. i 2026, 26,9 mio. kr. i 2027 og fra 2028 og varigt for 12,9 mio. kr.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget vil påvirke den kommunale sagsbehandling således, at kommunen skal træffe afgørelse om tildeling af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, vil erstatte afgørelser om standardiserede enkeltydelser. Hjælpen vil således kunne blive justeret efter den enkeltes behov, uden at det er nødvendigt med en ny afgørelse.	
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslagets vurderes at have positive konsekvenser for erhvervslivet, da det med lovforslaget bliver muligt for private leverandører at tilbyde rehabilitering og genoptræning.	Der forventes mindre omstillingsomkostninger til levering af helhedspleje.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslagets indførelse af krav om helhedspleje kan medføre øgede administrative

UDKAST

		konsekvenser for virksomheder, der indgår i konsortier for at levere heldhedspleje, da et virksomhederne ansvar at vurdere, om et samarbejde er lovligt efter gældende konkurrenceregler.
Administrative konsekvenser for borgerne	<p>Lovforslaget forventes at medføre positive administrative konsekvenser for borgere, idet der ikke skal træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse, hver gang borgerens behov for hjælp ændrer sig, som derudover skal påklages Ankestyrelsen, hvis borgeren er uenig heri.</p> <p>Desuden vil den forbedrede plejeoversigt sikre borgerne større gennemsigtighed og skabe overblik og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie leverandørvalg.</p>	<p>Lovforslaget forventes at medføre en mindre negativ administrativ for borgere, omfattet af § 2, stk. 2, som efter kommunalbestyrelsens beslutning "overgår" fra at modtage hjælp og støtte efter servicelovens bestemmelser til at modtage hjælp og støtte efter ældrelovens bestemmelser. Disse borgere vil ikke kunne indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse, der vedrører tilbagekaldelsen af den retskraftige afgørelse om tildeling af ydelser efter serviceloven for Ankestyrelsen. Borgerne vil imidlertid kunne indbringe afgørelsen om tildeling af hjælp og støtte efter ældreloven for Ankestyrelsen efter den foreslåede § 25.</p>
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med principperne for implementering af		

UDKAST

erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X
---	----	--------------

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det fremgår af servicelovens § 1, stk. 1, at formålet med loven i forhold til personer, der er fyldt 18 år, er at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det fremgår af stk. 2, at formålet med hjælp efter loven er at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.

Den generelle formålsbestemmelse i lovens § 1 skal ses i sammenhæng med de specifikke formålsbestemmelser, som fremgår af nogle af lovens bestemmelser. Af servicelovens § 81 fremgår det overordnede formål med indsatsen til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer. Servicelovens § 81 fastsætter, at formålet med indsatsen er at: 1) forebygge, at den enkeltes problemer forværres, 2) understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer eller fremme øget selvstændighed samt forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion, 3) forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje, 4) fremme inklusion i samfundet, herunder medvirke til at øge den enkeltes mulighed for deltagelse i uddannelse, beskæftigelse og sociale relationer, og 5) sikre en helhedsorienteret støtte med tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter serviceloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at formålet med loven skal være at tilvejebringe rammerne for en ældrepleje, der med udgangspunkt i den enkelte ældres aktuelle livssituation og behov understøtter en alderdom, som er præget af mest mulig livsglæde, selvhjulpethed og tid til omsorg og nærvær.

Det foreslås i *stk. 2*, at det med loven tilsigtes særligt at understøtte 1) den ældres selvbestemmelse, herunder understøtte, at den enkelte kan klare sig selv, 2) tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse og 3) et tæt samspil med pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

UDKAST

Formålet og de bærende værdier, som kommer til udtryk i stk. 2, sætter en overordnet retning for den måde, hvorpå ældreplejen skal styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres, men indebærer ikke i selv konkrete materiale rettigheder og pligter for borgere, myndigheder og private leverandører. Lovens materielle bestemmelser skal imidlertid ses og fortolkes i lyset af formålet og de bærende værdier. Der henvises til de almindelige bemærkninger for en uddybning.

Til § 2

Efter de gældende regler i serviceloven retter lovens ydelser sig mod voksne, der har behov for hjælp efter lovens bestemmelser. Af de enkelte bestemmelser i loven fremgår de nærmere betingelser for at opnå støtte efter bestemmelsen. Der er i enkelte bestemmelser fastsat særlige aldersbetingelser tilknyttet en bestemt ydelse. Dette gælder fx lovens § 79 a om forebyggende hjemmebesøg, der særligt er målrettet ældre borgere.

Berettigede til ydelser efter serviceloven, efter at der er foretaget en individuel vurdering, er mennesker med nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, dvs. borgere som i daglig tale benævnes som mennesker med handicap, herunder mennesker med en varig sindslidelse og mennesker med aldersbetinget nedsat funktionsevne. Berettigede til ydelser er også mennesker med særlige sociale problemer.

Det følger af § 1a i pensionsloven, at folkepensionsalderen i 2024 er 67 år. Pensionsalderen bliver gradvist forhøjet på grund af udviklingen i levetiden. Den forhøjede folkepensionsalder skal dog vedtages af Folketinget, før den får virkning. Folkepensionsalderen op til 69 år gældende fra 2035 er vedtaget af Folketinget.

Det følger af servicelovens § 2, at alene personer med lovligt ophold her i landet har ret til at få hjælp efter serviceloven, herunder f.eks. støtte til hjælpemidler eller foranstaltninger i form af anbringelse i døgnophold. Kravet om, at man skal have lovligt ophold her i landet, handler både om, at man fysisk skal opholde sig i landet, og at man skal have lovligt ophold. Ophold her i landet omfatter både midlertidigt og fast ophold her i landet. Midlertidigt ophold er f.eks. ferie- og studieophold, familiebesøg m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at loven finder anvendelse for personer der har nået folkepensionsalderen, jf. § 1 a i pensionsloven, og har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse, på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

UDKAST

Med den foreslåede bestemmelse afgrænses loven af et alderskriterium, kombineret med et hjælpebehov til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen. Det overordnede hensyn bag den foreslåede afgrænsning af personkredsen, og udskillelsen af ældreplejen fra det specialiserede socialområde, er bl.a. en understregning af, at aldring og alderdom ikke er et specialiseret område, men derimod et alment område, da alle i løbet alderdommen kan få behov for ældrepleje. Henvisningen til § 1a i pensionsloven i første led af stk. 1 indebærer, at en person for at være omfattet af loven skal have nået den til enhver tid gældende folkepensionsalder, jf. dog forslaget til § 2, stk. 2.

Hensigten med denne afgrænsning af lovens anvendelsesområde er dels at afgrænse personkredsen og overordnet afgrænse, hvilken hjælp, man kan forvente at modtage i ældreplejen efter loven (hjælp til den daglige livsførelse). Med fastsættelsen af det objektive alderskriterium, med henvisning til den til enhver tid gældende folkepensionsalder, følger man automatisk den udvikling i pensionsalderen, som er besluttet i forbindelse med tilbagetrækningsreformen, og som er reguleret i § 1 a i pensionsloven.

Anvendelsesområdet vil udover den territoriale afgrænsning, jf. nærmere herom under forslaget til § 3, og alderskriteriet med henvisning til folkepensionsalderen, som begge er objektive kriterier, indeholde et kriterium, der tilsiger, at vedkommende skal have behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse, på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen. Der kan være tale om nedsættelse af den fysiske, psykiske og sociale funktionsevne.

Formuleringen om, at behovet for hjælp m.v. skal være opstået i forbindelse med aldringen indebærer ikke, at behovet nødvendigvis skal være opstået på grund af aldringen. Selv om risikoen for forekomsten af visse tilstande og sygdomme stiger med alderen, fx demens, kræft og hjerte-karsygdomme, kan disse sygdomme ikke nødvendigvis siges at være opstået på grund af aldringen, da de også forekommer hos yngre aldersgrupper. Lovens anvendelsesområde er således ikke knyttet op på specifikke tilstande, sygdomme m.v., men hvis en person over folkepensionsalderen fx bliver ramt af en blodprop i hjernen og i forbindelse hermed får behov for hjælp til den daglige livsførelse, jf. forslagene til inklussionskriterier i ældreloven, vil hjælpen skulle gives efter ældreloven. Behovet for hjælp behøver ikke være livsvarigt.

At hjælpen og støtten skal gives til den daglige livsførelse, er en understregning af, at det er almen hjælp til opretholdelse af den daglige

UDKAST

livsførelse. Det konkrete indhold i hjælpen, og måden denne leveres på, reguleres i lovens materielle bestemmelser, jf. forslaget til bestemmelser i kapitel 2 og 3.

Folkepensionsalderen skal være nået på tidspunktet for iværksættelsen af hjælpen. Det er således tidspunktet for iværksættelsen af hjælpen, og ikke tidspunktet for visitation til hjælpen, der er afgørende. Dvs., at en person, for at være omfattet af personkredsen for ældreloven på tidspunktet, hvor hjælpen m.v. iværksættes, skal opfylde det til enhver tid gældende alderskriterium. De sagsforberedende skridt i forbindelse med visitationen, og selve tildeling af hjælpen, kan imidlertid godt finde sted før vedkommende har nået folkepensionsalderen med henblik på, at hjælpen kan iværksættes, når vedkommende har nået folkepensionsalderen.

Da aldringsprocessen for den enkelte er individuel og ikke ensartet eller lineær, og et eventuelt behov for hjælp til opretholdelse af den daglige livsførelse, der er opstået i forbindelse med aldringen, dermed kan variere, indebærer den foreslåede afgrænsning af lovens personkreds, der fremgår af stk. 1, behov for håndtering af snitflader i forhold til borgere under folkepensionsalderen, hvor behovet for pleje og omsorg svarer til behovet for den hjælp (helhedspleje), som ældre over folkepensionsalderen, omfattet af ældreloven, kan modtage.

I forslaget til *stk. 2*, anføres, at loven endvidere finder anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes, jf. *stk. 1*. Der skal således lægges vægt på, at borgere, der omfattes af ældreloven efter *stk. 2*, har behov for hjælp til varetagelsen af den daglige livsførelse, dvs. til almen hjælp efter lovens bestemmelser.

Ved vurderingen af, om en person via denne undtagelsesbestemmelse skal omfattes af ældreloven, skal vedkommendes alder tillægges betydelig vægt. Undtagelsesbestemmelsen forudsættes således alene anvendt i forhold til personer, der med rimelighed kan betegnes som "ældre", selvom de ikke har nået folkepensionsalderen. Det kan fx være en person i halvtredserne, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at vedkommendes behov for hjælp mest hensigtsmæssigt varetages i regi af ældreplejen, fx en person, der lider af demens, der har et hjælpebehov. Modsat vil en yngre person i fx trediverne, der lider af demens og har behov for praktisk hjælp og personlig pleje og omsorg, ikke omfattes af undtagelsesbestemmelsen,

UDKAST

men i stedet skulle modtage hjælp efter bestemmelserne i serviceloven, jf. nærmere herom nedenfor.

Ved vurderingen af, om en persons behov for hjælp svarer til den hjælp som borgere over folkepensionsalderen kan modtage efter bestemmelserne i lovens kapitel 2 og 3 om, men også om personen i forhold til lovens formål og bærende værdier m.v., mest hensigtsmæssigt skal omfattes af ældreplejen i kommunen i henhold til ældreloven.

Det foreslås, i *stk. 3*, at ovenstående vurdering foretages af kommunalbestyrelsen i vedkommendes bopælskommune.

Personer, som omfattes af ældreloven, uanset om dette sker efter *stk. 1* eller *2*, vil som nævnt skulle have (almen) hjælp til den daglige livsførelse efter bestemmelserne i ældreloven. Personer, der omfattes af ældreloven, kan derudover have behov for fx specialiseret hjælp og støtte, og vil derfor samtidig kunne modtage hjælpe efter serviceloven, hvis de har behov for de specialiserede ydelser, som fremgår af serviceloven.

I forhold til personer med funktionsnedsættelse fx som følge af et handicap og udsatte voksne, der hidtil har modtaget hjælp efter serviceloven, bemærkes overordnet, at disse personer ikke mister rettigheder, når de når folkepensionsalderen, givet at de fortsat har et specialiseret behov. De vil således fortsat have ret til specialiserede ydelser i det omfang de opfylder kriterierne herfor i serviceloven.

Personer med fx handicap over folkepensionsalderen, der modtager specialiseret hjælp til de ydelser, der gives efter serviceloven, vil herudover også – ligesom alle andre borgere - kunne modtage hjælp og støtte efter ældreloven, hvis de har behov for hjælp, jf. *stk. 1* og *2*, og opfylder kriterierne herfor i lovens materielle bestemmelser i kapitel 2 og 3. Således vil en person med fx handicap over folkepensionsalderen kunne modtage både specialiseret hjælp efter serviceloven og ældrepleje, dvs. ”almen” hjælp, efter ældreloven.

Tilsvarende vil personer, der modtager hjælp efter ældreloven, der ikke hidtil har haft behov for specialiserede ydelser efter serviceloven, kunne modtage specialiseret hjælp efter serviceloven, hvis de opfylder kriterierne herfor i serviceloven.

Det foreslås i *stk. 4*, at lovens § 4 endvidere finder anvendelse for ældre borgere i kommunen, som ikke omfattes af *stk. 1* og *2*, men som kommunalbestyrelsen vurderer skal omfattes af den generel forebyggende

UDKAST

indsats. Det fremgår af forslaget til § 4, stk. 1, at kommunalbestyrelsen med henblik på at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst muligt omfang at tage vare på egne behov skal tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen. I forslaget til § 4, stk. 2, fremgår, at kommunalbestyrelsen som led i den generelle forebyggende indsats, jf. stk. 1, skal iværksætte opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale.

Forslaget til stk. 4 indebærer, at den generelt forebyggende indsats, som kommunalbestyrelsen skal tilvejebringe i henhold til bestemmelsen i forslaget til § 4, målrettes ældre borgere i kommunen, uanset om disse opfylder alderskriteriet eller aktuelt har behov for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen, jf. forslagene til § 2, stk. 1 og 2.

Til § 3

Det følger af servicelovens § 2, at alene personer med lovligt ophold her i landet har ret til at få hjælp efter serviceloven, herunder f.eks. støtte til hjælpemidler eller foranstaltninger i form af anbringelse i døgnophold. Kravet om, at man skal have lovligt ophold her i landet, handler både om, at man fysisk skal opholde sig i landet, og at man skal have lovligt ophold. Ophold her i landet omfatter både midlertidigt og fast ophold her i landet. Midlertidigt ophold er f.eks. ferie- og studieophold, familiebesøg m.v.

Det foreslås, at afgrænsningen af territoriale anvendelsesområde, som fremgår af serviceloven videreføres uændret i forslaget til ældreloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter denne lov.

I *stk. 2*. foreslås, at ældreministeren fastsætter regler om, hvilke ydelser efter denne lov, der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet, og om betingelserne herfor.

I *stk. 3*. foreslås, at der ved aftale med andre stater eller internationale organisationer kan gives kommunalbestyrelsen mulighed for at yde hjælp til behandling eller pleje m.v. af længere varighed her i landet til personer, som har særlig tilknytning til landet, men som på ansøgningstidspunktet ikke har ophold her i landet. Det samme gælder til herboende personers behandling eller pleje m.v., når de tager ophold i et andet land, hvortil de pågældende har særlig tilknytning.

Til § 4

Det fremgår af servicelovens § 79 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst et årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år, og som bor i kommunen. Derudover skal kommunalbestyrelsen tilbyde alle borgere et besøg i deres 75. og 80. år i bestemte samt borgere under 80, som er i særlig risiko for at få nedsat social, fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. servicelovens § 79 a, stk. 2-4.

Kommunalbestyrelsen tilrettelægger derudover besøgende efter behov, jf. servicelovens § 79 a, stk. 5, og kommunalbestyrelsen kan vælge at undtage de borgere, som modtager både personlig pleje og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, fra ordningen om forebyggende hjemmebesøg, jf. servicelovens § 79 a, stk. 6.

Det følger endeligt af servicelovens § 79 a, stk. 7, at ældreministeren kan fastsætte regler om de kommunale forpligtelser efter stk. 1-6.

Med *stk. 1*, foreslås, at kommunalbestyrelsen med henblik på at understøtte en alderdom med mest mulig selvstændighed i den daglige livsførelse og evne til i videst mulig omfang at tage vare på egne behov skal tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle tilvejebringe en generel forebyggende indsats over for ældre borgere i kommunen.

Formålet med den generelle forebyggende indsats, vil med det foreslåede skulle være at understøtte en alderdom med mest mulig selvhjulpenhed.

Det betyder, at den forebyggende indsats vil skulle sætte fokus på den pågældendes aktuelle livssituation mhp. at yde råd og vejledning og hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Som led heri bør medarbejderen have fokus på forebyggelse af sygdom og funktionsevnetab, såvel som ensomhed og social isolation m.v. og evt. henvise til relevante tilbud. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksom på frivillige organisationer og sociale netværk mhp. at tilskynde den ældre til bedre at udnytte egne ressourcer, bevare funktionsniveauet længst muligt samt deltage i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber. Den forebyggende indsats vil således have et helhedsorienteret fokus.

UDKAST

Med det foreslåede, vil det være kommunalbestyrelsen ansvar at tilrettelægge den forebyggende indsats, herunder at sikre, at indsatsen er målrettet i forhold til særlige risikogrupper. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis vælge at prioritere ressourcerne til den gruppe af ældre, som ikke modtager helhedspleje efter den foreslåede § 10, og som kommunen dermed ikke hyppigt er i kontakt med.

Det foreslåede betyder endvidere, at det ikke fremover vil være lovreguleret, at den forebyggende indsats skal have form af en hjemmebesøg, hvor ofte et sådan skal finde sted, eller at indsatsen skal målrettes bestemte aldersgrupper.

Kommunalbestyrelsen vil kunne beslutte fortsat at gennemføre forebyggende hjemmebesøg, såfremt kommunalbestyrelsen finder det mest hensigtsmæssigt.

Det er vigtigt, at kommunen sikrer, at borgeren bliver bekendt med kommunens forebyggende og sundhedsfremmende indsatser, og at borgeren forstår, hvordan man konkret skal forholde sig til indsatserne.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen som led i den generelle forebyggende indsats skal, jf. *stk. 1*, iværksætte opsøgende indsatser, målrettet borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale.

Med det foreslåede vil den generelle forebyggende indsats skulle omfatte opsøgende indsatser.

Det vil være op til kommunalbestyrelsen at beslutte, hvordan den opsøgende indsats tilrettelægges, herunder hvor ofte den vil iværksætte opsøgende indsatser, hvilke former for opsøgende indsatser, den vil benytte sig af, og hvordan kommunen vil opretholde kontakten med målgruppen eller personen for den opsøgende indsats.

Det foreslåede betyder videre, at den opsøgende indsats vil skulle målrettes borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale, jf. sidste pkt.

Kommunalbestyrelsen vil fx kunne lægge vægt på generelle risikofaktorer og -situationer, hvor ældre kan opleve øget risiko for at være sårbare. Der findes ikke en entydig definition af, hvad det vil sige at være sårbar. Sundhedsstyrelsen peger dog på en række udtalte eksempler for, hvornår ældre er i øget risiko for at være sårbare. Det er eksempelvis ved tab af samlever/ægtefælle, når samlever/ægtefælle flytter på plejecenter/i

UDKAST

plejebolig, ældre borgere uden børn, ældre borgere med fysisk, mentalt eller socialt funktionstab, borgere som har hyppige indlæggelser/genindlæggelser eller mange henvendelser til praktiserende læge, borgere som er pårørende til alvorligt syg samlever/ægtefælle, der fx modtager intensiv hjælp, har udviklet demenssygdom, borgere med skadeligt medicinforbrug, herunder risiko for fejlmedicinering, borgere med skadeligt alkoholforbrug, borgere med anden etnisk baggrund end dansk.

Kommunalbestyrelsen vil endvidere kunne inddrage særlige lokale forhold og hensyn, som gør udvalgte målgrupper relevante for den opsøgende indsats. Det kan fx være høj andel af ældre med anden etnisk baggrund end dansk, da der i denne gruppe kan være en højere forekomst af ældre med begrænsede sundhedskompetencer ift. det danske sundhedsvæsen, høj andel af ældre, der bor i udsatte boligområder med fokus på udvalgte grupper begrundet i resultater fra nationale, regionale eller kommunale sundhedsprofiler, fokus på forebyggelse af fald, fokus på forebyggelse af ensomhed m.v.

Kommunalbestyrelsen vil ligeledes kunne vælge at anvende eksisterende samarbejdsflader og systemer i kommunerne. Det kan fx være samarbejde med civilsamfundet, lokale fællesskaber, foreninger og frivillighedskoordinatorer, pårørende, praktiserende læger, hospitaler, sociale viceværter m.v. med henblik på at identificere ældre borgere med et forebyggelsespotentiale.

Videnscenter for Værdig Ældrepleje vil udarbejde vejledningsmateriale og guide med viden om risikogrupper og metoder til identificering og opsporing af ældre, hvor der kan være et forebyggelsespotentiale. Materialet skal understøtte kommunerne i vurderingen af hvilke borgere, der kan være relevante at opsøge mhp. eventuelt behov for forebyggende og sundhedsfremmende indsatser.

Formålet med den foreslåede § 4 er at forbedre kommunernes mulighed for at målrette og tilrettelægge den forebyggende indsats mod de borgere, hvor der vurderes at være et forebyggelsespotentiale, og hvor der erfaringsmæssigt ses en effekt. Endvidere er formålet at give kommunerne større mulighed for at tilrettelægge indsatsen efter lokale behov og muligheder samt øvrige tiltag på forebyggelsesområdet.

Til § 5

UDKAST

ServiceLOVEN danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til fx personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Tilbud om hjælp skal efter § 83 bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Efter serviceLOVENS § 83 a skal kommunalbestyrelsen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter serviceLOVENS § 83. Rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt.

Det foreslås med *stk. 1*, hjælpen, jf. den foreslåede §§ 8 og 9, vil skulle gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte.

Med det foreslåede vil kommunen skulle sikre, at helhedsplejen gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte. Hjælpen vil således skulle sætte fokus på den pågældendes aktuelle og samlede livssituation, herunder sociale forhold som pårørende. Formålet her med vil skulle være at yde råd og vejledning og hjælpe borgeren til bedre at udnytte egne ressourcer og bevare funktionsniveauet længst muligt. Som led heri bør medarbejderen have fokus på forebyggelse af sygdom, ensomhed og social isolation og tab af funktionsevne m.v. og evt. henvise til relevante tilbud. Medarbejderen vil eksempelvis kunne henlede borgerens opmærksom på frivillige organisationer og sociale netværk mhp. at tilskynde den ældre til bedre at udnytte egne ressourcer, bevare funktionsniveauet længst muligt samt deltage i sociale og meningsfulde aktiviteter og fællesskaber. Den forebyggende indsats vil således have et helhedsorienteret fokus.

Formålet med det foreslåede er tydeliggøre, at hjælpen skal gives med et forebyggende og rehabiliterende sigte, samt at hjælpen skal være helhedsorienteret og tage afsæt i borgerens samlede livssituation.

Til § 6

Det fremgår af serviceLOVENS § 79, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Det fremgår videre, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene, og at afgørelser herom ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

UDKAST

Endeligt fremgår det, at ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbuddene

Med *stk. 1*, foreslås, at kommunalbestyrelsen kan vælge at iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for hvilke persongrupper, der kan benytte tilbuddene.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at afgørelser efter *stk. 1* kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Endeligt foreslås det med *stk. 3*, at ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om betaling for tilbud efter *stk. 1*, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Det foreslåede er således en videreførelse af servicelovens § 18 med redaktionelle ændringer, således at bestemmelsen målrettes ældreområdet.

Det foreslåede *stk. 1*, betyder, at kommunalbestyrelsen også fremover vil have mulighed for at iværksætte eller give tilskud til uvisiterede, generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte på ældreområdet. Endvidere betyder det foreslåede, at kommunalbestyrelsen fortsat vil skulle fastsætte retningslinjer for hvilke persongrupper, herunder aldersgrupper, der kan benytte tilbuddene. Kommunen vil i den sammenhæng dels skulle være opmærksom på, at også personer under folkepensionsalderen og uden et aktuelt behov for pleje og omsorg kan have gavn af en forebyggende ældreindsats, og dels på, at det også fremover vil være muligt at yde støtte til uvisterede tilbud med et aktiverende formål på socialområdet efter serviceloven I overensstemmelse med gældende ret vil kommunalbestyrelsens beslutning ikke kunne på klages, jf. det foreslåede *stk. 2*.

Med det foreslåede ændres der ikke ved indholdet af eller formålet med generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. De generelle tilbud vil således fortsat skulle bidrage til at forebygge forværring - og sikre vedligeholdelse af målgruppens helbredstilstand og generelle trivsel i øvrigt.

Der vil med det foreslåede ikke kunne gives tilskud til aktiviteter, som modtager støtte efter anden lovgivning.

UDKAST

Det fremgår af § 18 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger, og at rammerne for samarbejdet fastsættes af kommunalbestyrelsen. Det fremgår også, at der skal afsættes midler til støtte til frivilligt socialt arbejde i kommunen.

Bestemmelsens foreslås med redaktionelle ændringer overført til ældreloven med henblik på at øge læsbarheden.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Rammerne for arbejdet, jf. 1. pkt., fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at samarbejde med de frivillige organisationer og foreninger på ældreområdet, og at det vil være kommunalbestyrelsens ansvar, hvordan den vil fastlægge rammerne for dette samarbejde.

De frivillige sociale organisationer og foreningers aktiviteter på ældreområdet kan være organiseret på forskellig vis. Nogle drives udelukkende på basis af en frivillig indsats, andre udelukkende med lønnet indsats, men med en frivillig, ulønnet bestyrelse. Herimellem findes der flere organiseringsformer, der bygger på en kombination af frivillig og lønnet indsats. Aktiviteter, der primært drives med lønnet arbejdskraft, vil typisk være organiseret som selvejende institutioner under en frivillig organisation.

De frivillige sociale organisationer og foreninger vil kunne tilbyde en række forskellige konkrete aktiviteter. Disse kan fx indbefatte kontaktsteder, besøgsvennetjenester, ledsageordning på frivilligbasis, rådgivninger eller fx sociale caféer, væresteder og andre samværsaktiviteter.

Samarbejdet bør sigte mod lokale sociale organisationer og foreninger på ældreområdet, lokale afdelinger af landsorganisationer, som virker lokalt, og andre frivillighedsinitiativer også af mindre formaliseret art.

Kommunalbestyrelsen vil dog ligeledes kunne beslutte, at samarbejde på tværs af kommunegrænser om aktiviteter, der dækker et større geografisk område. Kommunalbestyrelsen vil i disse situationer kunne vælge at støtte organisationer, foreninger eller aktiviteter på ældreområdet, der ikke har adresse i den pågældende kommune. Kommunalbestyrelsen vil tillige kunne vælge at støtte frivillige sociale foreninger og aktiviteter, der relaterer sig til opgaver, der er forankret i regionsregi.

UDKAST

Kommunalbestyrelsen bør sigte mod et bredt samarbejde med forskellige typer af frivillige sociale organisationer og foreninger eller andre frivillige sociale aktører på ældreområdet. Samarbejdet med den frivillige sektor vil kunne inddrages i kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af opgaveløsningen i forskellige sociale indsatser.

Det vil være vigtigt, at samarbejdet baseres på kendskab til og respekt for de forskellige vilkår, der kendetegner hhv. en kommunal myndighed og en frivillig social organisation eller forening. Respekt for den frivillige indsats egenart og styrke og kommunalbestyrelsens myndighedsansvar for den sociale indsats vil således være grundlæggende forudsætninger.

I den sammenhæng vil det være vigtigt, at de frivillige sociale organisationer og foreninger er tydelige om deres værdigrundlag og formål og om, hvordan deres frivillige sociale indsats kan gøre en forskel for ældre borgere.

Det foreslås med *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen årligt skal afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på ældreområdet.

Det foreslåede er en videreførelse af servicelovens § 18, stk. 2, tilpasset ældreloven.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at det vil være op til den enkelte kommunalbestyrelse at prioritere, hvilke frivillige sociale aktiviteter, der vil modtage støtte samt omfanget af støtte. Dette i overensstemmelse med gældende ret. Det vil sige, at det vil være kommunalbestyrelsen, som beslutter hvilke formål og rammer, der vil skulle gøre sig gældende for ansøgningerne til kommunens støtte til frivillige sociale organisationer og foreninger på ældreområdet. Sigtet med bestemmelsen vil være, at også de aktiviteter, der primært eller udelukkende drives med frivillig arbejdskraft, inddrages i samarbejdet, og at disse støttes økonomisk. Der vil særligt skulle lægges vægt på at støtte konkrete aktiviteter.

Den støtte, der vil blive tildelt efter bestemmelsen, vil bl.a. skulle tage sigte på den situation, at en frivillig organisation, forening eller andre frivillige aktører af egen drift og på eget initiativ gør en frivillig social indsats på ældreområdet. Kommunalbestyrelsens rolle vil her være at vurdere, om den vil støtte den pågældende aktivitet økonomisk.

Bestemmelsen vil også kunne indgå som et led i et samarbejde mellem kommunalbestyrelsen og en frivillig social organisation eller forening om indsatsen for en bestemt målgruppe eller om en socialt forebyggende indsats for ældre og pårørende. Det vil være en betingelse, at den frivillige

UDKAST

indsats er kernen i aktiviteterne. Tilskuddet vil skulle fungere som en støtte til den specifikke frivillige indsats.

Det vil kunne være nødvendigt med et lønnet personale til organisering af en frivillig indsats, til supervision, til indslusning af nye frivillige, til at sikre økonomiske midler osv. Støtten vil derfor konkret også kunne bruges til at finansiere lønninger til ansatte osv.

Hvis en lokal frivillig social organisation eller forening er utilfreds med forholdene for støtte efter bestemmelsen, må den gøre sin indflydelse gældende lokalt, herunder over for kommunalbestyrelsen.

Med det foreslåede ændres der ikke på det tilskud, kommunalbestyrelsen modtager fra staten via bloktilskuddet, som compensation for støtten til det frivillige sociale arbejde. Se punkt 3.3.1, for en nærmere beskrivelse af gældende ret.

Formålet med § 7 er at sikre, at kommunalbestyrelserne - ud fra lokale ønsker og forhold - vil arbejde på at fremme samarbejdet med den lokale frivillige sociale sektor på ældreområdet med henblik på at skabe gode rammer for og styrke den frivillige indsats. Formålet vil videre være at sikre et bedre samspil mellem de frivillige sociale organisationer og foreningers aktiviteter og de offentlige tilbud for ældre og deres pårørende. En styrkelse af samarbejdet vil endvidere have til hensigt at gavne de ældre og pårørende, der har brug for hjælp og støtte, og gavne det lokale forebyggende arbejde.

Til § 8

Det fremgår af serviceloven §18 a, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale eller regionale opgaver yder en frivillig indsats i kommunen henholdsvis regionen. De tegnede forsikringer skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen henholdsvis regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde.

Bestemmelsens foreslås med redaktionelle ændringer overført til ældreloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen og regionsrådet kan tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der i tilknytning til løsning af kommunale eller regionale opgaver yder en frivillig indsats på ældreområdet i kommunen henholdsvis regionen] De tegnede forsikringer skal tegnes på samme vilkår som forsikringer, der er tegnet af kommunen

UDKAST

henholdsvis regionen for borgere, der udfører frivilligt arbejde på ældreområdet.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som vælger at tegne forsikring efter *stk. 1*, skal fastsætte retningslinjer for, hvilke frivillige indsatser på ældreområdet der skal omfattes af ansvars- og ulykkesforsikringer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en kommunalbestyrelse vil kunne tegne ansvars- og ulykkesforsikringer for borgere, der yder en frivillig indsats på ældreområdet. Det betyder videre, at kommunalbestyrelsen eller et regionsråd vil skulle fastsætte lokale retningslinjer for, hvilke frivillige indsatser på ældreområdet der skal omfattes af ansvars- og ulykkesforsikringer, herunder om det er alle eller kun udvalgte frivillige indsatser og aktiviteter, der skal være omfattet.

Retningslinjerne vil typisk skulle indeholde regler om, hvilke typer af frivillige indsatser der skal være omfattet, hvilke sektorområder der skal indgå, og om kommunalbestyrelsen eller regionsrådet vil forsikre borgere med bopæl uden for kommunen eller regionen. Hensigten med retningslinjerne er at skabe klarhed over, hvilken forsikringsdækning der kan tilbydes frivillige lokalt med og uden forudgående foreningstilknytning.

Formålet med § 8 er at ligestille borgere, der leverer en frivillig indsats på ældreområdet, ligestilles med personer, der udfører frivilligt arbejde på ældreområdet for kommuner og regioner, i forhold til forsikring af tilskadekomst og skadevoldende adfærd. Det skal understøtte det overordnede formål om, at frivillige kan bidrage til lokalsamfundet og være med til at udvikle den lokale opgaveløsning ved at sikre, at forhold vedrørende forsikring ikke er en barriere for kommuners og regioners samarbejde med frivillige lokalt.

Til § 9

Der er i dag ikke krav om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, herunder rammerne for samt den lokale tilrettelæggelse og udmøntning af forløbene.

Det følger dog af § 139, *stk. 2*, i serviceloven, at social- og ældreministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter §§ 79, 79 a, 83, 83 a, 84, 86, 119-122 og 192 samt følge disse beslutninger op. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 139, *stk. 2* i serviceloven, er udmøntet i

UDKAST

bekendtgørelse nr. 1575 af 27. december 2014 om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86.

Det følger af § 83, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Det følger af § 83 a, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1, i serviceloven. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af servicelovens § 86, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger om gældende ret.

Det foreslås med § 9, stk. 1, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i medfør af lovforslagets § 10.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle forholde sig til antallet af pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i den pågældende kommune, men det vil være en forudsætning, at der vil skulle være tale om fastsættelse af få forløb. Forslaget om fastsættelse af få forløb har til formål at bidrage til, at hjælp og støtte i videst muligt omfang gives som en kontinuerlig og sammenhængende indsats tilpasset udviklingen i den enkelte borgers behov, og at borgeren således kan forblive i samme forløb længst muligt. Dette tilsiger, at der kun er få forløb, så behovet for skift af pleje- og omsorgsforløb, som indebærer sagsbehandlingsskridt i forbindelse med en ny forvaltningsretlig afgørelse, begrænses mest muligt.

Kommunalbestyrelsen vil således efter forslaget ikke kunne træffe beslutning om at fastsætte mange sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb. Der vil imidlertid være tale om en konkret vurdering fra kommune til kommune, hvor mange forløb der vil skulle fastsættes, men få forløb kan fx være 3-5 forskellige typer af forløb afhængigt af de lokale forhold.

UDKAST

En borger vil ikke skulle forblive i et og samme forløb, hvis behovene ændres så væsentligt, at disse ikke vurderes at kunne rummes inden for det tildelte forløb. I så fald vil borgeren skulle bevilges et nyt forløb efter lovforslagets § 10, stk. 3.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til § 10.

Med »helhedspleje« forstås for det første, at ældreplejen, og måden hjælpen leveres på, baseres på en grundlæggende helhedstænkning i forhold til den enkelte borgers samlede livssituation og udvikling heri. Det indebærer en generel helhedsorienteret tilgang i blikket på den enkelte borger, som skal afspejle sig i, at hjælpen tilrettelægges og udføres som et sammenhængende forløb frem for levering af hjælpen i enkeltstående ydelser.

Dernæst indebærer begrebet »helhedspleje«, at hjælpen i det tildelte pleje- og omsorgsforløb bliver leveret af en og samme leverandør, uanset om det er en offentlig eller privat leverandør, der har opgaven med at levere hjælpen. Det fremgår således af det foreslåede § 18, stk. 3, at leverandører af pleje- og omsorgsforløb vil skulle kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje efter den foreslåede § 9, stk. 2. For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.11.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, til § 18, stk. 3 og bemærkningerne her til.

Formålet med, at det er en og samme leverandør, der har ansvaret for at levere den samlede hjælp, er at bidrage til større sammenhæng og kontinuitet i hjælpen, herunder bidrage til færrest mulige forskellige hjælpere i borgerens hjem.

Kravet om helhedspleje betyder en udvidelse af den nuværende regulering af frit leverandørvalg. Der henvises til pkt. 3.11 i lovforslagets bemærkninger.

Det foreslås med § 9, stk. 2, at helhedspleje efter stk. 1 omfatter: 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet, samt 3) genoptræning af fysisk funktionsnedsættelses forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

De nævnte indsatser i forslaget § 9, stk. 2, svarer til de nuværende indsatser, som fremgår af servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1-2, og § 86, stk. 1.

»Personlig hjælp og pleje« kan – svarende til i dag - fx omfatte hjælp til bad, af- og påklædning og personlig hygiejne (nuværende servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1).

»Hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver« i hjemmet kan – svarende til i dag - fx omfatte hjælp til rengøring i boligen, fx hjælp til gulvvask, aftørring af støv, rengøring af badeværelse og køkken samt skift af sengetøj. Hjælp til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet kan fx tillige

UDKAST

omfatte hjælp til at lægge tøj sammen og stille varer på plads (nuværende servicelovens § 83, stk. 1, nr. 2).

»Genoptræning uden forudgående sygehusindlæggelse« omfatter – svarende til i dag - fx genoptræning efter længere tids sengeleje i hjemmet fx pga. influenza eller et fald, og hvor (nuværende servicelovens § 86, stk. 1).

Ved genoptræning forstås en målrettet og tidsafgrænset samarbejdsproces mellem en borger, eventuelle pårørende og personale. Formålet med genoptræning er, at borgeren opnår samme grad af funktionsevne som før sygdommen eller bedst mulig funktionsevne. Genoptræning er rettet imod borgerens fysiske funktionsnedsættelse og gives i de tilfælde, hvor anden form for træning, fx i form af egen træningsindsats, ikke kan bringe borgerens funktionsniveau op.

Der er således ikke med lovforslaget tilsigtet ændringer i forhold til den hjælp/de indsatser, der følger af nuværende retstilstand i henhold til serviceloven. Det følger af, at formålet med ældreloven ikke er at ændre på selve indholdet i hjælpen, der gives til borgerne, men at ændre selve måden hjælpen tilrettelægges og udføres på.

Der er således tale om de samme kerneydelser, som kommunerne er forpligtet til at levere efter gældende retstilstand i henhold til serviceloven.

Nærværende lovforslag viderefører således også princippet om, at den lovgivningsmæssige regulering af området sker i form af en rammelovgivning, som ikke nærmere/udtømmende regulerer indhold og omfang af den konkrete hjælp til den enkelte borger, da det afhænger af den enkeltes aktuelle behov og ressourcer.

For nærmere uddybning henvises til bemærkningerne til lovforslagets §§ 10 og 11 samt pkt. 3.5.3 og 3.6.3 i de almindelige bemærkninger.

Med § 9, stk. 3, foreslås det endvidere, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med beslutningen efter stk. 1 tillige fastsætter rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af pleje- og omsorgsforløbene under iagttagelse af kravene i lovforslagets §§ 10 og 11.

Med »rammerne for organisering, tilrettelæggelse og udmøntning«, jf. lovforslagets § 9, stk. 3, forstås bl.a. indhold og sammensætning i den hjælp, der indgår i de enkelte pleje- og omsorgsforløb. Hermed forstås fx, hvilke former for hjælp og støtte, der ydes inden for det enkelte pleje- og omsorgsforløb i medfør af lovforslagets § 10.

Beslutning om rammerne for pleje- og omsorgsforløb vil tillige omfatte, hvordan den nærmere organisering, tilrettelæggelse og udmøntning af forløbene skal være i den pågældende kommune.

UDKAST

Med »organisering, tilrettelæggelse og udmøntning« forstås fx, at udførelse af hjælpen sker via faste teams centreret omkring den enkelte borger, og som bl.a. understøtter kontinuitet i hjælpen herunder færrest mulige forskellige hjælpere i borgerens hjem.

Forslaget vil medføre, at kommunalbestyrelsen bliver forpligtet til at forholde sig til samt træffe politisk beslutning om fastsættelse af antallet af få pleje- og omsorgsforløb, der tilbydes i kommunen. Samtidig forpligtes kommunalbestyrelsen til at forholde sig til samt træffe beslutning om, hvordan rammerne for selve organiseringen, tilrettelæggelsen og udmøntningen af de fastsatte pleje- og omsorgsforløb skal være i den pågældende kommune.

Formålet med forslaget er at forpligte kommunalbestyrelsen, den øverst ansvarlige politiske myndighed i kommunen, til at udstikke de overordnede retningslinjer for, hvordan de lovgivningsmæssige forpligtelser vedrørende ældreplejen skal udmønte sig lokalt i den enkelte kommune.

Med § 9, stk. 4, foreslås, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysninger om rammerne for og indhold i kommunens få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, jf. forslagets § 9, stk. 1, er tilgængelige for borgerne. Der stilles ikke krav om, hvordan kommunalbestyrelsen skal sikre, at oplysningerne er tilgængelige for borgerne, men det kan fx være offentliggørelse af oplysningerne på kommunens hjemmeside. Der bør i forbindelse med beslutningen om, hvordan oplysningerne gøres tilgængelige for borgerne, være en opmærksomhed på, at det skal være let for den pågældende målgruppe at tilgå oplysningerne.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at man som borger i kommunen har mulighed for at blive bekendt med, hvilken form for hjælp og støtte man kan forvente at få som led i et pleje- og omsorgsforløb i den pågældende kommune.

Med »oplysninger om rammerne« forstås her generel serviceinformation om kommunens få og rummelige pleje- og omsorgsforløb, herunder fx hvordan hjælpen organiseres og udføres via et fast team omkring den enkelte borger, samt på hvilken måde borgerens selvbestemmelse i forhold til den daglige hjælp udmønter sig.

Til § 10

Der er i dag ikke krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb.

UDKAST

Det følger af § 83, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice. Det følger af § 83, stk. 4, at tilbuddet om hjælp efter stk. 1 skal bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Det følger endvidere af § 83, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for hjælp efter bestemmelsens stk. 1, til den enkelte modtager af hjælpen, samt at hjælpen løbende skal tilpasses modtagerens behov.

Det følger af § 83 a, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1, i lov om social service. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Det følger derudover af § 86, stk. 1, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. Det fremgår af § 86, stk. 2, i lov om social service, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

Efter § 88, stk. 1, i lov om social service træffes der afgørelse om hjælp efter §§ 83, 83a og 86. Alle anmodninger om hjælp efter § 83 skal ske ved en konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, borgeren ikke selv kan udføre. Efter § 89 i lov om social service skal ansøgeren i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter §§ 83, 83a og 86 skriftligt oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget.

Endelig følger det af § 94 a, i lov om social service, at personer, der modtager hjælp efter § 83, kan vælge en helt eller delvis anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om, jf. §§ 88 og 89. En tilkendt ydelse, der fravælges efter 1. pkt., kan ikke efterfølgende kræves leveret efter § 90.

Der henvises til pkt. 3.4.1 i lovforslagets bemærkninger om gældende ret.

Med § 10, stk. 1, foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde et rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der muliggør en løbende tilpasning af hjælp og støtte inden for det tildelte forløb i takt med udviklingen i modtagerens behov.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ældreplejens kerneydelser vil skulle tildeles i form af kommunalt fastsatte rummelige pleje- og omsorgsforløb, som vil udgøre en ramme for hjælpen.

Kommunalbestyrelsen – eller en kommunal forvaltningsenhed, kommunalbestyrelsen har delegeret afgørelseskompetencen til – vil således skulle tildele en borger ét af de forløb, som kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om efter forslaget § 9, hvor det foreslås, at kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om helhedspleje i form af få, sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb.

Med forslaget vil hjælpen ikke længere skulle gives i form af standardiserede enkelttydelser, sådan som det sker i dag, fx hjælp til bad en gang ugentligt, hjælp til skift af sengetøj en gang om måneden. Hjælpen vil i stedet skulle tildeles som ét af de forløb, kommunalbestyrelsen har besluttet efter § 7, hvor det mere overordnet vil være angivet, hvad hjælpen vil kunne bestå af. Fx et forløb med hjælp til praktiske opgaver i hjemmet, eller et forløb med hjælp til praktiske opgaver i hjemmet samt lettere personlig hjælp og pleje, uden at det specifikt er angivet, hvad hjælpen konkret vil bestå i fra gang til gang.

Ved formuleringen om, at der skal være tale om et »rummeligt og sammenhængende pleje- og omsorgsforløb« sigtes til, at det konkrete forløb, som en borger vil blive tildelt, skal kunne rumme udvikling i borgerens behov, uden at der skal træffes en ny forvaltningsretlig afgørelse hver gang, modtagerens behov ændrer sig. Det vil bero på en konkret vurdering, hvilket forløb der med rimelighed kan forudses at kunne rumme en borgers udvikling.

I § 10, stk. 2, foreslås det, at tilbud efter stk. 1 gives til personer, som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldring, jf. lovforslagets § 2, har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

Med den foreslåede bestemmelse afgrænses målgruppen for tilbuddet efter bestemmelsens stk. 1. Forslaget vil medføre, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagens oplysning, som vil skulle ligge til grund for afgørelsen, skal vurdere, om borgeren omfattes af målgruppen for hjælpen.

Der stilles – lige som efter gældende retstilstand - ikke krav om, at der skal foreligge en bestemt diagnose, for at få hjælp. Det afgørende er den enkelte borgers behov for hjælp afledt af funktionsnedsættelsen.

Med »nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne« forstås, at borgerens funktionsevne skal forstås bredt, således at der i vurderingen både skal være fokus på borgerens fysiske, psykiske og sociale funktionsevne. Forslaget indebærer, at der vil skulle ses på den enkelte borgers samlede situation og ikke kun på de forhold, som borgerens ikke selv kan klare som følge af funktionsnedsættelsen. Eksempelvis vil borgerens fysiske

UDKAST

funktionsnedsættelse kunne begrænse borgerens muligheder for social kontakt og derved påvirke borgerens psykiske eller sociale funktionsevne. Omvendt vil en nedsat psykisk eller social funktionsevne også kunne påvirke den fysiske funktionsevne og muligheden for at vedligeholde denne.

For nærmere uddybning af begreberne »opstået i forbindelse med aldring« samt »behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse« henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil, se lovforslagets pkt. 3.2.

Med § 10, stk. 3, 1. pkt., foreslås det, at kommunalbestyrelsen træffer en skriftlig afgørelse om tilbud efter stk. 1.

Formålet med bestemmelsen er at fastsætte, at det vil være kommunalbestyrelsen eller den myndighed, som kommunalbestyrelsen har uddelegeret kompetencen/opgaven til, der indledningsvist vil skulle træffe en forvaltningsretlig afgørelse om, hvorvidt borgeren vurderes at have behov for hjælp eller ej.

Dette vil indebære en faglig vurdering af borgerens aktuelle behov, hvilket som i dag vil skulle ske på baggrund af de oplysninger, der vurderes at være nødvendige og tilstrækkelige. Dette vil fx være borgerens og eventuelle pårørendes egne oplysninger, lægefaglige vurderinger og andre relevante oplysninger.

Det vil lige som i dag være en del af vurderingen af behovet, om brug af velfærdsteknologi og hjælpemidler kan bidrage til øget selvstændighed og selvhjulpethed i modtagerens hverdag. Tilsvarende gælder i forhold til brug af digitale løsninger, fx brug af skærmbesøg. Det er vigtigt, at brug af sådanne teknologier som led i hjælpen eller som hel eller delvis erstatning for et fysisk besøg introduceres på en tryk og værdig måde og i dialog med den enkelte modtager. Det er i den sammenhæng også vigtigt at være opmærksom på, om den enkelte modtager har brug for støtte eller vejledning til at betjene teknologierne.

På dette grundlag vil den forvaltningsretlige afgørelse skulle træffes og begrundes, hvilket vil indebære, at det vil være tydeligt, hvilke konkrete omstændigheder omkring borgerens forhold og situation, der er tillagt vægt. I forbindelse med den forvaltningsretlige afgørelse vil det således skulle fremgå, på hvilket fagligt grundlag afgørelsen vil være truffet, og hvad borgeren vil kunne forvente af et pleje- og omsorgsforløb. Borgeren vil således – i overensstemmelse med forvaltningslovens krav til begrundelser – kunne få en begrundelse for, hvorfor det pågældende forløb er blevet tildelt, og hvilke hensyn og oplysninger der ligger bag.

Kommunalbestyrelsens afgørelse skal selvfølgelig lige som i dag leve op til de forvaltningsretlige krav, herunder om sagens oplysning, begrundelse

UDKAST

samt partshøring, ligesom borgeren skal oplyses om, at der er tale om en afgørelse samt informeres om klageadgang. Det følger desuden af kommunens vejledningsforpligtelse som myndighed, at kommunen skal vejlede om og forklare den enkelte borger, hvad borgeren kan forvente sig af et pleje- og omsorgsforløb, herunder tydeliggøre borgerens selvbestemmelse i forhold til den konkrete hjælp.

Med lovforslagets § 10, stk. 3, 2. pkt., foreslås det, at hvis modtagerens behov ændrer sig væsentligt, således at behovet ikke længere vurderes at kunne rummes inden for det tildelte pleje- og omsorgsforløb, træffer kommunalbestyrelsen en ny afgørelse.

Det foreslåede vil indebære, at i det omfang en borgers behov måtte ændre sig så meget, at behovet ikke længere vil kunne rummes i det tildelte forløb, skal der træffes en ny afgørelse. I den forbindelse vil borgerens samlede situation skulle vurderes på ny med henblik på tildeling af et andet forløb, der vil kunne rumme de ændrede behov.

Det må antages, at det i mange tilfælde vil være de medarbejdere, der kommer i borgerens hjem, eller borgeren selv og eventuelle pårørende, der vil blive opmærksom på, om der er væsentlige ændringer i borgerens behov i forhold til det tildelte forløb, og derfor tager kontakt til den kommunale myndighed (visitationen) med henblik på en samlet genvurdering og ny forvaltningsretlig afgørelse. Derudover vil det også kunne være via den praktiserende læge eller i forbindelse med udskrivning fra sygehus, at det vil blive konstateret, at der er behov for en genvurdering af hjælpen til en borger.

Ændringer i en borgers behov vil både kunne være i op- og nedadgående retning. Dvs. at vurdering af behovet for et skift af pleje- og omsorgsforløb fx både kan gå på, om borgeren bør tildeles et større forløb med flere typer af indsatser, eller - modsat - et mindre forløb med færre indsatser, fordi borgerens situation er forbedret, fx som følge af en træningsindsats.

Det vil i sidste ende være den kommunale myndighed, der har ansvaret for at træffe afgørelsen, som på baggrund af sagens oplysning skal vurdere, om der er tale om væsentlige ændringer i borgerens behov, som ikke kan rummes inden for det tildelte forløb, og som på den baggrund træffer afgørelse om, hvorvidt borgeren skal tildeles et nyt forløb eller ej. Hvis borgeren får afslag på skift af pleje- og omsorgsforløb, vil det også være at betragte som en afgørelse.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at ændre i serviceniveauet, og det ændrede serviceniveau medfører ændringer i den enkelte borgers ret til ydelser, har borgeren – svarende til i dag - krav på en ny afgørelse baseret på en konkret og individuel vurdering med udgangspunkt i borgerens aktuelle behov og ressourcer. Det betyder også, at såfremt det ændrede

UDKAST

serviceniveau fx medfører ændringer i indhold og rammer for kommunens pleje- og omsorgsforløb, som får betydning for den konkrete hjælp til den enkelte borger, skal der ske en re-visitation med henblik på en ny afgørelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Det fremgår af servicelovens § 1, stk. 3, 2. pkt., at hjælp efter serviceloven tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af den enkelte persons behov og forudsætning og i samarbejde med den enkelte borger.

Der er i dag ikke fastsat specifikke krav til, hvordan hjælpen efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 (personlig hjælp og pleje) og 2 (hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet), § 83 a (rehabiliteringsforløb) og §86 (genoptræning) skal tilrettelægges og udføres.

Det følger dog af § 83 a, stk. 2, at rehabiliteringsforløbet skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt, og at kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet.

Det følger endvidere af § 90, stk. 1, i lov om social service, at hjælp efter servicelovens §§ 83 og 86 skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunalbestyrelsen efter lovens §§ 88 og 89.

Formålet med den foreslåede bestemmelse i § 11 er at fastsætter de nærmere rammer for, hvorledes medarbejderen vil skulle udmønte den afgørelse, der vil være blevet truffet efter den foreslåede bestemmelse i § 10. Forslaget om indførelse af helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb betyder, at beslutningerne om, hvilken hjælp, den enkelte borger har brug for fra gang til gang, bliver truffet ude hos borgeren og i dialog mellem denne og den medarbejder, der kommer i borgerens hjem. Det indebærer, at det også er i dialogen mellem medarbejderen og den enkelte borger, at der inden for det tildelte forløb kan ske justeringer af hjælpen – både i op- og nedadgående retningen - fra gang til gang ud fra en vurdering af borgerens aktuelle behov og ressourcer. Disse løbende beslutninger vil være at betragte som faktisk forvaltningsvirksomhed og omfattes derfor ikke af kravet om, at der skal træffes en forvaltningsretlig afgørelse med klageadgang til Ankestyrelsen. Er borgeren ikke tilfreds med de faglige vurderinger vedrørende den aktuelle hjælp, har borgeren – ligesom i dag – mulighed for at klage til kommunalbestyrelsen og borgmesteren.

Der vil således med den foreslåede § 11 være tale om at fastsætte rammerne for den faktiske forvaltningsvirksomhed, som medarbejderen vil skulle

UDKAST

udøve. De almindelige uskrevne forvaltningsretlige principper om bl.a. saglighed og lighed og om god forvaltningsskik vil skulle herudover skulle iagttages af medarbejderen.

Med § 11, stk. 1, foreslås det, at tilbud efter § 10 i lovforslaget, løbende skal tilrettelægges og udføres på baggrund af dialog mellem den udførende medarbejder og modtageren af hjælpen og ud fra en faglig vurdering af modtagerens aktuelle behov og ressourcer.

Med § 11, stk. 2, foreslås det, at hjælpen efter § 10, skal gives med et forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte, jf. § 5, og at hjælpen endvidere skal tage afsæt i følgende tilgang:

- 1) En helhedsorienteret indsats med blik på den enkelte modtagers samlede livssituation.
- 2) Tværfaglighed.
- 3) Kontinuitet, fleksibilitet og sammenhæng i hjælpen med færrest mulige forskellige hjælpere i hjemmet
- 4) Modtagerens selvbestemmelse og løbende indflydelse på hjælpen.

Der henvises til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil, jf. lovforslagets pkt. 3.3.3, for uddybning af, hvad der forstås med »forebyggende, rehabiliterende og vedligeholdende sigte«.

Til § 12

Efter servicelovens § 83, stk. 8, skal kommunen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamenter). Med § 12, foreslås det, at kommunalbestyrelsen ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt skal respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig, pleje og omsorg (plejetestamente).

Det vil ikke være et krav, at plejetestamentet skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives af en notar. Plejetestamenter vil således også kunne fremgå af fx en lyd- eller videooptagelse.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunen – i praksis ofte pleje- og omsorgspersonalet – så vidt muligt vil skulle tilrettelægge pleje og omsorg m.v. med respekt for de vejledende tilkendegivelser, som en person med en demensdiagnose har formuleret omkring fremtidige ønsker for bolig, pleje og omsorg.

Kommunen vil ikke have pligt til at følge tilkendegivelserne, og den person, der har tilkendegivet sine ønsker for fremtiden vedrørende bolig, pleje og omsorg, vil heller ikke have et retskrav på, at tilkendegivelserne bliver fulgt. Tilkendegivelserne for fremtiden vil være vejledende. Det vil altid være kommunen/plejepersonalet, der – i samarbejde med eventuelle pårørende –

UDKAST

i sidste ende afgør, hvilken hjælp der vil skulle gives og hvordan. Eksempelvis vil forholdene for den pågældende have ændret sig, siden ønskerne blev formuleret, således at det ville stride imod den pågældendes tarv at følge tilkendegivelserne i plejetestamentet. Personalet vil i så fald – evt. i samråd med pårørende – skulle vurdere, hvad der er bedst for den pågældende person.

En person med en demensdiagnose vil som udgangspunkt selv skulle tage stilling til egne forhold i alle de situationer, hvor pågældende er i stand til det og har forståelse for, hvad det drejer sig om. Hvis den pågældende person skulle give udtryk for sin vilje, uanset hvordan dette måtte udmønte sig, vil dette så vidt muligt skulle respekteres. Det gælder også i de tilfælde, hvor den aktuelle tilkendegivelse ikke er i overensstemmelse med en tilkendegivelse i et plejetestamente eller i tilfælde, hvor andre er uforstående over for den pågældendes beslutning.

Et plejetestamente vil ikke kunne bruges til, at man på forhånd tilkendegiver, at der må bruges magt i forbindelse med fx personlig pleje. Man vil heller ikke via et plejetestamente kunne betinge sig ret til at blive boende hjemme eller i et bestemt botilbud/boform, ligesom man heller ikke via et plejetestamente vil kunne fravige servicelovens regler om magtanvendelse i forbindelse med flytning. Uanset hvad der står i plejetestamentet, vil kommunen kunne flytte den pågældende borger, hvis betingelserne om flytning uden samtykke måtte være opfyldt.

Med forslaget videreføres den gældende retstilstand, således som den fremgår af § 83, stk. 8, i serviceloven.

For nærmere uddybning henvises til pkt. 3.7.1 i lovforslagets bemærkninger om gældende ret.

Til § 13

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, skal kommunalbestyrelsen tilbyde madservice til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre denne opgave.

Med hjemmel i lov om social services § 161, stk. 4, har ældreministeren udstedt bekendtgørelse nr. 1481 af 8. december 2023 om betaling for generelle tilbud og for tilbud om personlig og praktisk hjælp m.v. efter §§ 79, 83 og 84 i lov om social service, hvorefter der er fastsat regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice.

Der skelnes i bekendtgørelsen imellem tilbud om madservice til henholdsvis borgere i eget hjem og beboere i plejeboliger mv. Borgere i eget hjem skal tilbydes skal tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret og beboere i plejeboliger mv. skal tilbydes madservice i form af fuld forplejning.

UDKAST

Der henvises til almindelige bemærkninger afsnit 3.8 om madudbringning og madordning.

Det foreslås i lovens § 13 at kommunalbestyrelsen skal tilbyde mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret bragt ud til personer som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Forslaget vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil blive forpligtet til at tilbyde madudbringning til personer, som bor i eget hjem, og som ikke selv kan udføre madlavningen på grund af nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldringen.

Med forslaget vil borgere skulle tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret. Det kommunale serviceniveau må gerne omfatte tilbud ud over det lovpligtige tilbud om et dagligt måltid i form af en hovedret

Formålet med madudbringning er at sikre, at ældre borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Kommunalbestyrelsen skal derfor, ved valg af leverandør, stille kvalitetskrav til leverandører af madservice, der skal medvirke til at give borgerne et forskelligartet udbud af måltider at vælge imellem. Det medfører, at der på visse områder må stilles differentierede krav til leverandørerne. Kommunalbestyrelsen kan derfor stille særskilte kvalitetskrav til almindelige måltider samt til ernæringstætte menuer, det vil sige menuer med højt kalorieindhold, og særlige diæter.

Kommunalbestyrelsen vil ligeledes fortsat tilrettelægge tilbuddene om madudbringning i henhold til reglerne om frit valg af leverandør efter ældrelovens § 18.

Måltidet kan enten bringes ud til borgerens i hjemmet eller være et tilbud til modtageren om at spise på f.eks. et cafeteria, en lokal kro eller et nærliggende plejecenter. Det er hensigten, at frit leverandørvalg skal give borgerne mulighed for at vælge mellem både madserviceleverandører og menuvariationer.

Ud over forpligtelsen til at tilbyde modtageren dagens hovedmåltid tilpasset den enkeltes behov, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at borgeren skal tilbydes valgmuligheder inden for rammerne af dette måltid. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis beslutte, at alle leverandører skal tilbyde menuer hvorfra, der kan vælges forskellige retter, således at der tilbydes borgeren en generel variation af måltider.

Den foreslåede ordning indebærer, at såfremt kommunalbestyrelsen vælger at tilrettelægge madordningen på en måde, hvor maden produceres i modtagerens eget hjem, vil madlavningen betragtes som hjælp til støtte og nødvendige praktiske opgaver i hjemmet som en del af helhedspleje.

UDKAST

Med det foreslåede visiteres borgere til madudbringning af den kommunale myndighed på baggrund af en konkret og individuel vurdering af behovet for denne hjælp.

Til § 14

Efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1-3, skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og madservice. Tilbuddene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidigt eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver, jf. servicelovens § 83, stk. 2.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed servicelovens § 83, stk. 1, nr. 3 blev indført, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 7, at det overordnede formål med madservice er, at modtageren får tilbudt et dagligt måltid mad til en rimelig pris, tilpasset den enkeltes behov. Det er således en central del af den borgernære service i kommunerne, at borgere, som har vanskeligt ved at klare sig selv, kan få tilbudt ernæringsrigtig mad.

Det fremgår derudover af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2009-2010, tillæg A, L 165 som fremsat, s. 6, at der skelnes imellem tilbud om madservice til henholdsvis beboere i plejeboliger mv. og til borgere i eget hjem og at tilbuddet om madservice til beboere i plejeboliger og lignende boligenheder omfatter alle døgnets måltider.

Der henvises til gældende ret i punkt 3.8.1.

Det foreslås i lovens § 14, at beboere i plejehjem, jf. § 43, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre eller personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder tilbydes madordning [i form af fuld forplejning].

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde beboere i plejeboliger og lignende boligenheder en madordning, som omfatter alle døgnets måltider. Dermed videreføres retstilstanden for madordning for plejeboliger og lignende boligenheder. Formålet med madordningen vil fortsat være, at borgere får tilbudt mad til en rimelig pris tilpasset den enkeltes behov. Der vil derudover fortsat være egenbetaling til madudbringning og madordning. Med forslaget der er sket en tydeliggørelse af ordningen på tværs af de forskellige persongrupper i overensstemmelse med intentionerne i aftalen om reform på ældreområdet om, at loven skal forenkles og være lettere at administrere for kommuner.

Til § 15

Efter § 113 i serviceloven, skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til køb af forbrugsgoder, når betingelserne i § 112, stk. 1, er opfyldt. Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

Det fremgår af § 112, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

I principmeddelelse 36-22 om forbrugsgoder fandt Ankestyrelsen, at en robotstøvsuger skulle betragtes som et forbrugsgode, som normalt indgår i sædvanligt indbo.

Der henvises til beskrivelsen af gældende ret i pkt. 3.9.1.

Det foreslås med § 15, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan yde hel eller delvis støtte til køb eller udlån af robotstøvsugere til personer i forbindelse med et pleje og omsorgsforløb efter § 10.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen kan vælge at indkøbe og tildele robotstøvsugere til ældre, der som led i et tildelt pleje- og omsorgsforløb kan have behov herfor. Det er kommunalbestyrelsen der beslutter, om der skal ydes økonomisk støtte til en robotstøvsuger, eller om kommunen selv indkøber robotstøvsugere, som de efterfølgende udlåner til borgerne.

Ved vurdering af størrelsen af støtten kan kommunen vælge at tage udgangspunkt i prisen på en almindelig standardrobotstøvsuger. Bestemmelsen forudsætter, at der ved tildeling af en robotstøvsuger som led i et pleje- og omsorgsforløb er taget hensyn til den enkelte persons behov og forudsætninger for at anvende en robotstøvsuger, herunder om der, ud fra borgerens funktionsniveau, kan køre en robotstøvsuger rundt i hjemmet og hvorvidt borgeren kan starte, tømme og rengøre robotstøvsugeren.

Det vil være frivilligt for borgeren, om pågældende ønsker at modtage et tilbud om en robotstøvsuger. Hvis kommunen har vurderet, at borgerens behov kan afhjælpes med robotstøvsuger, er kommunen ikke forpligtet til at yde manuel støvsugning.

Formålet med bestemmelsen er at muliggøre brug af robotstøvsugere i ældreplejen for de kommuner, der ønsker det, da en robotstøvsuger eksempelvis kan være med til at aflaste personalet, mens de varetager andre opgaver og bidrage til at skabe mere frihed og selvbestemmelse i borgerens

UDKAST

liv, eftersom robotstøvsugere kan bruges på tidspunkter, hvor der ikke er personale til stede.

Det foreslås med § 15, stk. 2, at kommunalbestyrelsen tilrettelægger støtten og udlån. Kommunalbestyrelsen kan vælge at afholde udgifter til reparation og drift af robotstøvsugeren.

Til § 16

Det fremgår af § 84 stk. 1 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Bestemmelsen foreslås overført til ældreloven med redaktionelle ændringer.

Det foreslås i § 16, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle eller andre nære pårørende, der passer en person, der er omfattet af denne lov.

Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen vil være forpligtet til at tilbyde afløsning eller aflastning. Formålet med hjælp efter §X er at imødegå den både fysiske og psykiske belastning det kan være at passe en plejekrævende person i hjemmet. En familie eller en person, der passer en pårørende med nedsat funktionsevne, der er opstået i forbindelse med aldrig, i hjemmet vil derfor – efter en konkret og individuel vurdering af behovet – skulle tilbydes afløsning eller aflastning efter den foreslåede bestemmelse. Denne form for hjælp kan være en forudsætning for, at den plejekrævende person kan blive boende i hjemmet.

Afløsning vil skulle gives i hjemmet, mens aflastning vil skulle gives uden for hjemmet, f.eks. i form af tilbud om dag-, nat- eller døgnophold i plejehjem eller plejebolig.

Til § 17

Det fremgår af § 84 stk. 2, at kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold for personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje.

Bestemmelsen foreslås overført til ældreloven med redaktionelle ændringer.

UDKAST

Det foreslås i § 17, at kommunalbestyrelsen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsen vil kunne, men ikke vil være forpligtet til, at tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Tilbud om midlertidigt ophold efter den foreslåede bestemmelse bør rettes mod personer, der bor alene, og som midlertidigt har et særligt behov for omsorg og pleje, og hvor et midlertidigt ophold vurderes at være den bedste løsning, hvis der skal ydes den optimale pleje og omsorg. For eksempel kan ældre, der er udskrevet fra hospitalet efter et hoftebrud, have behov for lidt ekstra opsyn de første par uger. Eller det kan være en ældre med en dobbeltsidig lungebetændelse af en karakter, der ikke nødvendiggør hospitalsindlæggelse, men hvor den ældre føler sig utryk ved at være alene hjemme. Det kan også være en ældre, der har været udsat for en psykisk belastning i form af overfald eller andet. Der vil alene være tale om et tilbud, og borgere vil derfor kunne vælge ikke at tage imod tilbuddet, men i stedet få den eventuelt fornødne hjælp i egen bolig efter den foreslåede § 10.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle finde anvendelse for personer omfattet af den foreslåede lov og inden for dennes anvendelsesområde. Den foreslåede bestemmelse har således fokus på midlertidig pleje og omsorg, og ikke sundhedsfaglig behandling, til personer der har nået folkepensionsalderen, jf. den foreslåede § 2.

Kommunen vil således kunne opkræve egenbetaling for midlertidige ophold og ydelser leveret i forbindelse med midlertidige ophold, der tilbydes til personer efter § 32 i denne lov, såsom kost, linned, tøjvask mm.

Efter sundhedslovens § 138 skal kommunal sygepleje leveres vederlagsfrit og efter sundhedslovens § 140, stk. 1 og 2, tilbyder kommunalbestyrelsen vederlagsfri genoptræning til personer, der efter udskrivning fra sygehus har et lægefagligt begrundet behov for genoptræning, jf. sundhedslovens § 84 om genoptræningsplaner.

Kommunen vil således ikke kunne opkræve egenbetaling for midlertidige ophold og ydelser, der leveres i forbindelse med midlertidige ophold, der tilbydes personer efter sundhedsloven

Til § 18

UDKAST

Det følger af servicelovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af praktisk hjælp, personlig pleje og madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen efter stk. 1 ved som minimum enten at indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice efter servicelovens § 83, adgang til, at den pågældende borger selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Kommunalbestyrelsen skal overholde udbudsreglerne ved indgåelse af kontrakt, hvis den vælger at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter.

Efter servicelovens § 91, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen via et fritvalgsbevis, hvis det vurderes, at den pågældende ikke vil være i stand til at håndtere ordningen.

Efter § 91, stk. 4, i serviceloven, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis om ordningen

Ifølge § 93 i serviceloven er beboere i plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger samt beboere i tilsvarende boligenheder ikke omfattet af frit valg leverandører efter § 91 i serviceloven.

Det foreslås i § 18, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning efter §§ 10 og 13 kan vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at kommunalbestyrelsen har pligt til at sikre det frie valg gennem at stille flere leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning til rådighed, som borgere kan vælge mellem. Formålet er at understøtte fleksibiliteten i den kommunale tilrettelæggelse af hjemmehjælpen og det frie valg på baggrund af lokale forhold og borgernes behov.

UDKAST

Kommunalbestyrelsens vil skulle vejlede borgere om at de har et frit valg i overensstemmelse i med den almindelige forvaltningsretlige vejledningsforpligtelse.

Det foreslås videre i § 18 stk. 2, nr. 1, at kommunalbestyrelsen, for at opfylde forpligtelsen i medfør af stk. 1, som minimum skal

- 1) indgå kontrakt med to eller flere leverandører, eller
- 2) tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiterede til hjælp efter §§ 10 og 13, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, jf. dog stk. 4.

Det foreslåede vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil skulle indgå en kontrakt med to eller flere leverandører. Kommunalbestyrelsen kan dermed vælge at skabe grundlag for borgerens frie valg ved at indgå offentlige kontrakter. Hvis kommunalbestyrelsen skulle vælge at skabe grundlag for borgernes frie valg ved at indgå offentlige kontrakter, skal den overholde udbudsreglerne. Udbudsreglerne finder anvendelse på offentlige kontrakter, der indgås mellem en ordregivende myndighed og en leverandør. Med offentlig kontrakt forstås en gensidig bebyrdende aftale, hvor ordregiver over for en leverandør indvilliger i at betale et aftalt vederlag mod at modtage en bestemt ydelse.

Kommunalbestyrelsen kan også vælge at tilrettelægge borgernes frie valg af leverandør ved en godkendelsesordning, hvis nærmere udformning kan tilrettelægges efter kommunalbestyrelsens mål og rammer for det frie valg såvel som efter de lokale markedsforhold. Udbudsreglerne er ikke til hinder for, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesmodel, som betyder, at kommunalbestyrelsen vil kunne godkende alle leverandører, der lever op til bestemte pris- og kvalitetskrav, og som borgerne frit vil kunne vælge imellem til udførelse af ydelser efter ældreloven.

Dermed kan kommunalbestyrelsen med den foreslåede bestemmelse kommunalbestyrelsen godkende en række leverandører, som de visiterede borgere herefter kan vælge imellem. Kommunalbestyrelsen vil skulle udforme godkendelsesordningen og offentliggøre godkendelseskriterier og øvrige betingelser for betaling for den udførte ydelse efter den fælles afregningsmodel. Kommunalbestyrelsen fastlægger samhörende mål for serviceniveau og afregningsprisen. På de givne vilkår beslutter leverandøren selv sit udbud af ydelser indenfor godkendelsen, og konkurrerer om markedsandele på kvalitet og service og indretter sin virksomhed efter den forventede omsætning. Kommunalbestyrelsen kan vælge at lade muligheden for at blive leverandør af den pågældende ydelse stå åben for alle, der opfylder de godkendelseskriterier og accepterer de betingelser, som kommunalbestyrelsen har fastlagt og bekendtgjort med invitation til interesserede om at melde sig. Kommunalbestyrelsen kan også vælge at

UDKAST

forbeholde sig ret til selv at fastlægge, hvilke leverandører der skal indgå i den leverandørkreds, som stilles til rådighed for borgernes frie valg. Kommunen starter ligesom i den åbne godkendelsesordning med at tilkendegive sit ønske om at etablere frit valg for borgerne samt at udmelde de aktuelle krav til og betaling for ydelserne og invitere interesserede leverandører til at byde sig til indenfor en given frist. Dette suppleres med en klar markering af, at leverandørkredsen vil blive begrænset i antal, hvorfor kommunen samtidigt bekendtgør sine udvælgelseskriterier og det forventede tidspunkt for sin stillingtagen til de indkomne tilbud.

En åben godkendelse giver alle kvalificerede leverandører adgang til markedet. Ved en begrænset godkendelse udvælger kommunen de leverandører, som kommunen finder bedst egnede. Kommunen godkender den leverandørkreds, som samlet set skønnes at kunne dække den forventede efterspørgsel og samtidigt sikre den ønskede mangfoldighed og professionalisme i betjeningen af borgerne.

Det foreslåede vil endvidere betyde, at kommunalbestyrelsen alternativt vil kunne tilvejebringe det frie valg gennem at tilbyde borgerne et fritvalgsbevis med det formål, at borgerne selv udvælger og indgår aftale med en leverandør. Det foreslås videre, at det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilken hjælp efter ældrelovens §§ 10 og 13, der skal være omfattet af fritvalgsbeviset. Har kommunalbestyrelsen besluttet at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter ældrelovens §§ 9 og 10, frit valg af leverandør via et fritvalgsbevis, vil borgerne kunne anmode kommunalbestyrelsen om en sådan ordning. Et fritvalgsbevis har karakter af en købsret til den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Borgerne får med fritvalgsbeviset ret til selv at antage en cvr-registreret virksomhed til at udføre den visiterede hjælp, der er truffet afgørelse om. Det giver borgerne indflydelse på, hvordan hjælpen konkret tilrettelægges. Dermed skal den leverandør, som borgerne udvælger, ikke godkendes af kommunalbestyrelsen. Den foreslåede ordning forventes at øge borgernes selvbestemmelse og fleksibilitet i dagligdagen. Det er kommunalbestyrelsen, der skal afregne med den leverandør, som borgeren har valgt, og til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Borgeren modtager ikke kontante midler i forbindelse med et fritvalgsbevis, og hæfter heller ikke over for leverandøren i forhold til betaling eller manglende betaling. Kommunalbestyrelsen vil skulle vurdere, om borgeren kan håndtere et fritvalgsbevis i sammenhæng med, at den træffer afgørelse om hjælp til borgerne efter ældrelovens §§ 10 og 13 på baggrund af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for denne hjælp. Det skal bemærkes, at borgeren med fritvalgsbeviset alene kan få udført den hjælp, der er truffet afgørelse om.

UDKAST

Kommunalbestyrelsen vil fortsat skulle opfylde retssikkerhedslovens forpligtelser om tilsyn, kontrol og opfølgning på hjælpens udførelse og om hjælpen opfylder borgernes aktuelle behov - uanset om kommunen selv yder hjælpen eller har overladt opgaven til en privat leverandør, eller om borgerne benytter et fritvalgsbevis. Det er fortsat en kommunal opgave at føre tilsyn og følge op på, om borgerne får den hjælp, der er truffet afgørelse om, og at hjælpen svarer til borgernes aktuelle behov, herunder om den enkelte borger kan håndtere den valgte ordning.

Det foreslås i § 18, stk. 3, at leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal tilbyde et sammenhængende forløb efter § 10, stk. 1, og skal kunne levere alle de elementer, der indgår i den foreslåede bestemmelse om helhedspleje i § 9, stk. 2.

Det foreslåede vil betyde, at kommunen vil skulle stille krav om, at private leverandører både skal kunne levere personlig hjælp og pleje, hjælp og støtte til nødvendige praktiske opgaver m.v. i hjemmet samt genoptræning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse, som led i helhedspleje for at kommunen vil kunne indgå en kontrakt med private leverandører om levering af et pleje- og omsorgsforløb. Helhedsplejen betyder, at hjælpen skal tilbydes som et sammenhængende pleje- og omsorgsforløb, der gør det muligt at tilpasse hjælpen løbende ud fra borgerens aktuelle fysiske, psykiske og sociale behov. Helhedspleje vil endvidere indebære, at både offentlige og private leverandører skal kunne levere hele indsatsen i alle pleje- og omsorgsforløb. Med helhedspleje vil én leverandør have det samlede ansvar for borgerens forløb. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 11. Formålet med den foreslåede ordning er at sikre, at den ældre har flere valgmuligheder, og at private leverandører får mulighed for at levere fleksibel og sammenhængende hjælp af høj kvalitet på lige fod med kommunale leverandører.

Det foreslås i § 18, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage pleje- og omsorgsforløb og madudbringning efter stk. 2, nr. 2.

Det foreslåede vil betyde, at hvis det vurderes, at en borger ikke vil være i stand til at håndtere ordningen, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at borgeren ikke kan modtage fritvalgsbeviset. Det kan eksempelvis være tilfældet i forhold til borgere med demens, udtalt svækkelse, og hvor de samlede ressourcer i borgernes hjem, såsom bistand fra

UDKAST

ægtefælle/samlever, ikke vurderes tilstrækkelige til, at ordningen kan håndteres forsvarligt. I sådanne tilfælde skal den kommunalbestyrelsen give borgeren en skriftlig begrundet afgørelse herom. Det foreslåede betyder endvidere, at kommunalbestyrelsen kan fratage borgere retten til at modtage hjælpen via fritvalgsbeviset, hvis borgeren efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke har vist sig i stand til at administrere ordningen, eksempelvis hvis en borger gentagne gange har anmodet kommunen om levering af erstatningshjælp, eller hvis den leverede hjælp ikke er i overensstemmelse med afgørelsen om hjælp. I sådanne tilfælde skal den kommunale myndighed give borgeren en skriftlig begrundet afgørelse herom. I de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at en borger ikke kan benytte et fritvalgsbevis, har borgeren krav på at få hjælpen i form af et kommunalt tilrettelagt tilbud om hjemmehjælp, idet kommunalbestyrelsen har forsyningsforpligtelsen efter den foreslåede § 23.

Forslaget vil være en videreførelse af den gældende § 91, stk. 3.

Det foreslås i § 18, stk. 5, at kommunalbestyrelsen skal vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter stk. 2, nr. 2, om ordningen.

Det foreslåede vil betyde, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at vejlede de borgere, der modtager et fritvalgsbevis efter den foreslåede § 13, stk. 2, nr. 2, om ordningen. Kommunalbestyrelsen vil skulle vejlede borgerne om at sørge for, at aftalegrundlaget med den leverandør, som borgerne måtte vælge at antage, afspejler den afgørelse, som kommunalbestyrelsen har truffet om hjælpen, og den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi. Formålet er, at den kontraktlige aftale med leverandøren er tilstrækkelig til at sikre, at den hjælp, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, kan opfyldes inden for det aftalte.

Forslaget er en videreførelse af den gældende § 91, stk. 3.

Det foreslås i § 13, stk. 6, ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om leverandørernes tilbagemeldingspligt, jf. stk. 2, nr. 1 og 2, og om kommunalbestyrelsens tilrettelæggelse af fritvalgsbeviset, jf. stk. 2, nr. 2.

Den foreslåede bemyndigelse til ældreministeren vil blive benyttet til at fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at stille krav om, at leverandøren i henhold til den foreslåede § 13, stk. 2, nr. 1 og 2, skal informere den kommunale myndighed om ændringer i modtagernes behov for hjælp samt om, hvordan denne information fra leverandøren skal formidles. Det vil skulle understøtte, at

UDKAST

hjælpen efter ældrelovens §§ 9 og 11 løbende tilpasses modtagernes behov, og at måden, hvorpå informationen videregives fra leverandøren til den kommunale myndighed, er formaliseret. Der forventes derudover fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at stille kvalitetskrav til de leverandører, som borgerne måtte vælge via fritvalgsbeviset.

Der forventes derudover at blive fastsat nærmere regler om, hvornår borgerens krav på et fritvalgsbevis vil kunne indtræde. Det kan eksempelvis være efter en afsluttet udbudsrunde, hvor kommunalbestyrelsen ikke er lykket med at få tilbud fra interesserede leverandører, eller efter en periode på maksimalt tre måneder, inden for hvilken kommunalbestyrelsen ikke er lykket med at tilbyde borgerne et frit valg af leverandør inden for rammerne af udbudsreglerne. Endvidere forventes der blive fastsat nærmere regler om, hvordan borgerne skal informeres om muligheden for at anmode om et fritvalgsbevis samt om varslingsperiodens længde, hvis kommunalbestyrelsen benytter sin ret til at opsig borgernes fritvalgsbevis. Varslingsperioden forventes fastsat på minimum tre måneder, da den stemmer overens med funktionærlovens opsigelsesvarsel for ansatte med en anciennitet på seks måneder til tre år.

Til § 19

Det følger af servicelovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice.

Efter servicelovens § 91, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen skabe grundlag for, at modtagere af praktisk hjælp, personlig pleje og madservice kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal.

Det fremgår af servicelovens § 91, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal opfylde forpligtelsen ved som minimum enten at indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis. Fritvalgsbeviset giver borgere, der er visiteret til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice efter servicelovens § 83, adgang til, at den pågældende borger selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Det fremgår af servicelovens § 94, at en person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, jf. § 90, og om betaling m.v.

UDKAST

Det fremgår af § 93 i serviceloven, at bestemmelserne i §§ 91 og 94 ikke omfatter beboere i plejehjem m.v., jf. § 192, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Det foreslås i § 20, at bestemmelserne i §§ 13 og 18 ikke omfatter ikke beboere i plejehjem m.v., jf. § 43, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Det foreslåede betyder, at reglerne om frit valg og selvudpeget hjælper ikke omfatter beboere i plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, lejere og beboere i friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger samt beboere i tilsvarende boligenheder. Afgrænsningen foreslås på baggrund af, at beboere i disse boligformer vurderes at have særlige plejebehov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats. Det betyder, at driften af plejeboliger og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller særlige udfordringer til tilrettelæggelse af hjælpen, hvorfor denne gruppe af modtagere ikke er omfattet af muligheden for at vælge et servicebevis. Det skal bemærkes, at den foreslåede § 19 i ældreloven ikke er til hinder for, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at tilbyde denne målgruppe de samme vilkår for frit valg af leverandør, som det gælder for de borgere, der er omfattet af retten til frit valg af leverandør.

Forslaget er en videreførelse af den gældende § 93 i serviceloven.

Til § 20

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, hvormed § 91 blev indført, jf. Folketingstidende 2012-2013, tillæg A, L 121 som fremsat, s. 19, at anvender kommunalbestyrelsen en godkendelsesordning, hvormed at prisen fastsættes uden priskonkurrence, fastsættes afregningsprisen på markedsvilkår i den forstand, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse.

Efter servicelovens § 91, stk. 5, fastsætter kommunalbestyrelsen værdien af fritvalgsbeviset for hver af de ydelseskategorier efter servicelovens § 83, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi.

UDKAST

Efter servicelovens § 92, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst én gang årligt, hvis kommunalbestyrelser benytter en godkendelsesordning ved brug af private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence.

Det foreslås i § 20 *stk. 1*, at ved tilvejebringelse af det frie leverandørvalg efter § 18, stk. 2, nr. 1 og 2, fastsætter kommunalbestyrelsen afregningspriser og værdi af fritvalgsbeviser for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud i følgende tilfælde: 1) Ved indgåelse af kontrakt med leverandører efter § 18, stk. 2, nr. 1, gennem en godkendelsesordning, hvor afregningspriser fastsættes uden priskonkurrence. 2) Ved tilbud om fritvalgsbevis efter § 18, stk. 2, nr. 2.

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle fastsætte afregningsprisen på markedsvilkår i den forstand, at afregningsprisen fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse. Kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at afregningsprisen justeres løbende, når den bliver bekendt med, at omkostningerne ikke længere stemmer overens med afregningsprisen. Kommunalbestyrelsen vil derudover skulle fastsætte værdien af fritvalgsbeviset for pleje- og omsorgsforløb og madudbringning ud fra en beregning af kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af et tilsvarende tilbud.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger vil normalt inkludere både de direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn, køb af materialer og tjenesteydelser mv., og de indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet. De gennemsnitlige langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne udjævnes over år.

For at sikre lige konkurrencevilkår, vil den kommunale og den private leverandør, der leverer samme ydelser af samme kvalitet, med den foreslåede ordning, skulle afregnes til samme pris. Kommunalbestyrelsen skal derfor løbende sikre sig, at der er fuld omkostningsdækning for de ydelser, som den kommunale leverandørvirksomhed producerer og leverer.

Vælger kommunalbestyrelsen at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis samtidig med, at kommunalbestyrelsen anvender en godkendelsesordning,

UDKAST

har kommunalbestyrelsen pligt til at sikre, at det materiale, som danner grundlag for leverandørernes ansøgning om godkendelse, indeholder oplysning om, at der i kraft af fritvalgsbeviset vil være andre leverandører om opgaven, som bliver afregnet til samme pris.

Det foreslås i § 20, stk. 2, at kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der er beregnet efter stk. 5.

Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi efter den foreslåede stk. 5. Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal kommunalbestyrelsen fastsætte værdien af hjælpen efter de foreslåede §§ 10 og 13, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal være omfattet af ordningen. Kommunalbestyrelsen afregner med den leverandør, som borgeren har valgt til den pris, der svarer til fritvalgsbevisets værdi.

Det foreslås i § 20, stk. 3, at kommunalbestyrelsen løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med aflæggelse af årsregnskab skal foretage efterberegning af de beregnede afregningspriser efter stk. 1.

Det betyder at kommuner, der benytter en godkendelsesordning eller fritvalgsbevis ved tilvejebringelse af det frie valg af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, hvormed prisen fastsættes uden priskonkurrence, skal foretage efterberegning af afregningspriser løbende efter behov og mindst en gang årligt i forbindelse med årsregnskab. Efterberegningen vil som minimum skulle finde sted i forbindelse med aflæggelse af kommunens årsregnskab, hvormed beregningen skal tage udgangspunkt i seneste års regnskabstal for at drive tilsvarende tilbud. Efterberegningen vil også kunne finde sted løbende. Kommunalbestyrelsen skal justere afregningspriserne, når kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er misforhold mellem afregningspriserne og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Det foreslås i § 20 stk. 4, at hvis kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud har været højere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal kommunalbestyrelsen efterbetale leverandøren forskellen. Har kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende tilbud været lavere end den fastsatte afregningspris efter stk. 1, skal leverandøren efterbetale kommunalbestyrelsen forskellen.

Det betyder, at kommunerne får pligt til at efterbetale private leverandører, hvis afregningspriserne har været fastsat lavere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende hjælp. Kommunalbestyrelsen skal således betale prisdifferencen til den private leverandør.

UDKAST

Det foreslåede betyder derudover, at den private leverandør får pligt til at efterbetale kommunen, hvis afregningspriserne har været fastsat højere end kommunens faktiske omkostninger ved levering af tilsvarende hjælp.

Det foreslås i § 20, stk. 5, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om beregningsgrundlaget for afregningspriser, regler om efterbetaling ved brug af private leverandører og regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi. Dermed kan ældreministeren fastsætte nærmere regler om efterbetaling, hvis det skønnes nødvendigt. Det forventes, at der vil blive fastsat nærmere regler om, at afregningsprisen, der anvendes til afregning af private leverandører. For at sikre gennemsigtighed i forhold til kommunalbestyrelsens beregninger, vil der blive fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen skal kunne fremlægge grundlaget for beregningerne på den private leverandørs anmodning herom.

Det forventes derudover, at der vil blive fastsat nærmere regler om beregningsgrundlaget for og offentliggørelse af fritvalgsbevisets værdi med det formål at sikre, at fritvalgsbevisets værdi fastsættes på en måde, hvor den cvr-registrerede virksomhed, som borgeren vælger, kan udføre den visiterede hjælp med samme kvalitet som hvis det var den kommunale leverandør, der udførte hjælpen. Der forventes derudover fastsat nærmere regler om, at kommunalbestyrelsen skal justere fritvalgsbevisets værdi, når kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er misforhold mellem værdien og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger. Der forventes desuden fastsat regler om, at borgere, der ikke mener, at fritvalgsbevisets værdi er fyldestgørende eller korrekt, kan rette henvendelse til kommunalbestyrelsen.

Det foreslås i § 20, stk. 6, at ældreministeren efter forhandling med erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om fast overheadsats for private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning.

Der forventes, at der fastsættes nærmere regler om vil være en fast overheadsats for private leverandører levering af pleje- og omsorgsforløb- og helhedspleje og madudbringning, hvis afregningsprisen fastsættes på baggrund af beliggenhedskommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, via godkendelsesordningen og ved prisfastsættelse af fritvalgsbeviser. Med overheadsats forstås de omkostninger forbundet med tilbuddet, der ikke er identificeret som direkte, indirekte og fællesomkostninger og som dermed ligger udover ældreområdet og omfatter ældreplejens ressourcetræk på stabsfunktioner som IT, økonomi og HR samt direktion.

UDKAST

Kommunerne vil fortsat skulle fastsætte prisen ud fra kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved at levere ydelsen, men overheadomkostningerne, beregnes som en fast procentdel af de direkte og (øvrige) indirekte omkostninger. Overheadsatsen vil blive fastsat på baggrund af et analysearbejde.

Til § 21

Det fremgår af den gældende § 94 i serviceloven at en person, som er berettiget til praktisk hjælp, personlig pleje eller madservice, vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne.

Der henvises til gældende ret til punkt 3.131. om gældende ret om selvudpeget hjælper.

Det foreslås i § 21, stk. 1, at en person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 10 kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v. Den foreslåede ordning indebærer, at den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed og om betaling m.v. Der vil ikke være nogen begrænsninger med hensyn til, hvem modtageren kan udpege til opgaveudførelsen, hvis vedkommende i øvrigt opfylder kommunalbestyrelsens kvalitetskrav, f.eks. i relation til uddannelse mv. Der kan fx være tale om en pårørende, en nabo eller en ven/bekendt. Modtageren har ikke mulighed for at pege på et privat firma til at udføre opgaverne, idet det er kommunalbestyrelsen, der er arbejdsgiver. Det er et krav, at der er tale om en fysisk person. Med det foreslåede, skal kommunalbestyrelsen fortsat træffe afgørelse om indhold og omfang af hjælpen, og aftalen med den udpegede person skal være i nøje overensstemmelse med afgørelse om hjælp. Beboere i plejehjem, plejeboliger mv. er ikke omfattet af muligheden for selv at udpege en hjælper

Det foreslås med § 21, stk. 2, at den udpegede person skal alene udføre de opgaver, der indgår i kontrakten med kommunalbestyrelsen og er ikke omfattet af kravet om at helhedspleje efter § 11.

Det foreslåede betyder, der ikke stilles krav om, at den hjælper, borgeren har udvalgt, skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje efter den foreslåede § 9, stk. 2, for at kunne indgå en kontrakt med

UDKAST

kommunen. Det vil være kommunalbestyrelsen, der fastsætter rammerne for betaling af den selvudpegede hjælper.

Til § 22

Serviceovens § 92 indeholder regler for, hvordan kommunalbestyrelsen skal forebygge konsekvenserne af og håndtere konkurser hos private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 91, stk. 2, nr. 1 (kontraktindgåelse med to eller flere leverandører med henblik på at tilvejebringe frit valg).

Der henvises til gældende ret i punkt 3.14.1.

Det foreslås i § 22, *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen skal have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med, jf. § 18, stk. 2, nr. 1.

Med den foreslåede forpligtes kommunalbestyrelsen til at have en skriftlig beredskabsplan med retningslinjer for, hvordan kommunalbestyrelsen håndterer konkurser hos private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp, som kommunalbestyrelsen indgår kontrakt med. Beredskabsplanen skal løbende opdateres efter behov, fx i forbindelse med kontraktindgåelse med ny leverandør.

I tilfælde hvor kommunalbestyrelsen har opfyldt deres forpligtelse til at tilvejebringe det frie valg ved at tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter lovforslagets § 10, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse, vil kommunalbestyrelsen ikke være forpligtet til at have en skriftlig beredskabsplan. Dette da, der ikke er et kontraktretligt forhold mellem kommunalbestyrelsen og leverandøren, men alene mellem borger og leverandør.

Det foreslås i § 22, *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen skal stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp.

Med det foreslåede forpligtes kommunalbestyrelsen til at stille krav om bankgaranti eller tilsvarende garanti ved kontraktindgåelse med private leverandører af personlig pleje og praktisk hjælp. Bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal stilles af de private leverandører, der tilsigtes at indgå kontrakt med i forbindelse med kontraktindgåelse, og ikke i forbindelse med fremsendelse af den private leverandørs tilbud eller ansøgning. I forbindelse med fastsættelsen af størrelsen af bankgaranti eller

UDKAST

tilsvarende garantistillelse skal navnlig proportionalitetsprincippet iagttages, så størrelsen på garantien afhænger af antallet af borgere, der modtager hjemmehjælp fra den pågældende leverandør, og at der samtidig skelnes mellem leverandører, der leverer henholdsvis personlig pleje og praktisk hjælp. Tilsvarende garantistillelsen kan f.eks. være en indefrysning af et beløb, en aftale med et vikarbureau eller lignende. Krav om bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse skal således skrives ind i kontrakten og gælde for hele aftaleperioden. Størrelsen på bankgaranti eller tilsvarende garantistillelse kan eventuelt justeres i kontraktperioden afhængig af antallet af borgere, der modtager personlig pleje og praktisk hjælp fra den pågældende leverandør.

Det foreslås i § 22, *stk. 3, nr. 1*, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med kontraktindgåelse med private leverandører af pleje- og omsorgsforløb og madudbringning stille krav om, at den private leverandør skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende skattemæssige årsregnskaber til kommunen.

Med den foreslåede ordning skal kommunalbestyrelsen stille krav om, at den private leverandør inden kontraktindgåelsen sender seneste skattemæssige årsregnskab, samt at den private leverandør, som der indgås kontrakt med, én gang årligt i kontraktperioden sender skattemæssigt årsregnskab.

Det foreslås i § 22, *stk. 3, nr. 2*, at en private leverandør, der i medfør af årsregnskabsloven er omfattet af krav om at udarbejde regnskab og krav om at lade regnskabet revidere, skal inden kontraktindgåelse og en gang årligt i kontraktperioden sende revideret regnskab til kommunen eller henvise kommunen til, hvor regnskabet kan findes på www.cvr.dk. Har leverandøren endnu ikke aflagt regnskab efter årsregnskabsloven, kan kommunalbestyrelsen fastsætte krav om anden passende dokumentation. Med den foreslåede ordning kan kommunalbestyrelsen skal stille krav om, at den private leverandør sender seneste revideret regnskab, samt at den private leverandør, som der indgås kontrakt med, én gang årligt i kontraktperioden sender revideret regnskab. Den private leverandør kan opfylde sin forpligtelse enten ved at sende det reviderede årsregnskab til kommunen eller ved at oplyse kommunen om den URL-adresse, hvor regnskabet er offentliggjort. Med URL-adressen menes den internetadresse, der skal benyttes for at komme direkte til regnskabet. De foreslåede regler stiller krav om, at virksomheder, der i henhold til årsregnskabsloven er omfattet af pligt til at udarbejde et årsregnskab og lade dette revidere, skal indsende virksomhedens reviderede regnskab. Herved skal forstås det seneste reviderede regnskab, som er godkendt af virksomhedens generalforsamling. Undtagelsen om, at leverandører, der ikke har aflagt årsrapport er tiltænkt virksomheder, der endnu ikke har aflagt – og fået godkendt – en årsrapport, fordi virksomheden er nystartet, skal i stedet for

UDKAST

indsende anden dokumentation for, at virksomheden har den fornødne økonomiske og finansielle formåen. Leverandører som endnu ikke har aflagt regnskab efter årsregnskabsloven kan således godtgøre sin økonomiske og finansielle formåen ved ethvert andet dokument, som kommunalbestyrelsen vurderer passende, hvis ansøgeren eller tilbudsgiveren af en gyldig grund ikke er i stand til at fremlægge de dokumenter, som kommunalbestyrelsen forlanger.

Det foreslås i § 22, stk. 3, nr. 3, at den private leverandør skal dokumentere, at der ikke ved kontraktindgåelse er forfalden gæld på 50.000 kr. eller derover til offentlige myndigheder vedrørende skatter, afgifter eller bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til dansk lovgivning eller lovgivningen i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Det foreslås i § 22, stk. 4, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde fravige kravet i stk. 3, nr. 3.

Med den foreslåede ordning kan kommunalbestyrelsen undlade at udelukke en ansøger eller en tilbudsgiver, der er omfattet hvis eksempelvis følgende forhold gør sig gældende: 1) Alle ansøgere eller tilbudsgivere er omfattet af stk. 3, nr. 3, 2) Ansøgeren eller tilbudsgiveren stiller sikkerhed for betaling af den del af gælden, der er på 50.000 kr. eller derover, eller 3) Ansøgeren eller tilbudsgiveren har indgået aftale med inddrivelsesmyndigheden om en afviklingsordning og denne ordning er overholdt.

Hvis den forfaldne gæld til det offentlige overstiger 50.000 kr., må kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke indgå kontrakt med leverandøren. Da udelukkelse skal ske i overensstemmelse med udbudslovens principper om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet, vil spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske udelukkelse derfor bero på en konkret vurdering af det enkelte udbud eller godkendelsesordning.

Forslaget er en videreførelse af § 92 i serviceloven.

Til § 23

Det fremgår af § 4, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter loven. I forlængelse heraf følger det af § 4, stk. 2 i serviceloven, at kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter stk. 1 ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Bestemmelserne indebærer, at myndighedsansvaret, forsyningsansvaret i forhold til borgeren, og finansieringsansvaret for tilbud og ydelser efter serviceloven er samlet i kommunen. Det er herefter den enkelte kommunalbestyrelse, der har et samlet ansvar for at træffe afgørelse om

UDKAST

borgerens visitation til et tilbud, ansvar for at sikre, at der er relevante sociale tilbud til borgerne, samt ansvar for finansieringen af tilbuddene. Kommunalbestyrelsens ansvar for at sikre, at der er sociale tilbud til borgerne betyder, at kommunen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige sociale tilbud til stede enten i form af kommunens egne tilbud, eller ved køb af pladser i private tilbud, regionale tilbud eller tilbud i andre kommuner.

Det foreslås med § 23, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter denne lov. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Med forslaget vil det eksisterende forsyningsansvar og finansieringsansvaret for tilbud og ydelser efter denne lov fortsat være samlet i kommunen. Det vil dermed fortsat være kommunalbestyrelsen, som har forsyningsansvaret for det nødvendige antal pladser i tilbud til målgrupperne efter loven. Som følge heraf vil det være kommunalbestyrelsen, som vil skulle sikre, at der er de nødvendige tilbud efter ældreloven. Dette forsyningsansvar vil kommunalbestyrelsen fortsat skulle opfylde ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 4 stk. 1 i serviceloven, afgrænset til målgruppen for ældreloven og tilpasset ældreområdet.

Til § 24

Det fremgår af servicelovens § 3, stk. 1, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om tilbud efter denne lov. Det fremgår af § 1, stk. 3, at afgørelser efter loven træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn. Det følger endvidere af servicelovens § 89, at ansøgeren i forbindelse med afgørelsen efter lovens kap. 16 skriftligt skal oplyses om, hvilken hjælp der er bevilget. Er der tale om mindre, begunstigende justeringer i hjælpen, kan kommunalbestyrelsen undlade at fremsende en skriftlig oplysning herom til borgeren.

Servicelovens § 3, stk. 1 samt § 89 finder anvendelse i forhold til afgørelser om tilbud efter lovens § 83 (tilbud om personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til praktiske opgaver i hjemmet samt madservice), § 83 a (tilbud om korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb forud for vurdering af behovet for hjælp efter § 83), § 84 (tilbud om afløsning eller aflastning til ægtefælle, pårørende m.v., samt tilbud om midlertidigt ophold), § 86 (tilbud om genoptræning eller vedligeholdelsestræning), samt § 91, stk. 3 (afslag på tilbud om et fritvalgsbevis) samt § 94 (tilbud om personligt udpeget hjælper).

UDKAST

Det foreslås med lovforslagets § 24, at kommunalbestyrelsen vil skulle træffe skriftlig afgørelse om tilbud efter §§ 13-14 (madudbringning og madordning), tilbud efter §§ 16-17 (afløsning eller aflastning samt midlertidigt ophold), tilbud efter § 18, stk. 4 (afslag på fritvalgsbevis), samt § 21 (afgørelse om personligt udpeget hjælper).

Med forslaget videreføres således gældende ret i forhold til kravet om, at kommunalbestyrelsen skal træffe skriftlige afgørelser om tilbud vedrørende afløsning, aflastning, midlertidigt ophold, fritvalgsbevis samt selvudpeget hjælper. Tilsvarende vil gælde ift. tilbud om madservice, som med lovforslaget er præciseret til at skulle bestå af hhv. madudbringning og madordning.

Forslaget indebærer, at kommunens afgørelse lige som efter gældende ret vil skulle leve op til de forvaltningsretlige krav om sagens oplysning, begrundelse samt partshøring m.v. Afgørelsen vil skulle baseres på en faglig vurdering af borgerens aktuelle behov og ressourcer, hvilket som i dag vil skulle ske på baggrund af de oplysninger, der vurderes at være nødvendige og tilstrækkelige. Dette kan fx være borgerens egne og eventuelle pårørendes oplysninger om, hvilke opgaver borgeren ikke længere kan udføre pga. den nedsatte funktionsevne, lægefaglige vurderinger og andre relevante oplysninger, som understøtter vurderingen af borgerens behov for hjælp.

Med forslaget videreføres tillige nuværende retstilstand i forhold til, at ældreloven – ligesom serviceloven – ikke stiller krav om, at der skal foreligge en ansøgning fra en borger, for at kommunen kan behandle en sag vedrørende hjælp til den pågældende. Kommunen har generelt pligt til at reagere på oplysninger/viden, der indikerer, at en borger kan have brug for hjælp og støtte efter servicelovens bestemmelser. Det kan fx – udover oplysninger fra borgeren selv eller dennes pårørende – være oplysninger fra borgerens egen læge, oplysninger fra sygehuset i forbindelse med udskrivning af en borger til eget hjem, eller viden, som er tilgået de forebyggende medarbejdere i forbindelse med opsøgende forebyggende indsatser efter lovforslagets § 4, stk. 2.

Til § 25

Det følger af § 166, stk. 1, i serviceloven, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter denne lov, medmindre andet er fastsat i denne lov eller i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

UDKAST

Ankestyrelsen er øverste administrative klageinstans for bl.a. afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen efter serviceloven, jf. § 50 i retssikkerhedsloven og § 166, stk.1, i serviceloven. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen, og som således er klageberettiget.

Ankestyrelsen kan efter retssikkerhedslovens § 69 efterprøve retlige spørgsmål. Det vil sige, om der er truffet en lovlig afgørelse og dermed sikre, at myndigheden har anvendt lovregler og praksis korrekt. Det betyder, at Ankestyrelsen efterprøver, om afgørelsen er i overensstemmelse med bl.a. serviceloven, forvaltningsloven, retssikkerhedsloven og forvaltningsretlige grundsætninger. Den retlige prøvelse indeholder en række elementer, herunder at undersøge om den konkrete sag er tilstrækkeligt oplyst, og om de kriterier, der er lagt til grund, er lovlige. Også lovgivningens overordnede formålsbestemmelser skal iagttages.

Den retlige prøvelse af skønsmæssige afgørelser omfatter tillige en prøvelse af, om skønnet ligger inden for lovgivningens rammer for udøvelsen af skønnet, og om skønnet er foretaget lovligt. Ankestyrelsen efterprøver således de retlige rammer for kommunens skøn, men ikke selve skønnet. For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 3.16.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter forslagene til §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4 og § 21 vil kunne indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kap. 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at klager over afgørelser efter de foreslåede §§ 10, 13-14, 16 – 17, § 18, stk. 4 og § 21 vil blive omfattet af klagereglerne i retssikkerhedsloven kapitel 10, herunder processen for at klage, klagefrister, genvurdering af sager m.v.

Forslaget om at indføre helhedspleje i ældreplejen i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb, er en ændring af de gældende regler om bevilling af ydelser efter servicelovens § 83, stk. 1, nr. 1 og 2, § 83 a og § 86, som også har betydning for Ankestyrelsens prøvelse af de afgørelser, der træffes, i medfør af det foreslåede § 10.

Det er op til kommunerne at fastsætte antallet af pleje- og omsorgsforløb og beslutte detaljeringsgraden af indholdet af de enkelte forløb. Derimod er det tanken, at selve afgørelsen om, hvilket forløb en borger får bevilget, skal kunne indbringes for Ankestyrelsen. De konkrete afgørelser om pleje- og omsorgsforløb efter ældreloven bygger på en vurdering af borgerens behov for hjælp til helhedspleje (som defineret i det foreslåede § 10, stk. 1) og kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borgeren på den baggrund skal tilbydes.

UDKAST

Ved Ankestyrelsens prøvelse af, om borger er bevilget et forløb, der imødekommer et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb, skal Ankestyrelsen bl.a. påse, at kommunen har foretaget den nødvendige og tilstrækkelige sagsoplysning af borgers konkrete behov for pleje og omsorg.

Det er forudsat i loven, at den enkelte kommunes beskrivelse af de forløb, der tilbydes i kommunen, ikke skal være detaljeret, og at de enkelte forløb skal være rummelige. Kommunens vurdering af, hvilket af kommunens forløb borger skal tilbydes bygger på et skøn. Ankestyrelsen vil derfor som altovervejende udgangspunkt ikke kunne tilsidesætte kommunens vurdering af dette spørgsmål.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, eller § 21 over for personer omfattet af § 2, stk. 2, og over for hvem der, før de blev omfattet af § 2, stk. 2, er truffet en retskraftig afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, kan personen ikke indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, og § 21, som indebærer tilbagekaldelse af afgørelsen efter lov om social service, for Ankestyrelsen.

Det foreslåede *stk. 2* henviser til personer omfattet af lovforslagets forslag til § 2, stk. 2. I forslaget til § 2, stk. 2, foreslås, at loven også vil skulle finde anvendelse for personer, der ikke har nået folkepensionsalderen, når det efter en samlet vurdering af personens livssituation vurderes, at behovet for pleje og omsorg til varetagelsen af den daglige livsførelse, svarer til det behov som ældre personer over folkepensionsalderen skal tilbydes efter denne lov, jf. *stk. 1*.

Forslaget til *stk. 2* vil indebære, at hvis kommunalbestyrelsen i forhold til ovennævnte personkreds træffer afgørelse efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, eller § 21, over for hvem der, før de blev omfattet af § 2, stk. 2, er truffet en retskraftig afgørelse efter §§ 83, 83 a, 84, § 86, stk. 1, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, kan personen ikke indbringe den del af kommunalbestyrelsens afgørelse efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, og § 21, som indebærer tilbagekaldelse af afgørelsen efter lov om social service, for Ankestyrelsen.

Personerne vil i den nævnte situation derimod efter hovedreglen i forslaget til § 25, stk. 1, kunne klage over kommunalbestyrelsens nye afgørelser efter §§ 10, 13-14, 16-17, § 18, stk. 4, eller § 21.

UDKAST

Serviceovens § 148 regulerer i dag det, der i praksis betegnes som det personrettede tilsyn.

Det følger af serviceovens § 148, stk. 1, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om.

Endvidere følger det af § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Med den foreslåede § 26 videreføres gældende ret for det personrettede tilsyn med redaktionelle ændringer tilpasset ældrelovens målgruppe og anvendelsesområde.

Det foreslås i *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i denne kommune i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om.

Det foreslås i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen i borgerens handlekommune, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Det personrettede tilsyn omfatter lige alle typer af hjælp og støtte, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om efter ældreloven.

Det personrettede tilsyn har til formål at sikre, at den hjælp, der er truffet afgørelse om at yde, fortsat opfylder sit formål.

Til § 27

Det fremgår af serviceovens § 14 a, at ældreministeren samler og formidler oplysninger om kommunale og private tilbud om plejehjem, jf. serviceovens § 192, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, og friplejeboligbebyggelser,

UDKAST

der er omfattet af lov om friplejeboliger, i en landsdækkende plejehjemsoversigt.

Plejehjemsoversigten omfatter ifølge servicelovens § 14 a, stk. 2, ikke tilbud, hvor hjælpen og støtten i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85. Støtte efter servicelovens § 85 omfatter hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer (socialpædagogisk bistand). I afgrænsningen henvises der til den hjælp og støtte, der gives i tilbuddet generelt og ikke i forhold til den enkelte beboer.

Registrering i plejehjemsoversigten er efter servicelovens § 14 a, stk. 3, en betingelse for, at plejehjem efter servicelovens § 192, plejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre og friplejeboligbebyggelser fortrinsvis for ældre er en del af en kommunalbestyrelses forsyning, jf. servicelovens § 4, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at sørge for, at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, jf. § 4, stk. 1. Kommunalbestyrelsen opfylder sit forsyningsansvar efter servicelovens § 4, stk. 1, ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. § 4, stk. 2.

Ældreministeren har i medfør af bemyndigelsen i servicelovens § 14 a, stk. 4, fastsat nærmere regler om plejehjemsoversigten i bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018 om plejehjemsoversigten.

Bekendtgørelsen fastsætter bl.a. bestemmelser om, at plejehjemsoversigten skal indeholde generelle baggrundsoplysninger om hvert enkelt plejehjem, plejeboligbebyggelse eller friplejeboligbebyggelse som fx navn, adresse, plejhjemsleder, sygefravær, plejhjemstype mm. Der skal desuden gives oplysninger om tilbuddets bolig og drift som fx antal boliger/plejhjemspladser, husleje, beskrivelse af boligerne samt mulighed for tilkøb. Herudover skal der give informationer om tilbuddets faglige tilgang og aktiviteter som eksempelvis plejhjemmets værdigrundlag, tilgang til pårørende, madordning, om eget dyr er tilladt, aktiviteter samt seneste tilsynsrapporter.

Ud over information om de enkelte plejehjem mv. indeholder plejehjemsoversigten mere generel information om at flytte på plejehjem som eksempelvis typerne af plejehjem, reglerne for visitation, det frie plejhjemsvalg, fastsættelse af husleje mv.

Etableringen og den daglige drift af plejehjemsoversigten varetages af Sundhedsdatastyrelsen, som fører stikprøvekontrol med, at oplysningerne er indberettet. Sundhedsdatastyrelsen kan følge op i forhold til den indberetningspligtige, såfremt oplysninger om tilbud ikke er indberettet, eller oplysningerne ikke er i overensstemmelse med plejehjemsoversigtens

UDKAST

systematik, jf. bekendtgørelsens § 9. Sundhedsdatastyrelsen har udarbejdet vejledninger for indrapportering til plejhjemsoversigten.

Det foreslås i *stk. 1*, at ældreministeren samler og formidler oplysninger om de kommunale og private plejeenheder og leverandører, der er anført i *stk. 2*, i en landsdækkende plejeoversigt med henblik på 1) at sikre gennemsigtighed og skabe overblik over og muliggøre sammenligning mellem plejeenhederne og leverandørerne for dermed at understøtte borgernes frie valg, jf. § 18 på et oplyst grundlag, og 2) at understøtte lige konkurrence mellem private og offentlige plejeenheder og leverandører.

Med det foreslåede *stk. 1* vil formålet med, at ældreministeren samler og formidler oplysninger om de kommunale og private plejeenheder og leverandører, der er anført i det foreslåede *stk. 2*, i plejeoversigten, fremgå direkte af loven.

Det foreslås i *stk. 2*, at plejeoversigten indeholder oplysninger om følgende enheder: 1) kommunale og private tilbud om plejhjem, jf. § 46, 2) plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., 3) plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, 4) friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger og 5) kommunale og private leverandører, der leverer hjælp og støtte i ældres eget hjem i medfør af § 18, *stk. 2*, nr. 1.

Med det foreslåede *stk. 2*, *nr. 1-5*, videreføres servicelovens § 14 a, *stk. 1*, for så vidt angår kommunale og private tilbud om plejhjem, plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap og friplejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om friplejeboliger.

Det foreslås som noget nyt i *stk. 2*, *nr. 6*, at plejeoversigten vil skulle indeholde oplysninger om kommunale og private leverandører, der leverer hjælp og støtte i ældres eget hjem i medfør af de foreslåede § 18, *stk. 2*, nr. 1.

Det foreslås i *stk. 3*, at plejeoversigten ikke omfatter tilbud, hvor hjælpen og støtten til borgerne i tilbuddet i væsentligt omfang omfatter støtte efter § 85 i lov om social service.

Det foreslåede *stk. 3* er en videreførelse af gældende ret i servicelovens § 14 a, *stk. 3*. Det foreslåede *stk. 3* vil betyde, at plejeoversigten ikke omfatter tilbud, der i væsentligt omfang giver støtte efter servicelovens § 85. I afgrænsningen henvises der til den hjælp og støtte, der gives i tilbuddet generelt og ikke i forhold til den enkelte beboer.

Det foreslås i *stk. 4*, at enheder, som er nævnt i *stk. 2*, kun kan indgå i kommunalbestyrelsens forsyning, jf. det foreslåede § 23, hvis de er registrerede i plejeoversigten.

UDKAST

Det foreslåede stk. 4 vil betyde, at enheder, som er nævnt i stk. 2, og som ikke er registreret i plejeoversigten ikke vil kunne indgå i kommunalbestyrelsens forsyning efter det foreslåede § 23. Det foreslåede stk. 4 er en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i servicelovens § 14 a, stk. 4.

Det foreslås i *stk. 5*, at ældreministeren fastsætter nærmere regler om plejeoversigten, herunder om kommunalbestyrelsernes og de private enheders pligt til at give oplysninger til plejeoversigten, og om Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i den forbindelse.

Med den foreslåede bemyndigelse er det hensigten, at ældreministeren i en bekendtgørelse om plejeoversigten vil fastsætte kommunalbestyrelsens pligt til at sikre, at tilbud, der er del af den kommunale forsyning indberetter oplysningerne til plejeoversigten. Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen er i dialog med det enkelte tilbud om, hvilke oplysninger der indberettes til plejeoversigten. Kommunalbestyrelsen skal særligt være opmærksom på at inddrage selvejende institutioner og private leverandører. I bekendtgørelsen fastsættes endvidere private tilbuds, der ikke er en del af den kommunale boligforsyning, pligt til sikre, at tilbuddet er indberettet til plejeoversigten. I henhold til lov om friplejeboliger § 1, stk. 1, er friplejeboliger udlejningsboliger uden for den kommunale boligforsyning. Dog følger det af lov om friplejeboliger § 1, stk. 2, at en friplejeboligleverandør kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om, at denne får anvisningsret til en eller flere boliger i en friplejeboligbebyggelse.

Det vil både blive muligt for kommunalbestyrelsen og det enkelte tilbud at indberette til plejeoversigten. For tilbud, der er del af den kommunale forsyning afgør den enkelte kommunalbestyrelse, om det enkelte tilbud eller kommunalbestyrelsen indberetter til plejeoversigten.

Den foreslåede bemyndigelse forventes udnyttet til fastsættelse af regler som vil videreføre de krav om oplysninger, som fremgår af bekendtgørelse nr. 1219 af 22. oktober 2018 om plejhjemsoversigten.

På plejeoversigten vil brugerne således kunne finde generelle oplysninger om hvert enkelt plejhjem, plejeboligbebyggelse fortrinsvis for ældre og friplejeboligbebyggelse fortrinsvis for ældre som fx adresse, plejhjemsleder, plejhjemstype mm. samt informationer om eksempelvis plejhjemmets værdigrundlag, tilgang til pårørende, boligernes indretning, madordning, aktiviteter, om man må have kæledyr m.m.

Som noget nyt vil brugerne på plejeoversigten kunne finde generelle oplysninger om kommunale og private leverandører, der leverer hjælp og støtte i eget hjem.

Herudover forventes ældreministeren som noget nyt at fastsætte krav om oplysninger, som vil kunne give en indikation af private og kommunale

UDKAST

plejehjems og plejeverandørers kvalitet, hvilket som udgangspunkt vil omfatte oplysninger om brugertilfredshed, faste teams, og medarbejderkontinuitet samt ældretilsynets tilsyn med plejeenheder, herunder ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen i forbindelse med seneste tilsyn og oplysninger om eventuelle sanktioner. Derudover forventes der for plejehjem at blive tilføjet oplysninger om antal medarbejdere og faggrupper. Oplysningerne forventes så vidt muligt at blive baseret på eksisterende data og viden, men der vil være behov for, at plejeverandørerne skal registreret og opdatere oplysningerne på plejeoversigten.

De konkrete informationer på plejehjemsoversigten forventes bl.a. at blive fastlagt på baggrund af den planlagte brugertilfredshedsundersøgelse blandt hjemmehjælpsmodtagere og plejehjemsbeboere, som gennemføres hvert andet år. Tilfredshed vil kun blive udstillet for plejehjem og leverandører, hvor der er et tilstrækkeligt antal besvarelser til at sikre borgernes anonymitet.

Ældreministeren vil desuden benytte bemyndigelsen til at fastsætte Sundhedsdatastyrelsens beføjelser i forhold til at sikre, at kommunalbestyrelser, private tilbud om plejehjem og private leverandører, der leverer hjælp og støtte til ældre i eget hjem indrapporterer til plejeoversigten. Sundhedsdatastyrelsen forventes at få beføjelse til at kunne følge op i forhold til kommunalbestyrelser, private tilbud om plejehjem og private leverandører, der leverer hjælp og støtte til ældre i eget hjem, hvis oplysningerne om et tilbud ikke er indberettet, eller oplysningerne ikke er i overensstemmelse med plejeoversigtens systematik.

Hvis kommunalbestyrelsen eller det private tilbud ikke følger op, forventes det fastsat, at Sundhedsdatastyrelsen kan markere manglen på plejeoversigten i forhold til det pågældende tilbud. Markeringen vil kunne fjernes, når indberetningen er bragt i orden.

Det er desuden hensigten, at plejeoversigten vil skulle tilpasses, så brugere af plejeoversigten vil få let adgang til at fremsøge relevante oplysninger. Det forventes fx, at det vil blive muligt at søge på de eksisterende oplysninger om, hvorvidt det er tilladt at medbringe kæledyr, fx hund, geografiske søgekriterier, ligesom de nye oplysninger om plejeenhedernes kvalitet vil indgå som søgekriterie. Brugergrænsefladen forventes tilsvarende forbedret, så ældre borgere bliver præsenteret for et overskueligt valg af plejehjem eller plejeverandører på baggrund af søgekriterierne. Ligeledes forventes muligheden for at indberette oplysninger til plejeoversigten at blive gjort mere brugervenlig, så ledere, medarbejdere og kommuner let kan registrere og opdatere oplysninger på plejeoversigten.

Der henvises i øvrigt til pkt. ... i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 28

Det fremgår af servicelovens § 119, stk. 1, at personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, er efter ansøgning berettiget til plejevederlag som nævnt i § 120. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Det fremgår videre af servicelovens § 119, Stk. 2, at en arbejdsgiver, der yder løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet i forbindelse med pasning af en nærtstående efter stk. 1, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter § 120, stk. 1.

Det foreslås med *stk. 1*, at personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, er efter ansøgning berettiget til plejevederlag som nævnt § 29. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Det foreslås med *stk. 2*, at en arbejdsgiver, der yder løn til en ansat under dennes fravær fra arbejdet i forbindelse med pasning af en nærtstående efter stk. 1, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, er berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i plejevederlag efter stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse med redaktionelle ændringer af § 119 i serviceloven.

Det foreslåede *stk. 1*, vil indebære, at personer som yder terminalpleje af en nærtstående pårørende, der ønsker at dø i eget hjem, i overensstemmelse med gældende ret også fremover efter ansøgning vil være berettiget til plejevederlag, såfremt hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering anses for udsigtsløs, og den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign., og den syge i øvrigt er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Med det foreslåede vil der fortsat kunne søges plejevederlag uden hensyn til syges alder i overensstemmelse med gældende. Det afgørende er, at der er tale om terminalpleje i afgrænset periode.

Det foreslåede *stk. 2*, vil endvidere betyde, at en arbejdsgiver der vil yde løn til en ansat i forbindelse med pasning af en nærtstående, således at den ansatte ikke har en tabt arbejdsindtægt, fremover vil være berettiget til at få udbetalt det beløb, som den ansatte ellers ville være berettiget til i

UDKAST

plejevederlag efter ældreloven. Dette er i overensstemmelse med gældende ret.

Til § 29

Det fremgår af servicelovens § 120, at plejevederlag efter § 119 udgør 1,5 gange det dagpengebeløb, som modtageren i tilfælde af egen sygdom ville have ret til efter lov om sygedagpenge, jf. dog stk. 2. Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt, jf. § 47 i lov om sygedagpenge.

Det fremgår videre af § 120, Stk. 2, at personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får udbetalt 16.637 kr. (2022-niveau) månedligt i plejevederlag. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt. Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Det foreslås med *stk. 1*, at plejevederlag efter § 28 udgør 1,5 gange det dagpengebeløb, som modtageren i tilfælde af egen sygdom ville have ret til efter lov om sygedagpenge, jf. dog stk. 2. Selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke er tilmeldt den frivillige forsikring, eller som i henhold til den frivillige forsikring har ret til dagpenge fra tredje fraværsdag, kan få udbetalt plejevederlag fra første fraværsdag. Plejevederlaget kan ikke overstige den hidtidige indtægt, jf. § 47 i lov om sygedagpenge.

Det foreslås med *stk. 2*, at personer, som ikke er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, får udbetalt 17.633kr. (2024-niveau) månedligt i plejevederlag. Personer, som er berettiget til plejevederlag efter stk. 1, kan vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag som anført i 1. pkt. Plejevederlaget kan i dette tilfælde, jf. 1. og 2. pkt., ikke udbetales sammen med en anden offentlig forsørgelsesydelse. Hvis flere personer deles om plejeopgaven, nedsættes beløbet svarende til den pågældendes forholdsmæssige andel af plejeopgaven.

Det foreslåede er således en videreførelse med redaktionelle ændringer af § 120, stk. 1 og stk. 2 i serviceloven.

Med det foreslåede vil plejevederlaget også fremadrettet skulle være knyttet til sygedagpengereglerne og skulle fastlægges i overensstemmelse med de satser og vilkår, som gælder i dag.

Det betyder, at personer, der ikke er berettiget til sygedagpenge, fortsat vil kunne få udbetalt et plejevederlag, der svarer til et minimumsbeløbet. Men personer, der er berettiget til sygedagpenge og dermed til et plejevederlag, vil kunne vælge i stedet at få udbetalt et plejevederlag, der svarer til minimumsbeløbet. Minimumsbeløbet vil fortsat træde i stedet for anden

UDKAST

offentlig forsørgelse, og personer som vælger at få udbetalt plejevederlag som minimumsbeløbet, vil ikke samtidigt kunne få udbetalt en anden offentlig forsørgelsesydelse.

Det fremgår af servicelovens § 120, Stk. 3, at hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Det fremgår videre af servicelovens § 120, stk. 4, at i ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

Det foreslås, med *stk. 3*, at hvis flere personer deles om plejeopgaven, kan det samlede plejevederlag ikke overstige 1,5 gange det maksimale sygedagpengebeløb efter § 50, stk. 1, i lov om sygedagpenge.

Det foreslås endeligt med *stk. 4*, at i ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde plejevederlag med et højere beløb end anført i stk. 1-3.

Med det foreslåede *stk. 3*, vil muligheden for at plejevederlaget kan deles af flere personer blive videreført i overensstemmelse med gældende ret.

Ligeledes i overensstemmelse med gældende ret, vil kommunen med den foreslåede *stk. 4*, også fremover kunne beslutte, at et højere plejevederlag end anført i stk. 1-3, når ganske særlige forhold taler herfor.

Til § 30

Det fremgår af servicelovens § 121, stk.1, at retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævendes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Det fremgår videre af § 121, stk. 2, at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

Det foreslås med *stk. 1*, at retten til plejevederlag ophører ved plejeforholdets afslutning. Ved den plejekrævendes død bevares retten til plejevederlag i indtil 14 dage efter dødsfaldet. Den plejekrævendes indlæggelse af kortere varighed på sygehus eller lignende medfører ikke i sig selv bortfald af plejevederlag.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis kan træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

Det foreslåede *stk. 1 og stk. 2*, vil indebære en videreførelse af den gældende retstilstand for ophøret af retten til plejevederlag. Retten vil således også fremover skulle ophøre ved plejeforholdets afslutning, således at retten til

UDKAST

plejevederlag bevares i indtil 14 dage efter dødsfaldet ved den plejekrævedes død, og således at kommunalbestyrelsen undtagelsesvis vil kunne træffe afgørelse om ophør af retten til plejevederlag, hvis pleje i hjemmet ikke fortsat kan anses for hensigtsmæssig.

Til § 31

Det fremgår af servicelovens § 122, at kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når

1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 119, passer en døende, 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 til hjælp, som familien selv antager, eller 3) et hospice varetager plejen.

Det fremgår videre af § 122, stk. 2, at hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen kan, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når

1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 28, passer en døende, 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 i lov om social service til hjælp, som familien selv antager, eller 3) et hospice varetager plejen.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

Det foreslåede er således en videreførelse af servicelovens § 112 med redaktionelle ændringer tilpasset ældreloven.

Med det foreslåede vil kommunalbestyrelsen, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, også fremadrettet uden hensyn til den pågældendes økonomiske forhold kunne yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold efter den foreslåede § 28 passer en døende, kommunen varetager plejen helt eller delvis, eller et hospice varetager plejen.

Til § 32

Det fremgår af § 158, stk. 1, i serviceloven, at den, der modtager hjælp efter serviceloven til sig selv eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i serviceloven, betale for den hjælp, der modtages.

Det foreslås med *stk. 1*, at den, der modtager hjælp efter ældreloven til sig selv eller sin ægtefælle, skal, medmindre andet er bestemt i ældreloven, betale for den hjælp, der modtages.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 158, stk. 1, i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven. Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 158, foreslås det med bestemmelsen principielt fastslået, at der skal ydes betaling for bistand fra det offentlige til en person selv eller til familiemedlemmer, der er omfattet af pågældendes forsørgelsespligt jf. Folketingstidende 1972-73, tillæg A, spalte 3613. Der vil dog ligeledes i overensstemmelse med forarbejder ikke kunne blive tale om at kræve betaling hos modtageren af kontanthjælp og hjælp i øvrigt, der ydes under hensyn til den pågældendes økonomiske trang. I forsørgelsespligten vil i lighed med efter gældende ret også ligge en pligt over for det offentlige til at forsørge sin ægtefælle og børn under 18 år.

Det vil være kommunen, der med hjemmel i den foreslåede bestemmelse, træffer afgørelse om borgerens egenbetaling og opkræver betalingen fra borgeren.

Der vil i overensstemmelse med forarbejderne til § 158 i serviceloven skulle være et yderligere retsgrundlag ud over den foreslåede § 31, stk. 1, hvis der skal kunne ske opkrævning af betaling.

De konkrete betalingsregler vil derfor skulle fremgå af lov eller bekendtgørelse.

Det foreslås med *stk. 2*, ældreministeren i en bekendtgørelse kan fastsætte regler om opkrævning af et gebyr ved ikke rettidig betaling for ydelser efter denne lov.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at fastsætte regler for betaling af hjælp efter ældreloven. Den foreslåede bestemmelse vil således fastsætte udgangspunktet om, at borgeren selv skal betale for den hjælp, der modtages efter ældreloven, medmindre andet er bestemt i loven.

Til § 33

Efter den gældende § 79, stk. 3, i serviceloven fastsætter ældreministeren nærmere regler om betaling for tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, herunder om beregningsgrundlaget for betalingen.

Efter den gældende § 161, stk. 1, i serviceloven, kan der opkræves betaling for personaleomkostninger til madserviceordninger efter § 83, stk. 1, nr. 3, og til hjælp efter § 84.

Efter § 161, stk. 3, i serviceloven fastsætter ældreministeren regler om betaling for tilbud efter §§ 83, 83 a, 84 og 86 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud.

UDKAST

Efter § 161, stk. 4, i serviceloven fastsætter ældreministeren nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madservice, herunder regulering af egenbetaling.

Det fremgår af § 183, stk. 1, i serviceloven, at opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter servicelovens §§ 114 og 161 foretages af Skat på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår.

Der henvises til afsnit 3.20.1 om gældende ret for betaling.

Det foreslås i § 33, *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen ikke kan opkræve betaling for omkostninger til personale i forbindelse med, at der ydes hjælp til pleje- og omsorgsforløb efter § 10.

Det betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan opkræve betaling for personaleomkostninger til tidsforbrug, som medarbejdere i den kommunale forvaltning anvender til opgaver relateret til tilbuddet. Der vil dermed skulle skelnes mellem omkostningerne knyttet hhv. til leverandørens opgaver og til den kommunale myndigheds opgaver i forbindelse med produktionen og leveringen af tilbuddet til modtagerne. Omkostningerne knyttet til den kommunale myndighed skal holdes helt ude af omkostningsberegningerne.

Det foreslås i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen opkræver betaling for personaleomkostninger til hjælp efter §§ 13, 14 og 17.

Det betyder, at hvis beboerne i plejeboliger mv. deltager i køkkenaktiviteter, herunder i madproduktion, som aktivitet, kan dette ske uden, at kommunalbestyrelsen skal foretage en forholdsmæssig beregning af beboerens betaling for madordningen efter denne foreslåede bestemmelse. Det forudsættes, at beboeren, der på baggrund af sit funktionsniveau er visiteret til madordning, ikke stabilt og kontinuerligt vil kunne varetage væsentlige aktiviteter i forbindelse med madproduktionen, herunder at beboerens deltagelse ikke kan påregnes i madproduktionen.

Det foreslåede betyder endvidere, at der kan opkræves betaling for personaleomkostninger for hjælp i form af afløsning og aflastning efter ældrelovens § 17. Ved midlertidigt døgnophold til personer, der i en periode har særligt behov for omsorg og pleje, herunder aflastningsophold, skal den samlede betaling for madudbringning og madordning efter §§ 13-14 og aflastning efter § 17 fastsættes således, at den pågældende bevarer et beløb til dækning af husleje andre omkostninger i forbindelse med opretholdelsen af den hidtidige bolig. Kommunalbestyrelsen kan ikke opkræve betaling for boligdelen ved midlertidigt døgnophold efter ældrelovens § 17 herunder aflastningsophold. Dette gælder uanset boligform. Hvis kommunalbestyrelsen f.eks. vælger at benytte en ældrebolig/plejebolig til aflastningsophold, må kommunalbestyrelsen derfor afholde udgifterne til husleje mv. Der vil kun kunne opkræves betaling for det timeforbrug, som anvendes til udførelsen af den hjælp, borgeren modtager.

UDKAST

Det foreslås i *stk. 3*, at opgørelse af indtægtsgrundlag foretages af Skat på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår. Opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb.

Med den foreslåede bestemmelse vil det således også i ældreloven gælde, at indtægtsgrundlaget efter den foreslåede § 17 foretages af skattemyndighederne på grundlag af oplysninger for det senest afsluttede indkomstår, og at opgørelsen anvendes med virkning for det andet kalenderår efter indkomstårets udløb.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 183, stk. 1.

Det foreslås med *stk. 4*, at skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Med den foreslåede bestemmelse vil det således også i ældreloven gælde, at skatteforvaltningslovens regler om klage over afgørelser om forskudsregistrering af indkomst finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om indtægtsgrundlaget.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 183, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, punkt 3.20 om betaling.

Det foreslås i *stk. 5*, at ældreministeren fastsætter regler om betaling for tilbud efter §§ 6, 9, stk. 1, nr. 3, 13, 14, 17 og om beregnings- og indkomstgrundlag for betalingen for disse tilbud. Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse forventes der at blive fastsat nærmere regler om, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om betaling for tilbud for generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte, madudbringning og madordning og midlertidigt ophold.

Ved fastsættelsen af betalingen vil højst kunne medregnes kommunens gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, der kan henføres til produktion og levering af tilbuddet. Det vil sige kommunalbestyrelsens omkostninger til tilbuddet under ét efter den pågældende bestemmelse, herunder omkostningerne ved køb af tilbud hos private og regionale leverandører. Dette vil både inkludere direkte omkostninger, det vil sige de omkostninger, der direkte kan henføres til det pågældende tilbud, som for eksempel råvarer, løn køb af materialer og tjenesteydelser mv. og indirekte omkostninger, som for eksempel andel af fællesomkostninger til lokaler, administration m.v. samt afskrivning og forrentning af kapitalapparatet.

UDKAST

Derimod vil ikke det tidsforbrug, som medarbejdere i den kommunale forvaltning anvender til opgaver relateret til tilbuddene efter generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte og madordning ikke indgå. Det skal skelnes mellem omkostningerne knyttet hhv. til leverandørens opgaver og til den kommunale myndigheds opgaver i forbindelse med produktionen og leveringen af tilbuddet til modtagerne. Omkostningerne knyttet til den kommunale myndighed skal holdes helt ude af omkostningsberegningerne.

De gennemsnitlige, langsigtede omkostninger er udtryk for, at udgifterne jævnes ud over år. Taksten vil derfor svare til tilbuddenes faktiske produktions- og leveringsomkostninger i det enkelte år. Borgeren kommer således til at betale de reelle omkostninger og dermed det faktiske ressourceforbrug, medmindre kommunalbestyrelsen vælger at yde et tilskud, hvormed betalingens størrelse nedbringes.

Videre forventes der fastsat regler om, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte betalingen for tilbuddet mindst én gang årligt. Et eventuelt overskud vil skulle indregnes som en reduktion af taksten senest 2 år efter det år, hvor overskuddet er opstået. Kommunalbestyrelsen vil træffe beslutning om, hvorvidt et eventuelt underskud skal indregnes som en hel eller delvis forøgelse af taksten, eller om underskuddet ikke skal indregnes, senest 2 år efter det år, hvor underskuddet er opstået.

Der forventes desuden fastsat regler om kommunalbestyrelsens beregning af modtagerens egenbetaling på grundlag af modtagerens og en eventuel ægtefælles indkomstgrundlag for midlertidigt ophold efter ældrelovens § 17.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 161, stk. 3.

Det foreslås i *stk. 6.* at ældreministeren fastsætter nærmere regler om modtagerens maksimale egenbetaling for madudbringning og madordning efter §§ 13 og 14 herunder om regulering af egenbetalingen. Med det foreslåede bemyndiges ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om den maksimale egenbetaling og regulering heraf for madudbringning og madordning, som borgeren visiteres til af den kommunale myndighed efter ældrelovens §§ 13 og 14. Der er tale om madudbringning i form af tilbud, der enten udbringes til modtagerens eget hjem, eller som modtageren kan afhente eller indtage hos leverandøren, såsom et dagcenter, kro eller lignende og om madordninger for beboere på plejehjem og lignende boligenheder.

Med forslaget forventes der fastsættes regler om, at alle borgere, der modtager madudbringning efter ældreloven § 13, omfattes af et loft over egenbetaling for en hovedret. Kommunalbestyrelsen forpligtes dermed til at

UDKAST

sikre, at modtageren uanset valg af leverandør tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret til et maksimalt beløb udbragt til modtagerens eget hjem. Tilsvarende skal modtageren af madservice uden udbringning tilbydes mindst ét dagligt måltid mad i form af en hovedret til maksimalt samme beløb.

Kommunalbestyrelsens tilbud om madservice til borgere i eget hjem skal som udgangspunkt udgøre et dagligt måltid mad i form af en hovedret, der er tilpasset den enkeltes behov og har den rette næringsværdi. Tilbyder kommunalbestyrelsen en birect ud over tilbuddet om hovedretten, kan kommunalbestyrelsen som hidtil opkræve, hvad det koster at producere og levere birecten i betaling hos modtagere, der tilvælger en sådan. Det vil dermed også fremover være op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, om hovedretten udgør tilbuddet om det daglige måltid, eller om tilbuddet også omfatter en birect. Kommunalbestyrelsen vil fortsat kunne beslutte at give et tilskud til madudbringning eller madordning.

Der forventes, at der fastsættes regler om den maksimale egenbetaling for borgere, der bor plejebolig eller lignende boligenheder, hvortil der er knyttet omsorgs- og servicefunktioner med tilhørende personale, herunder modtagere i friplejeboliger. Der er tale om madordninger i form af tilbud om fuld forplejning (døgnforplejning), som modtageren er visiteret til af den kommunale myndighed. Loftet over egenbetaling forventes fastsat på bekendtgørelsesniveau og reguleres hvert år den 1. januar efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste kronebeløb. Beløbet for madordning forventes opkrævet pr. måned. Det er således ikke muligt at opkræve mere i betaling pr. måned for fuld forplejning hos beboere, der er visiteret til madservice i disse boformer, end denne maksimale beløbsgrænse tilsiger.

Med det foreslåede vil det vil være kommunalbestyrelsen, der tilrettelægger tilvalg og fravalg af enkelte måltider og forplejning hele dage, herunder frister for borgernes afbestilling m.v., når modtagerens ophold er varigt. Kommunalbestyrelsen kan vælge f.eks. at reducere taksten for modtagerens betaling ved at reducere det maksimale beløb forholdsmæssigt, hvis en modtager fravælger, herunder afbestiller, enkelte måltider og/eller fuld forplejning på dagsbasis eller måltidsbasis.

Ved midlertidige ophold på mindre end en måneds varighed i skal kommunalbestyrelsen fastsætte betalingen ved en forholdsmæssig reduktion af det maksimale beløb. Der kan f.eks. være tale om aflastningsophold efter § 17 hvor modtageren ligeledes er visiteret til madordning efter ældrelovens § 17.

Bemyndigelsen vil blive anvendt således, at loftets størrelse fastsættes i bekendtgørelse. Dermed indføres i betalingsbekendtgørelsen en bestemmelse om, hvilket beløb kommunalbestyrelsen maksimalt kan

UDKAST

opkræve ved fastsættelsen af egenbetalingen for en hovedret hos modtageren eller pr. måned for fuld forplejning. Dog må den kommunale myndighed fortsat ikke opkræve mere i betaling for tilbuddet om madudbringning eller madordning, end ydelsen koster at producere og levere til modtageren.

Prisloftet for madudbringning og madordning vil gælde uanset modtagerens indkomst- og formueforhold. Prisloftets beløb reguleres hvert år den 1. januar efter lov om en satsreguleringsprocent og afrundes til nærmeste kronebeløb. Beløbsgrænserne reguleres første gang i ældreloven den 1. januar 2026.

Den foreslåede bestemmelse er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 161, stk. 4.

Der henvises til punkt 3.20.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger om gældende ret for betaling.

Til § 34

Det fremgår af § 30, stk. 1 i retssikkerhedsloven, at der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Det fremgår af § 30, stk. 2 at ældrerådet består af mindst 5 fem medlemmer, og at der for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Der kan ikke anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd.

Det fremgår af § 30, stk. 3 at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet skal fastlægge de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

Det foreslås *med stk. 1*, at der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende § 30 stk. 1, i retssikkerhedsloven.

UDKAST

Det foreslåede betyder, at kommunalbestyrelsen vil skulle sørge for, at ældrerådet etableres. Kommunalbestyrelsen vil kunne beslutte sig for at oprette flere ældreråd, hvis der lokalt vurderes at være et behov for det. Hvis der etableres flere ældreråd i kommunen, vil alle ældreråd være sideordnede i relation til kommunalbestyrelsen.

Ældrerådet vil efter den foreslåede bestemmelse ikke kunne etableres på andre måder end ved direkte valg. Direkte valg medfører, at ældreråds-medlemmer vil skulle vælges som enkeltpersoner, og ikke som repræsentanter for politiske partier, interesseorganisationer mv. Ved valg til ældrerådet er det alene de afgivne stemmer til hver enkelt kandidat, der er afgørende for, hvem der vælges som medlemmer og evt. stedfortrædere til rådene.

Ældrerådet vil efter den foreslåede bestemmelse skulle rådgive kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål. Ældrerådet vil kunne beskæftige sig med alle spørgsmål, som ældrerådet finder interessante for ældre. Ældrerådet vil således ud over spørgsmål, der angår borgere med behov for omsorg og pleje, også kunne beskæftige sig med alle spørgsmål, der har betydning for personer omfattet af ældreloven, jf. den foreslåede § 2- f.eks. trafik- og boligforhold, sundhed, miljø og kultur. Ældrerådet vil efter den foreslåede bestemmelse skulle videreformidle synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre. Da ældrerådet vil skulle varetage alle ældres interesser og synspunkter og tale på de ældres vegne er det af stor betydning, at rådet opretholder en tæt kontakt til de ældre i kommunen.

Det foreslås *med stk. 2*, at ældrerådet består af mindst 5 fem medlemmer, og at der for hvert medlem kan vælges en stedfortræder. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse, om der skal vælges stedfortrædere og i givet fald hvor mange. Antallet af eventuelle stedfortrædere kan ikke overstige antallet af medlemmer.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 30, stk. 2, i retssikkerhedsloven.

Der vil ikke kunne anvendes listeopstillinger eller indgås valgforbund i forbindelse med valg til ældreråd efter det foreslåede. Ved valg til ældrerådet vil det alene være de afgivne stemmer til hver enkelt kandidat, der er afgørende for, hvem der vælges som medlemmer og evt. stedfortrædere til rådene.

Det foreslås *videre med stk. 3*, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastlægger de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre.

UDKAST

Efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen, i samarbejde med ældrerådet, i begyndelsen af en kommunal valgperiode skulle fastlægge de nærmere rammer for rådets virke og proceduren for høringspligten. Kommunalbestyrelsen vil derefter have pligt til at høre ældrerådet om de sager, der er omfattet af aftalens fastlagte rammer. Det vil være en betingelse, at rådets formål fortsat opfyldes ved fastlæggelsen af de nærmere rammer for rådets virke, jf. den foreslåede § 34, stk.1. Opstår der tvivl om, hvorvidt en sag er omfattet af aftalen, vil denne altid skulle forelægges ældrerådet. Aftalen om høringspligtens omfang vil gælde for én kommunal valgperiode.

Hvis kommunalbestyrelsen og ældrerådet ikke kan blive enige om at målrette ældrerådets interesseområder i forhold til høringsprocessen, vil kommunalbestyrelsen have pligt til at høre ældrerådet om alle spørgsmål, der vedrører de ældre. Ved vurderingen af, om et spørgsmål vedrører ældre, må kommunalbestyrelsens vurdering tage afsæt i formålet med lovgivningen om ældreråd, dvs. at ældrerådene - på grundlag af en demokratisk debat i ældrebefolkningen - skal rådgive kommunalbestyrelsen i forbindelse med udformningen og tilrettelæggelsen af kommunens politik på ældreområdet. Såfremt ældrerådet skal høres om alle sager, der vedrører ældre, vil høringen ikke kunne indsnævres til sager, der udelukkende eller i overvejende grad vedrører ældre. Med alle sager menes også de sager, der behandles for lukkede døre.

Ældrerådet vil ikke kunne beskæftige sig med konkrete personsager eller konkrete personalespørgsmål, og kommunalbestyrelsen vil ikke have pligt til at høre ældrerådet om, hvordan den enkelte politik i kommunen tilrettelægges administrativt. Dette i overensstemmelse med gældende ret.

Det vil kun være kommunalbestyrelsen, eller den myndighed kommunalbestyrelsen delegerer kompetencen til, der efter den foreslåede §34, stk. 3 vil skulle høre ældrerådet. Udvalg, der efter anden lovgivning har en egentlig afgørelseskompetence, vil ikke være forpligtet efter den foreslåede bestemmelse til at høre ældrerådet.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §30, stk. 3 i retssikkerhedsloven.

Til § 35

Det fremgår af § 31, stk. 1 i retssikkerhedsloven, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Det fremgår af § 31, stk. 2, at kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

UDKAST

Det fremgår af § 31, stk. 3, at kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter regler i §16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

Det fremgår af § 31, stk. 4, at et medlem af rådet ikke er forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.

Det foreslås med *stk. 1*, at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter vedtægter for ældrerådet. Ældrerådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet skulle fastsætte vedtægterne for ældrerådet. Vedtægterne kan f.eks. indeholde bestemmelser om de overordnede (ældrepolitiske) målsætninger for og regler om ældrerådets arbejde, om ældrerådets kompetence, om ændring af vedtægterne, om vedtægternes ikrafttræden og procedurer for høringsfasen, og om hvor mange medlemmer, der skal være i rådet. Ældrerådet vil forudsættes at være selvstyrende.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 31, stk. 1 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås i § 35, *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen betaler udgifterne ved ældrerådets virksomhed og stiller sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker dette.

Udgifterne til ældrerådets virksomhed vil således også fremover afholdes af kommunalbestyrelsen, der også vil skulle stille lokaler og sekretariatsbistand til rådighed, hvis rådet ønsker det. Det vil være kommunalbestyrelsen der, afhængigt af de lokale forhold, beslutter, hvilke udgifter ældrerådet får dækket. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at dække evt. faktiske udgifter, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der er tale om udgifter ved ældrerådets virksomhed.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §31, stk. 2 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås i § 35, *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen yder diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter regler i §16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer.

At være medlem af ældrerådet er et frivilligt og ulønnet hverv. Der er således ikke tale om et borgerligt ombud. Men efter den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen dog have pligt til at yde diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i §16 a i lov om kommunernes styrelse til ældrerådets medlemmer. Formålet med den foreslåede ordning er at styrke ældrerådene

UDKAST

og sikre, at der ikke eksisterer økonomiske barrierer for personer over 60 år til at stille op til valg til ældreråd.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §31, stk. 3 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås i § 35, *stk. 4*, at et medlem af rådet ikke er forpligtet til at modtage diæter eller udgiftsgodtgørelse, der tilkommer den pågældende efter stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil give ældrerådets medlemmer mulighed for efter eget ønske at fraskrive sig de diæter, som kommunalbestyrelsen har pligt til at yde for arbejdet i ældrerådet. Baggrunden for et sådant ønske fra et medlem kan f.eks. være, at indtægten fra diæterne påvirker størrelsen af de sociale ydelser, som medlemmet modtager, hvorved medlemmet kan risikere et samlet økonomisk tab.

Det enkelte medlem kan også fraskrive sig retten til at modtage udgiftsgodtgørelse.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af §31, stk. 4 i retssikkerhedsloven.

Til § 36

valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

Det fremgår af § 32, *stk. 2*, at personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valgret og er valgbare til ældrerådet.

Det fremgår af § 32, *stk. 3*, at hvis der ikke 4 uger før valgdagen er opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt.

Det foreslås *medstk. 1*, at kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og fastsætter i samarbejde med ældrerådet regler for, hvordan valget skal afholdes.

Efter den foreslåede bestemmelse vil der skulle afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år. Kommunalbestyrelsen vil skulle informere om et forestående valg. Udarbejdelse af information, der forudsættes at være neutral, vil kunne ske i samarbejde med ældrerådet. Kommunalbestyrelsen vil i samarbejde med ældrerådet skulle beslutte, hvor ofte (mindst hvert fjerde år), hvornår og hvordan valghandlingen rent praktisk skal tilrettelægges i kommunen.

Selve valghandlingen vil eventuelt kunne tilrettelægges i forbindelse med valget til kommunalbestyrelsen.

UDKAST

Det kan eksempelvis besluttes, at valghandlingen tilrettelægges i forbindelse med valget til kommunalbestyrelsen eller at valghandlingen foregår ved et møde, hvortil de ældre indkaldes via lokalpressen, at der udsendes stemmesedler/valgkort til de stemmeberettigede ældre eller at valget skal afholdes over en eller flere dage m.v.

Hvis valget afholdes samtidigt med kommunal- og regionsvalget, vil afstemningen til ældrerådvalget, så vidt det er muligt, skulle foregå lokalemæssigt adskilt fra kommunalvalget, herunder med særlige valgborde, stemmerum og stemmekasser, og så vidt muligt i adskilte lokaler med særskilte adgangsveje til de pågældende stemmelokaler. Ældrerådvalget vil skulle tilrettelægges på en måde, så det ikke kan virke forstyrrende på vælgernes adgang til at stemme ved kommunal- og regionalvalget eller på gennemførelsen af afstemningen i øvrigt, og sådan at kommunal- og regionalvalget har første prioritet i forhold til ældrerådvalget.

Hvervet som tilforordnet ved ældrerådvalg er ikke et borgerligt ombud, og man kan således frasige sig hvervet.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 32 stk. 1 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås i § 36, stk. 2, at personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år, har valgret og er valgbare til ældrerådet.

Med den foreslåede bestemmelse vil det være muligt for alle personer, der har fast bopæl i kommunen, og som er fyldt 60 år på valgdagen at stemme til valget og vælges til ældrerådet. Der vil ikke kunne fastsættes en øvre grænse for antallet af kandidater. Personer, der vil kunne stemme til ældrerådvalg, vil hver have én stemme.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 32, stk. 2 i retssikkerhedsloven.

Det foreslås i § 36, stk. 3, at hvis der ikke 4 uger før valgdagen er opstillet det nødvendige antal kandidater, kan kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd beslutte at aflyse afstemningen. Alle de opstillede kandidater er i så fald valgt.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gældende ret af § 32, stk. 3 i retssikkerhedsloven.

Med den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen i samråd med det siddende ældreråd 4 uger før den planlagte valgdag have mulighed for at beslutte, at der ikke afholdes valg til ældreråd, hvis valgets resultat er givet på forhånd. Der vil i så fald være tale om en situation, hvor det ikke er muligt at fremskaffe flere kandidater end det antal pladser i rådet, som kommunalbestyrelsen og ældrerådet er blevet enige om, eller som er fastsat

UDKAST

på anden vis. Aflysning af valget vil medføre, at alle opstillede kandidater er valgt.

Da ældrerådene spiller en central rolle for den demokratiske inddragelse i kommunen, er det en betingelse for at kunne aflyse valget, at kommunalbestyrelsen har gjort en indsats for at skaffe kandidater til ældrerådet. Det er ikke hensigten med bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen skal kunne spekulere i, hvorvidt kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune ønsker at afholde valg til ældreråd eller ej. Kommunalbestyrelsen skal derfor sikre, at der i kommunen informeres om det forestående valg, herunder om at alle, som har fast bopæl i kommunen og er over 60 år, kan stille op.

Til § 37

Det fremgår af § 33 i retssikkerhedsloven, at ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra reglerne i §§ 30-32.

Det foreslås med § 37, at ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen kan give dispensation fra reglerne i §§ 34-36.

Med den foreslåede bestemmelse vil ældreministeren efter ansøgning fra kommunalbestyrelsen i konkrete situationer have mulighed for at give dispensation fra reglerne om ældreråd i ældreloven, jf. de foreslåede §§ 34-36, hvis der på grund af uforudsete situationer eller lokale forhold, som kommunalbestyrelsen ikke har indflydelse på, opstår problemer med hensyn til at sikre lovens overholdelse.

Dispensationsbestemmelsen vil kun kunne anvendes i de tilfælde, hvor det vurderes tvingende nødvendigt grundet utilsigtede situationer, som bevirker, at loven ikke kan overholdes. Her tænkes først og fremmest på de processuelle regler i loven. Et eksempel herpå kan f.eks. være, at der i en given kommune ikke kan fremskaffes kandidater overhovedet til ældrerådet, hvorfor forpligtelsen til at etablere et ældreråd efter den foreslåede § 34, stk. 1, ikke vil kunne efterleves. Et andet eksempel kan være, at ét eller flere siddende medlemmer af ældrerådet falder fra midt i en valgperiode, hvilket kan medføre, at der i en periode ikke vil være et fuldtalligt ældreråd i den pågældende kommune, hvis der ikke er valgt stedfortrædere, jf. den foreslåede § 34, stk. 2 om mindst 5 medlemmer.

Ældreministeren vil desuden med den foreslåede bestemmelse få mulighed for at kunne give dispensation til en kommunalbestyrelse, der ansøger om dispensation til at forlænge ældrerådets valgperiode ud over 4 år med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionsrådsvalget.

Formålet er at udvide fortolkningen af mulighederne for dispensation til også at omfatte den konkrete situation, hvor en kommunalbestyrelse, efter

UDKAST

inddragelse af ældrerådet, ønsker at få dispensation til en midlertidig forlængelse af ældrerådets valgperiode ud over 4 år med henblik på at opnå samtidige valgperioder med kommunal- og regionsrådsvalget.

Til § 38

Det fremgår af § 184, stk. 1, i serviceloven, at for at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på det sociale område kan Social-, Bolig- og Ældreministeriet efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud give godkendelse til, at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg, jf. dog § 184, stk. 2. Godkendelse gives for en afgrænset forsøgsperiode. Det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Det foreslås med § 37, *stk. 1, 1. pkt.* at for at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på ældreområdet kan Social-, Bolig- og Ældreministeriet efter ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud give godkendelse til, at lovens bestemmelser fraviges i forbindelse med et forsøg.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 184, stk. 1, 1. pkt., i serviceloven, afgrænset til målgruppen for ældreloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 1, 1. pkt., foreslås det med bestemmelsen, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet efter en ansøgning fra en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud vil kunne give godkendelse til, at ansøgeren i forbindelse med et forsøg fraviger en eller flere bestemmelser i ældreloven, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 8 og 14.

Tilbud på ældreområdet med en privat driftsherre vil dermed i overensstemmelse med forarbejderne kunne gennemføre forsøg med en forsøgsgodkendelse efter bestemmelsen uden at være afhængige af et samarbejde med en kommune.

Ved privat tilbud forstås i overensstemmelse med forarbejderne en privat organisation, der leverer ydelser, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14. Tilbuddet behøver ikke være en selvstændig juridisk enhed, men kan være ejet af andre. Begrebet "privat tilbud" omfatter bl.a. selvejende institutioner, tilbud oprettet som fonde og tilbud, der indgår i en koncern eller en koncernlignende konstruktion.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet vil i hvert enkelt tilfælde skulle vurdere, om der skal gives forsøgsgodkendelse på baggrund af den indsendte ansøgning, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret, jf. forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 1. Ministeriet vil skulle foretage

UDKAST

en vurdering af en ansøgning om forsøgsgodkendelse, herunder kvaliteten og potentialet i det påtænkte forsøg, sammenhængen med øvrige initiativer på området og opfyldelsen af formålet med forsøg på ældreområdet, og på baggrund heraf vurdere, hvorvidt ministeriet ønsker at give en forsøgsgodkendelse.

Ansøgningen vil i overensstemmelse med forarbejderne bl.a. skulle indeholde en detaljeret beskrivelse af forsøget, angivelse af hvilke bestemmelser i ældreloven der ønskes forsøgsgodkendelse til fravigelse af og behovet herfor, beskrivelse af hvordan kravet om evaluering opfyldes, og hvorledes kravene i den foreslåede bestemmelse i § 37 opfyldes, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14.

Forsøgsgodkendelsen vil i overensstemmelse med forarbejderne skulle indeholde en beskrivelse af det forsøg, der gives godkendelse til, herunder hvilke bestemmelser i ældreloven der kan fraviges i medfør af godkendelsen samt begrundelsen herfor. Af godkendelsen vil endvidere skulle fremgå forsøgsperioden. Der vil i forsøgsgodkendelsen kunne fastsættes vilkår for godkendelsen, herunder, men ikke udelukkende, for forsøgets indhold, gennemførelse og evaluering. Manglende overholdelse af vilkårene for forsøgsgodkendelsen vil efter omstændighederne kunne føre til forsøgsgodkendelsens bortfald.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at give mulighed for forsøgserfaringer på flere forskellige områder, som kan danne grundlag for evaluering og vurdering med henblik på, om forsøget skal implementeres i lovgivningen.

Det foreslås med *stk. 1, 2. pkt.* at godkendelse gives for en afgrænset forsøgsperiode.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 184, stk. 1, 2. pkt., i serviceloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 1, 2. pkt., foreslås det med bestemmelsen, at forsøgsgodkendelse kun vil kunne blive givet for en afgrænset forsøgsperiode, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14. Kravet vil i overensstemmelse med forarbejderne skulle ses i sammenhæng med bestemmelsens foreslåede formål om, at muligheden for forsøgsgodkendelse skal medvirke til at fremme forsøgsvirksomhed og udvikling på ældreområdet. Forsøgsgodkendelse vil dermed alene kunne blive givet til reelle forsøg og ikke til f.eks. særlige typer af tilbud, som ønskes etableret permanent. I disse tilfælde vil hjemlen i overensstemmelse med forarbejderne skulle etableres ved en lovændring.

Der foreslås i overensstemmelse med forarbejderne ikke indsat en fast grænse i lovgivningen for, hvor lang en forsøgsperiode kan være. Dette vil bero på en konkret vurdering af, bl.a. hvor lang tid implementeringen af

UDKAST

forsøget vil tage. Forsøgsperioden vil dog i overensstemmelse med forarbejderne som udgangspunkt ikke kunne udstrække sig udover fire år. Ligeledes vil der kun i helt særlige tilfælde kunne gives fornyet forsøgsgodkendelse efter udløbet af en forsøgsperiode. Dette vil kunne være aktuelt, hvor et forsøg ikke er blevet igangsat før sent i forsøgsperioden. Derimod vil der ikke kunne blive givet en ny forsøgsgodkendelse efter udløbet af forsøgsperioden til forsøg, som er forløbet og implementeret planmæssigt.

Det foreslås med *stk. 1, 3. pkt.*, at det er en betingelse for godkendelse, at forsøget evalueres.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 184, stk. 1, 3. pkt., i serviceloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 1, 3. pkt., foreslås det med bestemmelsen, at det vil være et krav, at forsøget evalueres, jf. Folketingstidende, 2017-18, A, L 12 som fremsat, side 14.

Formålet hermed vil i overensstemmelse med forarbejderne være at sikre, at forsøget kan medvirke til længerevarende udvikling på ældreområdet. Der vil ikke blive stillet specifikke krav til form eller omfang af evalueringen. Dette vil afhænge af det konkrete forsøg. Der vil som en del af vilkårene for forsøgsgodkendelsen kunne blive stillet specifikke krav til evalueringen af det konkrete forsøg.

Formålet med den foreslåede *stk. 1* er, således, at der også efter ældreloven fastsættes nærmere regler om, at Social-, Bolig- og Ældreministeriet kan give godkendelse til en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller et privat tilbud til, at bestemmelser efter ældreloven kan fraviges i forbindelse med et forsøg. Der er endvidere behov for at fastsætte, at forsøgsperioden kun vil kunne være begrænset, og at det vil være en betingelse, at forsøget vil skulle evalueres.

Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Det fremgår af § 184, stk. 2, i serviceloven, at der kan ikke gives godkendelse efter *stk. 1* til forsøg, som indebærer, at borgere stilles dårligere end efter loven, forsøg om særlige dag- og klubtilbud til børn og unge med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. §§ 32 og 36, der medfører fravigelse af de almindelige regler om forældrenes egenbetaling, forsøg, som medfører statslige merudgifter, forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn, og forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Det foreslås med *stk. 2*, at der ikke kan gives godkendelse efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* til 1) Forsøg, som indebærer, at borgere stilles dårligere end efter loven, 2) Forsøg, som medfører statslige

UDKAST

merudgifter, 3) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn, 4) Forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 184, stk. 2, i serviceloven, med redaktionelle ændringer, afgrænset til målgruppen efter ældreloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 2, findes det hensigtsmæssigt, at det fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen, hvad der ikke vil kunne gives forsøgsgodkendelse til.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 2, nr. 1, foreslås det med bestemmelsen i nr. 1, at der ud fra retssikkerhedsmæssige hensyn ikke vil kunne gives godkendelse til forsøg, som indebærer, at borgeren omfattet af forsøget stilles dårligere end efter de almindelige regler i ældreloven, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 12 som fremsat, side 15.

Idet der vil kunne gives forsøgsgodkendelse til fravigelse af bestemmelser i ældreloven, findes det relevant, at hensynet til den enkelte borgers retssikkerhed fastsættes som et krav i loven.

Kravet vil i overensstemmelse med forarbejderne bl.a. betyde, at borgeren, der omfattes af forsøget, vil skulle have dækket sit behov for hjælp i samme omfang, som efter de almindelige regler i ældrelov, egenbetaling må ikke have et omfang, der overstiger, hvad der følger af de almindelige regler i ældreloven, og der vil ikke kunne anvendes magt over for borgeren i videre omfang, end hvad der følger af de almindelige regler i ældreloven.

Ved vurderingen af om et forsøg stiller borgeren dårligere end efter loven, vil der skulle foretages en helhedsvurdering set fra borgerens perspektiv, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret, jf. forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 2. Der vil som led i helhedsvurderingen skulle foretages en nøje vurdering af hvert enkelt element i forsøget og dets mulige konsekvenser. Såfremt et enkelt element i forsøget indebærer, at borgeren stilles dårligere end efter loven, vil der ikke kunne gives en forsøgsgodkendelse. I sådanne tilfælde bør Social-, Bolig og Ældreministeriet gå i dialog med ansøgeren om, hvorvidt forsøget vil kunne blive etableret uden det pågældende element. Kravet vil skulle fortolkes udvidende, således vil der i tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt et forsøg vil stille borgeren dårligere, ikke kunne gives forsøgsgodkendelse, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 12 som fremsat, side 15.

For forsøg med f.eks. oprettelse af nye typer af tilbud eller nye typer af ydelser vil kravet i overensstemmelse med forarbejderne betyde, at der vil kunne gives godkendelse til forsøg, hvor borgerens behov opfyldes i samme omfang i den nye type tilbud eller med den nye type ydelse, som med den type hjælp borgeren normalt vil modtage efter ældreloven.

UDKAST

Omvendt vil kravet om, at borgeren ikke må stilles dårligere betyde, at der ikke vil kunne gives godkendelse til forsøg, hvor borgerens behov for støtte og hjælp dækkes dårligere, end hvad der er tilfældet efter ældrelovens almindelige bestemmelser. Som eksempel vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, der indebærer at beboeren i plejeboligbebyggelser mv. ikke tilbydes madordning.

Der vil endvidere i overensstemmelse med forarbejderne ikke kunne gives godkendelse til forsøg, hvor borgerens valgmuligheder indskrænkes. For forsøg med sagsbehandlingsregler m.v. vil kravet om, at borgeren ikke må stilles dårligere, betyde, at der i forsøget vil skulle tages de samme retssikkerhedsmæssige hensyn, som sikres med de almindelige regler.

I overensstemmelse med gældende ret i servicelovens § 184, stk. 2, nr. 2, vil der ikke med den foreslåede bestemmelse i nr. 2 kunne gives godkendelse til forsøg, som medfører statslige merudgifter.

Med det foreslåede nr. 3 vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om tilsyn. Tilsynet er essentielt for, at den enkelte borger modtager den nødvendige indsats i gode og sikre tilbud af høj kvalitet. Af hensyn til den enkelte borgers retssikkerhed findes det derfor ikke, at der bør være mulighed for at gennemføre forsøg, der vedrører hverken det driftsorienterede eller det personrettede tilsyn.

Med det foreslåede nr. 4 vil der ikke kunne gives godkendelse til forsøg, som indebærer fravigelse af reglerne om klage.

Adgangen til at klage og sagsbehandlingsmæssige krav knyttet hertil, som skal sikre, at klageadgangen er reel, er grundlæggende retssikkerhedsgarantier, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 12 som fremsat, side 15-16. Det findes i overensstemmelse med forarbejderne til § 184, stk. 2, nr. 4, derfor ikke hensigtsmæssigt, at der etableres mulighed for at gennemføre forsøg inden for dette område.

Bestemmelsen vil i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, stk. 2, nr. 4, ikke skulle fortolkes indskrænkende, men vil dække alle regler knyttet til klageadgang, såsom bl.a. bestemmelser om hvilken personkreds der er klageberettiget, ret til at få dækket transportudgifter ved møder i Ankestyrelsen, ret til at kræve en afgørelse indbragt for retten og børns ret til at klage.

Formålet med den foreslåede stk. 2 er således, at det også efter ældreloven fastsættes nærmere, hvilke forsøg på ældreområdet, der ikke vil kunne gives godkendelse til. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Det fremgår af § 184, stk. 3, i serviceloven, at social- og boligministeren årligt offentliggør en status for anvendelsen af forsøg på det sociale område.

UDKAST

Det foreslås med *stk. 3*, at ældreministeren årligt offentliggør en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændringer af § 184, *stk. 3*, i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, *stk. 3*, vil den årlige statusoversigt skulle indeholde oplysninger om forsøg, der er iværksat eller afsluttede siden offentliggørelsen af sidste status, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 12 som fremsat, side 16.

Der vil i overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 184, *stk. 3*, endvidere skulle være oplysninger om, hvordan afsluttede forsøg er evaluerede, samt hvad evalueringerne har vist. Statusoversigten vil dermed skulle kunne danne grundlag for en drøftelse mere generelt af forsøgsvirksomhed på ældreområdet.

Formålet med *stk. 3*, er således, at det også efter ældreloven fastsættes, at ældreministeren årligt skal offentliggøre en status for anvendelsen af forsøg på ældreområdet. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 39

Det fremgår af servicelovens § 176, *stk. 1*, at i de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte efter loven for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 910.000 kr. årligt (2024-niveau), refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.780.000 kr. årligt (2024-niveau), udgør statsrefusionen 50 pct. For den del af udgifterne, der overstiger 2.250.000 kr. årligt (2024-niveau), udgør statsrefusionen 75 pct.

Fra 1. januar 2007 samledes myndighedsansvaret, forsyningsansvaret i forhold til borgeren og finansieringsansvaret for tilbud og ydelser efter serviceloven i kommunerne. Amtskommunerne blev nedlagt, og de nye regioner kom til og fik i forhold til kommunerne et leverandøransvar, der omfatter nogle af de opgaver, som amtskommunerne hidtil havde varetaget.

Som en del af den ændrede opgavefordeling, hvor kommunerne vil have det fulde finansieringsansvar, blev der indført en central refusionsordning, der skulle sikre kommunerne mod meget store udgifter i særligt dyre enkeltsager.

Det fremgår af § 176, *stk. 4*, i serviceloven, at social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter § 176, *stk. 1-3*.

UDKAST

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 1*, at i de tilfælde, hvor udgifterne til hjælp og støtte efter loven for en person under 67 år i en konkret sag overstiger 910.000 kr. årligt (2024-niveau), refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som ligger over dette beløb. For den del af udgifterne, der overstiger 1.780.000 kr. årligt (2024-niveau), udgør statsrefusionen 50 pct. For den del af udgifterne, der overstiger 2.250.000 kr. årligt (2024-niveau), udgør statsrefusionen 75 pct.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 176, stk. 1, i serviceloven, med redaktionelle ændringer som følge af ældreloven.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 176, stk. 1, i lov nr. 573 af 24. juni 2005, foreslås det med bestemmelsen indført en central refusionsordning, der vil skulle sikre kommunerne mod meget store udgifter i særligt dyre enkeltsager, således at der ved nærmere fastsatte beløbsgrænser vil kunne blive refunderet 25, 50 eller 75 pct. af udgifterne, jf. Folketingstidende 2004-05, tillæg A, side 2143.

Med det foreslåede stk. 1, vil staten yde refusion efter den centrale refusionsordning, som vil omfatte udgifter, som afholdes af kommunen efter ældrelov i særligt dyre enkeltsager. Ordningen vil indebære, at staten refunderer 25 pct. for den del af kommunens udgifter, som ligger over 910.000 kr. årligt (2024-niveau). For den del af udgiften, der overstiger 1.780.000 kr. årligt (2024-niveau), refunderer staten yderligere 25 pct. af udgifterne, svarende til en samlet statsrefusion på 50 pct. For den del af udgifterne, der overstiger 2.250.000 kr. årligt (2024-niveau), refunderer staten yderligere 25 pct. af udgifterne, svarende til en samlet statsrefusion på 75 pct.

Beløbsgrænserne vil blive reguleret en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Beløbsgrænserne for året vil blive afrundet til nærmeste 10.000 kr.

Det foreslås med *stk. 2*, at stk. 1, finder tilsvarende anvendelse for en kommunes udgifter til hjælp og støtte efter loven til personer efter det fyldte 67. år, hvis de var omfattet af refusionsordningen umiddelbart forud for det fyldte 67. år.

Det foreslåede stk. 2, indebærer, at staten fortsat vil yde refusion efter den centrale refusionsordning af kommunes udgifter til hjælp og støtte efter ældreloven til personer efter det fyldte 67. år, hvis de var omfattet af refusionsordningen umiddelbart forud for det fyldte 67. år.

Det foreslås med *stk. 3*, at ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om statsrefusion efter lovforslagets § 39, stk. 1-2.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse af § 176, stk. 4, i serviceloven tilpasseret ressortet for ældreloven, således at bemyndigelseskompetencen tilfalder ældreministeren.

Bestemmelsen indebærer at ældreministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om statsrefusionen efter de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2, herunder hvilke betingelser der skal være opfyldt for at opnå statsrefusion.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er således, at kommunerne også efter ældreloven kan opnå refusion i særligt dyre enkeltsager, samt at der vil blive givet bemyndigelse til ældreministeren til at fastsætte nærmere regler om statsrefusionen. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 40

Det fremgår af § 179 i serviceloven, at staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter serviceloven.

Det foreslås med § 40, at staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter denne lov.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændring af § 179 i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

Formålet med det foreslåede er, at det også i ældreloven vil blive fastsat, at staten yder forskudsrefusion af en kommunes refusionsberettigede udgifter efter ældreloven. Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 41

Det fremgår af § 180 a, stk. 1, i serviceloven, at staten refunderer kommunernes udgifter til ydelser efter denne lov, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion, kommunen anmelder krav herom, og staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Hjemlen til at opkræve mellemstatslig refusion for naturalydelser ved sygdom har sin oprindelse i Rådets forordninger af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, nr. 1408/71, og Rådets forordning af 21. marts 1972 om gennemførelse af forordning nr. 1408/71, nr. 574/72. Rådets forordning nr. 1408/71 er senere ændret ved den nugældende Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 647/2005 af 13. april 2005.

UDKAST

Det fremgår videre af § 180 a, stk. 2, i serviceloven, at indenrigs- og sundhedsministeren efter forhandling med social- og boligministeren fastsætter regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

Bemyndigelsen er anvendt til udstedelse af bekendtgørelse nr. 564 af 29. april 2015 om refusion af offentlige sundhedsudgifter og udgifter til visse sociale ydelser i henhold til overenskomster med stater eller til EU-retten.

Det foreslås med *stk. 1*, at staten refunderer kommunernes udgifter til ydelser efter ældreloven, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion, kommunen anmelder krav herom og staten modtager den anmeldte refusion fra debitorstatens sociale sikringsmyndigheder.

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse med sproglige ændringer af § 180 a, stk. 1, i serviceloven, afgrænset til målgrupperne for ældreloven.

Ved lov nr. 293 af 27. marts 2007 blev der indført hjemmel til, at kommunerne kan få refusion for deres udgifter til visse sociale ydelser, som efter EU-retten har karakter af naturalydelser ved sygdom.

I overensstemmelse med forarbejderne til servicelovens § 180 a, stk. 1, vil enhver med lovligt ophold i Danmark have ret til ydelser efter denne lov, og at en statsborger fra et EU/EØS-land/Schweiz under lovligt ophold i Danmark, allerede direkte efter ældreloven vil have ret til de pågældende (natural)ydelser.

Såfremt en person er socialt sikret i et andet medlemsland end Danmark, vil den danske kommune kunne søge at få udgifterne til visse ydelser efter ældreloven refunderet af den kompetente institution i det land, hvori den pågældende er forsikret, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret.

Refusionskravet til disse ydelser vil i overensstemmelse med forarbejderne blive behandlet på samme måde som de øvrige sundhedsydelser, og kravet vil derfor skulle gøres gældende via Styrelsen for Patientsikkerhed, International Sygesikring.

"Naturalydelser ved sygdom" er et fællesskabsretligt begreb, som efter EU-domstolens praksis omfatter ydelser, der har til formål at fremme plejekrævende personers selvstændighed, med henblik på at forbedre den plejekrævende persons sundhedstilstand og levevilkår, hvilket ifølge forarbejderne til lov nr. 293 af 27. marts 2007 er i overensstemmelse med gældende ret, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 3276. Der indgår således også visse ydelser efter ældreloven, som i EU-rettens forstand defineres som social sikring.

UDKAST

Det vil i overensstemmelse med forarbejderne ikke være afgørende for bedømmelsen heraf, i hvilken lovgivning en ydelse er beskrevet, men hvilke karakteristika den pågældende ydelse besidder. Den betegnelse, en ydelse har i national lovgivning, vil være uden betydning for vurderingen i henhold til EU-retten.

I overensstemmelse med forarbejderne vil EU-rettens regler udpege den stat, en borger betragtes som socialsikret i. Når en borger midlertidigt eller permanent opholder sig uden for den stat, hvori han eller hun er sikret, følger det af EU-rettens principper om ligebehandling og eksport, at denne borger har ret til at modtage naturalydelse ved sygdom på samme vilkår, som de borgere, der er sikrede i opholdsstaten. Dette vil dog i overensstemmelse med forarbejderne ikke gælde, hvis der er indgået aftale om at give afkald på refusionskravene mellem to stater.

EU-retten giver hjemmel til, at de enkelte medlemsstater kan indgå aftaler om helt eller delvist at give afkald på refusion af udgifter til naturalydelse ved sygdom. Disse aftaler indgås for Danmarks vedkommende af sundhedsministeren.

Refusionskravene vil i overensstemmelse med forarbejderne blive ekspederet af medlemsstaternes nationale kontaktorgan, som i Danmark er Sundhedsministeriet.

Kommunerne vil i overensstemmelse med forarbejderne skulle indberette refusionskravene elektronisk til Sundhedsministeriet. Sundhedsministeriet vil herefter sende kravene videre til den udenlandske myndighed, som er ansvarlig for den borger, der har fået en naturalydelse ved sygdom under ophold i Danmark. Den udenlandske myndighed vil udbetale refusionen til Sundhedsministeriet, som herefter overfører beløbet til den kommune, der har haft udgiften.

Regler om koordinering af sociale sikringsordninger er fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger - kaldet grundforordningen. Den anvendes sammen med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger - kaldet gennemførelsesforordningen.

En række ydelser i serviceloven er omfattet af forordning (EF) 883/2004 og kan derfor være omfattet af sikringsordningen. Dette omfatter bl.a. hjælp til sygeplejeartikler, jf. den foreslåede § 31.

Det foreslås med *stk. 2*, at sundhedsministeren efter forhandling med ældreministeren fastsætter regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse uden ændring af § 180 a, stk. 2, i serviceloven afgrænset til ældreloven.

Loven er på nuværende tidspunkt udmøntet ved bekendtgørelse nr. 564 af 29. april 2015 om refusion af offentlige sundhedsudgifter og udgifter til visse sociale ydelser i henhold til overenskomster med stater eller til EU-retten.

Med den foreslåede bestemmelse vil sundhedsministeren efter forhandling med ældreministeren kunne fastsætte de nærmere regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten. Der vil kunne fastsættes regler om, hvordan der vil kunne ske refusion af offentlige sundhedsudgifter og udgifter til visse sociale ydelser i henhold til overenskomster med andre stater eller til EU-retten.

Formålet med § 40 er således, at det også efter ældreloven skal være muligt at fastsætte nærmere regler om refusion af en kommunes udgifter efter ældreloven, når udgiften er omfattet af EU-rettens regler om mellemstatslig refusion. Det skal endvidere været muligt for sundhedsministeren efter forhandling med ældreministeren at fastsætte nærmere regler om den nationale administrative gennemførelse af mellemstatslig refusion i henhold til EU-retten.

Til § 42

Efter servicelovens § 181, stk. 1, afholder staten efter reglerne i stk. 2 og 3 udgifter til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter 1) udlændingelovens §§ 7 eller 8, 2) udlændingelovens § 9 b, 3) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, 4) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, som konsekvens af tilknytning til en i Danmark fastboende person, når denne person selv har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3, eller når tilknytningen kan føres tilbage til en sådan person, 5) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis fader eller moder har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1, 6) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til eller et barn af en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3, 7) udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding, 8) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet som konsekvens af en tilknytning til en mindreårig asylansøgende udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c, 9) udlændingelovens § 9 e, 10) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. eller 11) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Efter servicelovens § 181, stk. 2, afholder staten fuldt ud udgifter til hjælp efter §§ 96, 98 og 100 i de første 3 år efter datoen for opholdstilladelsen.

UDKAST

Efter servicelovens § 181, stk. 3, afholder staten uanset bestemmelserne i stk. 2 en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter §§ 107, 108 eller 192 i denne lov, eller § 43, stk. 1, nr. 1-4 eller 6, i barnets lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

Det foreslås i § 41, *stk. 1*, at staten efter reglerne i § 41, stk. 2 afholder udgifter til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter 1) udlændingelovens §§ 7 eller 8, 2) udlændingelovens § 9 b, 3) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, i umiddelbar forlængelse af en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, 4) udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1 eller 2, som konsekvens af tilknytning til en i Danmark fastboende person, når denne person selv har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3, eller når tilknytningen kan føres tilbage til en sådan person, 5) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet til en person over 18 år, hvis fader eller moder har fået opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1, 6) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3, 7) udlændingelovens § 9 c, når tilladelsen er meddelt en asylsøgende udlænding, 8) udlændingelovens § 9 c, stk. 1, når tilladelsen er givet som konsekvens af en tilknytning til en mindreårig asylansøgende udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c, udlændingelovens § 9 e, 10) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v. eller 11) lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af servicelovens § 181, stk. 1, jf. stk. 3, dog kun for så vidt angår bestemmelser, der er relevante for personer omfattet af ældreloven.

Med den foreslåede bestemmelse vil staten skulle afholde de udgifter, der fremgår af den foreslåede stk. 2 til hjælp og støtte til de udenlandske personer, der har fået opholdstilladelse efter de opregnede bestemmelser i bestemmelsens nr. 1-9, og som samtidigt opfylder kravene i det foreslåede stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 1 indebærer, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 (konventionsflygtninge og udlændinge med beskyttelsesstatus) eller § 8 (kvoteflygtninge). Det betyder, at det i overensstemmelse med forarbejderne til bistandslovens § 134, stk. 3, der blev afløst af servicelovens § 181, stk. 1, nr. 1, vil blive sikret, at reglen om fuld statsrefusion kommer til at gælde for alle grupper af flygtninge, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 1135-1136.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse i nr. 2 indebærer, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, hvorefter der kan meddeles opholdstilladelse til udlændinge, der uden for de i udlændingelovens § 7, stk. 1 og 2, nævnte tilfælde, befinder sig i en sådan situation, at væsentlige hensyn af humanitær karakter afgørende taler for at imødekomme en ansøgning.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 3 indebærer, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, hvis opholdsstatus ændres til opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, fra til opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b.

Med det foreslåede nr. 4 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, når den i Danmark fastboende person er meddelt opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, der er nævnt i nr. 1-3.

Ifølge bemærkningerne til lov nr. 348 af 14. maj 1992 om ændring af lov om social bistand og lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner (Finansiering af udgifter efter bistanndsloven til flygtninge, tilskud til kommunerne vedrørende sociale udgifter til flygtninge), havde udlændinge med humanitær opholdstilladelse ikke krav på familiesammenføring i den første fase, hvor de i princippet ikke blev betragtet som fastboende. Deres opholdstilladelse var midlertidig, men sædvanligvis gøres den varig efter 2 år ved en ny opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 4, der svarer til den nugældende § 9 c, stk. 1, hvorefter de almindelige familiesammenføringsregler fandt anvendelse. Det skete i en række tilfælde, at der blev givet opholdstilladelse til familiemedlemmer, selv om den herboende endnu ikke har opnået opholdstilladelse med henblik på varigt ophold. Men hverken disse eller de familiesammenføringer, der gennemførtes derefter, var omfattet af flygtningerefusionen.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive sikret, at familiesammenføringer til udlændinge med opholdstilladelse af humanitære eller andre særlige grunde vil blive omfattet af bestemmelsen.

Med det foreslåede nr. 5 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, og den herboende person er barnets eller den unges forælder, ægtefælle eller faste samlever og er omfattet af nr. 2 og 3.

Med det foreslåede nr. 6 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, når tilladelsen er meddelt en ægtefælle til en person med opholdstilladelse som nævnt i nr. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse i nr. 7 vil indebære, at staten vil skulle afholde udgifterne til udenlandske personer, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, på baggrund af en tilknytning til en udlænding, som har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 9 c.

UDKAST

Med det foreslåede nr. 8 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive sikret, at en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der i Afghanistan har bistået danske myndigheder m.v., omfattes af persongruppen i bestemmelsen.

Med det foreslåede nr. 9 vil staten skulle afholde udgifterne til en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Med den foreslåede bestemmelse vil det blive sikret, at en udenlandsk person, der har fået opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine omfattes af persongruppen i bestemmelsen.

Det vil alene være udgifter til de udlændinge, der er nævnt i bestemmelsen, som kommunen vil kunne anmode om refusion for efter den foreslåede § 41, stk. 2. Bestemmelsen vil dermed ikke omfatte udlændinge, som har opholdstilladelse efter fællesskabsretlige regler om arbejdskraftens fri bevægelighed, eller udlændinge, som har fået opholdstilladelse efter andre bestemmelser end dem, som er nævnt i stk. 1.

Det foreslås med *stk. 2*, at staten afholder en kommunes udgifter til udlændinge, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 44 i denne lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på 2 år har klaret sig selv.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse uden ændringer af servicelovens § 181, stk. 3, afgrænset til målgrupperne for ældrelove.

Med det foreslåede vil staten skulle afholde en kommunes udgifter til hjælp til en udenlandsk person, som inden 2 år efter datoen for opholdstilladelsen på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne anbringes i døgnophold i et tilbud efter § 43 i denne lov, i en friplejebolig efter lov om friplejeboliger eller i en bolig eller boform, som kan sidestilles hermed, dog kun indtil den pågældende i en sammenhængende periode på to år har klaret sig selv.

I overensstemmelse med de gældende regler i servicelovens § 181, stk. 3, vil det eksempelvis omfatte personer, som ved ankomsten til landet eller kort tid herefter på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse må anbringes i døgnophold.

Med udtrykket »klaret sig selv« sigtes til, at pågældende er i stand til at forsørge sig selv uden at modtage hjælp til udgifter, der står i direkte

UDKAST

forbindelse med det pågældende handicap. Det vil f.eks. betyde, at hvis den pågældende får egen bolig og døgnopholdet ophører, og der vedvarende er behov for hjælpeforanstaltninger af hensyn til afhjælpning af den nedsatte funktionsevne, vil kommunen fortsat kunne få refusion efter denne regel. Hjælp til et enkelt formål eller en ganske kortvarig hjælp vil ikke anses for at afbryde toårs fristen. Modtagelse af dagpenge fra en arbejdsløshedskasse eller dagpenge efter dagpengeloven vil heller ikke blive betragtet som hjælp fra det offentlige.

Perioden, som kommunerne har til at afdække den enkeltes behov i forhold til anbringelse i døgnophold efter den foreslåede § 41, vil blive fastsat til 24 måneder, hvilket er i overensstemmelse med gældende ret, jf. forarbejderne til lov nr. 1543 af 13. december 2016 om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Fremtidsfuldmagter på det sociale område m.v.).

Det vil i overensstemmelse med forarbejderne give kommunerne tid til at afdække den enkeltes konkrete behov og dermed medvirke til at forebygge, at kommunerne alene for at sikre retten til refusion anbringer en person i stedet for at afprøve mindre indgribende og billigere indsatser, hvis de efter en konkret vurdering vil være egnede i forhold til personens behov for hjælp og støtte.

Kommunen vil kunne anmelde de samlede udgifter til ydelser og tilbud efter ældreloven til statsrefusion.

Formålet med § 42 er således, at staten også efter ældreloven vil skulle afholde udgifterne til en udlænding, der har fået opholdstilladelse efter nærmere bestemte bestemmelser i udlændingeloven. Der er i den forbindelse behov for at fastsætte, hvilke udgifter staten afholder fuldt ud, samt i hvilke tilfælde staten afholder udgifterne, uanset hvilke udgifter der er tale om. Der er ikke med de foreslåede bestemmelser tiltænkt materielle ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 43

Efter servicelovens § 174, stk. 1, fastsætter den kommunale, regionale eller private leverandør vejledende takster for ydelser og tilbud efter denne lov, jf. dog stk. 3. Taksterne fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede, direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet. Hvis en kommune anvender en anden kommunes eller en regions tilbud efter denne lov, skal krav om betaling herfor på baggrund af den beregnede takst, jf. stk. 1, være fremsat, senest 12 måneder efter at hjælpen er ydet. Det følger af servicelovens § 174, stk. 2. Efter servicelovens § 174, stk. 3, fastsætter social- og boligministeren regler om takstberegningen, herunder om grundlaget for beregningen, om hvilke ydelser og tilbud efter loven og hvilken sundhedsfaglig indsats efter sundhedsloven der er omfattet af stk. 1, og om, hvornår stk. 1 kan fraviges.

UDKAST

Det foreslås med § 43, at § 174, stk. 1-3, i lov om social service finder tilsvarende anvendelse.

[Udbygges]

Til § 44

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2025.

Det foreslås i *stk. 2*, at § 18, stk. 3 har virkning fra den 1. januar 2027, jf. dog § 45, stk. 6.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at § 18, stk. 3, ikke har virkning før den 1. januar 2027 for leverandøraftaler for pleje- og omsorgsforløb efter den foreslåede § 18, stk. 3, hvorefter leverandører af pleje- og omsorgsforløb skal kunne levere alle de elementer, der indgår i helhedspleje.

Det vil betyde, at kommunerne ved lovens ikrafttræden ikke kan stille krav til private leverandører om levering af alle elementer af helhedspleje ved indgåelse af kontrakt. Bestemmelsen vil betyde, at kommunen fra den 1. januar 2027 skal stille krav om levering af alle elementer af helhedspleje. Formålet med overgangsbestemmelsen er at skabe mulighed for, at private leverandører og kommuner får mulighed at tilpasse sig de nye krav.

Det foreslås med henvisningen til undtagelsen i den foreslåede § 45, stk. 6, at der skal være undtagelse fra, at § 18, stk. 3, har virkning fra den 1. januar 2027.

Til 45

Serviceoven danner i dag rammen om de regler, som regulerer tilbud om hjælp og støtte til personer, der er fyldt 18 år, og som på grund af nedsat funktionsevne har behov for hjælp til fx personlig pleje og praktiske opgaver i hjemmet.

Efter servicelovens § 2, stk. 1, har enhver, der er fyldt 18 år og opholder sig lovligt her i landet, ret til hjælp efter denne lov. Efter servicelovens § 2 kan personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, dog visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 192, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom, hvis personen opfylder visse nærmere betingelser, herunder betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

UDKAST

Efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86 ydes personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, madservice, rehabiliteringsforløb og genoptræning som enkeltydelser til modtageren.

Efter servicelovens § 84, stk. 1 og 2, skal kommunalbestyrelsen tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Det følger af servicelovens § 91, stk. 1 og 2, at kommunalbestyrelsen skal skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Kommunalbestyrelsen skal for at opfylde denne forpligtelse indgå kontrakt med to eller flere leverandører eller tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse. Efter servicelovens § 91, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at en borger ikke kan modtage hjælpen efter stk. 2, nr. 2.

Efter servicelovens 119, stk. 1, er personer, som passer en nærtstående, der ønsker at dø i eget hjem, efter ansøgning berettiget til plejevederlag som nævnt i § 120. Det er en betingelse for at yde plejevederlag, at hospitalsbehandling efter en lægelig vurdering må anses for udsigtsløs, og at den syges tilstand ikke i øvrigt nødvendiggør indlæggelse eller forbliven på sygehus eller ophold i plejehjem, plejebolig el.lign. Det er endvidere en betingelse, at den syge er indforstået med etableringen af plejeforholdet.

Efter servicelovens § 122, stk. 1 og 2, kan kommunalbestyrelsen, såfremt udgiften ikke dækkes på anden vis, yde hjælp til sygeplejeartikler og lign., når 1) nærtstående i forbindelse med et etableret plejeforhold, jf. § 119, passer en døende, 2) kommunen varetager plejen helt eller delvis eller kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 95 til hjælp, som familien selv antager, eller 3) et hospice varetager plejen. Hjælpen ydes uden hensyn til den pågældendes eller familiens økonomiske forhold.

Med en ny ældrelov udskilles ældreplejen fra det specialiserede socialområde, hvorved en række af ældreplejens kerneydelser, som i dag findes i servicelovens §§ 83, 83 a, 84 og 86, vil blive reguleret i ældreloven. Der indføres desuden en ny tilgang til ældrepleje, som bl.a. i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 10 vil indebære en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til at tilbyde helhedspleje i form af sammenhængende og rummelige pleje- og omsorgsforløb til ældre personer, som på grund af nedsat fysisk, psykisk eller social funktionsevne har behov for hjælp og støtte i den daglige livsførelse.

I det samtidig fremsatte følgelovforslag foreslås et nyt § 2, stk. 5, hvorefter personer, der kan modtage hjælp og støtte m.v. efter §§ 10, 13, 14, 16 og 17

UDKAST

i ældreloven ikke kan modtage hjælp og støtte efter §§ 83, 83 a, 84, og 86 i denne lov.

Det foreslås med *stk. 1*, at afgørelser over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 2 a, 84, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i lov om social service, fortsat er gældende.

Bestemmelsen vil skulle sikre, at der ikke er behov for, at der træffes nye afgørelser efter servicelovens § 84, § 91, stk. 3, §§ 119 eller 122 i forbindelse med ikrafttræden af ældrelov.

Det foreslås med *stk. 2*, at afgørelser over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1, i lov om social service, er gældende indtil den 30. juni 2027, jf. dog stk. 4-6.

Bestemmelsen vil skulle sikre, at der ikke er behov for, at der træffes nye afgørelser efter servicelovens §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1, i forbindelse med ikrafttræden af ældrelov, men at kommunalbestyrelsen senest den 1. juli 2027 vil skulle træffe nye afgørelser efter § 10 i ældreloven.

Afgørelser truffet efter disse bestemmelser vil derfor kunne fortsætte uændret indtil den 1. juli 2027, jf. dog stk. 4-6.

Det foreslås med *stk. 3*, at § 2, stk. 5, i lov om social service, ikke finder anvendelse for personer omfattet af stk. 1 og 2.

Det foreslås med *stk. 4*, at ophører den hjælp og støtte, der er tildelt efter en afgørelse omfattet af stk. 2 før den 1. juli 2027, ophører afgørelsen på dette tidspunkt.

Bestemmelsen vil indebære, at hvis den hjælp og støtte, der er tildelt efter en afgørelse omfattet af stk. 2, ophører før den 1. juli 2027, ophører afgørelsen på dette tidspunkt. Det kunne f.eks. være en afgørelse om et forløb efter servicelovens § 83 a eller om genoptræning efter § 86, som er kendetegnet ved korterevarende og tidsafgrænsede forløb – ofte af omkring 3 måneders varighed. Disse afgørelser vil efter den foreslåede stk. 3 ophører i overensstemmelse med den varighed, der er fastsat i afgørelsen.

Det foreslås med *stk. 5*, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 10 til at tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb ikke finder anvendelse før den 1. juli 2027 over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1 i lov om social service, jf. dog stk. 6. Senest den 1. juli 2027 skal kommunalbestyrelsen have truffet afgørelse efter § 10 over for alle personer omfattet af 1. pkt.

UDKAST

Bestemmelsens *1. pkt.* vil indebære, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 10 til at tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb ikke vil finde anvendelse før den 1. juli 2027 over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1 i lov om social service, jf. dog stk. 6.

Kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 10 til at tilbyde et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb vil således ikke ved lovens ikrafttræden skulle finde anvendelse over for personer, der er omfattet af denne lov, og over for hvem der før den 1. juli 2025 er truffet afgørelse efter §§ 83, 83 a eller § 86, stk. 1 i lov om social service. Der er dog indsat en undtagelse hertil i det foreslåede stk. 6.

Kommunalbestyrelsen vil efter det foreslåede *2. pkt.* senest den 1. juli 2027 skulle have taget stilling til tilbud efter § 10. Med 1. og 2. pkt. er det hensigten at give kommunalbestyrelsen tid til at tage stilling til tilbud efter § 10 til de berørte borgere, men samtidig fastsætte det seneste tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen vil skulle have taget stilling til tilbud til den pågældende personkreds.

Det foreslås med *stk. 6*, at i det omfang en persons behov efter lovens ikrafttræden ændrer sig i et omfang, som indebærer, at den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 4, ikke længere imødekommer personens behov, indtræder kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter § 10 på det tidspunkt, hvor personens behov ændrer sig. Kommunalbestyrelsen kan af egen drift vælge at træffe afgørelse efter § 10 før 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter lovens ikrafttræden.

Bestemmelsens *1. pkt.* vil indebære, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter § 10 vil indtræffe før den 1. juli 2027, hvis en persons behov efter lovens ikrafttræden skulle ændre sig i et omfang, som ville indebære, at den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 5, ikke længere ville imødekomme personens behov. I så fald vil kommunalbestyrelsens forpligtelse til at træffe afgørelse efter § 10 indtræde på det tidspunkt, hvor personens behov måtte ændre sig.

Bestemmelsens *2. pkt.* vil indebære, at kommunalbestyrelsen vil kunne vælge af egen drift at træffe afgørelse efter § 10 før 1. juli 2027, uanset at en persons behov ikke har ændret sig efter lovens ikrafttræden.

Efter servicelovens § 91, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen skabe grundlag for, at modtagere af hjælp efter § 83 kan vælge mellem to eller flere leverandører af denne hjælp, hvoraf den ene leverandør kan være kommunal. Efter stk. 2 skal kommunalbestyrelsen for at opfylde forpligtelsen i medfør af stk. 1 som minimum 1) indgå kontrakt med to eller

UDKAST

flere leverandører eller 2) tilbyde modtagerne et fritvalgsbevis, som giver borgere, der er visiteret til hjælp efter § 83, adgang til, at de pågældende borgere selv indgår aftale med en cvr-registreret virksomhed om hjælpens udførelse.

Der foreligger ikke præcise oplysninger om, hvor længe de eksisterende leverandøraftaler løber, men en analyse gennemført af Social-, Bolig- og Ældreministeriet fra 2023 viser, at der i gennemsnit ikke indgås aftaler, der rækker ud over 4-6 år.

Det foreslås med *stk. 7*, at borgere, der før lovens ikrafttræden har valgt en privat leverandør eller et fritvalgsbevis i henhold til § 91, stk. 2, jf. stk. 1, i lov om social service, og som har indgået aftale med en virksomhed om at udføre hjælpen, kan fortsætte med denne ordning efter de hidtil gældende regler, eller indtil den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 2, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest indtil leverandøraftalen udløber.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at borgere, der i dag kun modtager enkelte ydelser som fx rengøring vil kunne fortsætte med ordningen, indtil den pågældende kontrakt måtte udløbe eller borgerens behov skulle ændre sig og borgeren derfor skulle have tilbud om et nyt forløb efter det foreslåede § 10. Den foreslåede bestemmelse vil både gælde for borgere, der modtager enkelte ydelser fra en privat leverandør, kommunen har indgået kontrakt med, og borgere, som selv har indgået en aftale med en leverandør i medfør af fritvalgsbeviset.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at de hidtil gældende regler om kommunalbestyrelsens fastsættelse af afregningspriser på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger som den kommunale leverandør har ved at producere og levere tilsvarende ydelse, fortsat vil skulle anvendes.

Overgangsordningen skal derudover forhindre, at der opstår tvivl om, hvorvidt lovændringen ud fra en konkret vurdering af de enkelte kontraktforhold ville kunne anses for et ekspropriativt indgreb. Derudover taler almindelige lovtekniske hensyn for, at der ikke gennem lovgivning gribes ind i bestående kontraktforhold.

Efter servicelovens § 94, kan en person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, om leverancesikkerhed, jf. § 90, og om betaling m.v.

Det foreslås med *stk. 8*, at borgere, der før lovens ikrafttræden har udpeget en person til at udføre opgaver i medfør af § 94 i lov om social service kan vælge at lade denne person fortsætte med at udføre de pågældende opgaver, indtil den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er

UDKAST

omfattet af stk. 5, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest indtil leverandøraftalen udløber.

Det foreslåede vil betyde, at borgere, der før lovens ikrafttræden har udpeget en person til at udføre opgaver i medfør af § 94 i lov om social service kan vælge at lade denne person fortsætte med at udføre de pågældende opgaver, indtil den hjælp og støtte personen er tildelt i medfør af en afgørelse, der er omfattet af stk. 5, ikke længere imødekommer personens behov, dog senest indtil leverandøraftalen udløber.

Det foreslås med *stk. 9*, at klager over afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer i medfør af stk. 4, 2. pkt. og stk. 5, behandles efter reglerne i § 25, dog kan kommunalbestyrelsens delafgørelser om tilbagekaldelse af ydelser efter lov om social service, ikke indbringes for Ankestyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at klager over afgørelser, som træffer i medfør af stk. 5, 2. pkt. og stk. 6, vil skulle behandles efter reglerne i den foreslåede § 25, dog kan kommunalbestyrelsens delafgørelser om tilbagekaldelse af ydelser efter lov om social service, ikke indbringes for Ankestyrelsen. Når kommunalbestyrelsen vil skulle træffe afgørelse efter de foreslåede bestemmelser i stk. 5, 2. pkt. eller stk. 6 vil kommunalbestyrelsen skulle træffe afgørelse om, at tildeling af ydelser efter serviceloven tilbagekaldes, og at tildeling af ydelser fremover vil skulle ske i medfør af ældrelovens § 10. Det foreslås, at denne tilbagekaldelse af tildeling af ydelser efter serviceloven ikke kan påklages til Ankestyrelsen.

Efter retssikkerhedslovens § 30 skal der i hver kommune etableres mindst ét ældreråd. Ældrerådets medlemmer vælges ved direkte valg. Ældrerådet rådgiver kommunalbestyrelsen i ældrepolitiske spørgsmål og formidler synspunkter mellem borgerne og kommunalbestyrelsen om lokalpolitiske spørgsmål, der vedrører de ældre.

Der er fastsat nærmere bestemmelser i retssikkerhedslovens § 30-33 om afholdelse af valg til ældreråd, sammensætning af ældreråd m.v. Af retssikkerhedslovens § 32, stk. 2, følger, at kommunalbestyrelsen sørger for, at der afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år, og at kommunalbestyrelsen i samarbejde med ældrerådet fastsætter regler for, hvordan valget skal afholdes.

Med ældrelov foreslås bestemmelser om ældreråd videreført i ældreloven.

Det foreslås med *stk. 10*, at ældreråd, der er etableret efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan fortsætte deres virke efter de hidtil gældende regler, indtil 4 år efter at der senest blev afholdt valg til ældrerådet.

Bestemmelsen vil skulle sikre, at der ikke er behov for, at der etableres nye ældreråd i forbindelse med ikrafttræden af ældrelov. Det vil videre følge af bestemmelsen, at der vil skulle afholdes valg til ældreråd senest 4 år efter,

UDKAST

at der sidst blev afholdt valg. Det vil videreføre den gældende retstilstand, hvorefter der skal afholdes valg til ældrerådet mindst hvert fjerde år.

Til § 46

Det har siden den 1. januar 1988 ikke været muligt at opføre plejehjem og beskyttede boliger. Bestående plejehjem og beskyttede boliger kan dog fortsat drives efter servicelovens § 192.

Det følger af servicelovens § 192, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dog kan kommunen ikke opkræve betaling for den særlige service m.v. som følge af plejhjemsopholdet. Ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler herom, herunder regler, der er tilnærmet reglerne for ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., og regler om beskyttelse mod ufrivillig flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig.

Det følger af bestemmelsens forarbejder, jf. Folketingstidende 1996-1997, tillæg A, side 5006, at stoppet for plejhjemsbyggeri m.v. blev indført i forbindelse med, at ældreboligloven (nu lov om almene boliger m.v.) trådte i kraft den 1. januar 1988. Allerede bestående plejehjem og beskyttede boliger kunne dog fortsat drives efter bstandsloven, jf. lov om social bistand. Som følge af nedlæggelser eller ombygning af utidssvarende plejehjem og beskyttede boliger til plejeboliger m.v. efter lov om almene boliger m.v. vil de bestående plejehjem og beskyttede boliger gradvist få antalsmæssigt mindre betydning. Det kan derfor påregnes, at der inden for en årrække ikke vil være behov for særlige regler om plejehjem og beskyttede boliger. Derfor foreslås reglerne om botilbud og betaling herfor i bestående plejehjem og beskyttede boliger placeret i en overgangsbestemmelse, der indeholder en bemyndigelse til at fastsætte regler, der svarer til de gældende regler i bstandslovens §§ 81-83 samt §§ 85 og 86. Ydelser i plejehjem og beskyttede boliger ydes efter forslagetets øvrige bestemmelser for personer, der vil være omfattet heraf. For personer der ikke vil være omfattet af forslaget vil ydelser skulle ydes efter de relevante bestemmelser i serviceloven. Bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler, der er tilnærmet til reglerne for lignende almindelige boliger, dvs. ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v. Bemyndigelsen vil blive brugt til at videreføre den gældende regel i bstandslovens § 83, stk. 5. Det betyder, at en person, der ikke vil flytte fra en institution, kun kan kræves flyttet, såfremt kravet kan støttes på en af de opsigelsesgrunde, der er nævnt i lejelovens kapitel XIII. For at styrke retssikkerheden vil bemyndigelsen endvidere blive anvendt til at sikre beskyttelse mod ufrivillig flytning, hvis der er tale om flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig. Bemyndigelsen kan også bruges til - efter forhandling med de kommunale organisationer - at fastsætte ændrede regler

UDKAST

om fordeling mellem kommune og amtskommune af udgifter til plejehjem og beskyttede boliger til personer under og over 67 år.

Ældreministeren har i medfør af bemyndigelsen i servicelovens § 192 fastsat nærmere regler om drift og optagelse m.v. i plejehjem og beskyttede boliger i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger.

Det følger af bekendtgørelsens § 1, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dette gælder også efter istandsættelse og mindre ombygning.

Det følger af bekendtgørelsens § 2, at kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune i henhold til servicelovens § 151 fører tilsyn med den daglige drift af plejehjem og beskyttede boliger som ligger i kommunen.

Det følger af bekendtgørelsens § 3, stk. 6, at afgørelse om krav om fraflytning af plejehjem og beskyttede boliger kun kan gennemføres, hvis kravet støttes på forhold, der kan sidestilles med en af de opsigelsesgrunde, der er nævnt i kapitel 14 i lov om leje af almene boliger.

Videre følger det af bekendtgørelsens § 3, stk. 7, at afgørelse om krav om flytning inden for et plejehjem eller beskyttede boliger kun kan gennemføres, hvis kravet støttes på forhold, der kan sidestilles med en af de opsigelsesgrunde, der er nævnt i kapitel 14 i lov om leje af almene boliger, eller hvis den nuværende bolig og den plejemulighed, der er knyttet hertil, ikke længere modsvarer beboerens behov.

Det foreslås med § 46, at regionsrådet og kommunalbestyrelsen driver de bestående plejehjem og beskyttede boliger efter de hidtil gældende regler i lov om social bistand. Dog kan kommunen ikke opkræve betaling for den særlige service m.v. som følge af plejehjemsopholdet. Ældreministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler herom, herunder regler, der er tilnærmet reglerne for ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v., og regler om beskyttelse mod ufrivillig flytning inden for et plejehjem eller en beskyttet bolig.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende bestemmelse i servicelovens § 192 uden ændringer.

Den foreslåede bestemmelse vil således betyde, at de bestående plejehjem og beskyttede boliger omfattet af den gældende § 192 i serviceloven vil kunne videreføres efter de hidtil gældende regler.

Ydelser i plejehjem og beskyttede boliger vil i overensstemmelse med gældende ret skulle ydes efter lovforslagets øvrige bestemmelser for personer, der vil være omfattet af loven, hvis den vedtages. For personer der ikke vil være omfattet af loven, hvis den vedtages, vil ydelser skulle ydes efter de relevante bestemmelser i serviceloven.

UDKAST

Den foreslåede bestemmelse vil som den gældende § 192 i serviceloven bemyndige ældreministeren til at fastsætte regler, der svarer til de gældende regler i bistandsloven. Bemyndigelsen vil i den forbindelse kunne anvendes til at fastsætte regler, der er tilnærmet til reglerne for lignende almindelige boliger, dvs. ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, der vil videreføre de regler, der er fastsat i medfør af servicelovens § 192 i bekendtgørelse nr. 1324 af 10. december 2014 om plejehjem og beskyttede boliger.

Til § 47

Det fremgår af § 2 a, stk. 1, i serviceloven, at personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 192, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom.

Det fremgår af stk. 2., at de pågældende for at kunne blive visiteret til et plejehjem efter stk. 1 skal de pågældende opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

Forslaget til bestemmelser i § 45 er en uændret videreførsel af de eksisterende regler i servicelovens § 2 a.

Det foreslås i *stk. 1*, at personer, der på grund af deres aktiviteter under anden verdenskrig modtager erstatning i henhold til lov om erstatning til besættelsestidens ofre, kan visiteres direkte fra udlandet til et plejehjem, jf. § 44, der har personale med særlig ekspertise i at pleje personer, der lider af kz-syndrom.

I *Stk. 2*. foreslås, at de pågældende for at kunne blive visiteret til et plejehjem efter stk. 1 skal opfylde betingelserne for at få opholdstilladelse i Danmark og opfylde de gældende betingelser for visitation til plejehjem i den kommune, hvor plejehjemmet ligger.

Til § 48

Det er fastsat i servicelovens § 196, at serviceloven ikke finder anvendelse for Færøerne og Grønland. Det er videre fastsat i servicelovens § 196, stk. 2, at social- og boligministeren efter aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut fastsætter regler om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., når personer på foranledning af færøske eller grønlandske

UDKAST

sociale myndigheder eller som led i gennemførelsen af en varetægtsfængsling eller fuldbyrdelsen af en dom afsagt af Retten på Færøerne, af en grønlandsk ret, af Østre Landsret eller Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Færøerne, eller af Højesteret, jf. instansordningen i retsplejelov for Grønland får ophold i Danmark og modtager tilbud efter denne lov. Det er videre fastsat, at der efter aftale kan fastsættes regler for personer, der fra Danmark får ophold på Færøerne eller i Grønland på foranledning af danske sociale myndigheder. Tilsvarende kan der efter aftale fastsættes regler om underretningspligt mellem sociale myndigheder i Danmark og Grønland og mellem sociale myndigheder i Danmark og på Færøerne. Endelig er det i fastsat i servicelovens § 196, stk. 3, at uenighed mellem færøske eller grønlandske sociale myndigheder og danske sociale myndigheder om deres forpligtelser efter disse regler afgøres af Ankestyrelsen.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 1369 af 28. november 2023 om døgnophold i tilbud i Danmark og Grønland.

Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, at opholdskommunen har pligt til at yde hjælp efter de love, der er omfattet af retssikkerhedsloven, herunder hjælp efter serviceloven. En person har efter retssikkerhedslovens § 9, stk. 2, som udgangspunkt opholdskommune, hvor personen har sin bopæl eller sædvanligvis opholder sig. Udgangspunktet er således i dag, at en person, der har ophold i et botilbud i en dansk kommune, har ret til hjælp efter serviceloven fra denne kommune, uanset om den pågældende er visiteret til botilbuddet af de færøske eller grønlandske myndigheder. Regler om finansiering fra de færøske og grønlandske myndigheder er fastsat i de ovennævnte bekendtgørelser om besøgsrejser og ophold i Danmark eller på Færøerne henholdsvis i Grønland i tilbud i boformer.

Det foreslås, at der fastsættes regler om den territoriale udstrækning for den foreslåede ældrelov.

Det foreslås med *stk. 1*, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Med den foreslåede *stk. 1* videreføres reglerne om territorial udstrækning uden ændringer i den foreslåede ældrelov.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 196, stk. 2 og 3, i lov om social service finder tilsvarende anvendelse, dog således at fastsættelse af regler efter § 196, stk. 2, sker efter forhandling med ældreministeren.

Med den foreslåede bestemmelse vil servicelovens § 196, stk. 2 og 3, finde tilsvarende anvendelse dog således, at social- og boligministerens fastsættelse af regler efter servicelovens § 196, stk. 2, aftale med Færøernes landsstyre og Grønlands Naalakkersuisut om visitation, betaling og refusion, handleplaner, handle- og betalingskompetence, lovvalg samt besøgsrejser m.v., skal ske efter forhandling med ældreministeren.

UDKAST